

**КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
КИЇВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ
«АКАДЕМІЯ МИСТЕЦТВ ІМЕНІ ПАВЛА ЧУБИНСЬКОГО»
КАФЕДРА «МУЗИЧНЕ МИСТЕЦТВО ЕСТРАДИ»**

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з навчальної роботи

Сергєєнко О.М.

01 вересня 2025 року

РОБОЧА ПРОГРАМА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ

**«МУЗИЧНО-ТВОРЧА ДІЯЛЬНІСТЬ»
ФОРТЕПІАНО, СИНТЕЗАТОР**

Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Галузь знань	В «Культура, мистецтво та гуманітарні науки»
Спеціальність	В5 «Музичне мистецтво»
Освітньо-професійна програма	«Звукорежисура»
Статус дисципліни	Обов'язкова

Київ – 2025 р.

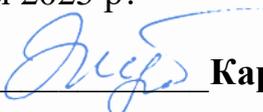
Робоча програма освітнього компоненту **«Музично-творча діяльність. Фортепіано, Синтезатор»** для здобувачів вищої освіти галузі знань **В «Культура, мистецтво та гуманітарні науки»**, напряму підготовки **В5 «Музичне мистецтво»**, освітньо-професійної програми **«Звукорежисура»**

Розробник:

Полянський В'ячеслав Анварович – професор, Заслужений діяч мистецтв України

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні кафедри «Музичне мистецтво естради»

Протокол № 1 від 30 серпня 2025 р.

Завідувачка кафедри _____ **Карпенко-Боднарук Ж.Л.**

1. ОПИС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ ДЛЯ СТУПЕНЯ ОСВІТИ «БАКАЛАВР»

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів ECTS – 15	Рік підготовки: 1, 2, 3, 4	
Загальна кількість годин – 450		
Кількість модулів – 8,	Семестр:	
Тижневих годин	I, II, III, IV, V, VI, VII, VIII	
для денної форми навчання: аудиторних – 2 год – I, II семестр; 3 год - III, IV, V, VI, VII, VIII семестри	Лекції:	
	Індивідуальні	
	340 год	102 год
Вид підсумкового контролю: практичний показ концертної програми, колоквіум за темами робочої програми	Лабораторні:	
Форма підсумкового контролю: Іспит 3, 5 Диференційований залік 1, 2, 4, 6, 7, 8	Самостійна робота:	
	110 год	348 год

2. МЕТА Й ЗАВДАННЯ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ

Призначення освітнього компоненту

Музично-творча діяльність фортепіано, синтезатор належить провідне місце в комплексі дисциплін, спрямованих на формування професійних якостей музиканта естрадно-джазового напрямку. Досконале володіння музичним інструментом, вміння високохудожньо інтерпретувати художні твори є обов'язковим показником рівня професійної підготовки.

Мета курсу – підготувати кваліфікованих спеціалістів, які володітимуть комплексом фахових знань і вмінь, музично-виконавською майстерністю, високою виконавською культурою, що необхідні для діяльності в якості виконавців, звукорежисерів.

Завдання курсу:

- розвивати музичне мислення;
- набути навички інтерпретації творів найрізноманітніших стилів і напрямків;

- теоретично аналізувати музичний твір у структурному, текстологічному, історико-типологічному аспектах;
- глибоко відчувати стилістику виконуваних творів;
- вміти створити глибину і перспективу звучання музичної композиції;
- оволодіти тембральною процесуальністю виконання;
- володіти різноманітними прийомами гри на музичному інструменті;
- опанувати штрихову техніку;
- вільно орієнтуватися в темпо, метроритмічних структурах виконання;
- виробити слухомоторну орієнтацію;
- оволодіти різноманітними засобами акцентуації;
- вільно імпровізувати;
- набути навички довготривалого запам'ятовування музичних творів;
- володіти власними емоціями, артистичною поведінкою на сцені;
- формувати досвід концертно-виконавської діяльності;
- накопичити концертний репертуар.

Основна форма навчальної роботи – індивідуальні заняття в класі із спеціального інструменту. Зміст навчання передбачає диференційований підхід до індивідуального рівня підготовки здобувачів вищої освіти, використання активних методів навчання, впровадження нових навчальних методик.

Прийоми виконання естрадно-джазового репертуару базуються на методиці класичної виконавської школи.

3. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ

Передумовами вивчення освітнього компоненту «Музично-творча діяльність» є опанування таких освітніх компонентів (ОК) освітньої програми (ОП):

ОК 8 Сольфеджіо

ОК 9 Теорія музики

ОК 15 Концертмейстерський клас та методика акомпанементу

ОК 18 Історія світової естради

ОК 19 Історія української естради

ОК 26 Комп'ютерні технології в музиці

ОК 29 Режисура естради

4. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Відповідно до освітньої програми «Звукорежисура», вивчення освітнього компоненту «Музично-творча діяльність» повинно забезпечити досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних результатів навчання (ПРН):

Програмні результати навчання	Шифр ПРН
Демонструвати артистизм, виконавську культуру та технічну майстерність володіння інструментом (голосом) на належному фаховому рівні під час виконавської (диригентської) діяльності.	ПРН 1

Демонструвати принципи та методики аналізу творів музичного мистецтва.	ПРН 3
Аналізувати музичні твори з виокремленням їх належності до певної доби, стилю, жанру, особливостей драматургії, форми та художнього змісту.	ПРН 4
Відтворювати драматургічну концепцію музичного твору, створювати його художню інтерпретацію та сценарій аудіального відтворення	ПРН 5
Демонструвати спроможність до самостійного дослідження наукової проблеми в галузі музичного мистецтва та написання роботи відповідно до вимог, готовність дискутувати і аргументувати власну позицію.	ПРН 6
Володіти методами опрацювання музикознавчої літератури, узагальнення та аналізу музичного матеріалу, принципами формування наукової теми та розуміння подальших перспектив розвитку даної проблематики в різних дослідницьких жанрах.	ПРН 7
Демонструвати володіння музично-аналітичними навичками в процесі створення виконавських, музикознавчих інтерпретацій в роботі звукорежисера.	ПРН 8
Володіти термінологією музичного мистецтва, його понятійно-категоріальним апаратом.	ПРН 12
Використовувати на професійному рівні методи та прийоми викладання гри на інструменті / вокалу / диригування / теорії, історії музики / композиції / звукорежисерського мистецтва .	ПРН 14
Демонструвати музично-теоретичні, культурно-історичні знання з музичного мистецтва.	ПРН 15
Демонструвати аргументовані знання з особливостей музичних стилів різних епох.	ПРН 17
Вміти на професійному рівні здійснювати проведення концертів, театральних заходів та шоу-програм, в реальному часі згідно задуму режисера, композитора, автора, або відповідно до законів жанру, стилю твору, який виконується.	ПРН 18

Очікувані результати навчання, які повинні бути досягнуті здобувачами освіти після опанування освітнього компоненту «Музично-творча діяльність»

Очікувані результати навчання	Шифр ПРН
Демонструвати артистизм, виконавську культуру та технічну майстерність володіння інструментом (голосом) на належному фаховому рівні під час виконавської (диригентської) діяльності.	ПРН 1
Демонструвати принципи та методики аналізу творів музичного мистецтва.	ПРН 3
Аналізувати музичні твори з виокремленням їх належності до певної доби, стилю, жанру, особливостей драматургії, форми та художнього змісту.	ПРН 4
Відтворювати драматургічну концепцію музичного твору, створювати його художню інтерпретацію та сценарій аудіального відтворення	ПРН 5
Демонструвати спроможність до самостійного дослідження наукової проблеми в галузі музичного мистецтва та написання роботи відповідно до вимог, готовність дискутувати і аргументувати власну позицію.	ПРН 6
Володіти методами опрацювання музикознавчої літератури, узагальнення та аналізу музичного матеріалу, принципами формування наукової теми та розуміння подальших перспектив розвитку даної проблематики в різних дослідницьких жанрах.	ПРН 7
Демонструвати володіння музично-аналітичними навичками в процесі створення виконавських, музикознавчих інтерпретацій в роботі звукорежисера.	ПРН 8
Володіти термінологією музичного мистецтва, його понятійно-категоріальним апаратом.	ПРН 12
Використовувати на професійному рівні методи та прийоми викладання гри на інструменті / вокалу / диригування / теорії, історії музики / композиції /	ПРН 14

звукорежисерського мистецтва .	
Демонструвати музично-теоретичні, культурно-історичні знання з музичного мистецтва.	ПРН 15
Демонструвати аргументовані знання з особливостей музичних стилів різних епох.	ПРН 17
Вміти на професійному рівні здійснювати проведення концертів, театральних заходів та шоу-програм, в реальному часі згідно задуму режисера, композитора, автора, або відповідно до законів жанру, стилю твору, який виконується.	ПРН 18

ЗАГАЛЬНІ ТА СПЕЦІАЛЬНІ КОМПЕТЕНТНОСТІ, ЩО ФОРМУЮТЬСЯ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Відповідно до освітньої програми, вивчення освітнього компоненту «Музично-творча діяльність» сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти програмних результатів навчання через такі компетентності: (ЗК – загальні СК - спеціальні)

Відповідність визначених Стандартом компетентностей дескрипторам НРК

Шифр	Назва компетентності	дескриптори НРК				Результати навчання
		Знання Зн1 Концептуальні знання набуті у процесі навчання та професійної діяльності, включаючи певні знання сучасних досягнень Зн2 Критичне осмислення основних теорій, принципів, методів і понять у навчанні та професійній діяльності	Уміння Ум1 Розв'язання складних непередбачуваних завдань і проблем у спеціалізованих сферах професійної діяльності та / або навчання, що передбачає збирання та інтерпретацію інформації (даних), вибір методів інструментальних засобів, застосування інноваційних підходів	Комунікація К1 Донесення до фахівців і нефахівців інформації, ідей, проблем, рішень та власного досвіду в галузі професійної діяльності К2 Здатність ефективно формувати комунікаційну стратегію	Відповідальність і автономія АВ1 Управління комплексними діями або проектами, відповідальність за прийняття рішень у непередбачуваних умовах АВ2 Відповідальність за професійний розвиток окремих осіб та/або груп осіб АВ3 Здатність до подальшого навчання з високим рівнем автономності	
	Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у галузі музичної професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування системи інтегрованих художньо-естетичних знань з теорії, історії музики, звукорежисури, музичного оформлення та характеризуються комплексністю та невизначеністю умов.				ПРН 1, ПРН 3, ПРН 4, ПРН 5, ПРН 6 ПРН 7, ПРН 8 ПРН 12, ПРН 14 ПРН 15, ПРН 17, ПРН 18
загальні (ЗК)						
ЗК 2	Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.	Зн1, Зн2	Ум1	К1, К2	АВ1, АВ2, АВ3	ПРН 1, ПРН 3, ПРН 4, ПРН 5, ПРН 6, ПРН 7, ПРН 8, ПРН 12, ПРН 14, ПРН 15, ПРН 17, ПРН 18
ЗК 7	Здатність бути критичним і самокритичним.	Зн1, Зн2		К1, К2	АВ1, АВ2, АВ3	ПРН 1, ПРН 3, ПРН 4, ПРН 5, ПРН 6, ПРН 7, ПРН 8, ПРН 12, ПРН 14, ПРН 15, ПРН 17, ПРН 18
ЗК 8	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.	Зн1, Зн2	Ум1	К1, К2	АВ1, АВ2, АВ3	ПРН 1, ПРН 3, ПРН 4, ПРН 5,

						ПРН 6, ПРН 7, ПРН 8, ПРН 12, ПРН 14, ПРН 15, ПРН 17, ПРН 18
ЗК 9	Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.	Зн1, Зн2	Ум1	К1, К2	АВ2, АВ3	ПРН 1, ПРН 3, ПРН 4, ПРН 5, ПРН 6, ПРН 7, ПРН 8, ПРН 12, ПРН 14, ПРН 15, ПРН 17, ПРН 18
ЗК 12	Здатність працювати автономно.	Зн1, Зн2	Ум1	К1, К2	АВ1, АВ2, АВ3	ПРН 1, ПРН 3, ПРН 4, ПРН 5, ПРН 6, ПРН 7, ПРН 8, ПРН 12, ПРН 14, ПРН 17, ПРН 18
ЗК 15	Здатність генерувати нові ідеї (креативність).	Зн1, Зн2	Ум1	К1, К2	АВ1, АВ2, АВ3	ПРН 1, ПРН 3, ПРН 4, ПРН 5, ПРН 6, ПРН 7, ПРН 8, ПРН 12, ПРН 14, ПРН 15, ПРН 17, ПРН 18
ЗК 17	Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності й досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.	Зн1, Зн2	Ум1	К1, К2	АВ1, АВ2, АВ3	ПРН 1, ПРН 3, ПРН 4, ПРН 5, ПРН 6, ПРН 7, ПРН 8, ПРН 12, ПРН 14, ПРН 15, ПРН 17, ПРН 18
спеціальні (СК)						
СК 2	Здатність створювати та реалізовувати власні художні концепції у виконавській та звукорежисрській діяльності.	Зн1, Зн2	Ум1	К1, К2	АВ1, АВ2, АВ3	ПРН 1, ПРН 3, ПРН 4, ПРН 5, ПРН 6, ПРН 14, ПРН 15, ПРН 18

СК 3	Здатність усвідомлювати художньо-естетичну природу музичного мистецтва.	Зн1, Зн2	Ум1	К1, К2	АВ1, АВ2, АВ3	ПРН 1, ПРН 3, ПРН 4, ПРН 5, ПРН 6, ПРН 14, ПРН 15, ПРН 17, ПРН 18
СК 4	Здатність усвідомлювати взаємозв'язки та взаємозалежності між теорією та практикою музичного мистецтва та звукорежисури.	Зн1, Зн2	Ум1	К1, К2	АВ1, АВ2, АВ3	ПРН 1, ПРН 3, ПРН 4, ПРН 5, ПРН 6, ПРН 7, ПРН 8, ПРН 12, ПРН 14, ПРН 15, ПРН 17, ПРН 18
СК 6	Здатність використовувати професійні знання та навички в процесі творчої діяльності.	Зн1, Зн2	Ум1	К1, К2	АВ1, АВ2, АВ3	ПРН 1, ПРН 3, ПРН 4, ПРН 5, ПРН 6, ПРН 7, ПРН 8, ПРН 12, ПРН 14, ПРН 15, ПРН 17, ПРН 18
СК 8	Здатність використовувати професійні знання та навички під час спілкування з виконавцями, виконавськими колективами, диригентом, продюсером та іншими суб'єктами творчого процесу.	Зн1, Зн2	Ум1	К1, К2	АВ1, АВ2, АВ3	ПРН 1, ПРН 3, ПРН 4, ПРН 5, ПРН 6, ПРН 12, ПРН 14, ПРН 18
СК 9	Здатність розуміти основні шляхи інтерпретації художнього образу.	Зн1, Зн2	Ум1	К1, К2	АВ1, АВ2, АВ3	ПРН 3, ПРН 4, ПРН 5, ПРН 6, ПРН 7, ПРН 8, ПРН 12, ПРН 14, ПРН 18
СК 10	Здатність застосовувати базові знання провідних музично-теоретичних систем та концепцій.	Зн1, Зн2	Ум1	К1, К2	АВ1, АВ2, АВ3	ПРН 1, ПРН 3, ПРН 4, ПРН 5, ПРН 6, ПРН 14, ПРН 15, ПРН 18
СК 11	Здатність оперувати професійною термінологією.	Зн1, Зн2	Ум1	К1, К2	АВ1, АВ2, АВ3	ПРН 1, ПРН 3, ПРН 4, ПРН 5, ПРН 6, ПРН 7, ПРН 8, ПРН 12, ПРН 14, ПРН 15, ПРН 18
СК 12	Здатність збирати, аналізувати, синтезувати художню	Зн1, Зн2	Ум1	К1, К2	АВ1, АВ2, АВ3	ПРН 1, ПРН 3, ПРН 4, ПРН 5,

	інформацію та застосовувати її в процесі практичної діяльності.					ПРН 6 ПРН 7, ПРН 8 ПРН 12, ПРН 14 ПРН 15, ПРН 18
СК 13	Здатність використовувати широкий спектр міждисциплінарних зв'язків.	Зн1, Зн2	Ум1	К1, К2	АВ1, АВ2, АВ3	ПРН 1, ПРН 3, ПРН 4, ПРН 5, ПРН 6 ПРН 7, ПРН 8 ПРН 12, ПРН 14 ПРН 15, ПРН 17, ПРН 18
СК 16	Здатність використовувати засоби масової інформації для просвітництва, популяризації та пропаганди досягнень музичної культури.	Зн1, Зн2	Ум1	К1, К2	АВ1, АВ2, АВ3	ПРН 4, ПРН 5, ПРН 6, ПРН 12, ПРН 14, ПРН 15, ПРН 18
СК 17	Здатність застосовувати традиційні і альтернативні інноваційні технології музикознавчої, виконавської, композиторської, диригентської, педагогічної, звукорежисерській діяльності.	Зн1, Зн2	Ум1	К1, К2	АВ1, АВ2, АВ3	ПРН 3, ПРН 4, ПРН 5, ПРН 6 ПРН 7, ПРН 12, ПРН 14, ПРН 15, ПРН 17, ПРН 18
СК 18	Здатність свідомо поєднувати інновації з усталеними вітчизняними та світовими традиціями у виконавстві, звукорежисурі та музичному мистецтві.	Зн1, Зн2	Ум1	К1, К2	АВ1, АВ2, АВ3	ПРН 4, ПРН 5, ПРН 6, ПРН 8 ПРН 12, ПРН 14, ПРН 17, ПРН 18
СК 19	Здатність оцінювати критерії звуку, суб'єктивні та об'єктивні характеристики.	Зн1, Зн2	Ум1	К1, К2	АВ1, АВ2, АВ3	ПРН 1, ПРН 3, ПРН 4, ПРН 5, ПРН 6 ПРН 8, ПРН 12, ПРН 14, ПРН 15, ПРН 18

5. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ.

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання з освітнього компонента є:

Поточний контроль - це оцінювання засвоєння здобувачем вищої освіти навчального матеріалу під час проведення індивідуальних занять.

Підсумковий (семестровий) контроль – це період підведення підсумків навчальної роботи здобувачів вищої освіти протягом семестру.

Кожний блок змістових модулів має бути обов'язково оцінений. Здобувач вищої освіти повинен позитивно скласти модульний (проміжний) контроль.

Контроль самостійної роботи – дозволяє виявити вміння здобувачів вищої освіти орієнтуватися в інформаційних потоках, працювати з науковими джерелами, підбирати та узагальнювати матеріали, необхідні для вирішення визначеного кола завдань.

Поточний контроль.

Основна мета поточного контролю – забезпечення зворотного зв'язку між викладачами та здобувачами, управління навчальною мотивацією здобувачів вищої освіти. Поточний контроль здійснюється у процесі вивчення освітнього компонента з метою виявлення ступеня розуміння здобувачем вищої освіти засвоєного навчального матеріалу та вміння застосовувати його у практичній роботі. Інформація, одержана при поточному контролі, використовується викладачем – для коригування методів і засобів навчання. Інформація, одержана при поточному контролі, використовується здобувачем вищої освіти – для планування самостійної роботи. Поточний контроль проводиться з метою діагностики рівня засвоєння матеріалу під час індивідуальних занять.

Модульний (семестровий) контроль – є складовою поточного контролю і здійснюється у формі виконання здобувачем вищої освіти модульного контрольованого завдання. Проведення модульного контролю знань є обов'язковим контролем якості засвоєння здобувачем вищої освіти теоретичного та практичного матеріалу модуля – проводиться з метою систематизації знань. Кожний такий модуль включає бали за поточну роботу на індивідуальних заняттях та виконання самостійної роботи.

Модульний контроль має на меті оцінити рівень цілісного бачення здобувачем вищої освіти проблематики завершеної частини освітнього компонента, сконцентрованої в навчальному модулі та вміння орієнтуватися в теоретичних і практичних питаннях, які визначають зміст даної частини курсу.

Контроль самостійної роботи – дозволяє виявити вміння здобувачів вищої освіти орієнтуватися в інформаційних потоках, працювати з науковими джерелами, підбирати та узагальнювати матеріали, необхідні для вирішення визначеного кола завдань.

Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання

Поточний контроль здійснюється протягом семестру під час проведення

аудиторних занять і оцінюється сумою набраних балів. При виставленні балів за поточний контроль оцінці підлягають:

- рівень теоретичних знань;
- опрацювання навчального матеріалу з освітнього компоненту, передбачений для самостійного засвоєння;
- індивідуальні практичні завдання

Оцінювання поточної діяльності проводиться на кожному занятті при засвоєнні кожної теми змістовного модуля. За поточну навчальну діяльність здобувачам вищої освіти виставляються бали за всі види діяльності, які в кінці вивчення змістового модуля сумуються.

Контроль засвоєння змістового модуля проводиться на останніх практичних заняттях вивчення тем.

До контролю модуля допускаються лише ті здобувачі вищої освіти, які виконали всі види робіт, передбачених навчальною програмою (відпрацьовані пропущені заняття тощо).

Форми підсумкового контролю знань здобувачів вищої освіти:

Іспит 3, 5

Диференційований залік 1, 2, 4, 6, 7, 8

Перелік завдань модульного контролю, критерії їх оцінювання, порядок і час проведення (перескладання/відпрацювання) даного виду контролю визначаються кафедрою, включаються до робочої програми освітнього компоненту й доводяться до відома здобувачів вищої освіти на початку семестру. Графік проведення модульного контролю протягом перших двох тижнів семестру за підписом завідувача кафедрою

Здобувач вищої освіти який за результатами модульного контролю отримав незадовільну оцінку зобов'язаний перескласти відповідний модуль до початку наступного модульного контролю.

Результати модульного контролю знань фіксується в індивідуальному плані здобувач вищої освіти.

Диференційований залік, іспит – здобувач вищої освіти вважається допущеним до семестрового диференційованого заліку та/або іспиту, якщо він виконав усі види робіт, передбачені навчальним планом, та отримав позитивні оцінки за кожний змістовий модуль. Теоретичний контроль знань під час проведення диференційованого заліку та/або іспиту може проводитись у вигляді відповідей на питання, додаткових питань з тем відповідного модуля, а також усного вибіркового опитування з питань тем самостійної роботи. Диференційований залік та/або іспит передбачає концертне виконання програми відповідно до робочої програми.

Розподіл балів, які отримують здобувач вищої освіти

МОДУЛЬ 1					
Змістовий модуль 1 Т1	СР	Змістовий модуль 2 Т2	СР	МК Д.З.	всього
30	10	30	10	20	100

МОДУЛЬ 2					
Змістовий модуль 3 Т3	СР	Змістовий модуль 4 Т4	СР	МК Д.З.	всього
30	10	30	10	20	100

МОДУЛЬ 3					
Змістовий модуль 5 Т5	СР	Змістовий модуль 6 Т6	СР	МК ЕКЗАМЕН	всього
30	10	20	10	30	100

МОДУЛЬ 4					
Змістовий модуль 7 Т7	СР	Змістовий модуль 8 Т8	СР	МК Д.З.	всього
30	10	30	10	20	100

МОДУЛЬ 5					
Змістовий модуль 9 Т9	СР	Змістовий модуль 10 Т10	СР	МК ЕКЗАМЕН	всього
30	10	20	10	30	100

МОДУЛЬ 6					
Змістовий модуль 11 Т11	СР	Змістовий модуль 12 Т12	СР	МК Д.З.	всього
30	10	30	10	20	100

МОДУЛЬ 7					
Змістовий модуль 13 Т13	СР	Змістовий модуль 14 Т14	СР	МК Д.З.	всього
30	10	30	10	20	100

МОДУЛЬ 8					
Змістовий модуль 15 Т15	СР	Змістовий модуль 16 Т16	СР	МК Д.З.	всього
30	10	30	10	20	100

Т – теми програми освітнього компоненту

СР – самостійна робота

МК – модульний контроль знань (диференційований залік/екзамен)

Оцінювання окремих видів навчальної роботи

Вид діяльності здобувача вищої освіти	МОДУЛЬ 1		МОДУЛЬ 2		МОДУЛЬ 3		МОДУЛЬ 4		МОДУЛЬ 5		МОДУЛЬ 6		МОДУЛЬ 7		МОДУЛЬ 8	
	Кількість	Максимальна кількість														
Робота на індивідуальних заняттях	9	45	9	45	7	35	9	45	7	35	9	45	9	45	9	45
Колоквіум	2	10	2	10	2	10	2	10	2	10	2	10	2	10	2	10
Концертний виступ	1	5	1	5	1	5	1	5	1	5	1	5	1	5	1	5
Самостійна робота	4	20	4	20	4	20	4	20	4	20	4	20	4	20	4	20
Диф. залік	1	20	1	20			1	20			1	20	1	20	1	20
Екзамен					1	30			1	30						
	17	100	17	100	15	100	17	100	15	100	17	100	17	100	17	100

Система бальних оцінок за темами вивчення змістового модулю оцінюється за шкалою *від 1 до 5 балів*. Кількість балів за роботу за практичним матеріалом, під час виконання самостійної та індивідуальної навчальної роботи залежить від дотримання таких вимог:

- своєчасність виконання навчальних завдань;
- повний обсяг виконання завдання та демонстрація знань під час опитування;
- виконання завдань самостійної роботи

Оцінювання завдання тем модуля

Оцінка в балах	Критерії оцінювання
5	отримують здобувачі вищої освіти, які вільно володіють інструментальними навичками, технічною та художньо-виконавською майстерністю; усвідомленою та артистичною грою на інструменті, яскраво та переконливо втілюють музичний образ. Повно та змістовно відповідає на питання колоквіуму
4	отримують здобувачі вищої освіти, які на середньому рівні володіють інструментально-технічними навичками та художньо-виконавськими вміннями. Впевнене виконання програмових вимог з незначною кількістю змістовних помилок. Відповіді за темами програми повні, але є незначні помилки.
3	отримують здобувачі вищої освіти, які недостатньо володіють інструментальними навичками, допущено значну кількість художньо-технічних помилок. Відповіді на питання колоквіуму не повні є значні зауваження.
2	Часткове виконання завдань. Завдання виконані на мінімальному рівні. На більшість питань колоквіуму не може надати відповіді.
1	Завдання не виконано. Плується в термінології, не може сформулювати відповідь на питання колоквіуму.

Кількість балів за роботу з практичним матеріалом, під час виконання самостійної та індивідуальної навчально-дослідної роботи залежить від дотримання таких вимог:

- своєчасність виконання навчальних завдань;
- повний обсяг їх виконання;
- індивідуальні завдання;
- контрольне прослуховування.

Оцінювання завдання самостійної роботи.

Контроль самостійної роботи. Засоби контролю самостійної роботи та методика його проведення обираються викладачем освітнього компоненту. Контроль самостійної роботи має відповідати вимогам об'єктивності, оперативності та систематичності, рівнем засвоєння здобувачем вищої освіти навчального матеріалу, вміння використовувати теоретичні знання в практичній діяльності, також включає в себе самоконтроль з боку здобувача освіти.

Завдання цього виду контролю спрямовані на:

- розвиток пізнавальних здібностей та творчої ініціативи здобувачів вищої освіти
- виховання самостійності, відповідальності та організованості
- формування самостійного мислення, здібностей до саморозвитку, самоудосконалення та самореалізації
- опанування здобувачами елементів методики наукових досліджень

Підсумкова кількість балів, набрана здобувачем вищої освіти за виконання чотирьох завдань самостійної роботи, також є однією із складових поточної успішності здобувачів вищої освіти з освітнього компоненту.

Здобувач вищої освіти може набрати **максимум 20 балів** за виконання усіх видів самостійної роботи під час вивчення того чи іншого модуля. Кожне завдання самостійної роботи оцінюється за шкалою **від 1 до 5 балів**.

Оцінка в балах	Критерії оцінювання
5	Оцінюється робота здобувач вищої освіти, який в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно та аргументовано його викладає, глибоко опрацьовує теоретичний матеріал вільно володіє термінологією, наводить аргументи на підтвердження власних думок, здійснює аналіз та робить висновки. В повному об'ємі оволодів завданням модуля.
4	Оцінюється робота здобувач вищої освіти, який достатньо володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає, опрацьовує теоретичний матеріал, володіє термінологією, але при висвітленні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі неістотні неточності та незначні помилки. В повному об'ємі оволодів завданням модуля.
3	Оцінюється робота здобувач вищої освіти, який відтворює значну частину навчального матеріалу, висвітлює його основний зміст, виявляє елементарні знання окремих положень. Не здатний до глибокого,

	всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, не користується необхідною літературою, допускає істотні неточності та помилки.
2	Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який не володіє навчальним матеріалом у достатньому обсязі, проте фрагментарно, поверхово, без аргументації та обґрунтування викладає окремі питання, не розкриває зміст теоретичних питань і практичних завдань.
1	Завдання зроблено не вчасно. Здобувач вищої освіти допускає суттєві помилки, не володіє навчальним матеріалом.

Для самостійної роботи здобувачів освіти рекомендується відповідна наукова, спеціальна, хрестоматійна, періодична література. Навчальний матеріал освітнього компоненту, передбачений робочою програмою для засвоєння здобувачем вищої освіти у процесі самостійної роботи, виноситься на підсумковий контроль разом із навчальним матеріалом, який відпрацьовувався під час проведення навчальних занять. Методичне забезпечення самостійної роботи здобувачів вищої освіти передбачає засоби самоконтролю та використання інформаційних технологій.

Система нарахування додаткових балів

Додатково можуть отримати протягом семестру до 10 балів:

- За активну участь у науковій діяльності: виступи на наукових конференціях, готують наукові доповіді, беруть участь в їх обговоренні) що підтверджується сертифікатом
- За організацію навчальної діяльності у неформальній освіті (участь у вебінарах, курсах професійної підготовки, тренінгах) що підтверджується сертифікатом
- За бажанням здобувач освіти може отримати від викладача додаткове індивідуальне завдання для покращення рейтингового балу за модуль. До індивідуального завдання викладач може запропонувати тему з питань: музично-педагогічної діяльності, розширення теоретичних базових знань з освітнього компоненту, самостійного аналізу підходів до розв'язання професійних питань, пов'язаних інтерпретацією програмних творів, знань з історії, мистецтвознавства, аналізу виконавського та концертного репертуару, комплексного вирішення конкретного фахового завдання, тощо.

Для оцінювання індивідуального завдання для здобувача, викладач повідомляє та/або пропонує тему завдання, встановлює терміни для виконання, роз'яснює систему оцінювання виконання такого завдання.

Здобувач самостійно опрацьовує завдання за усіма етапами роботи та в установлені терміни повинен здати завдання.

Оцінювання індивідуального завдання

Оцінка в балах	Критерії оцінювання
10	Завдання виконано в установлені терміни. Здобувач вищої освіти здатний висловити власне ставлення до альтернативних міркувань з заданої проблеми, проявляє вміння самостійно та аргументовано викладати презентацію, аналізувати факти, робити висновки.
9	Завдання виконано в установлені терміни. Здобувач вищої освіти здатний висловити власне ставлення до альтернативних міркувань з заданої проблеми, проявляє вміння самостійно та аргументовано викладати презентацію, аналізує факти із незначними помилками, робити висновки.
8	Завдання виконано в установлені терміни. Здобувач вищої освіти здатний висловити власне ставлення до альтернативних міркувань з заданої проблеми, проявляє вміння самостійно та аргументовано викладати презентацію, аналізує факти із незначними помилками, у висновках є не точності.
7	Завдання виконано в установлені терміни. Здобувач вищої освіти висловлює власне ставлення до альтернативних міркувань з заданої проблеми із помилками, намагається самостійно та аргументовано викладати презентацію, але при цьому робить помилки, аналізує факти із незначними помилками, у висновках не притримується логічної послідовності
6	Завдання виконано із запізненням щодо установлених термінів. Здобувач вищої освіти намагається висловити власне ставлення до міркувань із заданої проблеми, допускає значні помилки, намагається аргументовано викласти матеріал, але при робить грубі помилки, аналізує факти із суттєвими помилками, у висновках не притримується логічної послідовності.
5	Завдання виконано із запізненням щодо установлених термінів. Здобувач вищої освіти намагається висловити власне ставлення до міркувань із заданої проблеми, допускає значні помилки, робота зроблена не самостійно, аналізує факти із суттєвими помилками, у висновках не притримується логічної послідовності.
4	Завдання виконано із запізненням щодо установлених термінів. Здобувач вищої освіти намагається висловити власне ставлення до міркувань із заданої проблеми, допускає значні помилки, робота зроблена не самостійно, не може проаналізувати викладений матеріал, у встановлених фактах робить помилки, у висновках не притримується логічної послідовності.
3	Завдання виконано не вчасно. Здобувач вищої освіти намагається висловити власне ставлення до заданої проблеми, допускає грубі помилки, робота зроблена не самостійно, не може проаналізувати викладений матеріал, у встановлених фактах робить суттєві помилки, не може викласти висновки заданої проблеми.
2	Завдання виконано не вчасно. Здобувач вищої освіти складно висловити власне ставлення до заданої проблеми, допускає грубі помилки, робота зроблена не самостійно, не може проаналізувати матеріал, не може викласти факти за темою, плутає термінологію не може викласти висновки заданої проблеми.
1	Завдання виконано не вчасно. Здобувач вищої освіти не може викласти власне ставлення до заданої проблеми, робота зроблена не самостійно, викладений матеріал має грубі, суттєві помилки, не може навести приклади за темою роботи, плутає термінологію висновки заданої проблеми відсутні.

В разі якщо при врахуванні додаткових балів сума балів за модуль (семестр) буде перевищувати 100 балів, результати успішності буде дорівнювати 100.

На диференційованому заліку та/або іспиті оцінюється:

- артистизм та емоційне піднесення, пізнання художніх закономірностей і особливостей виконання музичних творів

- естрадне витримка, виконавський стиль та творче самовираження
- впевнене виконання та інтонування, артикуляція та агогіка
- засвоєння засобів музичної виразності та логіка розгортання музичної мови,
- мотивація та виконавський розвиток здобувач вищої освіти.

Критерії оцінювання підсумкового семестрового контролю Шкала оцінювання

Критерії оцінювання	бали модульного контролю знань ЕКЗАМЕН	бали модульного контролю знань ДИФ.ЗАЛ.
<p>«відмінно» Здобувач вищої освіти володіє усім комплексом знань, навичок і вмінь, передбачених програмою: розвинуті віртуозно-технічні навички та музично-виконавські прийоми; у підготовці музичних творів здійснюється поетапна робота, кінцевим результатом якої є відтворення авторського задуму та стилістичних особливостей; виконання технічне, творче і розкриває художній образ творів; високий рівень розвитку музичного слуху, здатність до імпровізації.</p>	26-30	15 – 20
<p>«дуже добре» Здобувач вищої освіти здатен до грамотного виконання тексту, має гарний рівень технічної підготовки, але відтворення художнього змісту творів розкриті недостатньо емоційно і виразно, непевна орієнтація в стилістичних особливостях.</p>	21 - 25	12 – 14
<p>«добре» Здобувач вищої освіти виконує текст музичних творів у повному обсязі, але виконавські та технічні прийоми недостатньо розвинуті. Невиразне фразування і динаміка. Має слабкі навички у виконанні музично-виконавських прийомів.</p>	17 – 20	8 – 11
<p>«задовільно» Здобувач вищої освіти не відтворює текст творів у повному обсязі, не орієнтується в темпах, звуковеденні, виконання не розкриває художній образ творів.</p>	12 – 16	5 – 7
<p>«достатньо» Здобувач вищої освіти не здатен до виконання нотного тексту творів у повному обсязі: наявні помилки в тексті, зупинки при виконанні, перегравання. Нерозвинуті технічні навички та слухово-моторна пам'ять.</p>	7 - 11	2 – 4
<p>«незадовільно» Навчальна програма виконана на мінімальному рівні</p>	1 – 6	1

Модуль вважається складеним, якщо здобувач вищої освіти набрав **від 60 до 100 балів**.

Загальний рейтинг з модуля (освітнього компоненту) **не перевищує 100 балів**.

Сума балів, накопичених здобувачем вищої освіти за виконання всіх видів поточних навчальних завдань (робіт) на індивідуальних заняттях та на підсумковому модульному контролі знань, свідчить про ступінь оволодіння ним

програмою освітнього компоненту. Протягом вивчення модулю здобувачі вищої освіти можуть набрати від 0 до 100 балів, що переводиться у національну шкалу оцінювання і відповідно у шкалу ECTS. Кількість балів відповідає певному рівню засвоєння освітнього компоненту.

Сума балів(R)	Шкала ECTS	Національна 5-ти бальна шкала	Визначення
90-100	A	5	відмінно
82-89	B	4	дуже добре
74-81	C		добре
64-73	D	3	задовільно
60-63	E		достатньо
35-59	FX	2	незадовільно з можливістю повторного перескладання
0-34	F		незадовільно з обов'язковим повторним вивченням

Відвідування видів навчальних занять (крім консультацій) є обов'язковим для здобувачів, відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу у Комунальному закладі вищої освіти Київської обласної ради «Академія мистецтв імені Павла Чубинського». Присутність здобувачів – це важливий критерій оцінювання результатів навчання, зважаючи на теоретичну і практичну складність освітнього компоненту. У випадку наявності довідки від лікаря призначається відпрацювання занять в інший час за індивідуальною програмою. За умови дистанційного навчання важлива присутність здобувача освіти під час онлайн-зустрічей у Google-Meet in Google Classroom, освітньої платформи Google Workspace for education

Запізнення на фахові заняття є не припустимими.

Переоцінка завдань можлива протягом тижня після отримання оцінки на основі заяви на ім'я завідувача кафедри у письмовій формі. Після отримання заяви, завідувач кафедри протягом тижня створить комісію з переоцінки, яка після проведення аналізу роботи здобувача вищої освіти повідомить його про своє рішення.

Перескладання роботи здобувачів можлива протягом тижня після отримання оцінки на основі заяви у письмовій формі.

6. ПРОГРАМА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ

6.1 Зміст освітнього компоненту на основі повної середньої освіти

МОДУЛЬ 1

1 Робота над постановкою

Теоретична частина

Постановка як пристосування інструмента для професійного використання музикантами, які виступають перед аудиторією. Посадка, встановлення

інструмента, положення рук як основні компоненти постановки. Взаємозалежність постановочного апарату та акустичного ефекту.

Індивідуальні заняття

Мета: формування виконавського апарату музиканта для виконання художньо-виражальних завдань.

Завдання

1. Коригувати постановочний апарат відповідно до конструктивних особливостей інструмента.
2. Віднайти оптимальний робочий режим інструмента.
3. Віднайти оптимальну координацію з урахуванням “опори” інструмента як гаранту “стійкості” звука.
4. Виявити постановочні недоліки, що сприяють скутості виконавського апарату.
5. Розподілити мінімальні витрати м’язової енергії для створення максимального акустичного ефекту.
6. Скоординувати м’язові виконавські рухи під слуховим контролем.
7. Досягти м’язового “звільнення” виконавського апарату.

Завдання для самостійної роботи

1. Пристосувати інструмент з урахуванням основних компонентів постановки.
2. Ліквідувати постановочні недоліки, що сприяють скутості виконавського апарату.
3. Відпрацювати скоординованість дій правої і лівої рук.

2 Робота над аплікатурою

Теоретична частина

Аплікатура як спосіб розміщення і порядок чергування пальців при грі на музичному інструменті, а також позначення цього способу в нотах. Значення аплікатури та обумовленість її внутрішнім зв’язком з різними прийомами інструментальної гри.

Добір пальців і художня виразність як основний аплікатурний принцип. Аплікатура як засіб сприяння подоланню технічних складностей, виконавцю оволодіти музичним твором, охопленню його в деталях і в цілому, укріпленню м’язової пам’яті, полегшенню читання з аркуша, розвитку свободи орієнтування на інструменті. Можливості аплікатури та її залежність від типу і конструкції інструмента.

Аплікатура і зміни музичних поглядів у літературі. Раціоналізація існуючих систем аплікатури.

Індивідуальні заняття

Мета: формування умінь раціонального вибору пальців у здійсненні різноманітних художніх завдань.

Завдання

1. Виховати свідоме ставлення до аплікатури, загострити увагу на позначених в нотах пальцях.

2. Врахувати індивідуальні анатомічні особливості здобувач вищої освіти і дібрати аплікатуру саме з таких позицій.
3. Виставити аплікатуру в повільному темпі і перевірити в швидкому.
4. Усвідомити природність послідовності пальців.
5. Виконувати у секвенційних побудовах однакові групи одними й тими ж пальцями для сприяння швидкості і міцності запам'ятовування.
6. Звернути увагу на природньо-зіbrane положення руки (зокрема, стулений стан руки, що сприяє добуванню більш співучого звука).
7. Опанувати перекладання пальців завдяки гнучкості зап'ястя (яке повинно пластично підводити пальці до потрібної клавіші, грифу, клапана).
8. Відчути необхідне відчуття в кінчиках пальців.
9. Оволодіти беззвучною підміною пальців.
10. Опанувати ковзанням пальців шляхом знаходження кута нахилу пальця.
11. Грати в швидкому темпі з урахуванням усіх аплікатурних принципів і свободи рухово-координаційного комплексу.

Завдання для самостійної роботи

1. Виставити аплікатуру в повільному темпі з урахуванням основних аплікатурних принципів:
 - природної послідовності пальців;
 - гри однакових груп одними пальцями.
2. Досягнути природньо-зібраного положення руки.
3. Відпрацювати беззвучну підміну пальців шляхом вправ.
4. Відпрацювати перекладання пальців, контролюючи гнучкість зап'ястя.
5. Відпрацювати прийом “ковзання”.
6. Грати в швидкому темпі із збереженням аплікатурних принципів.

МОДУЛЬ 2

3 Робота над основними елементами музичної мови. Робота над звуком і його властивостями

Теоретична частина

Звук як найменший структурний елемент музики, наділений особливостями, що визначаються побудовою органів слуху, комунікативною природою музичного мистецтва, естетичними запитами музикантів і слухачів.

Індивідуалізація тембрів музичного звука, його характеристика за типом інструмента. Види атаки, туше.

Звук і стиль музики: естетичні вимоги та історична обумовленість.

Основні властивості музичного звука.

Висота та її зв'язок з просторовим уявленням. Залежність звука від частоти коливань. Вплив гучності звука, атаки, наявності або відсутності вібрато на сприйняття звука. Звуковисотне сприйняття: інтервальне і темброве.

Гучність як одна з властивостей звука, що характеризується сприйняттям у свідомості людини інтенсивності або сили звука в процесі сприйняття звукових коливань органом слуху. Залежність звука від амплітуди, відстані до джерела звука, частоти. Рівень гучності і музична акустика.

Довжина як властивість звуку, що залежить від довготривалості коливань джерела звуку. Співвідношення різних довжин звуку та їх взаємозв'язок з метром і ритмом. Довжина звуків і музична виразність.

Тембр як забарвлення звуку, ознака, за якою відрізняють звуки однакової висоти і гучності, проте виконані на різних інструментах, різними голосами або на одному інструменті, але різними способами, штрихами. Тембр і матеріал виготовлення джерела звуку – вібратор музичного інструмента, його форма, резонатор. Тембр і акустика. Тембр і його вплив на звуковисотну інтонаційну визначеність. Тембр і атака звуку.

Індивідуальні заняття

Мета: формування умінь створення глибини образного звучання, тембральної процесуальності виконання.

Завдання

Охарактеризувати звук за допомогою асоціативних уявлень.

Порівняти якість звуку з зоровими, дотиковими, смаковими враженнями від різних предметів і їх співвідношень (звуки яскраві, глибокі, холодні, повні, різкі і т.д.).

Формувати звук з урахуванням оркестрових барв.

Формувати початковий момент виникнення звуку за допомогою атаки, туше, гучності.

Формувати звукову перспективу з урахуванням початку, кульмінації, закінчення звуку.

Контролювати інтонаційність і тембровість звуку: світло-високо, темно-низько.

Опанувати рівні гучності.

Дотримуватись чіткої тривалості звуку.

Усвідомити співвідношення різної довжини звуків стосовно характеру та образності твору.

Завдання для самостійної роботи

1. Працювати над перспективою звуку (початок, кульмінація, закінчення).
2. Працювати над виділенням одного з компонентів музичного цілого (мелодії, баса, акорда), надати характерних особливостей функціональному змісту, відокремити фрази або частини одна від одної.
3. Відпрацювати атаку звуку, туше відповідно до характеру музики.
4. Дотримуватись чіткої тривалості звуку.
5. Надати образності ритмічній організації звуків.

4 Робота над темпом, метро-ритмом

Теоретична частина

Темп як швидкість розгортання музичної тканини твору в процесі його виконання або уявлення внутрішнім слухом. Визначення темпу числом *прохідних* в одиницю часу основних метричних долей. Залежність характеру темпу від основного пульсу та від внутрідолювої пульсації, величини тексту. Зміни значення терміну “темп” відповідно до епох.

Вербальні позначення темпу, зв'язок з характером твору. Метроном як загальний орієнтир в темпі.

Ритм як сприймаюча форма спливання у часі яких-небудь процесів. Різноманітність ритму в різних видах і стилях виконавського мистецтва. Ритм як один з трьох (поруч із мелодією і гармонією) основних елементів музики, що розподіляє стосовно часу мелодичні і гармонічні поєднання. Складові ритму (акценти, паузи, членування на відрізки), їх групування, співвідношення до тривалості і т.д. Ритм як послідовність тривалостей звуків, абстрагована від їх висоти. Емоційна і динамічна природа ритму, можливість прояву без метру і відсутності в метричних правильних формах. Свінг як своєрідна манера виконання джазової музики, його ритмічно-синтаксичні особливості.

Метр як ритмічна упорядкованість, базована на дотриманні певної міри, що визначає величину ритмічних побудов. Тож можливість включати безліч самостійних метрів (схем побудови метричних одиниць), об'єднаних загальним принципом. Метрична пульсація як основа джазової музики: невідповідність фіксованого нотного запису виконуваний музиці, умовність запису восьмих і пунктирного ритму.

Синкопи в джазовій музиці і їх види (внутрітактові, міжтактові), послідовно розгорнуті і поєднані з паузами.

Агогіка та зумовленість художніми завданнями композиції. Агогічні відхилення.

Індивідуальні заняття

Мета: формування відчуття темпової єдності, агогічних відхилень, художньої метро-ритмічної пульсації, часової організації звукового матеріалу.

Завдання

1. Відчувати лічильну одиницю.
2. Осягнути ритмічну пульсацію.
3. Опанувати прості ритмічні побудови і перейти до складних.
4. Виконати складні поліритмічні побудови з накладанням ритмів $\frac{3}{4}$ і $\frac{5}{4}$ на постійний ритм $\frac{4}{4}$ і акцентуванням першої ноти.
5. Опанувати свінг, граючи восьмі в тріольному ритмі з відтяжкою з сильної долі на слабу.
6. Опанувати “блукаючим” акцентом з виконанням не сильного, але твердого атакування звука.
7. Виконати послідовність різних синкоп.
8. Усвідомити виразність пауз, наповнити їх емоційним змістом (паузи-запитання, паузи-ствердження і т.д.).
9. Наповнити паузи ритмічним пульсом для відчуття органічного зв'язку паузи з попереднім і наступним розвитком думок.

Контролювати темп виконання на технічно складних місцях, наспівних мелодіях; співставляти темп репризи – експозиції (в класичних сонатах), кінцевого і початкового темпів.

Фіксувати увагу на дослуховуванні закінчень ритмічних фігур натомість попереднього поривання початку наступних актів як метрична одиниця. Системи метру (мензуральні і тактова), їх

фігур, що привносить відчуття “жмакання”, кваплення.

12. Уникнути надмірного завантаження деталями, охопити цілісність побудови.

13. Виконати невеликі заповільнення і прискорення посеред фраз для рельєфного виявлення найзначніш інтонацій мелодії.

14. Виконати ритмічне “відтягнення” в новому тональному забарвленні.

Виділяти сильну долю такта у підкресленні синкоп з метою уникнення метричної невизначеності.

Виконувати складні розміри, усвідомлювати їх як цілком самостійну організацію звукового матеріалу.

Завдання для самостійної роботи

1. Розбивати рахунок на дрібні довжини в повільному темпі.
2. Відчувати лічильну одиницю допочатку гри з метою уникнення гри в повільному темпі.
3. “Слухати” паузи, наповнювати їх емоційним змістом.
4. Виконати технічно складні місця в єдиному темпі.
5. Грати мелодійні місця з відчуттям метро-ритмічної пульсації.
6. Виконувати ритмічні фігурації з дослуховуванням, без надмірного поспіху.
7. Співставляти темпову єдність початку і кінця твору.
8. Відпрацювати три основні варіанти свінгу (випередження, співпадання, відставання).
9. Відпрацювати внутрітактові, міжтактові, послідовно розгорнуті і поєднані з паузами синкопи.

МОДУЛЬ 3

5 Робота над динамікою

Теоретична частина

Динаміка як сукупність явищ, пов'язаних з різними ступенями гучності звучання. Контрастна і поступова зміна динаміки. Основні види динаміки: forte, piano; mezzo forte, mezzo piano; fortissimo, pianissimo; forte-fortissimo, piano-pianissimo. Відтінки для виділення окремих звуків або акордів (акцент, сфорцандо, синкопа). Відносність гучності звуку стосовно

інструмента, акустичних особливостей приміщення, виконавського тлумачення твору і т.д. Динаміка як психологічний і емоційний ефекти, акумулятор образних і просторових асоціацій.

Застосування динамічних відтінків стосовно внутрішньої сутності і характеру музики, її стилю, особливостей структури музичного твору.

Індивідуальні заняття

Мета: формування умінь створення глибини і перспективи образного звучання музичної композиції.

Завдання

1. Розкрити зміст динамічних відтінків стосовно образного змісту композиції.
2. Підвищити активність художньо-образного сприймання всього твору або окремої побудови виходячи із змісту композиції.
3. Зосередити увагу на динамічних закономірностях стилістичного порядку.
4. Зв'язати динамічний розвиток твору з типовим для композиторів оркестровим мисленням.
5. Усвідомити поступовість динамічних наростань і спадів. Розбити на кілька частин з метою точнішого розрахування сили звучання, досягнення кульмінації.
6. Перевірити гучність та активізувати самоконтроль в момент стиків контрастних побудов та в інших випадках раптових динамічних змін.
7. Виявити акустичний і художній взаємозв'язок між барвами інструмента і динамікою.

Завдання для самостійної роботи

1. Віднайти образну асоціативність стосовно виконуваного твору.
2. Відпрацювати “ступеневу” динаміку.
3. Контролювати під час виконання стики контрастних побудов (pp-ff).
4. Визначити місцеву кульмінацію і розкрити її в динамічному плані.
5. Виконати твір динамічно з врахуванням місцевих і центральної кульмінацій.
6. Виконати твір з позиції драматургії всього твору.

6 Робота над мелодією

Теоретична частина

Мелодія як одноголосно виражальна музична думка. Функція мелодії в гомофонній музиці. Мелодія і поліфонія. Звуковисотна лінія як найбільш специфічний компонент мелодії. Закономірності мелодичної лінії (динамічні властивості регістрових підйомів і спадів). Типи мелодій (пісенні, танцювальні, скерцозні та ін.), особливості виконання.

Джазова мелодія як відображення, в першу чергу, характерних особливостей техніки звукодобування на інструменті в межах її звукового розвитку і руху. Види руху: одноплановий (горизонтальний), висхідний, низхідний, хвилеподібний, скачки. Секундові, терцові, квартові, квінтові, хроматичні побудови руху джазової мелодії. Способи розвитку мелодичної лінії в імпровізаціях (варіювання, секвенція, повторення).

Фразування як групування музичної тканини на фрази. Фразування як логіка розвитку музичної думки та її реалізація в процесі живого виконання. Підпорядкованість артикуляції фразуванню. Цезура як межа між фразами. Фраза і мотив, фраза і речення. Фразуючі ліги в нотному письмі.

Індивідуальні заняття

Мета: Набуття навичок “співу” на інструменті, єдиної вокальної лінії шляхом виразного й емоційного виконання.

Завдання

1. Проаналізувати характер ведучого голосу.
2. Усвідомити логіку мелодійного розвитку, рух мелодичної енергії.
3. Розчленувати мелодію на фрази, мотиви.
4. Виконати цезури між фразами.
5. Усвідомити зміну фаз емоційної напруги і послаблення.
6. Конкретизувати інтонаційне тяжіння.
7. Визначити характер кульмінацій (місцевих, центральної).
8. Охопити цілісність мелодичної лінії.
9. Передати простоту, природність мелодії, широту дихання.
10. Опрацювати одноплановий (горизонтальний), висхідний, низхідний, хвилеподібний рух мелодії, стрибки.

Завдання для самостійної роботи

1. Виконати групування мелодії на фрази.
2. Визначити фразуючі ліги.
3. Виконати цезури між фразами.
4. Розрізнити і передати виражальний зміст опорних звуків, ввідних тонів, альтерації.
5. Передати цілісність мелодичної лінії.

МОДУЛЬ 4

7 Робота над гармонією

Теоретична частина

Гармонія як об'єднання тонів в співзвуччя і послідовності співзвуч (в умовах ладу і тональності). Корінні поняття гармонії (акорд, ладова гармонія, голосоведення). Роль гармонії в музичному творі (виражальні можливості, гармонічний колорит, участь гармонії в створенні музичної форми, взаємозв'язок гармонії та інших компонентів музичної мови, відношення гармонії до музичного стилю, важливі етапи історичного розвитку). Джазова гармонія, літерне позначення та прочитання.

Індивідуальні заняття

Мета: набуття навичок гармонічної мови шляхом активізації слухового контролю; виховання відчуття ладотональності.

Завдання

1. Проаналізувати виражальні засоби гармонії, що використовуються в характерних образах.
2. Прочитати гармонічну "сітку".
3. Вслухатись в окремі гармонії і їх сполучення, проаналізувати голосоведення.
4. Проникнути в логіку гармонічного розвитку.
5. Усвідомити виражальний зміст гармонічного процесу.
6. Віднайти певне співвідношення між звучанням гармонічного фону і мелодії, усвідомити їх контраст і, разом з тим, злиття в єдину звукову картину.
7. Охопити гармонічний розвиток твору в цілому, передати емоційний колорит.

Завдання для самостійної роботи

1. Грати композицію у вигляді гармонічної схеми.
2. Відпрацювати голосоведення стосовно змін альтерації, модуляції.
3. Виконати твір із збереженням логіки гармонічного розвитку, її функціональної взаємозалежності.

8. Робота над штрихами

Теоретична частина

Штрихи як виражальний елемент інструментальної техніки, спосіб виконання. Штрих як характер звукоподачі, принцип “вимовлення” звуків на інструменті, явище артикуляції. Залежність штриха від стилістичної особливості виконуваної музики, їх образним характером, а також інтерпретацією. Класифікація штрихів (роздільні і зв’язані). Специфіка штрихів стосовно духових, клавішних, струнно-щипкових, струнно-смичкових музичних інструментів. Штрих і прийоми гри. Комбінація штрихів.

Артикуляція як спосіб виконання на інструменті послідовності звуків; визначається з’єднаністю або розчленуванням останніх. Шкала міри з’єднаності і розчленування (від *leggattissimo* до *staccatissimo*), її три зони – *legato*, *non legato*, *staccato*. Взаємозв’язок з ритмічними, динамічними, тембральними виражальними засобами, а також із загальним характером музичного твору.

Індивідуальні заняття

Мета: набуття навичок опанування штрихової палітри.

Завдання

1. Проаналізувати штрихи відповідно до епохи написання твору, образного характеру музики.
2. Опанувати певним видом штриха в повільному темпі.
3. Комбінувати штрихи в різних темпах.
4. Усвідомити характер штриха в поєднанні з звуковимподанням.
5. Опанувати артикуляцією складів “ба”, “да” (на довгих звуках), “дап” і “бап” (на відносно довгих і коротких звуках).
6. Опрацювати артикуляцію звуків в межах ознак, характерних для виконуваного стилю джазової музики.
7. Досягти якості штрихової палітри стосовно інтерпретації музичного твору.

Завдання для самостійної роботи

1. Відпрацювати штрихи в повільному темпі.
2. Зосередити увагу при виконанні комбінованих штрихів.
3. Відпрацювати прийоми гри на інструменті.
4. Якісно виконати штрихи стосовно образного характеру виконуваної музики.

МОДУЛЬ 5

9. Робота над сценічною культурою виконавця

Теоретична частина

Артистизм, поведінка виконавця на сцені як фактор досягнення високого рівня адекватності сприймання і розуміння музичного образу слухачами. “Подвійне” життя виконавця на сцені як робота його уяви, реалізація його потреб і здатності до перевтілення.

Індивідуальні заняття

Мета: виховання творчого самопочуття на естраді.

Завдання

1. Своєчасно підготувати програму до виступу.
2. Досягти стійкості уваги шляхом турботи про внутрішню логіку музичного розвитку, намагання яскравого втілення звукових образів.
3. Виконувати програму під час домашніх занять, серед друзів, знайомих.
4. Цілісно охопити програму, відчувати взаємозв'язок творів, що її складають.
5. Виховати впевненість у готовності програми до виступу на естраді.
6. Розвивати і самовикликати пам'ять творчого самопочуття на естраді.
7. Аналізувати причини сценічних невдач.
8. Акцентувати увагу на позитивних моментах гри під час концертного виступу.
9. Не виносити на сцену “сирі” твори, що розвивають сценічний страх.
10. Виховувати почуття радості від спілкування з аудиторією і процесу публічного виступу.
11. Мобілізувати волю на донесення до слухачів виконавського задуму.
12. Популяризувати систематичні виступи для усунення надмірного хвилювання.
13. Викликати потрібний емоційний настрій, досягнути повної зосередженості в процесі гри.
14. Повторювати і накопичувати пройдений репертуар з метою набуття свободи і закінченості, розвитку пам'яті, сценічного досвіду, витримки.

Завдання для самостійної роботи

1. Грати твір з будь-якого розділу, частини.
2. Усвідомити логіку музичного розвитку композиції.
3. Аналізувати причини сценічних невдач.
4. Виконувати твори під час домашніх занять перед знайомою аудиторією.
5. Грати твори в певній послідовності з метою емоційного-образного “переключення”.
6. Викликати асоціативні порівняння.
7. Повторювати опрацьований репертуар.

10. Робота над репертуаром. Технічний матеріал

Теоретична частина

Техніка як необхідна умова оптимізації всіх основних навичок та прийомів гри для концертно-виконавської діяльності музиканта.

Поняття про виконавську техніку, її індивідуальний характер. Техніка вправ. Автоматизація ігрових навичок. Самоконтроль.

Методи розвитку технічних навичок: технічного членування, групування, варіантів (ритмічних, тональних, фактурних, артикуляційних, регістрових, аплікатурних).

Гами (мажорні, мінорні, ладові, хроматична) як засіб сприйняття народних ладів, що розвиває швидкість внутрішнього уявлення ладу тональностей і пристосування до гри однією і тією ж аплікатурою різних комбінацій.

Етюди (технічні академічного, джазового спрямування, художні). Визначення форми, кількості фраз, аплікатури. Виявлення фіксованих ритмічних упереджень. Визначення гармонії (зокрема, септакордів з пониженою септимою у джазових творах).

Індивідуальні заняття

Мета: формування комплексу технічно-виражальних засобів, системи психомоторних навичок; виховання ладотонального відчуття.

Завдання

1. Виконати технічний матеріал у повільному темпі з поступовим прискоренням.
2. Автоматизувати виконавські рухи.
3. Вдосконалити процеси координації ігрових прийомів.
4. Розвинути фізичні якості ігрового апарату.
5. Опанувати всіма видами техніки (мілка, акордова тощо).
6. Грати технічний матеріал з напором, внутрішньою зібраністю, з належною ритмічною організацією.
7. Підкорити моторику музично-художнім цілям.
8. Виконувати належну ритмічну організацію з використанням прийомів перегрупування та різних ритмічних варіантів.
9. Опанувати артикуляційною виразністю.
10. Змінювати штрихову палітру.
11. Оволодіти поліритмією.
12. Виявити та відпрацювати взаємозалежність виконавських рухів та звучання.
13. Формувати свободу м'язових відчуттів.
14. Відпрацювати поступовість та контрастність динамічних відтінків.
15. Зберегти єдину темпову цілісність.

Завдання для самостійної роботи

1. Виставити аплікатуру.
2. Грати в різних темпах: від повільних до швидких.
3. Видозмінювати штрихи.
4. Зберегти єдину темпову цілісність.
5. Змінювати ритмічне перегрупування.
6. Виконувати технічний матеріал з застосуванням контрастних і поступових динамічних відтінків.
7. Долати технологічні складності, доводити складні місця до автоматизації.

8. Систематично працювати над технікою.
9. Досягти точного виконання у встановленому темпі з урахуванням інтонаційних, ритмічних, динамічних, штрихових аспектів.

МОДУЛЬ 6

11. Вивчення творів поліфонічного складу

Теоретична частина

Творчість композитора, стильові особливості. Редакторські вказівки.

Аналіз образного строю, стилю і форми поліфонічного твору, відхилень, модуляцій, а також виду поліфонії (канон, імітація, контрастна, підголоскові поліфонія, fuga, інвенція). Структура поліфонії (тема, імітація, протискладання, інтермедія).

Визначення імітаційних, ладових, метроритмічних характеристик головної (теми). Виявлення особливостей розвитку інших голосів (тем): ритміка, напрям мелодичного розміщення цезур, регістри, кульмінаційні точки, штрихи. Пропоста, респоста, протискладання (контрапункт до респости) як елементи поліфонічної тканини, зміст термінів.

Ознайомлення із сучасною поліфонією. Особливі види ритмічної техніки (ритмічні, прогресії, сучасні види акцентної та безакцентної ритміки).

Точне виконання мелізмів як характерної особливості поліфонії.

Індивідуальні заняття

Мета: розвиток поліфонічного мислення, набуття навичок одночасного проведення кількох голосів та їх поєднання в єдине ціле.

Індивідуальні заняття

Мета: розвиток поліфонічного слуху, набуття навичок одночасного проведення декількох голосів та їх поєднання в одне ціле.

Завдання

1. Програти поліфонічний матеріал разом з викладачем (за парами голосів) з метою вслухання в поєднання голосів.
2. Виконати твір в повільному темпі з визначенням аплікатури.
3. Диференційовано підійти до відтворення кількох поєднаних в одночасному розвитку звукових ліній твору:
 - програти по черзі кожен з голосів (тем) поліфонічного твору, усвідомити їх мелодичну самостійність;
 - програти окремі пари голосів;
 - спільно програти (викладач-здобувач вищої освіти) поліфонічний твір за голосами і парами голосів;
 - програти весь поліфонічний твір з акцентуванням уваги на одному з голосів.
4. Виконати кожен голос чи тему в манері вокального фразування (широке дихання, поєднання окремих мотивів в єдину лінію, пластичне інтонування).
5. Усвідомити темброві контрасти, поліфонічну тканину як своєрідну барвисту партитуру.

руху, б. Виявити самостійність голосів шляхом різного їх виконання в темброво-динамічному відношенні.

7. Охопити безперервність ритмічного руху голосів.

8. Зберегти рельєфність відтворення окремих голосів у процесі цілісного виконання поліфонії.

9. Опанувати мелізми (морденти, групетто, форшлаги тощо).

Завдання для самостійної роботи

1. Визначити аплікатуру кожного голосу.

2. Грати окремий голос від початку до кінця цілком закінчено і виразно із збереженням самостійної мелодичної лінії.

3. Попрацювати над попарною грою голосів (верхній-нижній, середній-нижній і т.д.).

4. Грати голоси у метроритмічному відношенні і за характером туше.

5. Виконати твір з рельєфним голосоведенням.

12. Твір великої форми

Теоретична частина

Виявлення тематизму, наскрізного розвитку, програмності. Авторські та редакторські позначення в тексті. Принцип побудови форми.

Будова *сонатної* форми. Основні розділи і теми: експозиція, розробка, реприза. Функції головної і побічної партій, їх контрастне викладення і розвиток у розробці, тональне співвідношення в експозиції та репризі. Логіка розвитку образу в цілому. Характер тем, засоби художньої виразності. Різновиди сонатної форми (без розробки, з епізодом замість розробки, з подвійною експозицією).

Концерт як жанр великого музичного твору віртуозного характеру для соліста з оркестром. Історія розвитку жанру.

Види концертів: багатохорні концерти представників венеціанської школи А. та Дж. Габріелі (1587), концерти *basso continue*.

Тричастинний концерт (поч. ХХ ст.) як класичний різновид жанру.

Виникнення концертної симфонії (М. Равель, Б. Барток, І. Стравинський).

Сюїта як одна з основних різновидів багато частинних циклічних форм інструментальної музики, що складається з декількох самостійних, переважно контрастуючи між собою частин, об'єднаних спільним художнім задумом (Ю. Пешков "Сюїта в стилі ретро", В. Полянський "Сюїта регтаймів").

Фантазія як жанр інструментальної музики, який ґрунтується на вільному виконанні тем, запозичених з власних творів або з творів інших композиторів, а також з фольклору (або написаних в характері народних). (фантазії Ф. Ліста, Фантазія на теми Рябініна для фортепіано з оркестром Аренського).

Рапсодія як інструментальний твір вільної форми, що складається з послідовних різнохарактерних, часом гостроконтрастних епізодів. Види рапсодії: лірико-драматична, поемна (Й. Брамс), фантазійна (Д. Гершвін, Ф. Ліст), на народні або музичні теми певного композитора. Типовість використання народно-пісенних тем, епічного духу.

Парафраз як позначення інструментальної віртуозної теми (певним чином для фортепіано (акордеону) на теми популярних пісень, арій і т.д., які підлягають значному перевтіленню, виступають в нових співвідношеннях одна з одною).

Індивідуальні заняття

Мета: розвиток масштабності музичного мислення, усвідомлення процесу формотворення.

Завдання

1. Проаналізувати форму музичного твору.
2. Усвідомити особливості музичної мови певного історичного періоду.
3. Охарактеризувати і відтворити загальні принципи формотворення певного стилю.
4. Усвідомити характер і побудову тем.
5. Виявити характерні особливості окремих образів.
6. Виявити індивідуальні особливості кожної частини, періоду, речення, фрази, їх межі, кульмінаційні та інтонаційні точки, інтонаційний зміст.
7. Розучувати теми як частину єдиного художнього цілого.
8. Опрацювати окремі фрагменти твору, технічно складні моменти з метою вироблення автоматизму рухів у поєднанні з художньою виразністю виконання.
9. Охопити твір із збереженням його мелодичної, гармонічної, метроритмічної структур.
10. Озвучити цезури між варіаціями, частинами сюїт тощо.
11. Програти твір із збереженням його мелодичної, гармонічної, метроритмічної, темпової структури.
12. Виконати твір із збереженням тематичної єдності.

Орієнтоване поетапне вивчення твору

I етап. Аналіз художнього змісту, музичних образів. Поділ твору на окремі частини. Вивчення нотного тексту, аплікатури.

Програвання окремих частин у повільному темпі з точною аплікатурою, у відповідному характері, з розумінням інтонаційних і гармонічних особливостей музичної тканини.

Прийоми сольфеджування і диригування як допоміжні засоби в опануванні матеріалу.

II етап. Визначення образно-емоційних характеристик твору.

III етап. Набуття відображення навичок вільного виконання твору. Досягнення точності ритму і виразності звучання.

Цілісність художнього оформлення (реальне втілення ідеальної виконавської моделі). Точне дотримання динаміки, темпу, змістового і звукового співвідношення різних структурних одиниць. Власна інтерпретація твору.

Завдання для самостійної роботи

1. Виставити аплікатуру.
2. Розібрати твір в повільному темпі.
3. Опрацювати окремі фрагменти твору, технічно складні місця.

4. Багаторазово повторити складні місця з метою вироблення автоматизму рухів у поєднанні з художньою виразністю.
5. Відпрацювати метро-ритмічну структуру твору.
6. Відпрацювати мелодичну лінію виразності з виявленням кульмінаційних точок.
7. Досягнути контрастності тем та образів.
8. Виконати твір із збереженням темпової єдності.

МОДУЛЬ 7

13. П'єси естрадно-джазового спрямування за жанрово-стильовими ознаками Теоретична частина

Ознайомлення з біографією автора музичного твору, його індивідуальним стилем.

Побудова музичного матеріалу, тип музичної фактури. Загальна характеристика ритміки. Європейські традиції інструментарію, мелодики, гармонії джазової музики. Звуковидобування, фразування як індивідуальні особливості джазового виконання.

Композиційні елементи джазу: дводольність особливого типу, поліритмія, складна система синкопування.

Типові прийоми виконання джазової музики: малопомітне упередження або затримання певної долі такту, синкопи.

Свінг як специфічна ритмічна джазова атмосфера, відчуття ритмічної багат шаровості музичної тканини, неспівпадіння акцентів. Свінг як покачування, основною властивістю якого є поліритмія, неспівпадання ритмічних акцентів мелодичної лінії та акцентів основного метру п'єси. Напруга і послаблення звукової матерії, “розкачування” ритму і протискладнення, що надають джазовій музиці пружності, непохитної “пульсації”.

Акценти, типи акцентування: *up-beat*, *down-beat*, *off-beat*, *on-beat*. Їх місце у структурі такту.

Регтайм – фортепіанний жанр, якому властива гостросинкопована, вишукана за ритмом мелодика, що координується з метрично чітким і простим (поперемінне чергування баса і акорду) акомпанементом.

Блюз – дванадцяти тактова мелодична побудова (структура ААВ), якій відповідає встановлена (стала), подекуди з деякими змінами, гармонічна схема.

Бугі-вугі — стиль фортепіанної гри, пов'язаний впершу чергу, з інтерпретацією блюзу. Характерна особливість: жорстка ритмічна основа, що виникає з фраз *ostinato* в лівій руці та імпровізованих пасажів у правій.

Балада як повільна п'єса 32-тактової форми чотиридольного розміру, базована на мелодіях ліричного характеру, нерідко з елементами драматизму (переважна структура ААВА).

Диксиленд як особливість джазового виконання, для якого характерна плавна мелодична лінія, ритм та біт з акцентами на другій і четвертій долі.

Бі-боп як стиль джазу, що прийшов на зміну свінгу, характерною особливістю якого є ритм безакценту на сильних долях, з так званим прихованим

контрапунктом, а також хроматизована гармонія, що включає складно альтеровані акорди.

Кул–джаз (холодний) як реакція на надмірно експресивний характер музики, стримана манера виконання, зростаюче значення композиції, особлива вишуканість форми.

Джаз–рок як сплав мелодичних і ритмічних елементів джазу з гармонічною основою рок–музики.

Самба як стиль сучасного джазу, для якого характерне використання елементів бразильської народної музики, зокрема ритму самби. Виконується в манері, типовій для стилю “кул”.

Кантрі як поєднання двох різновидів фольклору: сільський (пісні, танці) і ковбойські балади (вестерн).

Індивідуальні заняття

Мета: набуття навичок ритмічного різномаїття, характеру виконання (пружності), специфічної техніки звуковидобування, штрихових особливостей в естрадно-джазових стилях.

Завдання

1. Виконати нотний текст в повільному темпі з визначенням аплікатури, динаміки, агогогіки, артикуляції, характеру.
2. Відпрацювати ритмічні фігурації.
3. Виконати твір з підкресленням джазового елемента – тріольної пульсації.
4. Виконати твір з підкресленням “блюзових” нот (ступенів мелодичного ладу: VII н., III н., V н.).
5. Детально зіграти синкопи, форшлаги, акценти.
6. Розшарувати музичну тканину на окремі площини.
7. Виконати твір із збереженням звукової матерії на основі ритмічних фігурацій.

Завдання для самостійної роботи

1. Відпрацювати синкопи, акценти стосовно стилістики твору.
2. Відпрацювати ведення звукової матерії на основі ритмічних фігурацій.
3. Виконати твір з підкресленням “блюзових” тонів.
4. Виконати твір з відчуттям внутрішньої пульсації.

14 Удосконалення теоретичних та практичних знань, умінь, навичок

Теоретична частина

Повторення та закріплення знань, умінь, навичок попередніх модулів. Теоретичний, гармонічний аналіз програмних творів. Знання термінології. Засоби музичної виразності. Будова форми музичних творів. Підбір гам, врав, етюдів для опрацювання труднощів нотного матеріалу. Інтерпретаційний аналіз програмних творів.

Музичне мислення. Функції музичного мислення:

емоційне (реактивне проникнення у виразну суть інтонування);

конструктивно-логічне (осягнення закономірностей композиторського твору);

контролююча (регулювання діяльності); розвиваючу (надбання нових знань формування творчої індивідуальності музиканта).

Індивідуальні заняття

Оволодіння артикуляційними вміннями, фразуванням. Формування володіння різноманітними ритмічними формулами. Визначення специфіки виконання творів різних епох, стилів, жанрів.

У процесі вивчення технічного матеріалу (етюд, гама) здобувати вміння, використовувати арсенал прийомів та різні види техніки. Підготовка до публічного виступу. Музичне сприйняття та формування слухацьких уявлень. Типи музичного сприйняття. Особливості та індивідуальні характеристики музично-виконавської діяльності. Динамічна палітра звучання та її зв'язок зі змістом твору. Тембральне забарвлення інструментального звучання. Формування навичок володіння кантиленною гнучкістю та природністю інтонації. Основні завдання роботи над мелодією та її інтонаційною виразністю.

Завдання

Подолання виконавських труднощів у музичних творах

Поглиблене опрацювання навичок виконання творів різних композиторів відповідно до індивідуального плану

Ознайомлення з основними прийомами транспонування. Закріплення навичок на вправах

Ознайомлення з основними принципами читання з аркушу. Закріплення навичок.

Розвиток навичок підбору по слуху творів з ускладненою лінією супроводу.

Підбір по слуху творів з гармонічними фігураціями

Робота з нотним матеріалом опанування технічних труднощів програмних творів;

Розвивати гармонійне і поліфонічне мислення в роботі над музичними творами;

Володіти виконавськими засобами художньої виразності (динаміка, агогіка, педалізація) творів кантиленного характеру

Завдання для самостійної роботи

Удосконалення використання творчих навичок роботи над музично-художнім образом творів

Використання всіх виконавських засобів художньої виразності,

Виховування виконавської витримки та артистизму під час концертних виступів,

Володіння засобами вираження образного змісту творів

Вивчення методичної літератури та вміння використовувати її у роботі.

МОДУЛЬ 8

15 Джазовий стандарт з власною імпровізацією

Теоретична частина

Імпровізація як тип виконавства, в якому музика створюється у процесі її виконання. Поширення імпровізації на ранньому етапі розвитку європейської професійної музики. Імпровізація у вигляді орнаментики в традиції віртуозних фантазій (XVII–XVIII ст.), сольних каденцій інструментальних концертів, у хоральних обробках, а також окремого номера (XX ст. – в джазі).

Зв'язок імпровізації з прелюдією, фантазією.

Імпровізація як процес музикування, в якому функції композитора і виконавця з'єднані в єдине у мистецтві музиканта–імпровізатора. Особливість імпровізації (не нотованість, стихійність). Побудова на задану тему, де виконавець, йдучи від мелодії, гармонії, ритміки первообразу, створює власний твір на основі “чужої” теми. Імпровізація в джазі як головний фактор розвитку форми.

Стандарт як 32 тактові пісні, що складаються з 8 тактових періодів (ААВА) і є темами для імпровізацій.

Індивідуальні заняття

Мета: опанування навичками імпровізаційного музикування джазової мелодії (стандарту) як мелодичного першообразу, що виписана на одній ескаладі з позначенням літерної та цифрової гармонії.

Завдання

1. Усвідомити мелодичну лінію і мислити тактовими фразами.
2. Взаємопов'язати фрази з метою досягнення форми, рівноваги і симетрії ліній.
3. Слідкувати за найвищими або нижніми опорними нотами фраз, а також за розширенням цих меж.
4. Застосувати принцип створення напруги і його наступного розв'язання:
 - а) розв'язувати в опорні ноти, а між ними створювати напругу;
 - б) чергувати особливі фрази (розв'язання) імпровізаційними фрагментами. Імпровізувати як мелодично, так і ритмічно;
 - в) чергувати акомпанемент з обігруванням ідей інших солістів або учасників ритм-секції;
 - г) нагнітати напруги за допомогою варіювання динаміки і тембрів;
 - д) чергувати прості і складні фрази.
5. Уявити фразу подумки, усвідомити і почути всі ноти і ритмічний малюнок, тобто визначити головну ноту, тип ритмічного малюнка, ритм наступної фрази, початок і закінчення наступної фрази, її контур (напрямок руху).

Завдання для самостійної роботи

1. Визначити опорні ноти.
2. Побудувати фрази.
3. Розділити місце напруги і її розв'язання.
4. Відпрацювати варіювання мелодичної і ритмічної імпровізації.
5. Виконувати імпровізацію з чергуванням сольної імпровізації і акомпанементом.

12 Підготовка концертної програми

Робота на сцені. Робота в студії звукозапису. Робота з мікрофоном. Опрацювання курсової роботи

ПРОГРАМНІ ВИМОГИ ДО МУЗИЧНО-ВИКОНАВСЬКОЇ ПІДГОТОВКИ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

I курс

Вивчення здібностей і рівня професійної підготовки. Встановлення оптимального комплексу для подальшого успішного технічного та інтелектуально-художнього розвитку здобувач вищої освіти. Накопичення технічного багажу, технічних умінь і навичок. Планування виконавських дій відповідно до художніх завдань. Усвідомлення мети і методів роботи над творами, етапи вивчення твору. Опрацювання інструментальних творів різних стилів і напрямів (класична, естрадно-джазова музика).

II курс

Зміцнення і розширення постановочної та художньо-стильової платформи, встановленої на I курсі. Виявлення інтерпретаторських здібностей здобувач вищої освіти.

Поступове технічне та інтелектуально-художнє ускладнення репертуару. Вивчення будови і розвитку музичного твору за характером образності, аналіз тематизму (ладотонального, метро-ритмічного, гармонічного і т.д.). Опрацювання інструментальних творів різних стилів і напрямків (класична, естрадно-джазова музика).

III курс

Максимальне виявлення масштабу обдарованості здобувач вищої освіти в складному різно-стильовому і різножанровому репертуарі, з демонстрацією в сольних виступах, концертах класу, звітних концертах, конкурсах. Самостійний вибір здобувачем вищої освіти виконавських прийомів у вирішенні технічних, художніх завдань на основі сформованого комплексу практичних виконавських умінь і навичок. Професійна орієнтація перспективних здобувачів вищої освіти згідно кваліфікацій (викладач, артист ансамблю, концертний виконавець). Опрацювання інструментальних творів різних стилів і напрямів (класична, естрадно-джазова музика).

Формування самостійного творчого інтерпретаторського мислення, мистецтва імпровізації, артистизму. Подальший розвиток у формуванні виконавської майстерності музиканта, що виявляється у підготовці виступів на естраді з музично-інструментальним колективом. Опрацювання інструментальних творів різних стилів і напрямів.

IV курс

Закріплення і поглиблення всіх сформованих та набутих на попередніх етапах навчання понять, практичних умінь і навичок. Подальший розвиток сценічних навичок артистизму та накопичення власного концертного репертуару. Підготовка до державної атестації.

Обов'язкові якісні зміни в розвитку музичної зрілості.

ЗАЛІКОВО-ЕКЗАМЕНАЦІЙНІ ВИМОГИ

Контрольні заміри з фаху проводяться протягом семестру (академконцерт) та наприкінці кожного семестру (екзамен, залік – згідно робочого та типового планів) та включають найбільшу частку основного репертуару індивідуального плану:

- поліфонічний твір
- твір великої форми або циклічний твір
- одну або дві різностильові, різнохарактерні п'єси естрадного, джазового спрямування
- джазовий стандарт з власною імпровізацією.

Послідовність вивчення репертуару протягом семестру визначається викладачем.

6.2 Структура освітнього компоненту

ТЕМА	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	Всього	У тому числі					Всього	У тому числі				
		лекції	семінари	Практ.	Індивід. роб.	Самост. Робота		Лекції	семінари	Практичні	Індивід.	Самос. Робота
МОДУЛЬ 1.												
Змістовий модуль 1												
Тема 1. <i>Робота над постановкою</i>	3				2	1	3				1	2
<i>робота на індивідуальних заняттях:</i> ІЗ вивчення технічних вправ, гам, етюдів	16				12	4	16				2	14
ІЗ теоретичний та виконавський аналіз програмних творів	3				2	1	3				1	2
Змістовий модуль 2												
Тема 2. <i>Робота над аплікатурою</i>	5				2	3	5				1	4
ІЗ вивчення творів різного характеру малої форми	8				6	2	8				2	6
ІЗ робота над програмними творами.	10				8	2	10				3	7
Модульний контроль знань Диференційований залік												
Всього за модулем	45				32	13	45				10	35
МОДУЛЬ 2.												
Змістовий модуль 3												
Тема 3. <i>Робота над основними елементами музичної мови</i> <i>Робота над звуком і його властивостями</i>	3				2	1	3				2	1
<i>вивчення технічних вправ, гам, етюдів</i>	16				12	4	16				2	14
теоретичний та виконавський аналіз програмних творів	3				2	1	3				1	2
Змістовий модуль 4												
Тема 4. <i>Робота над темпом, метро-ритмом</i>	5				2	3	5				1	4
<i>вивчення творів</i>	8				6	2	8				2	6
<i>робота на програмними творами.</i>	10				8	2	10				2	8
Модульний контроль знань. Диференційований залік												

Всього за модулем	45				32	13	45				10	35
МОДУЛЬ 3.												
Змістовий модуль 5												
Тема 5. <i>Робота над динамікою</i>	5				3	2	5				2	3
вивчення технічних вправ, гам, етюдів	14				12	2	14				2	12
теоретичний та виконавський аналіз програмних творів	5				3	2	5					5
Змістовий модуль 6												
Тема 6. <i>Робота над мелодією</i>	8				6	2	8				2	6
вивчення творів різного характеру	14				12	2	14				2	12
робота на програмними творами.	14				12	2	14				4	10
Модульний контроль знань. Екзамен												
Всього за модулем	60				48	12	60				12	48
МОДУЛЬ 4.												
Змістовий модуль 7												
Тема 7. <i>Робота над гармонією</i>	5				3	2	5				2	3
вивчення технічних вправ, гам, етюдів	14				12	2	14				2	12
теоретичний та виконавський аналіз програмних творів	5				3	2	5					5
Змістовий модуль 8												
Тема 8. <i>Робота над штрихами</i>	8				6	2	8				2	6
вивчення творів різного характеру, стилю, форми	14				12	2	14				4	10
робота на програмними творами.	14				12	2	14				4	10
Модульний контроль знань. Диференційований залік												
Всього за модулем	60				48	12	60				14	46
МОДУЛЬ 5.												
Змістовий модуль 9												
Тема 9. <i>Робота над сценічною культурою виконавця</i>	5				3	2	5				2	3
вивчення технічних вправ, гам, етюдів	14				12	2	14				2	12
теоретичний та виконавський аналіз програмних творів	5				3	2	5					5
Змістовий модуль 10												
Тема 10. <i>Робота над репертуаром</i>	8				6	2	8				2	6
робота на програмними творами.	14				12	2	14				4	10
вивчення творів різного характеру, стилю, форми	14				12	2	14				4	10
Модульний контроль знань. Диференційований залік												
Всього за модулем	60				48	12	60				14	46
МОДУЛЬ 6.												
Змістовий модуль 11												
Тема 11. <i>Вивчення творів поліфонічного складу</i>	8				6	2	8				4	4
вивчення технічних вправ, гам, етюдів	11				9	2	11				2	9
теоретичний та виконавський аналіз програмних творів	5				3	2	5					5
Змістовий модуль 12												
Тема 12. <i>Твір великої форми</i>	8				6	2	8				4	4
ІЗ 2 вивчення творів різного характеру, стилю, форми	14				12	2	14				2	12
ІЗ 3 робота на програмними творами.	14				12	2	14				2	12
Модульний контроль знань. Диференційований залік												
Всього за модулем	60				48	12	60				14	46
МОДУЛЬ 7.												
Змістовий модуль 13												

Тема 13. <i>П'єси естрадно-джазового спрямування за жанрово-стильовими ознаками</i>	13				9	4	13				4	9
вивчення технічних вправ, гам, етюдів	12				6	6	12				2	10
теоретичний та виконавський аналіз програмних творів	5				3	2	5					5
Змістовий модуль 14												
Тема 14. <i>Удосконалення теоретичних та практичних знань, умінь, навичок</i>	9				3	6	9				2	7
вивчення творів різного характеру, стилю, форми	13				9	4	13				4	9
робота на програмними творами.	8				6	2	8				2	6
Модульний контроль знань. Диференційований залік												
Всього за модулем	60				36	24	60				14	46
МОДУЛЬ 8.												
Змістовий модуль 15												
Тема 15. <i>Джазовий стандарт з власною імпровізацією.</i>	8				6	2	5				2	3
вивчення технічних вправ, гам, етюдів	11				9	2	14				2	12
теоретичний та виконавський аналіз програмних творів	5				3	2	5					5
Змістовий модуль 16												
Тема 16. <i>Підготовка концертної програми</i>	8				6	2	8				2	6
вивчення творів різного характеру, стилю, форми	14				12	2	14				4	10
робота на програмними творами.	14				12	2	14				4	10
Модульний контроль знань. Диференційований залік												
Всього за модулем	60				48	12	60				14	46
Всього	450				340	110	450				102	348

7. ТЕМИ АУДИТОРНОЇ РОБОТИ

Аудиторна робота	денна форма навчання	заочна форма навчання
Тема 1. <i>Робота над постановкою</i>	2	1
<i>робота на індивідуальних заняттях:</i>	12	2
ІЗ вивчення технічних вправ, гам, етюдів		
ІЗ теоретичний та виконавський аналіз програмних творів	2	1
Тема 2. <i>Робота над аплікатурою</i>	2	1
ІЗ вивчення творів різного характеру малої форми	6	2
ІЗ робота над програмними творами.	8	3
Тема 3. <i>Робота над основними елементами музичної мови</i>	2	2
<i>Робота над звуком і його властивостями</i>		
вивчення технічних вправ, гам, етюдів	12	2
теоретичний та виконавський аналіз програмних творів	2	1
Тема 4. <i>Робота над темпом, метро-ритмом</i>	2	1
вивчення творів	6	2
робота на програмними творами.	8	2
Тема 5. <i>Робота над динамікою</i>	3	2
вивчення технічних вправ, гам, етюдів	12	2
теоретичний та виконавський аналіз програмних творів	3	
Тема 6. <i>Робота над мелодією</i>	6	2
вивчення творів різного характеру	12	2
робота на програмними творами.	12	4
Тема 7. <i>Робота над гармонією</i>	3	2

вивчення технічних вправ, гам, етюдів	12	2
теоретичний та виконавський аналіз програмних творів	3	
Тема 8. Робота над штрихами	6	2
вивчення творів різного характеру, стилю, форми	12	4
робота на програмними творами.	12	4
Тема 9. Робота над сценічною культурою виконавця	3	2
вивчення технічних вправ, гам, етюдів	12	2
теоретичний та виконавський аналіз програмних творів	3	
Тема 10. Робота над репертуаром	6	2
робота на програмними творами.	12	4
вивчення творів різного характеру, стилю, форми	12	4
Тема 11. Вивчення творів поліфонічного складу	6	4
вивчення технічних вправ, гам, етюдів	9	2
теоретичний та виконавський аналіз програмних творів	3	
Тема 12. Твір великої форми	6	4
ІЗ 2 вивчення творів різного характеру, стилю, форми	12	2
ІЗ 3 робота на програмними творами.	12	2
Тема 13. П'єси естрадно-джазового спрямування за жанрово-стильовими ознаками	9	4
вивчення технічних вправ, гам, етюдів	6	2
теоретичний та виконавський аналіз програмних творів	3	
Тема 14. Удосконалення теоретичних та практичних знань, умінь, навичок	3	2
вивчення творів різного характеру, стилю, форми	9	4
робота на програмними творами.	6	2
Тема 15. Джазовий стандарт з власною імпровізацією.	6	2
вивчення технічних вправ, гам, етюдів	9	2
теоретичний та виконавський аналіз програмних творів	3	
Тема 16. Підготовка концертної програми	6	2
вивчення творів різного характеру, стилю, форми	12	4
робота на програмними творами.	12	4
Всього	340	102

8. ТЕМИ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Теми самостійної роботи	денна форма навчання	заочна форма навчання
Тема 1. Робота над постановкою	1	2
<i>робота на індивідуальних заняттях:</i>	4	14
ІЗ вивчення технічних вправ, гам, етюдів		
ІЗ теоретичний та виконавський аналіз програмних творів	1	2
Тема 2. Робота над аплікатурою	3	4
ІЗ вивчення творів різного характеру малої форми	2	6
ІЗ робота над програмними творами.	2	7
Тема 3. Робота над основними елементами музичної мови	1	1
<i>Робота над звуком і його властивостями</i>		
вивчення технічних вправ, гам, етюдів	4	14
теоретичний та виконавський аналіз програмних творів	1	2
Тема 4. Робота над темпом, метро-ритмом	3	4
вивчення творів	2	6
робота на програмними творами.	2	8
Тема 5. Робота над динамікою	2	3
вивчення технічних вправ, гам, етюдів	2	12
теоретичний та виконавський аналіз програмних творів	2	5

Тема 6. Робота над мелодією	2	6
вивчення творів різного характеру	2	12
робота на програмними творами.	2	10
Тема 7. Робота над гармонією	2	3
вивчення технічних вправ, гам, етюдів	2	12
теоретичний та виконавський аналіз програмних творів	2	5
Тема 8. Робота над штрихами	2	6
вивчення творів різного характеру, стилю, форми	2	10
робота на програмними творами.	2	10
Тема 9. Робота над сценічною культурою виконавця	2	3
вивчення технічних вправ, гам, етюдів	2	12
теоретичний та виконавський аналіз програмних творів	2	5
Тема 10. Робота над репертуаром	2	6
робота на програмними творами.	2	10
вивчення творів різного характеру, стилю, форми	2	10
Тема 11. Вивчення творів поліфонічного складу	2	4
вивчення технічних вправ, гам, етюдів	2	9
теоретичний та виконавський аналіз програмних творів	2	5
Тема 12. Твір великої форми	2	4
ІЗ 2 вивчення творів різного характеру, стилю, форми	2	12
ІЗ 3 робота на програмними творами.	2	12
Тема 13. П'єси естрадно-джазового спрямування за жанрово-стильовими ознаками	4	9
вивчення технічних вправ, гам, етюдів	6	10
теоретичний та виконавський аналіз програмних творів	2	5
Тема 14. Удосконалення теоретичних та практичних знань, умінь, навичок	6	7
вивчення творів різного характеру, стилю, форми	4	9
робота на програмними творами.	2	6
Тема 15. Джазовий стандарт з власною імпровізацією.	2	3
вивчення технічних вправ, гам, етюдів	2	12
теоретичний та виконавський аналіз програмних творів	2	5
Тема 16. Підготовка концертної програми	2	6
вивчення творів різного характеру, стилю, форми	2	10
робота на програмними творами.	2	10
Всього	110	348

Організація самостійної роботи

Самостійна робота здобувачів вищої освіти полягає у вивченні музичного твору з освоєнням його ідейно-художнього змісту, практичному оволодінні технікою гри, осмисленні виконавських прийомів, структури твору. Ознайомлення з твором передбачає знання епохи його створення, ідейно-художніх і стильових особливостей, музичної форми, фактури, особливостей мелодії, гармонічної мови. Після прослуховування твору в записі, читання нотного тексту з аркуша необхідно зробити теоретичний аналіз твору (архітектоніка, структура окремих тем і побудов, засоби музичної виразності) та узгодити техніку з емоційним началом, визначити художній рівень виконання.

В період навчання в Академії велике значення має організація самостійної роботи здобувача вищої освіти, тому при складенні індивідуального плану викладач повинне відвести цьому розділу значне місце.

Заняття під керівництвом викладача будуть мати відчутні результати тоді, коли вони підкреслені систематичною, чітко організованою самостійною роботою. Зміст самостійної роботи залежить від таких факторів, як тривалість навчання, рівень підготовки здобувач вищої освіти, його індивідуальні якості. В організації самостійних занять здобувач вищої освіти, необхідно дотримуватися послідовності в роботі, а також рухатись у вивченні матеріалу від простого до складного.

Вимоги, якими здобувачі вищої освіти повинні керуватися при виконанні самостійної роботи:

- Знання свого інструмента, його художніх і технічних можливостей.
- Усвідомлення художнього змісту твору, стилістики, особливостей використання засобів музичної виразності.
- Визначення навчального завдання і конкретних рекомендацій викладача.
- Розподіл часу і застосування системності в організації занять.
- Самоконтроль, аналіз помилок та їх усунення.
- Опрацювання рекомендованої методичної літератури.

Успішному розвитку навичок самостійної роботи здобувач вищої освіти повинні сприяти постійні завдання для домашнього вивчення тачитки з листа найрізноманітнішою репертуару (починаючи від етюдного матеріалу та уривків з оркестрової (ансамблевої) літератури до концертного репертуару) із систематичною перевіркою цих завдань викладачем в класі.

Розподіл часу для самостійних занять.

Здобувач вищої освіти повинен дотримуватись раціонального режиму занять, який забезпечує розвиток його виконавської майстерності без шкоди для здоров'я. Загальна кількість часу, необхідного для продуктивних занять на інструменті, не повинна перевищувати 4-х годин, бажано, щоб це були ранкові години. Працювати над гамами та арпеджіо рекомендується протягом 30 хвилин за умови їх виконання в різних варіантах із застосуванням штрихів і динамічних відтінків. Після роботи над гамами необхідно 40–45 хвилин приділити етюдам чи спеціальним вправам. Другим етапом є робота над музичними творами як своєрідного підсумку попередньої роботи, де найбільш чітко проявляється взаємозв'язок технічних і музичних навичок.

Завдання	Типові труднощі	Діагностика	Рекомендації/корекція
Виконання гам і арпеджіо у джазових тональностях. виконання технічних завдань з різними тембрами (для сентизатора)	Нерівність, відсутність свінгу	Запис гри, перевірка ритмічної точності.	Практика з метрономом у «свінг»-ритмі, акцентування слабких долей. Варіювання тембрів
Робота над етюдами	Механічність, відсутність стилізації	Самоаналіз Відсутність стилізації динаміки та артикуляції	Виконання етюд у стилі «джаз-етюду», варіювання штрихів. Зміна фактури

Вивчення репертуару (естрадні п'єси)	Поверхнєве знання гармонії	Порівняння з нотами, слухання записів	Гармонічний аналіз, пошук альтернативних акордових рішень.
Читання з листа	Зупинки, невпевненість	Визначення кількості пауз	Практика коротких джазових стандартів, акомпанемент з лівої руки
Вивчення крупної форми (соната, концерт, сюїта)	Поверхневий розбір, втрата цілісності	Аналіз структури: експозиція, розробка, реприза	Робота по частинах, складання схеми форми, слухання професійних записів
Поліфонічні твори (інвенції, фуґи, канони)	Плутанина голосів, нерівність, злиття голосів	Запис виконання, перевірка чіткості голосів	Повільне проґравання, виділення кожного голосу окремо, спів внутрішніх ліній.
Імпровізація на задану гармонічну послідовність. Імпровізація на основі програмного задуму	Страх помилок, одноманітність. Логіка образу	Запис імпровізації, аналіз фраз	Використання «ліків» (мотивів), розвиток теми, варіювання ритму. Гармонічні схеми (II–V–I, блюз, поп-гармонії), ритмічні вправи (остінато, синкопи), творчі завдання (створення варіантів акомпанементу, імпровізація вступів/закінчень). Використання образних асоціацій, розвиток теми через варіації
Імпровізація на основі крупної форми	Втрата логіки розвитку	Запис імпровізації, аналіз побудови	Використання принципу «тема–розвиток–кульмінація–завершення»
Імпровізація поліфонічна (двоголосся, остінато)	Одноманітність, технічні труднощі	Перевірка незалежності рук	Практика «питання–відповідь», вправи на контрапункт
Теоретичний аналіз програмних творів	Поверхневий розбір, відсутність розуміння образного змісту	Письмовий конспект, схема форми	Виділення тем, мотивів, гармонічних опор; складання плану розвитку
Виконавський аналіз (власна інтерпретація)	Невпевненість у виборі темпу, динаміки	Запис виконання, самооцінка	Порівняння з професійними записами, пошук власних акцентів
Освоєння базових тембрів та регістрів (для сентизатора)	Невміння швидко змінювати налаштування	Перевірка швидкості перемикання	Практика зміни тембрів у реальному часі
Самоаналіз виконання	Недостатня критичність	Відсутність письмових	Формулювання 3–4 висновків (самоаналіз)

		нотаток	після кожної практики
--	--	---------	-----------------------

9. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАНЯТТЯ

Завдання педагога в класі Музично-творча діяльність. Фортепіано, синтезатор полягає в максимальному сприянні розвитку музично-виконавських здібностей здобувач вищої освіти та формування його професійної майстерності. Роль педагога як безпосереднього керівника творчим розвитком здобувача освіти визначається системністю впливу на формування його логічного мислення, почуттів, постійне удосконалення виконавської техніки.

Успіх викладача великою мірою визначається його вмінням індивідуально підійти до кожного здобувача вищої освіти. Для цього необхідно систематично вивчати особистість здобувача вищої освіти, знати, чим він живе і цікавиться.

Заняття з фаху базується на основі послідовно розробленої програми навчання. Добираючи репертуар, викладач повинен постійно мати на увазі індивідуальні особливості кожного здобувача вищої освіти, ступінь його обдарування, музичного розвитку та спеціальної підготовки. Крім цього, для викладача дуже важливо уявити собі як той чи інший здобувач вищої освіти зможе грати в майбутньому, і постійно шукати найкращі шляхи для досягнення мети. Вміння вірно оцінити та розпізнати можливості здобувача є головною метою викладача.

Один з важливих принципів керування процесом навчання – складання індивідуальних планів, що передбачає такі положення:

- доступність репертуару, тобто відповідність твору можливостям конкретного здобувача вищої освіти як з технічного, так і з художнього боку;
- послідовність зростання складностей як в технічному, так і в художньо-образному аспектах;
- різноманітність репертуару, тобто розвивати здобувача на творах різних стилів і напрямів зарубіжних і вітчизняних композиторів.

До індивідуального плану здобувача вищої освіти слід включати високохудожні твори. Протягом навчання здобувач вищої освіти має досконало опанувати виконавське мистецтво в різноманітних стилях і жанрах: старовинна музика, твори композиторів-класиків, сучасні естрадні твори, твори класиків джазового мистецтва.

Глибина поетапного і різнобічного підходу до розкриття закономірностей музично-виконавського мистецтва є високим гарантом у вихованні музиканта-інструменталіста.

З метою глибокого осягнення здобувачами характеру музики в навчальному процесі слід використовувати викладачем на уроці метод показу. Виконання викладачем музичного твору збагачує здобувача вищої освіти яскравими художніми враженнями і слугує стимулом для подальшої самостійної роботи.

Успішний шлях розкриття змісту – словесні пояснення. Педагог повинен вміти говорити про музику, причому образно, поетично, захоплююче. Даний метод допомагає виявити зв'язок музики з реальним світом, який знайшов у ній відображення, робить її досяжною і близькою здобувачу вищої освіти.

Метод емоційного впливу дає можливість педагогічному працівнику безпосередньо впливати на здобувача вищої освіти під час виконання. При наявності контакту із здобувачем вищої освіти педагог є «диригентом», а здобувач вищої освіти – «чутливим оркестром». Проте, зловживання «диригуванням» небезпечно, оскільки може призвести до зниження активності здобувача вищої освіти, його ініціативи.

Важливим компонентом музичного навчання здобувача є розвиток його внутрішнього слуху. Варто ширше практикувати добір на слух мелодій і транспонування їх по пам'яті. Розвиток внутрішнього слуху має два етапи. Перший - початковий, пов'язаний з вокальним і руховим апаратом, без якого неможливо встановити наявність музичної уяви і запам'ятовування. Другий, вищий етап, характеризує здатність вільно оперувати музичними уявленнями. Розвиток внутрішнього слуху вимагає систематичної роботи, що розпочинається з опрацювання фрази. Результативним для розвитку музичної пам'яті і внутрішнього слуху є читання і запам'ятовування нотного тексту без інструменту, на прикладі простих пісенних мелодій. Саме добір на слух є початковим етапом в опануванні мистецтвом імпровізації.

Навчання гри на музичному інструменті – складний і багатогранний процес. Він включає в себе не тільки виконавський, але й загальномузичний розвиток здобувачів вищої освіти. Його необхідним елементом є виховна робота. При всій її різноманітності вона може бути зведена до декількох основних напрямів: виховання світогляду, волі і характеру, естетичних смаків, уміння працювати.

Етап заняття	Типові труднощі	Діагностика	Рекомендації/корекція
Розігрів та техніка.	Скутість, нерівність.	Спостереження викладача	Виконання гам у джазових ритмах, вправи на легато/стакато. Виконання гам у різних тембрах, вправи на легато/стакато
Етюди	Технічні помилки, відсутність стилю	Виконання етюдів, вправ, гам	Робота над динамікою, стилізація під естрадний жанр.
Основний репертуар	Невпевнене інтерпретування	Обговорення стилю, порівняння з записами	Пошук власного образу твору, робота над фразуванням
Теоретичний аналіз програмного твору	Недостатня усвідомленість драматургії	Усний виклад студентом	Робота над схемою форми, визначення кульмінацій
Виконавський аналіз	Втрата художньої цілісності	Виконання уривку	Обговорення інтерпретаційних рішень, пошук образних акцентів
Робота над крупною формою	Втрата драматургії, нерівність у частинах	Виконання окремих розділів	Аналіз драматургії, робота над кульмінацією, баланс частин
Поліфонічні твори	Злиття голосів,	Виконання	Виділення голосів, спів

	нечітка артикуляція	уривку	мелодичних ліній, робота над балансом
Імпровізаційні завдання (на акордову схему, ритмічний остінато). Імпровізаційні завдання (образна імпровізація)	Одноманітність, невпевненість	Виконання короткої імпровізації	Використання «питання– відповідь», розвиток мотиву, зміна фактури.
Імпровізаційні завдання (крупна форма)	Недостатня логіка	Виконання імпровізації	Використання гармонічних схем, побудова плану розвитку. Аналіз драматургії, балансування кульмінацій.
Імпровізаційні завдання (поліфонія)	Технічні труднощі	Виконання короткої імпровізації	Практика двоголосних вправ, створення остінато в лівій руці. Виділення голосів, робота над балансом
Читання з листа / ансамбль	Втрата темпу	Виконання уривку	Практика акомпанементу, ансамбль із викладачем
Підсумок та рекомендації	Недостатня мотивація	Опитування студента	Формулювання конкретних завдань для самостійної імпровізації

10. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

- вербальний метод (пояснення);
- емпіричний метод (показ на інструменті);
- пошук навчального репертуару (вправ, творів);
- репродуктивний (відтворення здобувачами педагогічних і методичних прийомів, проілюстрованих викладачем);
- креативний, творчий (створення здобувачами оригінальних варіантів інтерпретації вправ і творів; нестандартний підхід до розв’язання педагогічних ситуацій; опанування навичками педагогічної імпровізації);
- проблемно-пошуковий (самостійний пошук здобувачем вищої освіти засобів і способів розв’язання проблемних ситуацій у процесі виконання навчальних і педагогічних завдань);
- педагогічний аналіз (формування педагогічного мислення здобувачів вищої освіти у конкретних педагогічних ситуаціях засобом аналізу власних дій і діяльності інших здобувачів вищої освіти);

Три основні елементи уроку:

- 1) робота над технічним матеріалом;
- 2) розучування нового матеріалу;
- 3) повторення й удосконалення вивченого.

Перші заняття проводяться у формі ознайомлення с нотним матеріалом.

Протягом перших двох тижнів викладач складає для кожного здобувач вищої освіти план роботи, враховуючи особисті можливості та здібності здобувач вищої освіти, рівень його музичної підготовки, визначаються виконавчі

недоліки, складається репертуар, який повинен відповідати програмним вимогам та індивідуальним можливостям кожного здобувач вищої освіти.

Навички soft skills:

- Навички самоорганізації.
- Презентаційні навички.
- Здатність оволодівати сучасною інформацією.
- Демонструвати критичне мислення.
- Участь в концертних програмах Академії.
- Самовдосконалення в творчих концертних заходах, набуття практичних компетентностей музичного мистецтва.
- Забезпечення проходження курсів неформальної освіти:

Значна роль у самомендменті та самовдосконаленні відіграє практична діяльність здобувачів вищої освіти на міжнародних та всеукраїнських конкурсах, фестивалях, у концертних програмах Молодіжній громадській організації «Студконцерт» Академії. Таким чином здобувачі вищої освіти мають можливість самопрезентації, отримати практику публічних виступів, що спрямовує на управління емоціями, стресом, власним розвитком.

Організація навчального процесу на кафедрі приділяє велику роль практичній діяльності, яка показує наскільки знання здобувачів вищої освіти змогли перетворитися у практичні уміння та навички через реалізацію особистісних цінностей. Практична робота та активне залучення здобувачів вищої освіти у роботі професійних колективах надає можливість оптимізувати особистісний розвиток здобувачів вищої освіти, набутти досвід та створює умови для творчої самореалізації.

11. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ ОСВІТНІЙ КОМПОНЕНТ

Технічні засоби:

студійні монітори «M-Audio BX8»

динамічні мікрофони SHURE SM58

комп'ютер та/або ноутбук

Обладнання

- Фортепіано «Україна»
- TV панель Samsung
- синтезатор «Kuerweil, Рек» з професійним обладнанням для обробки звуку

Методичне забезпечення

- Положення про організацію освітнього процесу
- Положення про академічну доброчесність
- Положення про організацію освітнього процесу
- Положення про науково-дослідну та творчо-пошукову роботу здобувачів вищої освіти Комунального закладу вищої освіти Київської обласної ради «Академія мистецтв імені Павла Чубинського»

- Навчальний план
- Освітня професійна програма
- Силабус
- Робоча навчальна програма.
- Методичні вказівки та рекомендації
- Наукова, навчальна та методична література
- Нотний матеріал для проведення практичних занять;
- Наочність (відеозаписи).

12. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

12.1. Основна

1. Андросова Д. В. Сильова емансипація музичного виконавства та методологія нової цілісності аналізу музики. Міжнародний вісник: Культурологія. Філологія. Музикознавство. 2016. Вип. 1. С. 144-148
2. Бай Бінь. Формування звуко-тембральних уявлень майбутніх учителів музики в процесі фортепіанного навчання [Текст] : автореф. дис канд. пед. наук : 13.00.02 / Бай Бінь ; Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова. - К., 2014. - 21 с.
3. Хрестоматія для фортепіано : навчальний посібник для здобувачів вищої освіти спеціальності 025 Музичне мистецтво / автори-упоряд. Гордійчук Л. В., Кругляченко А. Ю., Цейко Н. О. Луцьк : Терен, 2021. 92 с.
4. Гусев, Ігор Іванович. Джазові та естрадні п'єси українських композиторів для фортепіано [Ноти] / І. І. Гусев, Расім Рамазанов. - Вінниця : Нова книга, 2008. - 68 с.
5. Давидов, Сергій Петрович. Фактурна організація джазового твору (на матеріалі фортепіанного мистецтва) [Текст] : автореф. дис. ... канд. мистецтвознавства : 17.00.03 / Давидов Сергій Петрович ; Харків. нац. ун-т мистецтв ім. І. П. Котляревського. - Харків, 2015. - 20 с.
6. Дворжак М. Джазові етюди для фортепіано, зошит1, Київ: Музична Україна, 2016. 54 с.
7. Денисюк І. Проблема імпровізації у музичному виконавстві. / 1. Денисюк// Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців : методологія, теорія, досвід, проблеми: зб. наук, праць. - Випуск 42. - Київ-Вінниця : ТОВ фірма "Планер", 2015. - С. 214-219.
8. Денисюк І. Імпровізація як філософська, психолого-педагогічна та мистецтвознавча проблема./ І. Денисюк // Науковий часопис НПУ ім.М. П. Драгоманова. Серія 14. Теорія і методика мистецької освіти : зб. наук, праць. - Вип. 18 (23). - К. : НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2015. - С. 32-37.
9. Денисюк І. Розвиток художньої техніки виконавця в умовах сучасного музикування / і. Денисюк / Наукові записки / Ред. кол. В. Ф. Черкасов, В. В. Радул, Н. С. Савченко та ін. - Вип. 150. - Серія : педагогічні науки. - Кропивницький: РВВ КДПУ ім. В. Винниченка, 2017. - С. 240-244
10. Денисюк І. Педагогічні умови формування навичок імпровізації майбутніх учителів музики / І. Денисюк // Музичне мистецтво ХХІ століття - історія, теорія, практика : зб. наук, праць Інституту музичного мистецтва Дрогобицького державного педагогічного університету ім. І.

- Франка [заг. ред. таупорядкування А. Душного]. —Дрогобич —Кельне — Каунас —Алмати : Посвіт,2016.-С . 130-135.
11. Дружинець М. Музичне естрадне мистецтво: жанрово стильова специфіка та еволюція. <https://ws-conference.com/webofscholar> 8(26), Vol.2, August 2018
 12. Єргієв І. Д. Артистичний універсум музикантаінструменталіста: дис. доктора мист. : 17.00.03.К., 2016. 456 с.
 13. Єргієва К. І. Фортепіанна гра як жанрово-комунікативний та інтерпретативно-стильовий феномен: автореф. дис канд. мистецтвознавства : 17.00.03 Одеса, 2019. - 17 с
 14. Завгородня Г. Ф. Поліфонічні основи сучасного композиторського мистецтва. Аналітичні очерки : монографія / Г. Ф. Завгородня; Одес. нац. муз. акад. ім. А.В. Неждановой. - О. : Астропринт, 2012. - 302 с.
 15. Зимогляд Н. Ю. Фортепіанне виконавство України в 30-ті рр. Хх ст Культура України. Випуск45. 2014
 16. Зеленін В. В. Психолого-педагогічні умови професійної самоактуалізації музикантів- виконавців : автореф. дис. ... канд. психол. наук : 19.00.07 / В. В. Зеленін; Київ. ун-т ім. Б. Грінченка. - К., 2012. - 20 с.
 17. Капелюшок-Войченко, О. М. Вплив джазової музики на оновлення змісту навчання сучасної молоді України. Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/portal/SOC_Gum/mz/ 2010
 18. Катрич О. Виконавський стиль та музичне стилетворення (до питання моделювання аналітичної оптики). Наукові збірки Львівської національної музичної академії ім. М. В. Лисенка. 2013. Вип. 29. С. 111- 118.
 19. Кашкадамова Н. Виконавська інтерпретація у фортеп'янному мистецтві ХХ сторіччя: Підручник. Львів : КІНПАТРИ ЛТД, 2014. 344 с.
 20. Кашкадамова Н. Фортеп'янно-виконавське мистецтво України. Історичні нариси. Львів: КІНПАТРИ ЛТД, 2017. 616 с.
 21. Кіреєва В.Г., Н.І. Логвиненко. Сучасні тенденції українського фортепіанного репертуару. «Наука. Релігія. Суспільство» № 1'2012.
 22. Кривицька Т.А. К-63 Спеціальний музичний інструмент (фортепіано): основні етапи роботи над художнім твором: методичні рекомендації з вибіркової освітнього компоненту підготовки освітнього ступеня «Бакалавр» галузі знань 02 «Культура і мистецтво» спеціальності 025 «Музичне мистецтво» освітньої програми «Музичне мистецтво» денної та заочної форм навчання. – Луцьк: Вежа-Друк, 2018. – 19 с.
 23. Лагодюк Н. Збірка джазових п'єс для фортепіано «Маленький джазмен»,Київ, 2016. 27 с.
 24. Лагодюк Н. Джазові етюди з імпровізацією. Київ, 2005. 22 с
 25. Лозенко К. О. Синестезія як спосіб осягнення смислу музичного твору: теорія і практика ХХ -початку ХХІ століть : автореф. дис. ... канд. мистецтвознавства : 17.00.03 / К. О. Лозенко; Харків. нац. ун-т мистецтв ім. І.П. Котляревського. - Харків, 2016.
 26. Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції. «Музика в ділозі з сучаністю: освітні, мистецтвознавчі, культурологічні студії/ К.:КНУКіМ, 2021. – 384С.

27. Михайлова О. Ю. Європейські фортепіанні школи початку ХІХ століття: становлення піаністичних традицій (до 200-річчя видання "Gradus ad Parnassum" Муціо Клементі) Часопис Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського. 2018. (№ 3.) С. 66-77.
28. Музика Срібної Землі. Т. 1 / упоряд. Теличко В. Ф. Ужгород : Карпати, 2017. 184 с.
29. Назаренко Н. В. Музична естетика : навч. посіб. для студ. спец. "Музичне мистецтво" / Н. В. Назаренко; Держ. закл. "Луган. нац. ун-т ім. Т. Шевченка". - Луганськ : ДЗ "ЛНУ ім. Т. Шевченка", 2012. - 207 с.
30. Наукові збірки Львівської національної музичної академії імені М. В. Лисенка. Вип. 45. Музикознавчий універсум: збірник статей. Львів, 2019. 336 с
31. Піхтар О.А. Фортепіанно-виконавське мистецтво: до проблеми оновлення методики виховання. Інноваційна педагогіка. Вип.6, К.:2018р. 73-76с.
32. Популярні, улюблені, незабутні [Ноти] : естрада, романс, джаз / пер. для фортепіано Л. В. Жул'євої ; [ред. Є. Д. Колесник]. - Вінниця : Нова Книга, 2013.
33. Пітерсон О. Джазові зошити 1-3. Київ: Музична Україна, 2014. 48с.
34. Полянський В. Американські блюзи. Київ: Мелосвіт, 2004. 64 с.
35. Полянський, В. Королі джазу [Текст] : сім етюдів-імпровізацій про зачинателів джазовогопіанізму / В. Полянський. - Л. : Кальварія, 2004. - 128 с
36. Полянський, В. А. Джазовий піанізм у контексті стильових тенденцій фортепіанного виконавства ХХ ст. Музичне мистецтво в освітологічному дискурсі. 2016. № 1. С. 40–45
37. Полянський, Тимур В'ячеславович. Традиційний джаз [Текст] / Тимур Полянський. - Київ : Музична Україна, 2015. - 333, [1] с. : фот., ноти. - Бібліогр.: с. 262-265.
38. Ревенко Н. Р 32 Інструментальне виконавство (Фортепіано) Частина І: навчальнометодичний посібник / Н.Ревенко. – Миколаїв: «РАЛ-поліграфія», 2018. – 316 с
39. Сливко С. А. Формування музично-слухової активності здобувачів вищої освіти мистецьких спеціальностей у процесі інструментально-виконавської підготовки : автореф. дис канд. пед. наук : 13.00.02 / С. А. Сливко; Нац. пед. ун-т ім. М.П. Драгоманова. - К., 2013. - 20 с.
40. Сокол О. Виконавські ремарки: образ світу і музичний стиль / О. Сокол. - Одеса : Астропринт, 2013. - 276 с.
41. Стецюк, Б. А. (2018). Жанрово-стилістический комплекс фортепіанного джаза. Традиції і новації у вищій архітектурно-художній освіті : зб. наук. пр. 2018. С. 90–97.
42. Супрун, О. В. Принципи академічної музики в творчості джазових піаністів – представників стильового напрямку «Кул-джаз» (Cool-Jazz). Матеріали Чотирнадцятої Міжнародної науково-творчої дистанційної конференції. Київ: НАКККІМ. (2020). С. 74-76.
43. Толочко Л. М., Зиско В. В. Історія фавориту інструментального виконання двох останніх століть. ХІV Міжнародна наукова інтернет-конференція

44. Чаруючий свинг. Джазовые мелодии в стиле свинг (первая половина XX века) [Ноты]. - Х. :Фактор, 2007. - 32 с.
45. Шабанова Т. Д. Основи імпровізації : навч.-метод. посібник для ВНЗ культури і мистецтв І–Пр. а. Вінниця : Нова книга, 2008. 132 с
46. Шевченко А. С. Естрадно-джазова освіта в Україні: проблеми розвитку. Актуальні питання мистецької освіти та виховання, 2018. – Вип. 1 (11).
47. Юник Д. Г. Виконавська надійність музикантів: зміст, структура і методика формування. Київ : ДАКККіМ, 2009. 338 с.
48. Юник Д. Г., Юник Т. І. Інноваційна технологія розвитку мнемічних умінь здобувачів вищої освіти-піаністів у процесі роботи над музичними творами // Наукові записки Бердянського державного педагогічного університету. Серія: Педагогічні науки. Вип. 2. Бердянськ: БДПУ, 2017. 336 с.

12.2. Додаткова:

1. Баклаженко Є. В. Реалізація педагогічних умов підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва до співробітництва з учнями // Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Серія: Педагогіка і психологія. 2015. Вип. 43. С. 164-170.
2. Гусев, Ігор Іванович. Джазові та естрадні п'єси українських композиторів для фортепіано [Ноти] / І. І. Гусев, Расім Рамазанов. - Вінниця : Нова книга, 2008. - 68 с.
3. Гур'янова Н. М. Вдосконалення виконавської майстерності - найважливіший аспект формування музичного мислення майбутнього вчителя музики // Вісник Харківської державної академії дизайну і мистецтв. Мистецтвознавство. Архитектура. 2011. № 2. С. 176-178.
4. Гуральник Н. П. Українська фортепіанна школа XX століття у контексті розвитку теорії і практики музичної освіти: дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.01. К., 2008. – 503 с.
5. Гуральник Н.П. Українська фортепіанна школа XX ст. в контексті музичної педагогіки: історико-методологічні аспекти: [монографія]. К.: НПУ, 2007. 460 с.
6. Гуральник Н.П. Функціональна сутність української фортепіанної школи в парадигмі музично-педагогічної освіти // Науковий часопис НПУ ім. М. Драгоманова :зб. наук. праць. К. : НПУ, 2006. Вип.3 (8). Серія 14. Теорія і методика мистецької освіти. С. 9-15.
7. Мозгальова Н. Г. Змістове наповнення поняття «інструментально-виконавська підготовка» вчителя музики // Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 14: Теорія і методика мистецької освіти. 2010. Вип. 9. С. 39-43.
8. Омельченко Т. А. Фортепіанна педагогіка Бориса Милича // Часопис Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського. 2015. № 2. С. 69-81.
9. Проблеми взаємодії мистецтва, педагогіки та теорії і практики освіти : зб. наук. ст. Вип. 57 / Харків. нац. ун-т мистецтв імені І. П. Котляревського ; упоряд. Л.

В. Шаповалова. Харків : ХНУМ, 2020. 316 с

10. Ревенчук В. В. Фортепіанна підготовка як складова професійного становлення майбутнього вчителя музики // Наукові записки Ніжинського державного університету ім. Миколи Гоголя. Психолого-педагогічні науки. 2017. № 1. С. 163–167.
11. Сташевська І. О. Функціональне значення мистецької освіти в сучасному суспільстві: соціокультурний аспект // Наукові записки Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка. Сер. : Педагогічні науки. 2017. Вип. 157. С. 20-24.
12. Lopes, Paul. The rise of a jazz art world [Text] / P. Lopes. - Cambridge : Cambridge UP, 2002. - VII, 294 p. - Бібліогр.: p. 279-286.
13. Dorůžka, Lubomír. Tvá jazzu [Text] / L. Dorůžka, J. Škvorecký. - Praha : Státní hudební vydav., 1964. – 321p
14. Berendt, Joachim. The new jazz book [Text] : a history and guide / J. Berendt. - London : Jazz bookclub : Peter Owen, 1965. - 314 p.
15. The Beatles. 100 Hits for All Keyboards. Wise Publications. 1988. 207p.
16. George Gershwin. Selected Songs, at the Piano, Chappell & CO. LTD., London, w. 1. 155 p.
17. Easy 4-Chord Keyboard Songbook: Popular Hits, Wise Publications. UK. 2015. 24 p.
18. Evans P., Scott D. 100 of Best Songs Ever! For Keyboard. Musik Sales Ltd. 2000. 230 p.
19. Schmitz M. Jazz Parnass fur Klavier. Band 1, 2. VEB Deutscher Verlag Musik Leipzig. 1979. 151 p.
20. Woods T. Easy Soloing for Blues Keyboard. Alfred Publishing Co inc. USA. 2007. 47 p.
21. ISSN 2353-8406 Knowledge, Education, Law, Management 2021 № 3 (39), vol. 1
22. Viktoriia Kushch. Współczesne interpretacje utworów kameralno-wokalnych iwana karabycia DOI: <https://doi.org/10.51647/kelm.2021.3.1.19>

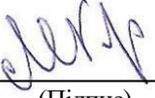
12.3. Інтернет-ресурси

1. <http://www.lykhin.com/links/links.php?catid=29&designid=2>
2. <http://notes.tarakanov.net/pzar.html>
3. <http://icking-music-archive.org/ByComposer.php>
4. <http://www.sheetmusicarchive.net/>
5. <http://www.abrahamespinosa.com/partituras2.htm>
6. <http://roisman.narod.ru/compnotes.htm>
7. <http://nlib.org.ua/index.html> <http://www.dlib.indiana.edu/variations/scores/>
8. <http://www.dlib.indiana.edu/variations/scores/>
9. <http://piano.francais.free.fr/>

**Результати перегляду
робочої програми освітнього компоненту**

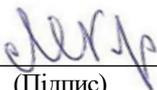
Робоча програма перезатверджена на 2021 / 2022 н.р.
зі змінами (оновлена загальна кількість годин освітнього компоненту, у тому числі години індивідуальної і самосійної роботи, уточнені методи роботи та форми контролю знань).

Протокол № 1 від 25 серпня 2021р.

Завідувач кафедри Краснитський М.М.
(Підпис) (Прізвище, ініціали)

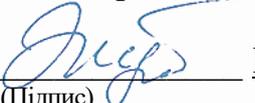
Робоча програма перезатверджена на 2022 / 2023 н.р.
зі змінами (оновлено список рекомендованих джерел на основі рішення Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти від 21.06.2022 про історико-культурну складову освітнього процесу).

Протокол № 1 від 30 серпня 2022 р

Завідувач кафедри Краснитський М.М.
(Підпис) (Прізвище, ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 2023 / 2024 н.р.
зі змінами (затвердження виконуючим обов'язки завідувача кафедри наказ № 200-К від 31 серпня 2023р.)

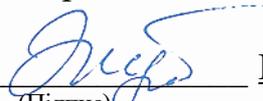
Протокол № 2 від 01 вересня 2023 р.

В.о. завідувач кафедри Карпенко-Боднарук Ж.Л.
(Підпис) (Прізвище, ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 2024 / 2025 н.р.
зі змінами оновлено системи оцінювання, відповідно положенню про порядок оцінювання досягнень здобувачів вищої освіти та визначення академічної різниці й перезарахування освітніх компонентів, затвердженого протоколом вченої ради від 30 серпня 2024 р.,

зі змінами в навчальному плані, затверджених рішенням кафедри протокол № 11 від 24 червня 2024 рік.

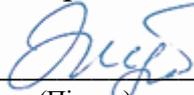
Протокол № 1 від 29 серпня 2024 р.

Завідувачка кафедрою Карпенко-Боднарук Ж.Л.
(Підпис) (Прізвище, ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 2025 / 2026 н.р.
відповідно наказу МОН № 842 від 13.06.2024 «Про внесення змін до деяких стандартів вищої освіти», спеціальностям переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої та фахової передвищої освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 29 квітня 2015 року № 266 (в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 30 серпня 2024 року № 1021), Наказ Міністерства освіти і науки України від 19.11.2024 р. № 1625 із змінами і доповненнями від 05.12.2024 р. № 1709. Зі змінами в навчальному плані, затверджених рішенням кафедри протокол № 12 від 24 червня 2025 рік.

Протокол № 1 від 30 серпня 2025 р.

Завідувачка кафедрою

(Підпис)

Карпенко-Боднарук Ж.Л.

(Прізвище, ініціали)

**КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
КИЇВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ
«АКАДЕМІЯ МИСТЕЦТВ ІМЕНІ ПАВЛА ЧУБИНСЬКОГО»
КАФЕДРА «МУЗИЧНЕ МИСТЕЦТВО ЕСТРАДИ»**

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з навчальної роботи

Сергеєнко О.М.

01 вересня 2025 року

**РОБОЧА ПРОГРАМА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ
«МУЗИЧНО-ТВОРЧА ДІЯЛЬНІСТЬ»
БАС-ГІТАРА**

Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Галузь знань	В «Культура, мистецтво та гуманітарні науки»
Спеціальність	В5 «Музичне мистецтво»
Освітньо-професійна програма	«Звукорежисура»
Статус дисципліни	Обов'язкова

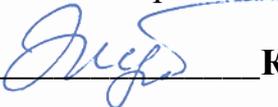
Київ – 2025 р.

Робоча програма освітнього компоненту «Музично-творча діяльність. Бас-гітара» для здобувачів вищої освіти галузі знань В «Культура, мистецтво та гуманітарні науки», спеціальності В5 «Музичне мистецтво», освітньо-професійної програми «Звукорежисура»

Розробник: **Шаршов Євген Юрійович** – викладач кафедри Музичне мистецтво естради

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні кафедри «Музичне мистецтво естради»

Протокол № 1 від 30 серпня 2025 р.

Завідувачка кафедри **Карпенко-Боднарук Ж.Л.**

1. Опис освітнього компоненту для ступеня освіти «Бакалавр»

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів ECTS – 15	Рік підготовки: 1, 2, 3, 4	
Загальна кількість годин – 450		
Кількість модулів – 8,	Семестр:	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 год – I, II семестр;	I, II, III, IV, V, VI, VII, VIII	
3 год - III, IV, V, VI, VII, VIII семестри	Лекції:	
	Індивідуальні	
	340 год	102 год
Вид підсумкового контролю: практичний показ концертної програми, колоквиум за темами робочої програми	Лабораторні:	
Форма підсумкового контролю: Іспит 3, 5 Диференційований залік 1, 2, 4, 6, 7, 8	Самостійна робота:	
	110 год	348 год

2. МЕТА І ЗАВДАННЯ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ

Мета курсу:

Сформувати уміння і навички правильної постановки рук та звуковидобування, допомогти розвитку художньо-образного мислення, виявленню їх творчого потенціалу; сприяти реалізації набутих знань, умінь і навичок в подальшій професійній діяльності.

Здобути стійкі навички оволодіння інструментом (бас-гітара) а також освоїти роботу з теоретичним, практичним та нотним матеріалом.

- набуття здобувачами основних навичок гри на бас-гітарі;
- ознайомлення з методикою навчання гри на інструменті;
- розширення загального музичного розвитку студентів та привиття естетичного смаку;
- прищеплення навичок самостійної роботи над музичним матеріалом;
- надання уявлення про засоби звуковидобування, прийомів гри.
- вміння працювати в естрадному колективі.

Зміст і структура курсу

Протягом вивчення освітнього компоненту «Музично-творча діяльність» здобувачі вищої освіти закріплюють та поглиблюють знання, вдосконалюють вміння та навички, отримані на базі освітньої програми молодшого спеціаліста, фахового молодшого бакалавра та/або на основі повної загальної освіти.

3. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ

Передумовами вивчення освітнього компоненту «Музично-творча діяльність» є опанування таких освітніх компонентів (ОК) освітньої програми (ОП):

- ОК 9 Теорія музики
- ОК 8 Сольфеджіо
- ОК 15 Концертмейстерський клас та методика акомпанементу
- ОК 17 Історія світової естради
- ОК 18 Історія української естради
- ОК 26 Комп'ютерні технології в музиці
- ОК 29 Режисура естради

4. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Відповідно до освітньої програми «Звукорежисура», вивчення освітнього компоненту «Музично-творча діяльність» повинно забезпечити досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних результатів навчання (ПРН):

Програмні результати навчання	Шифр ПРН
Демонструвати артистизм, виконавську культуру та технічну майстерність володіння інструментом (голосом) на належному фаховому рівні під час виконавської (диригентської) діяльності.	ПРН 1
Демонструвати принципи та методики аналізу творів музичного мистецтва.	ПРН 3
Аналізувати музичні твори з виокремленням їх належності до певної доби, стилю, жанру, особливостей драматургії, форми та художнього змісту.	ПРН 4
Відтворювати драматургічну концепцію музичного твору, створювати його художню інтерпретацію та сценарій аудіального відтворення	ПРН 5
Демонструвати спроможність до самостійного дослідження наукової проблеми в галузі музичного мистецтва та написання роботи відповідно до вимог, готовність дискутувати і аргументувати власну позицію.	ПРН 6
Володіти методами опрацювання музикознавчої літератури, узагальнення та аналізу музичного матеріалу, принципами формування наукової теми та розуміння подальших перспектив розвитку даної проблематики в різних дослідницьких жанрах.	ПРН 7
Демонструвати володіння музично-аналітичними навичками в процесі створення виконавських, музикознавчих інтерпретацій в роботі звукорежисера.	ПРН 8

Володіти термінологією музичного мистецтва, його понятійно-категоріальним апаратом.	ПРН 12
Використовувати на професійному рівні методи та прийоми викладання гри на інструменті / вокалу / диригування / теорії, історії музики / композиції / звукорежисерського мистецтва .	ПРН 14
Демонструвати музично-теоретичні, культурно-історичні знання з музичного мистецтва.	ПРН 15
Демонструвати аргументовані знання з особливостей музичних стилів різних епох.	ПРН 17
Вміти на професійному рівні здійснювати проведення концертів, театральних заходів та шоу-програм, в реальному часі згідно задуму режисера, композитора, автора, або відповідно до законів жанру, стилю твору, який виконується.	ПРН 18

Очікувані результати навчання, які повинні бути досягнуті здобувачами освіти після опанування освітнього компоненту «Музично-творча діяльність»

Очікувані результати навчання	Шифр ПРН
Демонструвати артистизм, виконавську культуру та технічну майстерність володіння інструментом (голосом) на належному фаховому рівні під час виконавської (диригентської) діяльності.	ПРН 1
Демонструвати принципи та методики аналізу творів музичного мистецтва.	ПРН 3
Аналізувати музичні твори з виокремленням їх належності до певної доби, стилю, жанру, особливостей драматургії, форми та художнього змісту.	ПРН 4
Відтворювати драматургічну концепцію музичного твору, створювати його художню інтерпретацію та сценарій аудіального відтворення	ПРН 5
Демонструвати спроможність до самостійного дослідження наукової проблеми в галузі музичного мистецтва та написання роботи відповідно до вимог, готовність дискутувати і аргументувати власну позицію.	ПРН 6
Володіти методами опрацювання музикознавчої літератури, узагальнення та аналізу музичного матеріалу, принципами формування наукової теми та розуміння подальших перспектив розвитку даної проблематики в різних дослідницьких жанрах.	ПРН 7
Демонструвати володіння музично-аналітичними навичками в процесі створення виконавських, музикознавчих інтерпретацій в роботі звукорежисера.	ПРН 8
Володіти термінологією музичного мистецтва, його понятійно-категоріальним апаратом.	ПРН 12
Використовувати на професійному рівні методи та прийоми викладання гри на інструменті / вокалу / диригування / теорії, історії музики / композиції / звукорежисерського мистецтва .	ПРН 14
Демонструвати музично-теоретичні, культурно-історичні знання з музичного мистецтва.	ПРН 15
Демонструвати аргументовані знання з особливостей музичних стилів різних епох.	ПРН 17
Вміти на професійному рівні здійснювати проведення концертів, театральних заходів та шоу-програм, в реальному часі згідно задуму режисера, композитора, автора, або відповідно до законів жанру, стилю твору, який виконується.	ПРН 18

ЗАГАЛЬНІ ТА СПЕЦІАЛЬНІ КОМПЕТЕНТНОСТІ, ЩО ФОРМУЮТЬСЯ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Відповідно до освітньої програми, вивчення освітнього компоненту «Музично-творча діяльність» сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти програмних результатів навчання через такі компетентності: (ЗК – загальні СК - спеціальні)

Відповідність визначених Стандартом компетентностей дескрипторам НРК

Шифр	Назва компетентності	дескриптори НРК				Результати навчання
		Знання Зн1 Концептуальні знання набуті у процесі навчання та професійної діяльності, включаючи певні знання сучасних досягнень Зн2 Критичне осмислення основних теорій, принципів, методів і понять у навчанні та професійній діяльності	Уміння Ум1 Розв'язання складних непередбачуваних завдань і проблем у спеціалізованих сферах професійної діяльності та / або навчання, що передбачає збирання та інтерпретацію інформації (даних), вибір методів інструментальних засобів, застосування інноваційних підходів	Комунікація К1 Донесення до фахівців і нефахівців інформації, ідей, проблем, рішень та власного досвіду в галузі професійної діяльності К2 Здатність ефективно формувати комунікаційну стратегію	Відповідальність і автономія АВ1 Управління комплексними діями або проектами, відповідальність за прийняття рішень у непередбачуваних умовах АВ2 Відповідальність за професійний розвиток окремих осіб та/або груп осіб АВ3 Здатність до подальшого навчання з високим рівнем автономності	
	Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у галузі музичної професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування системи інтегрованих художньо-естетичних знань з теорії, історії музики, звукорежисури, музичного оформлення та характеризуються комплексністю та невизначеністю умов.				ПРН 1, ПРН 3, ПРН 4, ПРН 5, ПРН 6 ПРН 7, ПРН 8 ПРН 12, ПРН 14 ПРН 15, ПРН 17, ПРН 18
загальні (ЗК)						
ЗК 2	Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.	Зн1, Зн2	Ум1	К1, К2	АВ1, АВ2, АВ3	ПРН 1, ПРН 3, ПРН 4, ПРН 5, ПРН 6, ПРН 7, ПРН 8, ПРН 12, ПРН 14, ПРН 15, ПРН 17, ПРН 18
ЗК 7	Здатність бути критичним і самокритичним.	Зн1, Зн2		К1, К2	АВ1, АВ2, АВ3	ПРН 1, ПРН 3, ПРН 4, ПРН 5, ПРН 6, ПРН 7, ПРН 8, ПРН 12, ПРН 14, ПРН 15, ПРН 17, ПРН 18

ЗК 8	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.	Зн1, Зн2	Ум1	К1, К2	АВ1, АВ2, АВ3	ПРН 1, ПРН 3, ПРН 4, ПРН 5, ПРН 6, ПРН 7, ПРН 8, ПРН 12, ПРН 14, ПРН 15, ПРН 17, ПРН 18
ЗК 9	Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.	Зн1, Зн2	Ум1	К1, К2	АВ2, АВ3	ПРН 1, ПРН 3, ПРН 4, ПРН 5, ПРН 6, ПРН 7, ПРН 8, ПРН 12, ПРН 14, ПРН 15, ПРН 17, ПРН 18
ЗК 12	Здатність працювати автономно.	Зн1, Зн2	Ум1	К1, К2	АВ1, АВ2, АВ3	ПРН 1, ПРН 3, ПРН 4, ПРН 5, ПРН 6, ПРН 7, ПРН 8, ПРН 12, ПРН 14, ПРН 17, ПРН 18
ЗК 15	Здатність генерувати нові ідеї (креативність).	Зн1, Зн2	Ум1	К1, К2	АВ1, АВ2, АВ3	ПРН 1, ПРН 3, ПРН 4, ПРН 5, ПРН 6, ПРН 7, ПРН 8, ПРН 12, ПРН 14, ПРН 15, ПРН 17, ПРН 18
ЗК 17	Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності й досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.	Зн1, Зн2	Ум1	К1, К2	АВ1, АВ2, АВ3	ПРН 1, ПРН 3, ПРН 4, ПРН 5, ПРН 6, ПРН 7, ПРН 8, ПРН 12, ПРН 14, ПРН 15, ПРН 17, ПРН 18

спеціальні (СК)

СК 2	Здатність створювати та реалізувати власні художні концепції у виконавській та звукорежиснрській діяльності.	Зн1, Зн2	Ум1	К1, К2	АВ1, АВ2, АВ3	ПРН 1, ПРН 3, ПРН 4, ПРН 5, ПРН 6, ПРН 14, ПРН 15, ПРН 18
СК 3	Здатність усвідомлювати художньо-естетичну природу музичного мистецтва.	Зн1, Зн2	Ум1	К1, К2	АВ1, АВ2, АВ3	ПРН 1, ПРН 3, ПРН 4, ПРН 5, ПРН 6, ПРН 14, ПРН 15, ПРН 17, ПРН 18
СК 4	Здатність усвідомлювати взаємозв'язки та взаємозалежності між теорією та практикою музичного мистецтва та звукорежисури.	Зн1, Зн2	Ум1	К1, К2	АВ1, АВ2, АВ3	ПРН 1, ПРН 3, ПРН 4, ПРН 5, ПРН 6, ПРН 7, ПРН 8, ПРН 12, ПРН 14, ПРН 15, ПРН 17, ПРН 18
СК 6	Здатність використовувати професійні знання та навички в процесі творчої діяльності.	Зн1, Зн2	Ум1	К1, К2	АВ1, АВ2, АВ3	ПРН 1, ПРН 3, ПРН 4, ПРН 5, ПРН 6, ПРН 7, ПРН 8, ПРН 12, ПРН 14, ПРН 15, ПРН 17, ПРН 18
СК 8	Здатність використовувати професійні знання та навички під час спілкування з виконавцями, виконавськими колективами, диригентом, продюсером та іншими суб'єктами творчого процесу.	Зн1, Зн2	Ум1	К1, К2	АВ1, АВ2, АВ3	ПРН 1, ПРН 3, ПРН 4, ПРН 5, ПРН 6, ПРН 12, ПРН 14, ПРН 18
СК 9	Здатність розуміти основні шляхи інтерпретації художнього образу.	Зн1, Зн2	Ум1	К1, К2	АВ1, АВ2, АВ3	ПРН 3, ПРН 4, ПРН 5, ПРН 6, ПРН 7, ПРН 8, ПРН 12, ПРН 14, ПРН 18
СК 10	Здатність застосовувати базові знання провідних музично-теоретичних систем та концепцій.	Зн1, Зн2	Ум1	К1, К2	АВ1, АВ2, АВ3	ПРН 1, ПРН 3, ПРН 4, ПРН 5, ПРН 6, ПРН 14, ПРН 15, ПРН 18
СК 11	Здатність оперувати професійною термінологією.	Зн1, Зн2	Ум1	К1, К2	АВ1, АВ2, АВ3	ПРН 1, ПРН 3, ПРН 4, ПРН 5, ПРН 6, ПРН 7,

						ПРН 8 ПРН 12, ПРН 14 ПРН 15, ПРН 18
СК 12	Здатність збирати, аналізувати, синтезувати художню інформацію та застосовувати її в процесі практичної діяльності.	Зн1, Зн2	Ум1	К1, К2	АВ1, АВ2, АВ3	ПРН 1, ПРН 3, ПРН 4, ПРН 5, ПРН 6 ПРН 7, ПРН 8 ПРН 12, ПРН 14 ПРН 15, ПРН 18
СК 13	Здатність використовувати широкий спектр міждисциплінарних зв'язків.	Зн1, Зн2	Ум1	К1, К2	АВ1, АВ2, АВ3	ПРН 1, ПРН 3, ПРН 4, ПРН 5, ПРН 6 ПРН 7, ПРН 8 ПРН 12, ПРН 14 ПРН 15, ПРН 17, ПРН 18
СК 16	Здатність використовувати засоби масової інформації для просвітництва, популяризації та пропаганди досягнень музичної культури.	Зн1, Зн2	Ум1	К1, К2	АВ1, АВ2, АВ3	ПРН 4, ПРН 5, ПРН 6, ПРН 12, ПРН 14, ПРН 15, ПРН 18
СК 17	Здатність застосовувати традиційні і альтернативні інноваційні технології музикознавчої, виконавської, композиторської, диригентської, педагогічної, звукорежисерській діяльності.	Зн1, Зн2	Ум1	К1, К2	АВ1, АВ2, АВ3	ПРН 3, ПРН 4, ПРН 5, ПРН 6 ПРН 7, ПРН 12, ПРН 14, ПРН 15, ПРН 17, ПРН 18
СК 18	Здатність свідомо поєднувати інновації з усталеними вітчизняними та світовими традиціями у виконавстві, звукорежисурі та музичному мистецтві.	Зн1, Зн2	Ум1	К1, К2	АВ1, АВ2, АВ3	ПРН 4, ПРН 5, ПРН 6, ПРН 8 ПРН 12, ПРН 14, ПРН 17, ПРН 18
СК 19	Здатність оцінювати критерії звуку, суб'єктивні та об'єктивні характеристики.	Зн1, Зн2	Ум1	К1, К2	АВ1, АВ2, АВ3	ПРН 1, ПРН 3, ПРН 4, ПРН 5, ПРН 6 ПРН 8, ПРН 12, ПРН 14, ПРН 15, ПРН 18

5. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ.

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання з освітнього компоненту є:

Поточний контроль - це оцінювання засвоєння здобувачем навчального матеріалу під час проведення індивідуальних занять.

Підсумковий (семестровий) контроль – це період підведення підсумків навчальної роботи студентів протягом семестру.

Кожний блок змістових модулів має бути обов'язково оцінений. Здобувач вищої освіти повинен позитивно скласти модульний (проміжний) контроль.

Контроль самостійної роботи – дозволяє виявити вміння здобувач вищої освіти орієнтуватися в інформаційних потоках, працювати з науковими джерелами, підбирати та узагальнювати матеріали, необхідні для вирішення визначеного кола завдань.

Поточний контроль.

Основна мета поточного контролю – забезпечення зворотного зв'язку між викладачами та здобувачами, управління навчальною мотивацією здобувачів освіти. Поточний контроль здійснюється у процесі вивчення освітнього компоненту з метою виявлення ступеня розуміння здобувачем засвоєного навчального матеріалу та вміння застосовувати його у практичній роботі. Інформація, одержана при поточному контролі, використовується викладачем – для коригування методів і засобів навчання. Інформація, одержана при поточному контролі, використовується здобувачем – для планування самостійної роботи. Поточний контроль проводиться з метою діагностики рівня засвоєння матеріалу під час індивідуальних занять.

Модульний контроль – є складовою поточного контролю і здійснюється у формі виконання здобувачем модульного контрольного завдання. Проведення модульного контролю знань є обов'язковим контролем якості засвоєння здобувачем теоретичного та практичного матеріалу модуля – проводиться з метою систематизації знань. Кожний такий модуль включає бали за поточну роботу на практичних заняттях та виконання самостійної роботи.

Модульний контроль має на меті оцінити рівень цілісного бачення здобувачем проблематики завершеної частини освітнього компоненту, сконцентрованої в навчальному модулі та вміння орієнтуватися в теоретичних і практичних питаннях, які визначають зміст даної частини курсу.

Контроль самостійної роботи – дозволяє виявити вміння здобувачів освіти орієнтуватися в інформаційних потоках, працювати з науковими джерелами, підбирати та узагальнювати матеріали, необхідні для вирішення визначеного кола завдань.

Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання

Поточний контроль здійснюється протягом семестру під час проведення аудиторних занять і оцінюється сумою набраних балів. При виставленні балів

за поточний контроль оцінці підлягають:

- рівень теоретичних знань;
- опрацювання навчального матеріалу з дисципліни, передбачений для самостійного засвоєння;
- індивідуальні завдання

Оцінювання поточної діяльності проводиться на кожному занятті при засвоєнні кожної теми змістовного модуля. За поточну навчальну діяльність здобувачам вищої освіти виставляються бали за всі види діяльності, які в кінці вивчення змістового модуля сумуються.

Контроль засвоєння змістового модуля проводиться на останніх практичних заняттях вивчення тем.

До контролю модуля допускаються лише ті здобувачі вищої освіти, які виконали всі види робіт, передбачених навчальною програмою (відпрацьовані пропущені заняття тощо).

Форми підсумкового контролю знань здобувачів освіти:

Іспит 3, 5

Диференційований залік 1, 2, 4, 6, 7, 8

Перелік завдань модульного контролю, критерії їх оцінювання, порядок і час проведення (перескладання/відпрацювання) даного виду контролю визначаються кафедрою, включаються до робочої програми освітнього компоненту й доводяться до відома здобувачів освіти на початку семестру. Графік проведення модульного контролю протягом перших двох тижнів семестру за підписом завідувача кафедрою

Здобувач вищої освіти який за результатами модульного контролю отримав незадовільну оцінку зобов'язаний перескласти відповідний модуль до початку наступного модульного контролю.

Результати модульного контролю знань фіксується в індивідуальному плані здобувача .

Диференційований залік, іспит – здобувач вищої освіти вважається допущеним до семестрового диференційованого заліку, якщо він виконав усі види робіт, передбачені навчальним планом, та отримав позитивні оцінки за кожний змістовий модуль. Теоретичний контроль знань під час проведення диференційованого заліку може проводитись у вигляді відповідей на питання білетів та додаткових питань з тем відповідного модуля, а також усного вибіркового опитування з питань тем самостійної роботи.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

МОДУЛЬ 1					
Змістовий модуль 1 Т1,2	СР	Змістовий модуль 2 Т3	СР	МК Д.З.	всього
30	10	30	10	20	100
МОДУЛЬ 2					
Змістовий модуль 3 Т4,5	СР	Змістовий модуль 4 Т6,7	СР	МК Д.З.	всього
30	10	30	10	20	100
МОДУЛЬ 3					
Змістовий модуль 5 Т8,9	СР	Змістовий модуль 6 Т10	СР	МК ЕКЗАМЕН	всього
30	10	20	10	30	100
МОДУЛЬ 4					
Змістовий модуль 7 Т11, 12	СР	Змістовий модуль 8 Т13	СР	МК Д.З.	всього
30	10	30	10	20	100

МОДУЛЬ 5					
Змістовий модуль 9 Т14, 15	СР	Змістовий модуль 10 Т16	СР	МК ЕКЗАМЕН	всього
30	10	20	10	30	100
МОДУЛЬ 6					
Змістовий модуль 11 Т17, 18	СР	Змістовий модуль 12 Т19,20	СР	МК Д.З.	всього
30	10	30	10	20	100

МОДУЛЬ 7					
Змістовий модуль 13 Т21, 22	СР	Змістовий модуль 14 Т23	СР	МК Д.З.	всього
30	10	30	10	20	100

МОДУЛЬ 8					
Змістовий модуль 15 Т24, 25	СР	Змістовий модуль 16 Т26	СР	МК Д.З.	всього
30	10	30	10	20	100

Т – теми програми освітнього компоненту

СР – самостійна робота

МК – модульний контроль знань (диференційований залік/екзамен)

Оцінювання окремих видів навчальної роботи

Вид діяльності здобувача вищої освіти	МОДУЛЬ 1		МОДУЛЬ 2		МОДУЛЬ 3		МОДУЛЬ 4		МОДУЛЬ 5		МОДУЛЬ 6		МОДУЛЬ 7		МОДУЛЬ 8	
	Кількість	Максимальна кількість балів														
Робота на індивідуальних заняттях	9	45	9	45	7	35	9	45	7	35	9	45	9	45	9	45
Колоквіум	2	10	2	10	2	10	2	10	2	10	2	10	2	10	2	10
Концертний виступ	1	5	1	5	1	5	1	5	1	5	1	5	1	5	1	5
Самостійна робота	4	20	4	20	4	20	4	20	4	20	4	20	4	20	4	20
Диф. залік	1	20	1	20			1	20			1	20	1	20	1	20
Екзамен					1	30			1	30						
	17	100	17	100	15	100	17	100	15	100	17	100	17	100	17	100

Система бальних оцінок за темами вивчення змістового модулю оцінюється за шкалою *від 1 до 5 балів*. Кількість балів за роботу за практичним матеріалом, під час виконання самостійної та індивідуальної навчальної роботи залежить від дотримання таких вимог:

- своєчасність виконання навчальних завдань;
- повний обсяг виконання завдання та демонстрація знань під час опитування;
- виконання завдань самостійної роботи

Оцінювання завдання тем модуля

Оцінка в балах	Критерії оцінювання
5	отримують здобувачі вищої освіти, які вільно володіють інструментальними навичками, технічною та художньо-виконавською майстерністю; усвідомленою та артистичною грою на інструменті, яскраво та переконливо втілюють музичний образ. Повно та змістовно відповідає на питання колоквіуму
4	отримують здобувачі вищої освіти, які на середньому рівні володіють інструментально-технічними навичками та художньо-виконавськими вміннями. Впевнене виконання програмових вимог з незначною кількістю змістовних помилок. Відповіді за темами програми повні, але є незначні помилки.
3	отримують здобувачі вищої освіти, які недостатньо володіють інструментальними навичками, допущено значну кількість художньо-технічних помилок. Відповіді на питання колоквіуму не повні є значні зауваження.
2	Часткове виконання завдань. Завдання виконані на мінімальному рівні. На більшість питань колоквіуму не може надати відповіді.
1	Завдання не виконано. Плується в термінології, не може сформулювати відповідь на питання колоквіуму.

Кількість балів за роботу з практичним матеріалом, під час виконання самостійної та індивідуальної навчально-дослідної роботи залежить від дотримання таких вимог:

- своєчасність виконання навчальних завдань;
- повний обсяг їх виконання;
- індивідуальні завдання;
- контрольне прослуховування;
- урок – концерт.

Оцінювання завдання самостійної роботи.

Контроль самостійної роботи. Засоби контролю самостійної роботи та методика його проведення обираються викладачем освітнього компоненту. Контроль самостійної роботи має відповідати вимогам об'єктивності, оперативності та систематичності, рівнем засвоєння здобувачем навчального матеріалу, вміння використовувати теоретичні знання в практичній діяльності, також включає в себе самоконтроль з боку здобувача освіти.

Завдання цього виду контролю спрямовані на:

- розвиток пізнавальних здібностей та творчої ініціативи здобувачів освіти
- виховання самостійності, відповідальності та організованості
- формування самостійного мислення, здібностей до саморозвитку, самовдосконаленням та самореалізації
- опанування здобувачами елементів методики наукових досліджень

Підсумкова кількість балів, набрана здобувачем за виконання чотирьох завдань самостійної роботи, також є однією із складових поточної успішності здобувачів освіти з освітнього компоненту.

Здобувач вищої освіти може набрати **максимум 20 балів** за виконання усіх видів самостійної роботи під час вивчення того чи іншого модуля. Кожне завдання самостійної роботи оцінюється за шкалою **від 1 до 5 балів**.

Оцінка в балах	Критерії оцінювання
5	Оцінюється робота здобувача , який в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно та аргументовано його викладає, глибоко опрацьовує теоретичний матеріал вільно володіє термінологією, наводить аргументи на підтвердження власних думок, здійснює аналіз та робить висновки. В повному об'ємі оволодів завданням модуля.
4	Оцінюється робота здобувача , який достатньо володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає, опрацьовує теоретичний матеріал, володіє термінологією, але при висвітленні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі неістотні неточності та незначні помилки. В повному об'ємі оволодів завданням модуля.
3	Оцінюється робота здобувача , який відтворює значну частину навчального матеріалу, висвітлює його основний зміст, виявляє елементарні знання окремих положень. Не здатний до глибокого, всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, не користується необхідною літературою, допускає істотні неточності та помилки.

2	Оцінюється робота здобувача, який не володіє навчальним матеріалом у достатньому обсязі, проте фрагментарно, поверхово, без аргументації та обґрунтування викладає окремі питання, не розкриває зміст теоретичних питань і практичних завдань.
1	Завдання зроблено не вчасно. Здобувач вищої освіти допускає суттєві помилки, не володіє навчальним матеріалом.

Для самостійної роботи здобувачам освіти рекомендується відповідна наукова, спеціальна, хрестоматійна, періодична література. Навчальний матеріал освітнього компоненту, передбачений робочою програмою для засвоєння здобувачем у процесі самостійної роботи, виноситься на підсумковий контроль разом із навчальним матеріалом, який відпрацьовувався під час проведення навчальних занять. Методичне забезпечення самостійної роботи здобувачів освіти передбачає засоби самоконтролю та використання інформаційних технологій.

Система нарахування додаткових балів

Додатково можуть отримати протягом семестру до 10 балів:

- За активну участь у науковій діяльності: виступи на наукових конференціях, готують наукові доповіді, беруть участь в їх обговоренні) що підтверджується сертифікатом
- За організацію навчальної діяльності у неформальній освіті (участь у вебінарах, курсах професійної підготовки, тренінгах) що підтверджується сертифікатом
- За бажанням здобувач освіти може отримати від викладача додаткове індивідуальне завдання для покращення рейтингового балу за модуль. До індивідуального завдання викладач може запропонувати тему з питань: музично-педагогічної діяльності, розширення теоретичних базових знань з освітнього компоненту, самостійного аналізу підходів до розв'язання професійних питань, пов'язаних інтерпретацією програмних творів, знань з історії, мистецтвознавства, аналізу виконавського та концертного репертуару, комплексного вирішення конкретного фахового завдання, тощо.

Для оцінювання індивідуального завдання для здобувача, викладач повідомляє та/або пропонує тему завдання, встановлює терміни для виконання, роз'яснює систему оцінювання виконання такого завдання.

Здобувач самостійно опрацьовує завдання за усіма етапами роботи та в установлені терміни повинен здати завдання.

Оцінювання індивідуального завдання

Оцінка в балах	Критерії оцінювання
10	Завдання виконано в установлені терміни. Здобувач вищої освіти здатний висловити власне ставлення до альтернативних міркувань з заданої проблеми, проявляє вміння самостійно та аргументовано викладати презентацію, аналізувати факти, робити висновки.

9	Завдання виконано в установлені терміни. Здобувач вищої освіти здатний висловити власне ставлення до альтернативних міркувань з заданої проблеми, проявляє вміння самостійно та аргументовано викладати презентацію, аналізує факти із незначними помилками, робити висновки.
8	Завдання виконано в установлені терміни. Здобувач вищої освіти здатний висловити власне ставлення до альтернативних міркувань з заданої проблеми, проявляє вміння самостійно та аргументовано викладати презентацію, аналізує факти із незначними помилками, у висновках є не точності.
7	Завдання виконано в установлені терміни. Здобувач вищої освіти висловлює власне ставлення до альтернативних міркувань з заданої проблеми із помилками, намагається самостійно та аргументовано викладати презентацію, але при цьому робить помилки, аналізує факти із незначними помилками, у висновках не притримується логічної послідовності
6	Завдання виконано із запізненням щодо установлених термінів. Здобувач вищої освіти намагається висловити власне ставлення до міркувань із заданої проблеми, допускає значні помилки, намагається аргументовано викласти матеріал, але при робить грубі помилки, аналізує факти із суттєвими помилками, у висновках не притримується логічної послідовності.
5	Завдання виконано із запізненням щодо установлених термінів. Здобувач вищої освіти намагається висловити власне ставлення до міркувань із заданої проблеми, допускає значні помилки, робота зроблена не самостійно, аналізує факти із суттєвими помилками, у висновках не притримується логічної послідовності.
4	Завдання виконано із запізненням щодо установлених термінів. Здобувач вищої освіти намагається висловити власне ставлення до міркувань із заданої проблеми, допускає значні помилки, робота зроблена не самостійно, не може проаналізувати викладений матеріал, у встановлених фактах робить помилки, у висновках не притримується логічної послідовності.
3	Завдання виконано не вчасно. Здобувач вищої освіти намагається висловити власне ставлення до заданої проблеми, допускає грубі помилки, робота зроблена не самостійно, не може проаналізувати викладений матеріал, у встановлених фактах робить суттєві помилки, не може викласти висновки заданої проблеми.
2	Завдання виконано не вчасно. Здобувачу вищої освіти складно висловити власне ставлення до заданої проблеми, допускає грубі помилки, робота зроблена не самостійно, не може проаналізувати матеріал, не може викласти факти за темою, плутає термінологію не може викласти висновки заданої проблеми.
1	Завдання виконано не вчасно. Здобувач вищої освіти не може викласти власне ставлення до заданої проблеми, робота зроблена не самостійно, викладений матеріал має грубі, суттєві помилки, не може навести приклади за темою роботи, плутає термінологію висновки заданої проблеми відсутні.

В разі якщо при врахуванні додаткових балів сума балів за модуль (семестр) буде перевищувати 100 балів, результати успішності буде дорівнювати 100.

На диференційованому заліку та/або іспиті оцінюється:

- артистизм та емоційне піднесення, пізнання художніх закономірностей і особливостей виконання музичних творів

- естрадне витримка, виконавський стиль та творче самовираження
- впевнене виконання та інтонування, артикуляція та агогіка
- засвоєння засобів музичної виразності та логіка розгортання музичної мови,
- мотивація та виконавський розвиток здобувача.

**Критерії оцінювання підсумкового семестрового контролю
Шкала оцінювання**

Критерії оцінювання	бали модульного контролю знань ЕКЗАМЕН	бали модульного контролю знань ДИФ.ЗАЛ.
<p align="center">«відмінно»</p> <p>Здобувач вищої освіти володіє усім комплексом знань, навичок і вмінь, передбачених програмою: розвинуті віртуозно-технічні навички та музично-виконавські прийоми; у підготовці музичних творів здійснюється поетапна робота, кінцевим результатом якої є відтворення авторського задуму та стилістичних особливостей; виконання технічне, творче і розкриває художній образ творів; високий рівень розвитку музичного слуху, здатність до імпровізації.</p>	26-30	15 – 20
<p align="center">«дуже добре»</p> <p>Здобувач вищої освіти здатен до грамотного виконання тексту, має гарний рівень технічної підготовки, але відтворення художнього змісту творів розкриті недостатньо емоційно і виразно, непевна орієнтація в стилістичних особливостях.</p>	21 - 25	12 – 14
<p align="center">«добре»</p> <p>Здобувач вищої освіти виконує текст музичних творів у повному обсязі, але виконавські та технічні прийоми недостатньо розвинуті. Невиразне фразування і динаміка. Має слабкі навички у виконанні музично-виконавських прийомів.</p>	17 – 20	8 – 11
<p align="center">«задовільно»</p> <p>Здобувач вищої освіти не відтворює текст творів у повному обсязі, не орієнтується в темпах, звуковеденні, виконання не розкриває художній образ творів.</p>	12 – 16	5 – 7
<p align="center">«достатньо»</p> <p>Здобувач вищої освіти не здатен до виконання нотного тексту творів у повному обсязі: наявні помилки в тексті, зупинки при виконанні, перегравання. Нерозвинуті технічні навички та слухо-моторна пам'ять.</p>	7 - 11	2 – 4
<p align="center">«незадовільно»</p> <p>Навчальна програма виконана на мінімальному рівні</p>	1 – 6	1

Модуль вважається складеним, якщо здобувач вищої освіти набрав *від 60 до 100 балів*.

Загальний рейтинг з модуля (освітнього компоненту) *не перевищує 100 балів*.

Сума балів, накопичених здобувачем вищої освіти за виконання всіх видів поточних навчальних завдань (робіт) на індивідуальних заняттях та на підсумковому модульному контролі знань, свідчить про ступінь оволодіння ним програмою освітнього компоненту. Протягом вивчення модулю здобувачі вищої освіти можуть набрати від 0 до 100 балів, що переводиться у національну шкалу оцінювання і відповідно у шкалу ECTS. Кількість балів відповідає певному рівню засвоєння освітнього компоненту.

Сума балів(R)	Шкала ECTS	Національна 5-ти бальна шкала	Визначення
90-100	A	5	відмінно
82-89	B	4	дуже добре
74-81	C		добре
64-73	D	3	задовільно
60-63	E		достатньо
35-59	FX	2	незадовільно з можливістю повторного перескладання
0-34	F		незадовільно з обов'язковим повторним вивченням

Відвідування видів навчальних занять (крім консультацій) є обов'язковим для здобувачів, відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу у Комунальному закладі вищої освіти Київської обласної ради «Академія мистецтв імені Павла Чубинського». Присутність здобувачів – це важливий критерій оцінювання результатів навчання, зважаючи на теоретичну і практичну складність освітнього компоненту. У випадку наявності довідки від лікаря призначається відпрацювання занять в інший час за індивідуальною програмою. За умови дистанційного навчання важлива присутність здобувача освіти під час онлайн-зустрічей у Google-Meet in Google Classroom, освітньої платформи Google Workspace for education.

Запізнення на фахові заняття є не припустимими.

Переоцінка завдань можлива протягом тижня після отримання оцінки на основі заяви на ім'я завідувача кафедри у письмовій формі. Після отримання заяви, завідувач кафедри протягом тижня створить комісію з переоцінки, яка після проведення аналізу роботи здобувача вищої освіти повідомить його про своє рішення.

Перескладання роботи здобувачів можлива протягом тижня після отримання оцінки на основі заяви у письмовій формі.

6. ПРОГРАМА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ

6.1 Зміст освітнього компоненту

Модуль I

Тема 1. Знайомство з навичками здобувачів освіти. Оцінка володіння інструментом здобувача; основи постановки, вивчення діапазону та розташування нот на грифі.

Мета. Виявити рівень володіння інструментом кожного здобувача освіти.

Ознайомити з базовими принципами постановки рук та корпусу.

Розпочати роботу над орієнтацією на грифі (розташування нот, діапазон).

Сформувані індивідуальні завдання для розвитку технічних та аналітичних навичок.

Зміст. Виконати просту вправу (гами, арпеджіо, короткий етюд). Продемонструвати знання основних позицій на грифі. Визначити сильні та слабкі сторони. Виконати вправи на правильне положення рук (короткі пасажі з чергуванням пальців). Контроль корпусу та положення інструмента.

Завдання для самостійної роботи. Аплікатурні вправи. Запис нот на грифі (створення власної таблиці). Скласти карту діапазону інструмента.

Очікувані результати Здобувач орієнтується у базових позиціях на грифі. Має навички правильної постановки рук і корпусу. Володіє діапазоном інструмента. Виконує вправи та мелодії з використанням різних позицій.

Тема 2. Будова бас-гітари, основи звуковидобування.

Відомості про правильне звукоутворення. Способи звуковидобування.

Мета. Ознайомити здобувачів освіти з конструкцією бас-гітари та її основними елементами. Сформувані базові знання про правильне звукоутворення. Розглянути різні способи звуковидобування (пальцями, медіатором, слеп, поп тощо). Розвинути навички контролю звуку та ритму.

Зміст. Корпус, гриф, струни, звукознімачі, регулятори гучності та тембру. Визначення основних бас-гітари, функції кожного елемента. Положення правої руки (великий та вказівний пальці); контроль сили атаки; уникнення зайвих шумів. Гра пальцями (альтернація вказівного та середнього пальців); гра медіатором; техніка слепу (удар по струні великим пальцем); техніка попу (відтягування струни вгору); комбіновані прийоми. Вправи на чергування пальців (вказівний–середній). Вправи на рівномірність звуку та ритму.

Завдання для самостійної роботи. Технічні вправи: щоденне виконання гами C-dur, A-moll у чотири октави різними способами звуковидобування. Скласти схему будови бас-гітари з підписами. Підібрати на слух просту басову лінію (наприклад, з відомої пісні) та виконати її пальцями й медіатором. Створити короткий ритмічний малюнок у стилі «слеп» та записати його нотами та табулатурою.

Очікувані результати. Здобувач знає будову бас-гітари та функції її елементів. Володіє прийомами звуковидобування. Контролює силу атаки та ритмічну рівність. Виконує вправи та басові лінії різними техніками.

Музичний матеріал для опрацювання

Вправи. Атака пальцями (index–middle) – почергове виконання відкритих струн для формування рівного звучання.

Контроль сили звуку – виконання однієї ноти у різних динамічних рівнях.

Глушіння струн

Аплікатурні вправи - хроматичні вправи (1–2–3–4) для розвитку незалежності пальців лівої руки.

Етюди на чергування пальців правої руки (index–middle) у простій басовій лінії.

Етюд на хроматичні ходи з акцентом на чистоту звуку та рівність атаки.

Тема 3. Вивчення гамм.

Мета. Ознайомити здобувачів освіти з поняттям гама та її структурою. Сформувані навички виконання мажорних і мінорних гам у різних позиціях. Розвинути технічну вправність, координацію рук та орієнтацію на грифі. Виховати слухове сприйняття інтервалів і ладових особливостей.

Зміст. Технічні вправи: щоденне виконання гам C-dur, A-moll, G-dur? E-moll у чотири октави, арпеджіо. Звернути увагу на правильну аплікатуру та чергування пальців. Порівняти звучання та інтервальні відмінності мажор, мінор. Виконати гамму у різних ритмічних малюнках (чверті, восьмі, триолі). Практикувати гру з метрономом.

Завдання для самостійної роботи

Щоденна практика – виконання гам у різних тональностях (мінімум 2–3 на день). Скласти таблицю інтервалів для мажорної та мінорної гама. Скласти невеликий етюд або басову лінію на основі гамових ходів. визначати на слух мажорну та мінорну гаму, зіграти їх на інструменті.

Очікувані результати

Здобувач знає структуру мажорних і мінорних гам. Володіє навичками виконання гам у різних позиціях та діапазонах. Має технічну вправність і точність у звуковидобуванні. Уміє застосовувати гамові ходи у практичних музичних завданнях.

Музичний матеріал

Мажорні гама: C, G, D, A, F (у відкритих позиціях та першій октаві).

Мінорні натуральні гама: A, E, D, G.

Пентатоніка: мажорна (C, G) та мінорна (A, E).

Хроматична гама: вправи на всі струни для розвитку рухомості лівої руки.

Вправи

Виконання гам у рівномірному ритмі (чверті, восьмі).

Секвенції (по терціях, квартових ходах).

Гама з зміною аплікатури (перехід між позиціями).

Виконання гам у різних ритмічних малюнках (синкопи, триолі).

Модуль II

Тема 4. Вивчення аплікатурних рішень для виконання тризвуків та септакордів.

Мета. Ознайомити здобувачів освіти з принципами побудови тризвуків та септакордів. Сформувані навички вибору та застосування аплікатурних рішень на грифі. Розвинути технічну вправність та слухове сприйняття акордових структур. Навчити комбінувати різні аплікатури для зручності виконання та музичної виразності.

Зміст. Тризвук – акордовий комплекс із трьох звуків (прима, терція, квінта). Пояснити різницю між аплікатурними варіантами (відкриті та закриті позиції). Виконати тризвук у трьох положеннях (основний, перша та друга інверсія). Септакорд – акордовий комплекс із чотирьох звуків (прима, терція, квінта, септима). Виконати домінантовий септакорд у двох позиціях. Порівняти звучання та зручність аплікатур. Виконати септакорд у різних інверсіях. Аплікатурні рішення: вибір позиції на грифі; використання відкритих та закритих струн; економія рухів та зручність переходів; варіанти розташування акорду (root position, inversions). Вправи на плавний перехід між тризвуками та септакордами. Виконати просту гармонічну послідовність (наприклад, C – Am – F – G7).

Завдання для самостійної роботи

Технічні вправи – щоденне виконання тризвуків та септакордів у різних тональностях. Скласти таблицю аплікатурних рішень для тризвуків і септакордів у двох позиціях. Підібрати на слух акордову послідовність із пісні та записати її табулатурою. Скласти невеликий етюд або басову лінію, що включає тризвуки та септакорди. Визначати на слух мажорний/мінорний тризвук та септакорд, зіграти їх на інструменті.

Очікувані результати

Здобувач знає структуру тризвуків та септакордів. Володіє навичками виконання акордів у різних позиціях та інверсіях. Має технічну вправність у переходах між акордами. Уміє застосовувати аплікатурні рішення у практичних музичних завданнях.

Орієнтовний перелік технічного матеріалу.

Вправи

Хроматичні тризвуки Виконання мажорних та мінорних тризвуків у різних позиціях (по квартовому колу).

Септакорди на грифі Вправи на побудову домінантових, мажорних та мінорних септакордів у різних аплікатурних варіантах.

Арпеджіо тризвуків та септакордів Виконання арпеджіо з поступовим розширенням діапазону (2–3 октави).

Ритмічні вправи з акордовими структурами Виконання тризвуків у різних ритмічних малюнках (чверті, восьмі, триолі).

Етюди

Етюд "Walking Arpeggios" — побудова басової лінії на основі арпеджіо тризвуків.

Етюд "Chordal Bass Study" — використання септакордів як основи для акомпанементу.

Етюди Джона Патітуччі — вправи на акордову гру та імпровізацію з тризвуками.

Тема 5. Робота над етюдами.

Мета. Ознайомити здобувачів освіти з поняттям етюду як навчально-художнього твору. Сформувати навички технічного та художнього виконання етюдів. Розвинути координацію, ритмічну точність, аплікатурну гнучкість та музичну виразність. Навчити застосовувати етюди як засіб удосконалення техніки та розвитку інтерпретаційних навичок.

Зміст. Етюд – короткий музичний твір, спрямований на розвиток певної технічної навички (швидкість, аплікатура, ритм, динаміка). Види етюдів – технічні (спрямовані на вправність), художні (поєднують техніку та музичність). Етюди допомагають закріпити гами, акорди, ритмічні малюнки та розвивають музичне мислення.

Виконати технічний етюд (на базі гам чи тризвуків). Проаналізувати його структуру та технічні труднощі. Вправи на рівномірність звуковидобування. Виконання етюду у повільному темпі з контролем аплікатури. Виконати етюд із динамічними відтінками (р, mf, f). Звернути увагу на музичну фразу та виразність. Виконати етюд у різних ритмічних малюнках (чверті, восьмі, триолі). Практикувати гру з метрономом.

Завдання для самостійної роботи

Щоденна практика – виконання програмних етюдів у різних темпах (повільний – середній – швидкий). Визначення технічних труднощів етюду та скласти план їх подолання. Записати аплікатурні варіанти етюду у нотах/табулатурі. Скласти власний короткий етюд на основі гамових чи акордових ходів. Прослухати виконання етюду професійним музикантом та порівняти зі своїм.

Очікувані результати

Здобувач розуміє значення етюду як навчального твору. Володіє технічними навичками, необхідними для виконання етюдів. Має досвід художньої інтерпретації та застосування динаміки. Уміє створювати власні етюди як засіб розвитку техніки та творчості.

Збірки для аудиторної та самостійної роботи

С. Арієвич – "Хрестоматія гри на бас-гітарі"

Л. Морген – "Школа гри на басу"

Джон Патітуччі – "60 мелодичних етюдів"

Джонас Хеллборг – "Базові акорди для баса"

Збірник "Гітара від блюзу до джаз-року"

Тема 6. Робота над атакою в правій руці. Вправи для правої руки.

Мета. Сформувати навички правильної атаки звуку правою рукою. Розвинути контроль сили та рівномірності звуковидобування. Ознайомити здобувачів із різними варіантами атаки (м'яка, середня, жорстка). Виховати ритмічну точність та динамічну виразність.

Зміст. Атака – момент торкання струни пальцем чи медіатором, що визначає якість звуку. Види атаки: м'яка (легке торкання, теплий звук); середня (збалансований звук); жорстка (сильний удар, яскравий тембр). Сила пальців, кут атаки, положення руки, використання медіатора чи пальців.

Базові вправи на рівномірність: виконати гам із чергуванням пальців (вказівний–середній). Контроль силу атаки (від м'якої до жорсткої). Ритмічні вправи. Вправи на відкритих струнах у різних ритмах (чверті, восьмі, триолі). Виконання одну й ту саму вправу у трьох варіантах: *piano*, *mezzo-forte*, *forte*. Звернути увагу на якість звуку при зміні сили атаки. Комбіновані вправи. Чергуванням різних атак (від м'якої до жорсткої). Практикувати плавні переходи між динамічними відтінками. Рухомість лівої руки – формує технічну базу (гами, хроматика, легато). Координація – забезпечує синхронність між руками, що критично для ансамблевої гри.

Завдання для самостійної роботи

Щоденна практика – вправи на відкритих струнах із різною силою атаки. Скласти таблицю «м'яка – середня – жорстка атака» з описом відмінностей у звучанні. Підібрати на слух басову лінію з пісні та виконати її у різних варіантах атаки. Скласти власний ритмічний малюнок із чергуванням різних атак і записати його табулатурою.

Очікувані результати Здобувач володіє базовими прийомами атаки правою рукою. Уміє контролювати силу та якість звуковидобування. Має навички ритмічної точності та динамічної виразності. Виконує вправи та басові лінії з використанням різних атак.

Приклади музичного матеріалу.

Хроматичні вправи (1–2–3–4) Послідовне використання всіх пальців на кожній струні, у різних позиціях.

Сходишки по грифу Поступове пересування аплікатури вгору та вниз по грифу, з акцентом на рівномірність.

Розтягування пальців Вправи з інтервалами (кварта, квінта), щоб розвивати незалежність пальців.

"Spider exercise" (павук) Перехресне чергування пальців лівої руки та струн правою рукою.

Ритмічні вправи з метрономом Виконання простих ліній у різних ритмічних малюнках (чверті, восьмі, триолі).

Walking bass patterns

Тема 7. Вправи на розвиток рухомості лівої руки. Вправи на координацію.

Мета. Розвинути рухомість та гнучкість пальців лівої руки. Сформувати навички координації між лівою та правою руками. Виховати точність аплікатури та чистоту звуковидобування. Підготувати здобувачів до виконання складніших технічних пасажів та етюдів.

Зміст. Рухомість лівої руки залежить від сили, гнучкості та незалежності пальців. Координація — узгодженість дій лівої та правої руки, що забезпечує рівність звуку та ритму. Основні принципи: поступове ускладнення вправ; робота у повільному темпі з поступовим прискоренням; контроль аплікатури та ритмічної точності. Базові вправи на рухомість. Виконати послідовність 1–2–3–4 (пальці лівої руки) на кожній струні. Звернути увагу на рівність звуку та правильне положення пальців. Вправи на координацію. Виконання гамм у повільному темпі, синхронізуючи ліву та праву руки. Практикувати чергування

пальців правої руки (вказівний–середній). Аплікатурні переходи. Виконати вправи з переходом між позиціями (наприклад, від 1-ї до 5-ї). Контролювати плавність рухів та точність інтонації. Ритмічні вправи. Виконати вправи у різних ритмах (чверті, восьмі, триолі). Практикувати гру з метрономом.

Завдання для самостійної роботи

Щоденна практика. вправи 1–2–3–4 на всіх струнах у різних позиціях. Скласти власну таблицю вправ для лівої руки (з різними комбінаціями пальців). Практичне завдання. виконати гамму у двох октавах із поступовим прискоренням. Скласти короткий етюд із використанням комбінацій пальців лівої руки. Слухове завдання. Виконати вправи з акцентами на різних долях такту (наприклад, на 2-й чи 4-й).

Очікувані результати

Здобувач володіє вправами для розвитку рухомості лівої руки.

Має навички координації між лівою та правою руками.

Виконує гами та вправи з точністю та чистотою звуку.

Здатний застосовувати технічні навички у більш складних етюдах та творах.

Результати першого року навчання:

Контролює якість та характер звуковидобування. Виконує п'єси і вправи, використовуючи логічну і зручну аплікатуру. Використовує систему октав як опору бачення всього грифу бас-гітари. Розуміє образну роль мелодичної ладової інтонації, виразно її артикулює в мелодії твору та збалансовує силу звука між в гармонічному акомпанементі. Застосовує засоби музичної виразності (темп і динаміка) для втілення художнього задуму твору. Знає та розуміє значення жанрових особливостей твору у формуванні його характеру і змісту. Відчуває та артикулює затакти, сильні, акцентовані долі, ритмічні формули з елементами пунктирного ритму (трактує його в марші як підштовхування руху тощо). Визначає на слух та під час попереднього аналізу п'єс, що вивчаються, принципи розвитку мелодії. Виконує на інструменті музичний матеріал, розуміє форму твору. Відтворює на інструменті нотний текст із різними комбінаціями простих тривалостей. Вміє розподіляти силу пальців під час виконання сильних і слабких долей. Імпровізує ритмічні варіанти гами із використанням вивчених моделей. Виконує партії басового акомпанементу з вивченими ритмо-формулами, попередньо відтворюючи їх ритмо-складами та «жестами, що звучать». Знає та розуміє що таке синкопа. Основні ладові функції. Оволодіння технікою зміни позицій лівої руки. Виконання арпеджіо в акомпанемент ті. Артикуляція ладо-мелодичних інтонацій. Робить попередній елементарний аналіз основних ладових функцій мелодичної та басової ліній (за допомогою викладача). Грає та інтонує мелодії, що включають вивчені інтонації та стрибки. Володіє аплікатурними моделями, що є опорними в підборі зручних, природних рухів пальців і рук, для забезпечення якості звуковидобування. Розуміє поняття «секвенція». Грає та співає найпростіші діатонічні секвенції в мажорі на основі секундових та терцієвих ходів, по звуках тризвуку в мажорі та мінорі. Виконує ритмічний акомпанемент із застосуванням раніше вивчених ритмічних комбінацій до музики, що грає викладач. Транспонує нескладні мелодії або

частину мелодії (фрази, мотиви) у вивчені тональності на секунду вгору чи вниз, співає, грає на інструменті. Підбирає на слух у вивчених тональностях нескладні мелодії та легкі супроводи. Підбирає супровід до мелодій у вигляді тонічної квінти. Імпровізує фрази, речення з використанням вивчених інтервалів, інтонацій, на заданий ритм та/або текст.

Орієнтовний репертуар 1 року навчання

Oscar Peterson Trio – "C Jam Blues"

Miles Davis – "So What"

Ray Brown – "Exactly Like You"

Jaco Pastorius – "Portrait of Tracy"

Навчально-репертуарні збірники для бас-гітари (Nota Bene Academy, Київ)

Ігор Закус «Bass Kolo» (сольні імпровізації для бас-гітари)

Володимир Івасюк «Я піду в далекі гори»

Олександр Пономаренко. Аранжування українських народних пісень у стилі поп-рок та джаз-рок.

Колядка у джазовій інтерпретації «Добрий вечір тобі»

Модуль III

Тема 8. Робота над твором. Виявлення технічних складнощів.

Мета. Формування навичок цілісної роботи над музичним твором. Виявлення та подолання технічних складнощів у процесі виконання. Розвиток індивідуальної інтерпретації та художнього мислення. Виховання самостійності у підготовці та вдосконаленні твору.

Зміст. Аналіз нотного тексту Робота над складними фрагментами у повільному темпі з поступовим прискоренням. Звукові проблеми – баланс, інтонація, динаміка. Стилiстичні особливості – відповідність жанру, епохи, композиторського стилю. Використання технічних вправ, що моделюють проблемні місця. Формування апікатурної та штрихової логіки. Розвиток виразності: динамічні відтінки, фразування, агогіка. Обговорення та корекція інтерпретаційних рішень.

Завдання самостійної роботи Повторення та закріплення матеріалу, опрацьованого на індивідуальних заняттях. Чергування роботи над технікою та художнім образом. Запис власного виконання, аналіз помилок. прослуховування інтерпретацій відомих виконавців, вивчення нотних редакцій. Поступове збирання твору – від окремих епізодів до цілісного виконання.

Очікувані результати.

Важливо навчити здобувача бачити логіку твору, де технічні труднощі, а де художні вершини. Індивідуальні заняття — корекція та спрямування, самостійна робота — закріплення та розвиток. Готовність твору: технічна впевненість та художня переконливість.

Тема 9. Фразування та штрихи.

Мета. Формування навичок музичного фразування як основи виразності виконання. Опанування різних штрихів (легато, стакато, маркато, спіккато тощо) та їх художнього застосування. Розвиток уміння поєднувати технічні прийоми зі

стилістичними вимогами твору. Виховання інтерпретаційної самостійності та сценічної переконливості.

Зміст. Аналіз нотного тексту – визначення місць, де потрібні різні штрихи та фразування. Відпрацювання легато, стакато, маркато, акцентів у різних темпах. Робота над логікою музичної фрази, диханням, кульмінаціями. Застосування штрихів у контексті твору. Уточнення аплікатури, артикуляції, динаміки.

Завдання самостійної роботи

Закріплення штрихів у вправах та етюдах. Робота над фразами. Виділення початку, розвитку та завершення. Самоконтроль – запис власного виконання, аналіз плавності та виразності. Прослуховування прикладів – інтерпретації відомих виконавців для порівняння. Застосування штрихів і фразування у програмному репертуарі.

Очікувані результати. Навчити відчувати логіку музичної мови. Індивідуальні заняття — це пошук та корекція, самостійна робота — закріплення та розвиток. Кінцева мета — виразне, стилістично точне та сценічно переконливе виконання.

Тема 10. Робота над п'єсами. Постановка концертного номеру.

Мета. Формування навичок цілісного виконання музичних п'єс із дотриманням стилю та жанру. Розвиток уміння створювати художньо переконливий концертний номер (від вибору репертуару до сценічної подачі). Виховання сценічної культури та артистизму. Підготовка здобувача до публічного виступу як завершального етапу навчальної роботи над твором. Підготовка до підсумкового виду контролю.

Зміст. Аналіз програмних творів (теоретичний, виконавський) визначення форми, стилю, технічних та інтерпретаційних складнощів. Робота над аплікатурою, ритмом, штрихами, динамікою – технічне опрацювання. Формування музичних образів, логіки розвитку, кульмінацій. Вибір темпу, динамічного плану, сценічної поведінки. Корекція помилок, відпрацювання сценічної впевненості.

Завдання самостійної роботи

Закріплення техніки. Повторення складних місць, робота над точністю та стабільністю. Формування інтерпретації – самостійний пошук художніх рішень, прослуховування прикладів відомих виконавців. Тренування виходу на сцену, контроль хвилювання, відпрацювання артистичної подачі. Запис власного виконання, аналіз виразності та сценічної готовності. Підготовка до виступу.

Очікувані результати.

Здобувач демонструє цілісне виконання п'єси з технічною точністю та художньою виразністю. Має навички сценічної культури та готовність до публічного виступу. Вміє працювати як під керівництвом викладача, так і самостійно, досягаючи високого рівня інтерпретації.

Модуль IV

Тема 11. Розвиток навичок читання нот з листа.

Мета. Формування навичок швидкого орієнтування у нотному тексті. Розвиток внутрішнього слуху та здатності передбачати звучання нот без інструментальної

підтримки. Вироблення автоматизованих моторних реакцій при читанні нотного запису. Підвищення впевненості у виконанні незнайомих творів.

Зміст. Вправи на ритм. Читання ритмічних формул без інструмента (плескання, проговорювання). Виконання коротких ритмічних диктантів у різних розмірах. Інтервали та акорди. Читання з листа простих інтервальних послідовностей. Впізнавання та виконання акордів у різних положеннях. Мелодичні вправи. Виконання мелодій у різних тональностях (1–2 рядки). Читання партій з листа у простих ансамблевих фактурах.

Завдання для самостійної роботи

Щоденне читання 5–10 хвилин щодня читати новий уривок (етюд, пісня, вправа). Виявлення складних місць. Транспонування. Читати прості мелодії у різних тональностях. Аналіз нотного тексту - перед виконанням визначати тональність, розмір, ритмічні особливості. Позначати місця потенційних труднощів (стрибки, синкопи, зміни ритму). Уявляти звучання нот без інструмента.

Очікуваний результат. Вільне орієнтування у розмірах 2/4, 3/4, 4/4. Автоматичне впізнавання основних інтервалів. Гнучкість у транспонуванні та зміні ключових знаків. Вміння синхронізуватися з іншими виконавцями. Впевнене виконання незнайомих мелодій.

Орієнтовний репертуар.

Walking bass exercises

Етюди Джона Патітуччі

С. Арієвич – Хрестоматія гри на бас-гітарі

Ритмічні вправи — читання нотних прикладів у розмірах 2/4, 3/4, 4/4, 6/8.

Oscar Peterson Trio – "С Jam Blues"

Miles Davis – "So What"

Duke Ellington – "Take the A Train"

Тема 12. Основи імпровізації. Застосування навичок імпровізації у виконанні творів.

Мета. Ознайомити з базовими принципами музичної імпровізації. Розвивати здатність творчо варіювати музичний матеріал у межах стилю та форми. Формувати навички використання імпровізації як засобу виразності у виконанні творів. Підвищити впевненість у власних інтерпретаційних рішеннях.

Зміст. Вправи на варіювання мелодії – виконання знайомих мелодій з невеликими змінами (ритмічними, інтонаційними). Імпровізація на задану гармонічну послідовність: використання акордів як основи для створення нових мелодичних ліній. Ритмічні імпровізації: зміна ритмічного малюнка у відомих фразах. Аналіз прикладів: прослуховування та розбір імпровізацій відомих музикантів.

Завдання для самостійної роботи Щоденні вправи: імпровізація на гамах, арпеджіо, простих акордових послідовностях. Створення варіантів знайомих мелодій: виконання однієї пісні у кількох імпровізаційних версіях. Зміна темпу, акцентів, синкопування у простих фразах. Фіксація своїх імпровізаційні спроби (ноти або аудіо). вивчення імпровізацій у різних жанрах (джаз, класика, народна музика).

Очікувані результати. Вміння створювати прості імпровізаційні варіанти знайомих мелодій. Розвиток внутрішнього слуху та здатності передбачати звучання гармонії. Формування навичок варіювання ритму та інтонації. Зростання впевненості у власних творчих рішеннях. Поступове вироблення індивідуального стилю імпровізації. Усвідомлення імпровізації як інструмента інтерпретації та виразності у виконанні творів.

Приклади творів та етюдів

Jaco Pastorius – "Continuum" Приклад мелодичної імпровізації

Victor Wooten – "Amazing Grace" (басова версія)

Charles Mingus – "Haitian Fight Song"

Етюди Джона Патітуччі (збірники для джазового баса) – вправи на walking bass та імпровізаційні лінії.

Oscar Peterson Trio – "C Jam Blues" Walking bass як база для імпровізації у свінговому стилі.

Тема 13. Основи джазового акомпанементу.

Мета. Ознайомити із базовими принципами джазового акомпанементу на бас-гітарі. Розвивати навички створення вокінг-басу, використання синкопованих ритмів та гармонічних основ. Формувати вміння підтримувати ансамбль, створюючи ритмічну та гармонічну опору. Виховувати музичну гнучкість та здатність імпровізувати у межах джазових стилів.

Зміст. Вправи на вокінг-бас – побудова лінії на основі акордових послідовностей (II–V–I, блюзова форма). Ритмічні вправи. Виконання акомпанементу з акцентами на слабкі долі, синкопи, зміни пульсації. Робота з акордовими схемами стандартів, підбір басових ходів. Аналіз прикладів - прослуховування записів джазових контрабасистів та бас-гітаристів (Рей Браун, Джако Пасторіус) з розбором їхніх ліній. Музичний матеріал – ритмічний акомпанемент акордами, використання синкопи та імпровізаційних вставок. охоплює як традиційний джаз, так і сучасні ф'южн-прикладі, що дозволяє показати еволюцію акомпанементу.

Завдання для самостійної роботи

Щоденні вправи. створення вокінг-басу на простих акордових послідовностях. Вивчення джазових стандартів: робота з 12-тактовим блюзом, II–V–I у різних тональностях. Зміна акцентів, використання пауз, синкоп. Запис та аналіз басових ліній відомих джазових виконавців. Створення власних варіантів акомпанементу до знайомих мелодій. Нотування власних басових ліній та коротких імпровізаційних фрагментів.

Очікувані результати. Вміння будувати вокінг-бас на основі акордових послідовностей. Розвиток ритмічної гнучкості та відчуття джазового свінгу. Здатність створювати гармонічно обґрунтовані басові лінії. Вміння акомпанувати у різних джазових стилях (свінг, блюз, боп). Формування навичок імпровізації у межах акомпанементу. Усвідомлення ролі бас-гітари як основи ансамблю.

Приклади музичного матеріалу.

Miles Davis – "So What" акомпанемент у стилі walking bass.

Duke Ellington – "Take the A Train"

Charles Mingus – "Goodbye Pork Pie Hat" акомпанементу з елементами імпровізації.

Ray Brown Trio – "Exactly Like You" Walking bass у свінговому стилі

Oscar Peterson Trio – "C Jam Blues"

Результати другого року навчання:

Демонструє розуміння та якісне звучання основних прийомів звуковидобування, рухливість і міцність пальців. Визначає у нотному тексті ознаки натурального, гармонічного та мелодичного видів мінору та відтворює характерні звороти з відповідною артикуляцією. Володіє способами виконання legato в артикуляції висхідних і низхідних інтонацій. Вміє описати свої враження від джазового твору, що виконує, та зазначити особливості цього стилю. Відтворює ритмічні формули з синкопами, тріолями, ритмо-складами та жєстами, що звучать, як окремі ритмічні вправи та у творах. Розпізнає тріолі та синкопи в нотному тексті та відтворює нескладний басовий акомпанемент, що містить ці ритмічні групи. Вміє тримати метричний пульс у басовому супроводі мелодії з ритмічними складнощами (нескладні особливі види розподілу тривалостей, синкопи) в ансамблі з викладачем. Знає літерне позначення акордів у гітарних нотах, розташування головних тризвуків на клавіатурі та грифі та вміє побудувати їх у вивчених тональностях. Здійснює аналіз функцій басової лінії. Знає про побудову куплетної форми, різновиди простих двочастинної та тричастинної форм. Визначає форму твору та засоби музичної виразності (регістр, лад, ритм, темп, штрихи, динаміка) у творах, що вивчаються (за допомогою викладача). Визначає тональності (паралельні та однойменні) в нотному матеріалі. Розуміє, що зміна ладу у п'єсах пов'язана зі зміною образів. Слідкує за характером звуковидобування та застосовує різні засоби музичної виразності для відтворення відповідного образного змісту п'єс під час їх виконання. Розуміє групування та ритмічні особливості виконання музичних творів у розмірах 6/8 та 3/4. Контролює ритмічний пульс, темп, характер звуковидобування під час виконання п'єс у розмірах 6/8 та 3/4. Здійснює ритмічну імпровізацію. Підбирає акомпанемент до вивченої мелодії в паралельно-змінному ладі, використовуючи I, IV та V ступені. Створює та виконує другу фразу мелодії в паралельній тональності до вивченої або запропонованої нової фрази. Підбирає на слух нескладні знайомі мелодії, транспонує у вивчені тональності. Трансформує мелодію, змінюючи її тональність на однойменну, визначає вплив ладового контрасту на зміну характеру музики. Визначає на слух та в нотному тексті частини форми рондо, аналізує в них лад, розмір, ритмічні особливості та поєднує їх з характером музики. Складає з готових музичних фрагментів твір у формі рондо, описує характери частин, підбираючи відповідні засоби виразності під час їх виконання на інструменті.

Орієнтовний репертуар 2 року навчання

Етюди та вправи

Джон Патітуччі — Melodic Etudes for Bass (уривки для розвитку інтонації та імпровізації).

С. Арієвич — Хрестоматія гри на бас-гітарі (етюди середнього рівня).
Вправи на walking bass у різних тональностях (джазові стандарти).
Технічні вправи на синкопи, триолі та поліритмію.

Твори та стандарти

Miles Davis – "So What" (модальний джаз, розвиток walking bass).
Duke Ellington – "Take the A Train" (свінг, ансамблеве виконання).
Charles Mingus – "Goodbye Pork Pie Hat" (виразний басовий акомпанемент).
Jaco Pastorius – "Continuum" (мелодичний бас, імпровізація).
Marcus Miller – "Run for Cover" (ф'южн, сучасні прийоми).
Твори Ігоря Закуса (Jazz Kolo)
Олександр Козаренко – сучасні варіації на народні теми

Модуль V

Тема 14. Робота над *вібрато* та *бендам*, використання слайдів та доречність збагачення прийомами під час виконання композицій. Мелізми.

Мета Сформувати навички використання вібрато, бенду та слайдів як виразних засобів у грі на інструменті. Ознайомити із поняттям мелізмів та їх доречністю у виконанні. Розвинути відчуття стилістичної міри та музичної виразності при збагаченні композицій технічними прийомами.

Зміст. Виконати вправи на вібрато (рівномірність, контроль амплітуди та швидкості). Практикувати бенди на різних струнах та у різних позиціях гри. Відпрацювати слайди (вгору, вниз, комбіновані) у простих ритмічних малюнках. Виконати музичні твори з використанням мелізмів. Обговорити приклади доречності та недоречності застосування прийомів у різних стилях (рок, джаз, фанк).

Завдання для самостійної роботи

Проаналізувати власне виконання вправ на вібрато та бенд (звернути увагу на чистоту інтонації). Виконати знайому композицію, додавши слайди та мелізми у вибраних місцях, і порівняти звучання з оригіналом. Підготувати імпровізаційний етюд (8–12 тактів), де використати всі прийоми теми. Прослухати приклади відомих бас-гітаристів (наприклад, Джако Пасторіус, Віктор Вутен) та визначити, як вони застосовують ці техніки.

Очікувані результати здобувач володіє базовими техніками вібрато, бенду та слайду на бас-гітарі. Вміє застосовувати мелізми у музичному контексті, не перевантажуючи композицію. Має навички аналізу та самоконтролю власного виконання. Демонструє здатність до творчого збагачення музичного матеріалу виразними прийомами. Формує індивідуальний стиль гри з урахуванням доречності використання технічних засобів.

Приклади музичних творів

Jaco Pastorius – "Portrait of Tracy"
Victor Wooten – "Amazing Grace"
Red Hot Chili Peppers – "Aeroplane" (бас: Flea)
Marcus Miller – "Run for Cover"

Тема 15. Техніка “sweep” як спосіб виконання арпеджію.

Мета. Ознайомити з технікою sweep picking як способом виконання арпеджію. Розвинути навички плавного та контрольованого руху правої руки. Сформувати аплікатурні рішення для арпеджію тризвуків та септакордів. Навчити застосовувати техніку sweep у музичних творах та імпровізації.

Зміст. Демонстрація базових прийомів sweep (рух медіатором вниз/вгору по струнах). Виконання арпеджію мажорних та мінорних тризвуків у різних позиціях. Робота над координацією правої та лівої руки (синхронність рухів). Виконання вправ на чистоту звуку та ритмічну точність.

Завдання для самостійної роботи

Вправи на арпеджію септакордів (maj7, min7, dom7) у різних тональностях. Виконання гам та арпеджію з використанням sweep у повільному та середньому темпі. Запис власного етюду або короткої імпровізації з використанням sweep. Аналіз прикладів відомих гітаристів (відео/ноти) та спроба відтворення уривків.

Очікувані результати

Здобувач володіє базовою технікою sweep (рух медіатором вниз/вгору). Вміє виконувати арпеджію тризвуків та септакордів у різних позиціях. Має навички синхронізації правої та лівої руки. Може застосувати sweep у власних етюдах та імпровізаціях. Розуміє доречність використання sweep у різних музичних стилях (джаз, рок, метал).

Орієнтовний репертуар

Jaco Pastorius – "Chromatic Fantasy" (уривки з арпеджію).

Victor Wooten – вправи на арпеджію (з навчальних збірників).

Етюди Джона Патітуччі — арпеджію тризвуків та септакордів.

Тема 16. Техніка “Tapping” як спосіб виконання арпеджію. “Tapping” в імпровізації.

Мета Ознайомити студентів із технікою tapping як способом виконання арпеджію. Розвинути навички використання tapping у сольних партіях та імпровізації. Сформувати аплікатурні рішення для арпеджію тризвуків та септакордів із застосуванням tapping. Навчити інтегрувати tapping у різні музичні стилі (рок, джаз, ф’южн).

Зміст. Демонстрація прийомів tapping (одно- та дворукове tapping). Виконання арпеджію тризвуків у техніці tapping. Вправи на координацію правої та лівої руки. Виконання коротких етюдів з використанням tapping у різних позиціях. Прослуховування прикладів відомих гітаристів/басистів, що застосовують tapping.

Завдання для самостійної роботи

Вправи на арпеджію септакордів (maj7, min7, dom7) у техніці tapping. Виконання гам та секвенцій tapping у різних тональностях. Запис власного етюду або короткої імпровізації з використанням tapping. Аналіз відео/нотових прикладів відомих виконавців (наприклад, Billy Sheehan, Eddie Van Halen).

Очікувані результати Здобувач володіє базовою технікою tapping (одно- та дворукове). Вміє виконувати арпеджію тризвуків та септакордів у tapping. Має навички синхронізації правої та лівої руки. Може застосувати tapping у власних

етюдах та імпровізаціях. Розуміє доречність використання tapping у різних музичних стилях.

Орієнтовна програма за темою

Billy Sheehan – "Shy Boy" (уривки) — приклад дворукового tapping.

Stu Hamm – "Moonlight Sonata" (адаптація для баса) — арпеджіо у tapping.

Етюди Джона Патітуччі — вправи на акордову гру з tapping.

Вправи на арпеджіо тріззвуків та септакордів у різних позиціях.

Модуль VI

Тема 17. Робота над чистотою виконання. Техніки глушіння струн правою та лівою руками.

Мета. Сформувати навички чистого звуковидобування на інструменті. Ознайомити із техніками глушіння струн правою та лівою руками. Розвинути контроль над небажаними обертонами та шумами. Навчити застосовувати прийоми глушіння у різних стилях (джаз, рок, фанк, блюз).

Зміст. Демонстрація базових прийомів глушіння правою рукою (великий палець, долоня). Виконання вправ на глушіння лівою рукою (легке торкання пальців до струн). Практика комбінованого глушіння (правою + лівою рукою). Виконання простих гітарних ліній із контролем чистоти звучання.

Завдання для самостійної роботи Вправи на глушіння відкритих струн у різних ритмічних малюнках. Виконання гам та арпеджіо з акцентом на чистоту звучання. Запис власного етюдів або короткої імпровізації з використанням технік глушіння. Аналіз прикладів відомих виконавців (відео/ноти) з акцентом на чистоту виконання.

Очікувані результати. Здобувач володіє базовими техніками глушіння правою та лівою руками. Вміє контролювати небажані звуки та обертони. Має навички чистого виконання гам, арпеджіо та простих творів. Може застосувати техніки глушіння у власних етюдів та імпровізаціях. Розуміє значення чистоти виконання для ансамблевої та сольної гри.

Орієнтовний репертуар

Red Hot Chili Peppers – "Around the World" (Flea) — приклади глушіння у фанк-стилі.

Marcus Miller – "Run for Cover" — використання правої руки для контролю чистоти.

Jaco Pastorius – "Portrait of Tracy" — приклади глушіння при виконанні флажолетів.

Етюди Джона Патітуччі — вправи на чистоту звуку та контроль струн.

Тема 18. Виконання нонакордів та септакордів за допомогою прийомів "sweep, tapping".

Мета. Ознайомити студентів із застосуванням технік sweep picking та tapping для виконання складних акордових структур (септакорди, нонакорди). Розвинути навички плавного виконання арпеджіо складних акордів. Сформувати аплікатурні рішення для акордових послідовностей у різних позиціях. Навчити інтегрувати техніки sweep і tapping у імпровізацію та концертне виконання.

Зміст. Демонстрація аппікатур септакордів (maj7, min7, dom7, half-dim7) та нонакордів (9, min9, maj9). Виконання арпеджіо септакордів у техніці sweep (пух медіатором вниз/вгору). Виконання арпеджіо нонакордів у техніці tapping (однота дворукове tapping). Практика комбінованого використання sweep, tapping у коротких етюдах. Виконання уривків із джазових та рокових стандартів, де застосовуються ці техніки.

Завдання для самостійної роботи. Вправи на арпеджіо септакордів у різних тональностях (по квартовому колу). Вправи на арпеджіо нонакордів із використанням tapping у різних позиціях. Запис власного етюду або короткої імпровізації з використанням sweep та tapping. Аналіз прикладів відомих виконавців (відео/ноти) та спроба відтворення уривків.

Очікувані результати. Здобувач володіє технікою sweep та tapping для виконання арпеджіо складних акордів. Вміє виконувати септакорди та нонакорди у різних аппікатурних варіантах. Має навички комбінованого використання технік у імпровізації. Може застосувати sweep і tapping у власних етюдах та концертних виступах. Розуміє доречність використання цих технік у різних музичних стилях (джаз, рок, ф'южн, метал).

Приклади музичного матеріалу

Billy Sheehan – "Shy Boy" (уривки) — приклади дворукового tapping.

Stu Hamm – "Moonlight Sonata" (адаптація для баса) — арпеджіо складних акордів у tapping.

John Patitucci – етюди на акордову гру — вправи на септакорди та нонакорди.

Тема 19. Техніки "hammer-on, pull-off", вправи на легато.

Мета Ознайомити із техніками hammer-on та pull-off як основними прийомами легато. Розвинути навички плавного звуковидобування без використання постійної атаки правою рукою. Сформувані аппікатурні рішення для виконання гам, арпеджіо та мелодичних фраз у техніці легато. Навчити застосовувати легато у сольних партіях та імпровізації.

Зміст. Демонстрація прийомів hammer-on та pull-off на одній струні. Виконання вправи 1–2–3–4 з використанням легато-приймів. Практика гам (до 4-х знаків) у техніці легато. Виконання коротких етюдів, де основний акцент зроблено на плавність звучання. Колективне виконання уривків із творів, де застосовується легато.

Завдання для самостійної роботи Виконання гам у різних тональностях (до 4-х знаків мажорні, мінорні) із застосуванням hammer-on та pull-off. Вправи на секвенції (по терціях, квартових інтервалах) у техніці легато. Запис власного етюду або короткої імпровізації з використанням легато. Аналіз прикладів відомих виконавців (відео/ноти) та спроба відтворення уривків.

Очікувані результати Здобувач володіє базовими техніками hammer-on та pull-off. Вміє виконувати гами та арпеджіо у техніці легато. Має навички плавного звуковидобування та контролю динаміки. Може застосувати легато у власних етюдах та імпровізаціях. Розуміє доречність використання легато у різних музичних стилях (джаз, рок, блюз, ф'южн).

Орієнтовний музичний матеріал

Jaco Pastorius – "Portrait of Tracy" — приклади легато у поєднанні з флажолетами.
Victor Wooten – вправи на легато (з навчальних збірників).
Етюди Джона Патігуччі

Тема 20. Техніка "chicken-picking" в обігруванні акордів.

Мета. Ознайомити із технікою chicken-picking як способом ритмічного та артикуляційного обігрування акордів. Розвинути навички комбінованої атаки (медіатор, пальці) для досягнення характерного «щипкового» звучання. Сформувані апплікатурні рішення для акордових послідовностей у стилях кантрі, блюз, рок та фанк. Навчити застосовувати chicken-picking у акомпанементі та сольних вставках.

Зміст. Робота над прийомами chicken-picking (медіатор + середній/безіменний пальці). Виконання простих акордових послідовностей із використанням chicken-picking (гами до 4-х знаків). Практика ритмічних малюнків (синкопи, shuffle, straight). Виконання етюдів, де акцент зроблено на характерне «щипкове» звучання. Виконання уривків із кантрі та блюзових стандартів.

Завдання для самостійної роботи. Вправи на акордові послідовності (I–IV–V) у різних тональностях (мажор, мінор до 4-х знаків) із застосуванням chicken-picking. Виконання гам та арпеджіо з акцентом на комбіновану атаку. Запис власного етюду або короткої імпровізації з використанням chicken-picking. Аналіз прикладів відомих виконавців (відео/ноти) та спроба відтворення уривків.

Очікувані результати. Здобувач володіє базовою технікою chicken-picking. Вміє виконувати акордові послідовності з характерним щипковим звучанням. Має навички комбінованої атаки та контролю динаміки. Може застосувати chicken-picking у власних етюдах та імпровізаціях. Розуміє доречність використання chicken-picking у різних музичних стилях.

Орієнтовний музичний матеріал

Marcus Miller – "Power" (уривки) — приклади щипкової атаки у фанк-стилі.
Victor Wooten – вправи на hybrid picking (адаптація chicken-picking для баса).
Етюди Джона Патігуччі — вправи на комбіновану атаку та артикуляцію.

Результати третього року навчання:

Виконує прийоми апояндо, тірандо, слайд, слеп; використовує штрихи pop legato, legato, staccato. Вміє застосовувати вивчені прийоми та штрихи у творах згідно з образно-виразними вимогами. Технічно відтворює у творах, ритмічному виконанні гам, вправах, підборі знайомих мелодій ритмічні рисунки з пунктирним ритмом, синкопами та тріолями в розмірах 2/4, 3/4, 4/4. Вміє координувати рухи пальців правої руки під час виконання тріольного ритму з паузами (поєднання щипка та прикриття). Виконує у зручних тональностях в межах 4-х позицій арпеджіо головних тризвуків. Розрізняє головні функції ладу, стандартні гармонічні звороти та каданси під час аналізу нотного тексту за допомогою викладача. Читає з листа нескладні твори в дієзних тональностях до 4-х знаків та бемольних до 2-х. Демонструє навички секвенційного транспонування елементів мелодії та гармонічних зворотів. Здійснює короткі імпровізації, транспонує мелодії в паралельні та однойменні тональності.

Вирізняє на слух блюз, відчуває його настрій, характер, розуміє специфіку звучання. Знає та називає приклади класичних зразків інструментального та вокального блюзу. Впізнає на слух блюзовий лад, його імпровізаційний характер й «рухливе» звучання III, IV і VII ступенів. Визначає в нотному тексті елементи ладу (за допомогою викладача), відтворює їх на інструменті. Демонструє навички виконання басового акомпанементу до джазових мелодій під фонограму. Розрізняє на слух прості мелодичні та гармонічні джазові звороти, знаходить їх в нотному тексті, робить попередній аналіз (за допомогою викладача) та відтворює на інструменті. Розуміє поняття «фактура акомпанементу», знає різні моделі басового акомпанементу. Знає різновиди позначення темпу та характеру виконання. Відтворює мелодії, що містять ритмічні групи із шістнадцятих та пунктирного ритму у розмірах 3/8, 6/8. Знає складні розміри, визначає в нотному тексті та знає особливості їх групування, виконує вправи та твори у цих розмірах. Розуміє поняття «септакорд», будує малий мажорний септакорд у секвенційних зворотах. Визначає D7 на слух та в нотному тексті у творах, що вивчаються. Розбирає мелодичну лінію твору (його будову, діапазон, динамічний розвиток, метр, ритм тощо). Розрізняє виразні особливості побудови вокального та інструментального типів мелодій. Відтворює на інструменті твори вокальної та інструментальної природи з урахуванням їх особливостей. Відтворює складні ритмічні моделі на інструменті та жестама, що звучать. Імпровізує басову лінію, ускладнюючи ритмічний малюнок на окремих долях. Вміє підбирати акомпанемент, використовуючи звуки головних тризвуків та їх обернень. Виконує імпровізацію заданого ритму або мелодичного звороту з використанням секвентаційного руху, вивчених ладових класичних та джазових інтонацій, гармонічних зворотів, зміни ладу тощо.

Орієнтовний репертуар третього року навчання

Jaco Pastorius – Portrait of Tracy

Weather Report – Teen Town

Tower of Power – What Is Hip?

James Brown – Sex Machine

Rush – YYZ

Red Hot Chili Peppers – Aeroplane

Євген Станкович – «Фольклорні сюїти»

Аранжування української народної пісні «Їхав козак за Дунай»

Модуль VII

Тема 21. Основи джазової імпровізації.

Мета. Ознайомити здобувачів з базовими принципами джазової імпровізації. Розвинути навички побудови сольних партій на основі гармонічних схем (II–V–I, блюзова форма, стандартні прогресії). Формувати музичне мислення, слухову реакцію та здатність до творчого самовираження у джазовому контексті. Підготувати до ансамблевої та сольної концертної практики.

Зміст. Аналіз гармонічних схем джазових стандартів (Autumn Leaves, Blue Bossa, All The Things You Are). Практика імпровізації на обмеженій кількості

звуків (наприклад, пентатоніка, блюзова гама). Виконання джем-сесій у форматі “call & response”. Розбір прикладів імпровізацій від видатних музикантів (Jaco Pastorius, Wes Montgomery).

Самостійна робота. Транскрипція коротких фраз із записів джазових бас-гітаристів та гітаристів. Створення власних імпровізаційних етюдів на 12-тактовий блюз. Практика гри з метрономом у різних темпах та розмірах. Підготовка сольного виступу (2–3 хвилини імпровізації на стандарт).

Очікувані результати Володіння базовими прийомами джазової імпровізації (арпеджіо, хроматика, пентатоніка, блюзова гама). Уміння імпровізувати на простих гармонічних схемах. Розвиток слухового контролю та здатності реагувати на зміну гармонії. Формування індивідуального стилю та сценічної впевненості. Підготовка до виконання джазових стандартів у концертному репертуарі.

Орієнтовна програма

Jaco Pastorius – Come On, Come Over (робота з грувом і імпровізаційними вставками).

Charles Mingus – Goodbye Pork Pie Hat (мелодичний підхід до басу).

Jazz Blues in F (імпровізація на 12-тактовий блюз).

Вправи – ритмічні, гармонічні, мелодичні.

Walking Bass Etude: побудова лінії на 12-тактовому блюзі з використанням квартових і терцієвих ходів.

Funk-Jazz Groove: етюд у стилі Tower of Power – робота над синкопованим басом.

Modal Etude (Dorian): імпровізація на одному ладі (наприклад, D Dorian) з варіаціями ритму.

Тема 22. Використання ладів народної музики.

Мета. Ознайомити здобувачів з ладовою системою української та світової народної музики (дорійський, міксолідійський, еолійський, фрігійський тощо). Розвинути навички імпровізації та акомпанементу на основі народних ладів. Сформувати розуміння стилістичних особливостей народної музики та її інтеграції у сучасні жанри (джаз, рок, ф’южн). Підготувати до виконання концертних програм із використанням народних інтонацій.

Зміст. Аналіз прикладів народних мелодій у різних ладах (українські колядки, веснянки, балканські та кельтські мотиви). Виконання етюдів на основі дорійського та міксолідійського ладів. Імпровізація у форматі ансамблю: бас створює остінатний супровід, гітара імпровізує мелодію. Розбір творів сучасних композиторів, які використовують народні лади (наприклад, джазові аранжування українських пісень).

Самостійна робота. Транскрипція народних мелодій та їх адаптація для бас-гітари та електрогітари. Створення власних етюдів у вибраному ладі (наприклад, дорійський етюд у D). Підготовка сольної імпровізації на основі народної теми. Порівняння звучання одного мотиву у різних ладах (дорійський vs еолійський).

Очікувані результати. Знання основних народних ладів та їх характерних інтонацій. Вміння імпровізувати у народних ладах на бас-гітарі та електрогітарі. Розвиток навичок акомпанементу та створення остінатних структур.

Формування стилістичної гнучкості та здатності інтегрувати народні інтонації у сучасну музику.

Орієнтовна навчальна програма

Остінатний супровід у дорійському ладі (D Dorian).

Walking bass у міксолідійському ладі (G Mixolydian).

Імпровізація на основі української народної пісні.

Дмитро Мішин – авторські етюди для гітари

Адаптовані твори для бас-гітари:

Микола Лисенко варіації на українські народні пісні Ой ходить сон коло вікон,

Їхав козак за Дунай, Ой у лузі червона калина

Бела Барток Румунські народні танці

Тема 23. Вивчення “swing” та “shafle”

Мета. Ознайомити з ритмічними особливостями стилів swing та shuffle. Розвинути навички виконання характерного «гойдання» (swing feel) та триольного пульсу (shuffle feel). Сформувати вміння імпровізувати та акомпанувати у цих стилях. Підготувати здобувачів до сольної та ансамблевої концертної практики у джазових та блюзових жанрах.

Зміст. Аналіз ритмічних моделей swing та shuffle (порівняння рівних восьмих і «гойданих» восьмих). Виконання етюдів у форматі «call & response» між басом і гітарою. Практика ансамблевої гри: бас створює walking line, гітара акомпанує акордами у стилі comping. Розбір прикладів із джазових та блюзових стандартів (Take the A Train, Sweet Home Chicago).

Завдання для самостійної роботи. Транскрипція фраз із записів джазових та блюзових музикантів (Ray Brown, Freddie Green). Створення власних етюдів у стилі swing та shuffle. Практика гри з метрономом у «2 і 4» для відчуття джазового свінгу. Підготовка сольної імпровізації на блюзову форму у стилі shuffle.

Очікувані результати. Володіння ритмічними моделями swing та shuffle. Уміння створювати walking bass та акомпанемент у цих стилях. Розвиток імпровізаційних навичок у джазовому та блюзовому контексті. Підготовка до виконання концертних програм у стилях джаз, блюз, рок-н-рол.

Орієнтовний репертуар

Етюд «Walking Bass у swing» – на II–V–I прогресії.

Shuffle Etude – 12-тактовий блюз у F.

Остінато у swing feel – робота над ритмічною стабільністю.

Вправи на walking bass у різних тональностях.

Техніка синкопованого ритму у shuffle.

Імпровізація на основі блюзової гами.

Модуль VIII

Тема 24. Використання позатональних ступенів. Застосування хроматизмів та цілотонної гамми.

Мета Ознайомити з поняттям позатональних ступенів та їх роллю у сучасній музиці. Розвинути навички використання хроматичних ходів та цілотонної гами

у сольному та ансамблевому виконанні. Сформувати здатність інтегрувати хроматизми у джазові, рокові та сучасні імпровізації. Підготувати до концертного виконання творів із застосуванням позатональних елементів.

Зміст. Аналіз прикладів використання хроматизмів у джазових стандартах (All The Things You Are, Donna Lee). Виконання етюдів на цілотонній гамі (наприклад, імпровізація на акорді домінант-септакорд). Практика імпровізації з використанням позатональних проходів у ансамблевому форматі. Розбір прикладів від відомих виконавців (Jaco Pastorius, Joe Pass, John Coltrane).

Завдання для самостійної роботи. Транскрипція хроматичних фраз із джазових записів. Створення власних етюдів на цілотонній гамі. Практика імпровізації на II–V–I прогресії з використанням позатональних ступенів. Порівняння звучання діатонічних і хроматичних ліній у власних імпровізаціях.

Очікувані результати Знання принципів використання позатональних ступенів. Володіння технікою хроматичних проходів та цілотонної гами. Уміння інтегрувати хроматизми у сольні та ансамблеві імпровізації. Підготовка до виконання концертних програм у сучасних стилях (джаз, ф'южн, рок).

Орієнтовна навчальна та технічна програма.

Вправи на хроматичні проходи між основними ступенями.

Техніка «arpeggio notes» (переднотні хроматичні вставки).

Імпровізація на цілотонній гамі у різних позиціях.

Етюд «Хроматичний Walking Bass» – на блюзову форму.

Цілотонна імпровізація – на акорді G7.

Етюд «Позатональні вставки» – на II–V–I прогресії.

Тема 25. Вивчення більш складних творів. Поповнення репертуару кращими зразками світової та української естрадної музики. Знайомство з національною спадщиною українського народу.

Мета. Ознайомити з більш складними творами світової та української естрадної музики. Розширити концертний та навчальний репертуар за рахунок кращих зразків популярної музики. Сформувати розуміння національної спадщини українського народу через адаптацію народних тем у сучасних аранжуваннях. Розвинути технічні та імпровізаційні навички у складніших музичних формах.

Зміст. Аналіз гармонічних та ритмічних особливостей складних естрадних творів. Виконання аранжувань українських та світових пісень. Практика імпровізації на основі складних гармонічних схем. Розбір прикладів сучасних аранжувань народних мелодій у джаз-рок та поп-стилі.

Завдання для самостійної роботи. Транскрипція партій з відомих естрадних творів. Підготовка сольних номерів на основі українських народних пісень. Створення власних варіацій та імпровізацій на теми світових хітів. Вивчення складних технічних етюдів для розвитку майстерності.

Очікувані результати Володіння складнішими формами та стилями естрадної музики. Розширення концертного та навчального репертуару. Здатність інтегрувати українську народну спадщину у сучасні музичні інтерпретації. Розвиток технічної майстерності та сценічної впевненості.

Орієнтовна навчальна та технічна програма.

Етюд «Складний walking bass» – на джазову прогресію.
Етюд «Поп-рок грув» – на основі сучасних естрадних ритмів.
Етюд «Народна тема» – адаптація української мелодії у сучасному стилі.
Вправи на складні ритмічні малюнки (синкопи, поліритмія).
Техніка хроматичних проходів у складних гармоніях.
Імпровізація на основі народних ладів у сучасному контексті.

Тема 26. Блюзова гама та секвенції.

Мета. Ознайомити з будовою та особливостями блюзової гами (мінорна пентатоніка та «blue note»). Розвинути навички використання секвенцій як засобу варіювання та розвитку музичного матеріалу. Сформувати вміння імпровізувати та створювати сольні й акомпануючі партії у блюзовому стилі. Підготувати до концертного виконання блюзових стандартів та авторських імпровізацій.

Зміст. Аналіз структури блюзової гами та її застосування у різних тональностях. Виконання етюдів на основі секвенцій (інтервальні, ритмічні, ладові). Імпровізація у форматі «call & response» між басом і гітарою. Розбір прикладів блюзових стандартів (Sweet Home Chicago, The Thrill Is Gone).

Завдання для самостійної роботи. Транскрипція блюзових соло від відомих виконавців (B.B. King, Stevie Ray Vaughan, Jaco Pastorius). Створення власних етюдів на блюзовій гамі з використанням секвенцій. Практика імпровізації на 12-тактову блюзову форму. Порівняння звучання діатонічних та блюзових гам у власних імпровізаціях.

Очікувані результати Знання структури блюзової гами та її варіацій. Володіння технікою секвенцій у сольному та акомпануючому виконанні. Уміння імпровізувати на основі блюзової форми. Підготовка до виконання концертних програм у стилях блюз, рок, джаз.

Орієнтовна навчальна на технічна програма.

Етюд «Walking Bass у блюзі» – на 12-тактову форму.
Етюд «Хроматичні секвенції» – вставки у блюзовій гамі.
Етюд «Остінато-блюз» – ритмічний супровід у стилі shuffle.
Вправи на walking bass у різних тональностях (мажорні, мінорні до 7-ми знаків).
Техніка хроматичних проходів у блюзовій гамі.
Імпровізація на основі секвенцій у різних позиціях.

Результати четвертого року навчання:

Вивчення поняття про блюз як один з найважливіших жанрів джазу. Вокальний та інструментальний блюз. Формування слухового уявлення про блюзовий лад. Поняття «фактура акомпанементу». Басові фактурні моделі: витримані звуки, ритмічне ostinato, «крокуючий бас». Формування навичок гри джазової басової лінії під фонограму. Формування поняття про різновиди гармонічних зворотів (автентичний, плагальний і повний). Читання з листа та транспонування нескладного музичного матеріалу у вивчені тональності. Імпровізація мотивів та фраз. Володіє основними прийомами звуковидобування, вміє їх вірно застосовувати на практиці; контролює якість звука, динаміку, артикуляцію;

володіє музичною термінологією в межах типової навчальної програми; вміє виконувати твори в характері, що відповідає даному жанру і стилю; читає з листа та транспонує у вивчені тональності нескладні нотні тексти; розбирає твори, що виконує, визначає особливості виразних позначень, тональність, форму, жанр, штрихи, динаміку, темп тощо; володіє навичками підбору, акомпанування та гри в ансамблі; демонструє сценічну культуру та витримку під час публічного виступу.

Орієнтовний концертний репертуар 4 року навчання

Duke Ellington – Take the A Train (walking bass).

Count Basie – One O’Clock Jump (свінгова лінія).

Willie Dixon – Hoochie Coochie Man (shuffle groove).

Jaco Pastorius – Chromatic Fantasy (хроматичні пасажі).

Charles Mingus – Moanin’ (позатональні вставки).

Jazz Blues with Chromatic Approach Notes (авторський етюд).

Queen – Another One Bites the Dust

Sting – Englishman in New York

Українська народна пісня Ніч яка місячна – аранжування у джазовому стилі.

Jaco Pastorius – Portrait of Tracy (з використанням блюзових інтонацій).

Willie Dixon – I’m Your Hoochie Coochie Man

Олексій Коган (куратор Jazz From Ukraine)

Ігор Закус – Swinging Ukraine (аранжування українських тем у стилі swing).

Володимир Івасюк – Водограй (можна виконати у джаз-рок або блюзовій стилізації).

6.2 Структура освітнього компоненту

ТЕМА	Кількість годин											
	Денна форма					Заочна форма						
	Всього	У тому числі				Всього	У тому числі					
		Лекції	Семінари	Практичні	Індивід. роб.		Самос. робота	Лекції	Семінари	Практичні	Індивід.	Самос. робота
МОДУЛЬ 1.												
Змістовий модуль 1												
Тема 1. Знайомство з навичками здобувачів освіти.	5				2	3	5				1	4
Тема 2. Будова бас-гітари, основи звуковидобування.	20				14	6	20				1	19
Змістовий модуль 2												
Тема 3. Вивчення гамм.	20				16	4	20				8	12
Модульний контроль знань Диференційований залік												
Всього за модулем	45				32	13	45				10	35
МОДУЛЬ 2.												
Змістовий модуль 3												
Тема 4. Вивчення аплікатурних рішень для виконання тризвуків та септакордів.	10				8	2	10				2	8
Тема 5. Робота над етюдами.	12				8	4	12				2	10
Змістовий модуль 4												

Тема 6. Робота над атакою в правій руці. Вправи для правої руки.	11				8	3	11				2	9
Тема 7. Вправи на розвиток рухомості лівої руки. Вправи на координацію.	12				8	4	12				4	8
Модульний контроль знань. Диф.залік												
Всього за модулем	45				32	13	45				10	35
МОДУЛЬ 3.												
Змістовий модуль 5												
Тема 8. Робота над твором. Виявлення технічних складнощів.	20				16	4	20				4	16
Тема 9. Фразування та штрихи.	20				16	4	20				4	16
Змістовий модуль 6												
Тема 10. Робота над п'єсами. Постановка концертного номеру.	20				16	4	20				4	16
Модульний контроль знань. Екзамен												
Всього за модулем	60				48	12	60				12	48
МОДУЛЬ 4.												
Змістовий модуль 7												
Тема 11. Розвиток навичок читання нот з листа.	20				16	4	20				4	16
Тема 12. Основи імпровізації. Застосування навичок імпровізації у виконанні творів.	20				16	4	20				4	16
Змістовий модуль 8												
Тема 13. Основи джазового акомпанементу.	20				16	4	20				6	14
Модульний контроль знань. Диференційований залік												
Всього за модулем	60				48	12	60				14	46
МОДУЛЬ 5.												
Змістовий модуль 9												
Тема 14. Робота над вібрато та бендам, використання слайдів та доречність збагачення прийомами під час виконання композицій. Мелізми.	20				16	4	20				4	16
Тема 15. Техніка "sweep" як спосіб виконання арпеджіо.	20				16	4	20				4	16
Змістовий модуль 10												
Тема 16. Техніка "Tepping" як спосіб виконання арпеджіо. "Tepping" в імпровізації	20				16	4	20				6	14
Модульний контроль знань. Екзамен												
Всього за модулем	60				48	12	60				14	46
МОДУЛЬ 6.												
Змістовий модуль 11												
Тема 17. Робота над чистотою виконання. Техніки глушіння струн правою та лівою руками.	15				12	3	15				4	11
Тема 18. Виконання нонакордів та септакордів за допомогою прийомів "sweep, tepping".	15				12	3	15				4	11
Змістовий модуль 12												
Тема 19. Техніки "hammer-on, pull-off", вправи на легато.	15				12	3	15				2	13
Тема 20. Техніка "chicken-picking" в обіграванні аккордів.	15				12	3	15				4	11
Модульний контроль знань. Диференційований залік												
Всього за модулем	60				48	12	60				14	46
МОДУЛЬ 7.												
Змістовий модуль 13												
Тема 21. Основи джазової імпровізації.	20				12	8	16				4	12

Тема 22. Використання ладів народної музики.	20				12	8	16				4	12
Змістовий модуль 14												
Тема 23. Вивчення “swing” та “shafle”	20				12	8	28				6	22
Модульний контроль знань. Диференційований залік												
Всього за модулем	60				36	24	60				14	46
МОДУЛЬ 8.												
Змістовий модуль 15												
Тема 24. Використання позатональних ступенів. Застосування хроматизмів та цілотної гамми.	20				16	4	16				4	12
Тема 25. Вивчення більш складних творів. Поповнення репертуару кращими зразками світової та української естрадної музики. Знайомство з національною спадщиною українського народу.	20				16	4	16				4	12
Змістовий модуль 16												
Тема 26. Блюзова гама та секвенції	20				16	4	28				6	22
Модульний контроль знань. Диференційований залік												
Всього за модулем	60				48	12	60				14	46
Всього	450				340	110	450				102	348

7. ТЕМИ АУДИТОРНОЇ РОБОТИ

Теми аудиторної роботи	денна форма навчання	заочна форма навчання
Тема 1. Знайомство з навичками здобувачів освіти.	2	1
Тема 2. Будова бас-гітари, основи звуковидобування.	14	1
Тема 3. Вивчення гамм.	16	8
Тема 4. Вивчення аппікатурних рішень для виконання тризвуків та септакордів.	8	2
Тема 5. Робота над етюдами.	8	2
Тема 6. Робота над атакою в правій руці. Вправи для правої руки.	8	2
Тема 7. Вправи на розвиток рухомості лівої руки. Вправи на координацію.	8	4
Тема 8. Робота над твором. Виявлення технічних складнощів.	16	4
Тема 9. Фразування та штрихи.	16	4
Тема 10. Робота над п'єсами. Постановка концертного номеру.	16	4
Тема 11. Розвиток навичок читання нот з листа.	16	4
Тема 12. Основи імпровізації. Застосування навичок імпровізації у виконанні творів.	16	4
Тема 13. Основи джазового акомпанементу.	16	6
Тема 14. Робота над вібрато та бендам, використання слайдів та доречність збагачення прийомами під час виконання композицій. Мелізми.	16	4
Тема 15. Техніка “sweep” як спосіб виконання арпеджіо.	16	4
Тема 16. Техніка “Tepping” як спосіб виконання арпеджіо. “Tepping” в імпровізації	16	6
Тема 17. Робота над чистотою виконання. Техніки глушіння струн правою та лівою руками.	12	4
Тема 18. Виконання нонакордів та септакордів за допомогою прийомів “sweep, tepping”.	12	4
Тема 19. Техніки “hammer-on, pull-off”, вправи на легато.	12	2
Тема 20. Техніка “chicken-picking” в обігруванні аккордів.	12	4

Тема 21. Основи джазової імпровізації.	12	4
Тема 22. Використання ладів народної музики.	12	4
Тема 23. Вивчення “swing” та “shafle”	12	6
Тема 24. Використання позатональних ступенів. Застосування хроматизмів та цілотонної гамми.	16	4
Тема 25. Вивчення більш складних творів. Поповнення репертуару кращими зразками світової та української естрадної музики. Знайомство з національною спадщиною українського народу.	16	4
Тема 26. Блюзова гама та секвенції	16	6
Всього	340	102

8. САМОСТІЙНА РОБОТА

Успішному професійному росту майбутнього фахівця сприяє осмислене та сумлінне вдосконалення навичок естрадного виконавства.

Ретельне напрацювання складного комплексу вмінь і постійне їх покращення обов'язково забезпечить достатній рівень майстерності майбутнього естрадного фахівця, який повинен постійно знаходитись у пошуку шляхів і способів удосконалення свого освітнього рівня, знаходити час для опрацювання методичної літератури з фаху, вивчати творчий і життєвий шлях відомих виконавців та композиторів.

Майбутній фахівець повинен дуже відповідально ставитись до такого роду діяльності, як самостійна робота, ніколи не забувати, що тільки талант, помножений на працелюбність, здатний принести плоди майстерності. Тому необхідно прикладати максимум зусиль для поглибленого засвоєння та закріплення знань, умінь і навичок, обумовлених навчальним процесом.

Завдання та вправи з фаху для самостійного опрацювання надає викладач, вони мають конкретні цілі оволодіння тим чи іншим прийомом, впливають з висновку уроку, їх закріплюють й демонструють на наступному занятті.

Сумлінне виконання самостійних завдань поступово забезпечить обґрунтовану впевненість і професійне вдосконалення.

Починаючи з III курсу, *здобувач вищої освіти повинен уміти:*

- самостійно опрацьовувати матеріал, дотримуючись при цьому рекомендацій і застережень викладача;
- аналізувати свої професійні творчі надбання;
- творчо мислити;
- відчувати логіку смислового й емоційного розвитку твору.

Майбутньому артисту естради необхідно розширювати свої професійні творчі уявлення, прослуховуючи записи виступів видатних майстрів всесвітнього рівня, аналізуючи стиль виконання, емоційно-психологічну насиченість гри, технічний рівень тощо. Така самостійна робота допоможе формуванню художнього смаку та пошуку власної виконавської манери. Здобувач вищої освіти повинен бути зацікавленим і цілеспрямованим у навчанні.

Завдання щодо опрацювання самостійної роботи:

1. Практична творча робота над музичними творами.
2. Технічний музичний матеріал: вправи, гами, етюди.
3. Удосконалення технічної майстерності.

4. Самостійне опрацювання теоретичних тем за програмою.
5. Теоретичний аналіз програмних творів.
6. Гармонічний аналіз програмних творів
7. Самоконтроль досягнень

8.1. Теми самостійної роботи

Теми самостійної роботи	денна форма навчання	заочна форма навчання
Тема 1. Знайомство з навичками здобувачів освіти.	2	4
Тема 2. Будова бас-гітари, основи звуковидобування.	14	19
Тема 3. Вивчення гамм.	16	12
Тема 4. Вивчення аплікатурних рішень для виконання тризвуків та септакордів.	8	8
Тема 5. Робота над етюдами.	8	10
Тема 6. Робота над атакою в правій руці. Вправи для правої руки.	8	9
Тема 7. Вправи на розвиток рухомості лівої руки. Вправи на координацію.	8	8
Тема 8. Робота над твором. Виявлення технічних складнощів.	16	16
Тема 9. Фразування та штрихи.	16	16
Тема 10. Робота над п'єсами. Постановка концертного номеру.	16	16
Тема 11. Розвиток навичок читання нот з листа.	16	16
Тема 12. Основи імпровізації. Застосування навичок імпровізації у виконанні творів.	16	16
Тема 13. Основи джазового акомпанементу.	16	14
Тема 14. Робота над вібрато та бендам, використання слайдів та доречність збагачення прийомами під час виконання композицій. Мелізми.	16	16
Тема 15. Техніка “sweep” як спосіб виконання арпеджіо.	16	16
Тема 16. Техніка “Tepping” як спосіб виконання арпеджіо. “Tepping” в імпровізації	16	14
Тема 17. Робота над чистотою виконання. Техніки глушіння струн правою та лівою руками.	12	11
Тема 18. Виконання нонакордів та септакордів за допомогою прийомів “sweep, tepping”.	12	11
Тема 19. Техніки “hammer-on, pull-off”, вправи на легато.	12	13
Тема 20. Техніка “chicken-picking” в обігруванні аккордів.	12	11
Тема 21. Основи джазової імпровізації.	12	12
Тема 22. Використання ладів народної музики.	12	12
Тема 23. Вивчення “swing” та “shafle”	12	22
Тема 24. Використання позатональних ступенів. Застосування хроматизмів та цілотонної гамми.	16	12
Тема 25. Вивчення більш складних творів. Поповнення репертуару кращими зразками світової та української естрадної музики. Знайомство з національною спадщиною українського народу.	16	12
Тема 26. Блюзова гама та секвенції	16	22
Всього	340	348

9. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАНЯТТЯ

Серед багатьох сучасних принципів високої професійної підготовки здобувача освіти під час вивчення освітнього компоненту «Музично-творча діяльність» на

ключових позиціях є індивідуально орієнтований підхід до здобувачів освіти, що означає врахування індивідуальних особливостей особистості.

Індивідуальні заняття зі здобувачем зорієнтовані на:

- Вміння контролювати якість та характер звуковидобування.
- Виконувати твори і вправи, використовуючи логічну і зручну аплікатуру.
- Застосовувати засоби музичної виразності (темп і динаміка) для втілення художнього задуму твору.
- Виконувати на інструменті музичний матеріал, розуміє форму твору.
- Вміти розподіляти силу пальців під час виконання сильних і слабких долей.
- Імпровізувати ритмічні варіанти гами із використанням вивчених моделей.
- Робити попередній елементарний аналіз основних ладових функцій мелодичної та басової ліній
- Вміти застосовувати вивчені прийоми та штрихи у творах згідно з образно-виразними вимогами.
- Вирізняти на слух блюз, відчуває його настрій, характер, розуміти специфіку звучання.
- Розрізняти виразні особливості побудови вокального та інструментального типів мелодій.
- Відтворювати складні ритмічні моделі на інструменті
- Імпровізувати, ускладнюючи ритмічний малюнок на окремих долях.
- Формувати слухове уявлення про блюзовий лад.
- Володіти основними прийомами звуковидобування, вміти їх вірно застосовувати на практиці, контролювати якість звука, динаміку, артикуляцію.

10. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

- вербальний метод (пояснення);
- емпіричний метод (показ на інструменті);
- пошук навчального репертуару (вправ, творів);
- репродуктивний (відтворення здобувачами педагогічних і методичних прийомів, проілюстрованих викладачем);
- креативний, творчий (створення здобувачами оригінальних варіантів інтерпретації вправ і творів; нестандартний підхід до розв'язання педагогічних ситуацій; опанування навичками педагогічної імпровізації);
- проблемно-пошуковий (самостійний пошук здобувачем засобів і способів розв'язання проблемних ситуацій у процесі виконання навчальних і педагогічних завдань);
- педагогічний аналіз (формування педагогічного мислення здобувачів освіти у конкретних педагогічних ситуаціях засобом аналізу власних дій і діяльності інших здобувачів освіти);

Три основні елементи уроку:

1) робота над технічним матеріалом;

- 2) розучування нового матеріалу;
- 3) повторення й удосконалення вивченого.

Перші заняття проводяться у формі ознайомлення с нотним матеріалом.

Протягом перших двох тижнів викладач складає для кожного здобувача план роботи, враховуючи особисті можливості та здібності здобувача, рівень його музичної підготовки, визначаються виконавчі недоліки, складається репертуар, який повинен відповідати програмним вимогам та індивідуальним можливостям кожного здобувача.

Навички soft skills:

- Навички самоорганізації.
- Презентаційні навички.
- Здатність оволодівати сучасною інформацією.
- Демонструвати критичне мислення.
- Участь в концертних програмах Академії.
- Самовдосконалення в творчих концертних заходах, набуття практичних компетентностей музичного мистецтва.
- Забезпечення проходження курсів неформальної освіти:

Організація навчального процесу на кафедрі приділяє велику роль практичній діяльності, яка показує наскільки знання здобувачів освіти змогли перетворитися у практичні уміння та навички через реалізацію особистісних цінностей. Практична робота та активне залучення здобувачів освіти у роботі професійних колективах надає можливість оптимізувати особистісний розвиток здобувачів освіти, набути досвід та створює умови для творчої самореалізації.

11. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

Вивчення освітнього компоненту передбачає використання LMS Moodle - інтегрованої комп'ютерної системи закладу вищої освіти.

За умови дистанційного навчання важлива присутність здобувача під час онлайн-зустрічей у Google-Meet та регулярне виконання завдань у Google-classroom.

Технічні засоби:

студійні монітори «M-Audio BX8»

динамічні мікрофони SHURE SM58

Комп'ютер та/або ноутбук

Обладнання

- TV панель Samsung
- бас-гітара
- комбо-підсилювач для гітари

Методичне забезпечення

- Положення про організацію освітнього процесу

- Положення про академічну доброчесність
- Положення про науково-дослідну та творчо-пошукову роботу здобувачів вищої освіти Комунального закладу вищої освіти Київської обласної ради «Академія мистецтв імені Павла Чубинського»
- Навчальний план
- Освітня професійна програма
- Силабус
- Робоча навчальна програма.
- Наукова, навчальна та методична література
- Нотний матеріал для проведення практичних занять;
- Наочність (відеозаписи).

12. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

12.1. Основна

1. Бернат, Федір Федорович. Загальноєвропейський еталон гітарного виконавства та специфіка його національних втілень [Текст] : автореф. дис. ... канд. мистецтвознавства : 17.00.03 / Бернат Федір Федорович ; Харків. нац. ун-т мистецтв ім. І. П. Котляревського. - Харків, 2019. 20 с.
2. Блажевич В. Еволюція розвитку виконавських традицій гітарного мистецтва у вітчизняному культурноосвітньому просторі. Естетика і етика педагогічної дії. 2017. Вип. 15
3. Вітошинський Л. Про мистецтво гри на гітарі = Cantabile e ritmico / Л. Вітошинський. - Л. : БаК, 2006. - 284 с. - (Cantabile e ritmico). - Бібліогр.: с. 280-282.
4. Волокушин, В. Ф. Романси и пісні під гітару шестиструнну [Текст] : [збірник] / Волокушин В. Ф. ; Укр. акад. оригин. идей. - Вінниця : [б. и.], 2013. - 216 с.
5. Дроздова, Олена Олегівна. Творча складова технології гітарного виконавського мистецтва [Текст] : автореф. Дис. канд. мистецтвознавства : 17.00.03 / Дроздова Олена Олегівна ; Одес. нац. муз. акад. ім. А. В. Нежданової. - Одеса, 2020. - 16 с.
6. Дроздова О. Духовно-творча складова гітарної технології як фактор виконавського мистецтва. Дні науки. XIII Всеукраїнська молодіжно- творча конференція. Одеса: ОНМА, 2016. С. 7.
7. Музична школа № 90 Джазові твори для електрогітари у формі 12-тактового блюзу з фортепіанним супроводом. Твори Володимира і Яни Журби. Посібник з імпровізації.
8. Іванніков, Тимур Павлович. Гітарне мистецтво ХХ століття як феномен творчості [Текст] : монографія / Тимур Іванніков ; Нац. муз. акад. України ім. П. І. Чайковського. - Кам'янець- Подільський : Зволейко Д. Г. [вид.], 2018. - 391 с.
9. Іванніков, Тимур Павлович. Європейська гітарна музика ХХ століття: феноменологія творчості [Текст] : автореф. дис. ... д-ра мистецтвознавства : 17.00.03 / Іванніков Тимур Павлович ; Нац. муз. акад. України ім. П. І. Чайковського. - Київ, 2018. - 39 с.

10. Кобзаренко, Юрій Віталійович. Хроніки сонячних струн [Текст] = Хроники солнечных струн : 2014-2020 : пісні і поезії : акорди для гітари / Юрій Кобзаренко ; упоряд Т. В. Майданович. Київ : Дніпро : Майданович Т. В., 2020. – 783
11. Кригін О. І. Універсалізм творчості Андреса Сеговії та його вплив на становлення вітчизняної гітарної школи : автореф. дис канд. мистецтвознавства : 17.00.03 / О. І. Кригін; Харків. нац. ун-т мистецтв ім. І.П. Котляревського. - Харків, 2015. - 20 с.
12. Михайленко М. П. Теоретичні основи формування виконавської майстерності гітариста : автореф. дис канд. мистецтвознав. : 17.00.03 / М. П. Михайленко; Нац. муз. акад. України ім. П.І. Чайковського. - К., 2011. - 18 с.
13. Михайленко М. Дилема звуку сучасної класичної гітари // Гітара в Україні. 2015. № 8. 48 с.
14. Михайленко М. Аплікатура як засіб художньої виразності // Гітара в Україні 2018. № 11. 48 с.
15. Михайленко М. П. Київська школа гри на гітарі / М. П. Михайленко // Часопис Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського. – 2010. – № 1 (6). – С. 47-50.
16. Мошак Є. Г. Традиції гітарної музики в контексті європейської музичної культури другої половини ХХ століття : автореф. дис. ... канд. мистецтвознав. : 17.00.03 / Є. Г. Мошак; Одес. держ. муз. акад. ім. А.В. Нежданової. - О., 2012. - 16 с.
17. Овсянніков В. Майстерність як найвищий рівень діяльності педагога. Матеріали науково-практичної конференції «Професійна мистецька освіта: методичні аспекти» КЗВО КОР «Академія мистецтв ім. П.Чубинського», 2023 р., с.42
18. Овсянніков В. Рок-музика, як інтернаціональний протестний компонент європикінця 1980-х - початку 1990-х років. The 6th International scientific and practical conference “Priority directions of science and technology development” (February 20-22, 2021) SPC “Sci-conf.com.ua”, Kyiv, Ukraine. 2021. 987 p.
19. Порцев М. В. Джазове гітарне виконавство у пострадянському соціокультурному просторі: витоки, тенденції, перспективи. Мистецтвознавчі записки. 2013. Вип. 23. С. 215-222.
20. Рожок В. Жадько В. Українська музична енциклопедія: в 5 т. Київ: Інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Т. Рильського НАН України, 2008, Т. 2. С. 72.
21. Сидоренко В. Твори Михайла Вербицького для гітари «Guitarre № 16»: навч. посіб. Львів: Ліга-Прес, 2008. 116 с.
22. Сидоренко В. Тенденції сучасної української наукової думки про гітару (музикознавство, педагогіка, методика, дидактика. Проблеми взаємодії мистецтва, педагогіки та теорії і практики освіти. Харків, 2011. Вип. 31. С. 188-197.
23. Сметана С. Джазові композиції у творчості сучасних українських композиторів. Наукові записки Кіровоградського державного педагогічного

- університету імені Володимира Винниченка. Серія: Педагогічні науки, 2012. Вип. 112. С. 288-296
24. Співаник Українського Лицаря [Текст] : [зб. пісень] / збір., впоряд., випр., допов. Т. Гривул [та ін.] ; Курінь УСП ч. 15 "Орден Залізної Остроги" ім. Святослава Завойовника Пласту -
 25. Національної Скаутської Організації України. - К. : Українська Видавнича Спілка, 2006. - 108 с.
 26. Чеченя К. Мій острів – гітара. Київ : Музична Україна, 2015. 192 с.
 27. Чеченя К. Гітара в Україні // Гітара в Україні. № 1. 48 с.
 28. Чеченя К. BARRE // Гітара в Україні. 2010. №3. 48 с.
 29. Чеченя К. Гітара на війні // Гітара в Україні. 2015. № 8. 48 с.
 30. Чеченя К. Арпеджіо // Гітара в Україні. 2015. №8. 48 с.
 31. Чеченя К. Перкуссионні штрихи // Гітара в Україні. 2016. № 9. 48 с
 32. Chappel, Jon. Rock guitar for Dummies [Text] / J. Chappel ; forew. C. Verheyen. - New York, New York[etc.] : Hungry minds, 2001. - XXIV, 356 p.
 33. Witoszynskyj, Leo. Über die Kunst des Gitarrespiels [Text] : Cantabile e ritmico / L. Witoszynskyj. Wien ; München : Doblinger, 2003. – 256
 34. Phillips, Mark. Guitar for dummies® [Text] / by Mark Phillips and Jon Chappell. - 3rd ed. - Hoboken, New Jersey : Wiley, 2012. - XVI, 388 p.
 35. AC/DC «Gretst Hits» / сост. «Guitar College», 2004. – 104 с.
 36. Blues Guitar hlay- along vol. 7 / Conrad Music, 1956. – 56 с.
 37. Blues Rck. Guitar Play Aljng. Vol. 14 / Hal Leonard Corpration 1989. – 81 с.
 38. Blues Vol 38 / Hal Leonard Corporation 1962-65 (Renewed). – 60 с.
 39. Challenge the Master / John Tapela. Leonard Corporation 1991. – 63 с
 40. Charlie Parker for Guitar / Mark Voelpel Hal Leonard Corporation 2001. – 104 с.
 41. Chords & Scales for Guitar / Blake Neely fnd Jtff Schroedl. Hal Leonard Corporation 1997. – с.
 42. Chuck Berry Songbook / Arc Music corp. 1959. – 85 с.
 43. Country solos for guitar / Steve Trovato, Leonard Corporation 1986, 2000. 79 с.
 44. Ennio Morricone. Краща музика для саундтреков
 45. Funk guitar. The Essential Guide , by Ross Bolton / Leonard Corporation 2001.
 46. Funk guitar. Guitar play Along. Vol. 52 / Hal Leonard Corporation. 2001.
 47. G. Moore “Bllads & blues” / «Guitar College» - 2004. -80 с.
 48. Hoe to play Hitchin. Hal Leonard Corporation. 1994. – 57 с.
 49. J. S. Bach. For Electric Guitar / Ray Hitchin. Mel Bay Publications, Inc.- 38 с.
 50. Jazz Classics for solo Guitar. / Robert B. Yelin. Hal Leonard Corporation. – 1954 – 105 с.
 51. Jazz. Vol. Arranged and performed by Jim Roberts / Hal Leonard Corporation. 64с.
 52. Joe Satriani “Balads” сост.: «Guitar College» - 2004 – 104 с.
 53. Lighting Blues / сост.: «Guitar College» - 2001 – 220 с.
 54. Modern Rock. Guitar Play Along. Vol. 5 / Hal Leonard Corporation. 2001 – 57с.
 55. Musicans insti8tute. Master Trax / Steve Trovato, Paul Farnen, CPP. Belwin, Inc., 1994. – 73 с.
 56. Peer Gynt.E. Grieg / Editio Musica Budapest. – 42 с.
 57. Pop/Rock Guitar Play Along. Vol.4 Hal Leonard Corporation. 1976. – 50 с

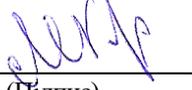
12.2. Допоміжна

1. Бернат Ф.Ф. Загальноєвропейський еталон гітарного виконавства та специфіка його національних втілень: дис...канд. мистецтвознавства: 17.00.03; Харківський національний університет мистецтв імені І.П. Котляревського. Харків, 2019. 205 с.
2. Білецька М., Сопіна Я. Історіогенеза класичної гітарної школи в Україні. Науковий вісник Мелітопольського державного педагогічного університету. Серія : Педагогіка. 2018. № 1. С. 23-28.
3. Блажевич В. Еволюція розвитку виконавських традицій гітарного мистецтва у вітчизняному культурно-освітньому просторі. Естетика і етика педагогічної дії. Київ-Полтава, 2017. Вип. 15. С. 107-115.
4. Блажевич В.О. Музично-виконавські традиції західноєвропейської гітарної школи. Професійна мистецька освіта і художня культура: виклики ХХІ століття. Матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції, 14–15 квітня 2016 року, м. Київ. Київ, 2016. С.353-360.
5. Гітара від блюзу до джаз-року [Ноти] : збірник: Популярні джазові п'єси / ред., сост. Ю. В. Дмитриєвський, ред. С. Н. Колесник, ред., В. А. Манилов. Київ : Музична Україна, 1986. 95 партит. (с.).
6. Гриненко С. М. Гітарні фестивалі та конкурси 2020 року: офлайн та онлайн-формат. Молодий вчений, 2020. №9 (85). С. 4-8.
7. Гриненко С. М. Значення майстер-класів для формування вітчизняних гітарних шкіл (на прикладі Півдня України). East European Scientific Journal, 2020 № 9 (61), part 1. С. 15-18.
8. Гриненко С. М. Композиторський доробок в гітарному мистецтві Півдня України. Трансформаційні процеси в мистецькій освіті та культурі України ХХІ століття: зб. матеріалів Міжнар. наук.-творч. конф., Одеса, Київ, Варшава, 25-26 квітня 2017 р. Київ: НАКККиМ, 2017. С. 57-59.
9. Jamey Aebersold Школа на Эл гитаре. Будапешт 1999г.
- 10.Джаз в ритмі самби. Музична Україна.
- 11.Етюди для 6-ти струнної гітари на різнівиди техніки. Київ. Музична Україна
- 12.Кір'янов Н. Г. "Мистецтво гри на 6-ти струнній гітарі. Ч.1,2,3,4
- 13.Михайленко, Николай Петрович. Справочник гитариста [Текст] / Н. П. Михайленко, Фан Динь Тан. - К. : [б.и.], 1998. - 246 с.
- 14.Молотков В. Джазова імпровізація на шестиструнній гітарі. Киев : Музична Україна, 1983. 110 с.
- 15.Посібник з творів М. Вербицького для гітари. Guitarre № 16 / упор. В. Л. Сидоренко. Львів: СПОЛОМ, 2008. 119 с
- 16.Салан К.О., Цимбал С.В. Гітара – крок за кроком: Навч.-реперт. посіб. для гітаристів початківців / уп. К.О.Салан, С.В. Цимбал. К. : Тонар, 2016 р. 171 с
- 17.Ткаченко В. М. Володимир Доценко і його гітарна школа. Культура України, 2015. № 51. С. 118-127.

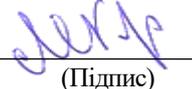
- 18.Ткаченко В. Універсалізм і специфіка музичного мислення у стилях гітарної творчості 1880-1990 років : автореф. дис. ...канд. мистецтвознавства:17.00.03; Харківський національний університет мистецтв ім. І. П. Котляревського. Харків, 2013. 16 с.
- 19.Томас Феллоу. URL: <https://meloman.ru/performer/tomas-fellow/> (дата звернення: 18.04.2021).
- 20.Тормахова А. Специфіка взаємодії культурних інститутів та проектів в сучасному українському просторі. Університетська кафедра. Київ: КНЕУ, 2016. №5. С. 7-14
- 21.Ходаковський О. В. Традиції та авангард у сучасних композиціях для гітари. Презентації творів Йо Спорка (Jo Sporck) та Андрія Крижанівського на сценах Житомира. Проблеми взаємодії мистецтва, педагогіки та теорії і практики освіти, 2011. Вип. 31. С. 107-118.
- 22.Харнонкурт Н. Музика як мова звуків. Науково-популярне видання. Суми: Собор, 2002. 184 с.
- 23.Хорошавіна О. Актуальні питання сучасного академічного гітарного виконавства. Науковий вісник НМАУ ім.. П.І. Чайковського. Київ, 2009, Вип. 82. С. 61-68.
- 24.Чеченя К. А. Практичний курс освоєння сучасної технології гри на гітарі (Гітарні перспективи). Оригінальні твори для гітари соло та ансамблів малих форм: навч. посіб. Київ: Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2014. 62 с.

Результати перегляду робочої програми освітнього компоненту

Робоча програма перезатверджена на 2021 / 2022 н.р.
зі змінами (оновлена загальна кількість годин освітнього компоненту, у тому числі години індивідуальної і самосійної роботи, уточнені методи роботи та форми контролю знань). протокол № 1 від 25 серпня 2021р.

Завідувач кафедри Краснитський М.М.
(Підпис) (Прізвище, ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 2022 / 2023 н.р.
зі змінами (оновлено список рекомендованих джерел на основі рішення Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти від 21.06.2022 про історико-культурну складову освітнього процесу).
протокол № 1 від 30 серпня 2022 р

Завідувач кафедри Краснитський М.М.
(Підпис) (Прізвище, ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 2023 / 2024 н.р.
зі змінами (затвердження виконуючим обов'язки завідувача кафедри наказ № 200-К від 31 серпня 2023р.) Протокол № 2 від 01 вересня 2023 р.

В.о. завідувач кафедри Карпенко-Боднарук Ж.Л.
(Підпис) (Прізвище, ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 2024 / 2025 н.р.
зі змінами оновлено системи оцінювання, відповідно положенню про порядок оцінювання досягнень здобувачів освіти та визначення академічної різниці й перезарахування освітніх компонентів, затвердженого протоколом вченої ради від 30 серпня 2024 р.,
зі змінами в навчальному плані, затверджених рішенням кафедри протокол № 11 від 24 червня 2024 рік.
Протокол № 1 від 29 серпня 2024 р.

Завідувачка кафедрою Карпенко-Боднарук Ж.Л.
(Підпис) (Прізвище, ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 2025 / 2026 н.р.

відповідно наказу МОН № 842 від 13.06.2024 «Про внесення змін до деяких стандартів вищої освіти», спеціальностям переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої та фахової передвищої освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 29 квітня 2015 року № 266 (в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 30 серпня 2024 року № 1021), Наказ Міністерства освіти і науки України від 19.11.2024 р. № 1625 із змінами і доповненнями від 05.12.2024 р. № 1709. Зі змінами в навчальному плані, затверджених рішенням кафедри протокол № 12 від 24 червня 2025 рік.

Протокол № 1 від 30 серпня 2025 р.

Завідувачка кафедрою _____

(Підпис)

Карпенко-Боднарук Ж.Л.

(Прізвище, ініціали)

**КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
КИЇВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ
«АКАДЕМІЯ МИСТЕЦТВ ІМЕНІ ПАВЛА ЧУБИНСЬКОГО»
КАФЕДРА «МУЗИЧНЕ МИСТЕЦТВО ЕСТРАДИ»**

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з навчальної роботи

Сергеєнко О.М.

01 вересня 2025 року

**РОБОЧА ПРОГРАМА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ
«МУЗИЧНО-ТВОРЧА ДІЯЛЬНІСТЬ»
ЕЛЕКТРОГІТАРА**

Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Галузь знань	В «Культура, мистецтво та гуманітарні науки»
Спеціальність	В5 «Музичне мистецтво»
Освітньо-професійна програма	«Звукорежисура»
Статус дисципліни	Обов’язкова

Київ – 2025 р.

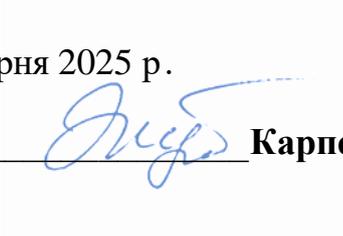
Робоча програма освітнього компоненту «Музично-творча діяльність. Електрогітара» для здобувачів вищої освіти галузі знань В «Культура, мистецтво та гуманітарні науки», спеціальності В5 «Музичне мистецтво», освітньо-професійної програми «Звукорежисура»

Розробник:

Пахомов Артем Сергійович – викладач кафедри Музичне мистецтво естради

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні кафедри «Музичне мистецтво естради»

Протокол № 1 від 30 серпня 2025 р.

Завідувачка кафедри **Карпенко-Боднарук Ж.Л.**

1. Опис освітнього компоненту для ступеня освіти «Бакалавр»

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів ECTS – 15	Рік підготовки: 1, 2, 3, 4	
Загальна кількість годин – 450		
Кількість модулів – 8,	Семестр:	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 год – I, II семестр;	I, II, III, IV, V, VI, VII, VIII	
3 год - III, IV, V, VI, VII, VIII семестри	Лекції:	
	Індивідуальні	
	340 год	102 год
Вид підсумкового контролю: практичний показ концертної програми, колоквиум за темами робочої програми	Лабораторні:	
Форма підсумкового контролю: Іспит 3, 5 Диференційований залік 1, 2, 4, 6, 7, 8	Самостійна робота:	
	110 год	348 год

2. МЕТА І ЗАВДАННЯ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ

Мета курсу:

Сформувати уміння і навички правильної постановки рук та звуковидобування, допомогти розвитку художньо-образного мислення, виявленню їх творчого потенціалу; сприяти реалізації набутих знань, умінь і навичок в подальшій професійній діяльності.

Здобути стійкі навички оволодіння інструментом (електрогітара) а також освоїти роботу з теоретичним, практичним та нотним матеріалом.

- набуття студентами основних навичок гри на гітарі;
- ознайомлення з методикою навчання гри на інструменті;
- розширення загального музичного розвитку студентів та привиття естетичного смаку;
- прищеплення навичок самостійної роботи над музичним матеріалом;
- надання уявлення про засоби звуковидобування, прийомів гри;
- вміння акомпанувати на гітарі, застосовуючи акорди.

Зміст і структура курсу

Протягом вивчення освітнього компоненту «Музично-творча діяльність» здобувачі вищої освіти закріплюють та поглиблюють знання, вдосконалюють вміння та навички, отримані на базі освітньої програми молодшого спеціаліста, фахового молодшого бакалавра та/або на основі повної загальної освіти.

3. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ

Передумовами вивчення освітнього компоненту «Музично-творча діяльність» Електрогітара є опанування таких освітніх компонентів (ОК) освітньої програми (ОП):

ОК 9 Теорія музики

ОК 8 Сольфеджіо

ОК 15 Концертмейстерський клас та методика акомпанементу

ОК 18 Історія світової естради

ОК 19 Історія української естради

ОК 26 Комп'ютерні технології в музиці

ОК 29 Режисура естради

4. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Відповідно до освітньої програми «Звукорежисура», вивчення освітнього компоненту «Музично-творча діяльність» повинно забезпечити досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних результатів навчання (ПРН):

Програмні результати навчання	Шифр ПРН
Демонструвати артистизм, виконавську культуру та технічну майстерність володіння інструментом (голосом) на належному фаховому рівні під час виконавської (диригентської) діяльності.	ПРН 1
Демонструвати принципи та методики аналізу творів музичного мистецтва.	ПРН 3
Аналізувати музичні твори з виокремленням їх належності до певної доби, стилю, жанру, особливостей драматургії, форми та художнього змісту.	ПРН 4
Відтворювати драматургічну концепцію музичного твору, створювати його художню інтерпретацію та сценарій аудіального відтворення	ПРН 5
Демонструвати спроможність до самостійного дослідження наукової проблеми в галузі музичного мистецтва та написання роботи відповідно до вимог, готовність дискутувати і аргументувати власну позицію.	ПРН 6
Володіти методами опрацювання музикознавчої літератури, узагальнення та аналізу музичного матеріалу, принципами формування наукової теми та розуміння подальших перспектив розвитку даної проблематики в різних дослідницьких жанрах.	ПРН 7
Демонструвати володіння музично-аналітичними навичками в процесі створення виконавських, музикознавчих інтерпретацій в роботі звукорежисера.	ПРН 8

Володіти термінологією музичного мистецтва, його понятійно-категоріальним апаратом.	ПРН 12
Використовувати на професійному рівні методи та прийоми викладання гри на інструменті / вокалу / диригування / теорії, історії музики / композиції / звукорежисерського мистецтва .	ПРН 14
Демонструвати музично-теоретичні, культурно-історичні знання з музичного мистецтва.	ПРН 15
Демонструвати аргументовані знання з особливостей музичних стилів різних епох.	ПРН 17
Вміти на професійному рівні здійснювати проведення концертів, театральних заходів та шоу-програм, в реальному часі згідно задуму режисера, композитора, автора, або відповідно до законів жанру, стилю твору, який виконується.	ПРН 18

Очікувані результати навчання, які повинні бути досягнуті здобувачами освіти після опанування освітнього компоненту «Музично-творча діяльність»

Очікувані результати навчання	Шифр ПРН
Демонструвати артистизм, виконавську культуру та технічну майстерність володіння інструментом (голосом) на належному фаховому рівні під час виконавської (диригентської) діяльності.	ПРН 1
Демонструвати принципи та методики аналізу творів музичного мистецтва.	ПРН 3
Аналізувати музичні твори з виокремленням їх належності до певної доби, стилю, жанру, особливостей драматургії, форми та художнього змісту.	ПРН 4
Відтворювати драматургічну концепцію музичного твору, створювати його художню інтерпретацію та сценарій аудіального відтворення	ПРН 5
Демонструвати спроможність до самостійного дослідження наукової проблеми в галузі музичного мистецтва та написання роботи відповідно до вимог, готовність дискутувати і аргументувати власну позицію.	ПРН 6
Володіти методами опрацювання музикознавчої літератури, узагальнення та аналізу музичного матеріалу, принципами формування наукової теми та розуміння подальших перспектив розвитку даної проблематики в різних дослідницьких жанрах.	ПРН 7
Демонструвати володіння музично-аналітичними навичками в процесі створення виконавських, музикознавчих інтерпретацій в роботі звукорежисера.	ПРН 8
Володіти термінологією музичного мистецтва, його понятійно-категоріальним апаратом.	ПРН 12
Використовувати на професійному рівні методи та прийоми викладання гри на інструменті / вокалу / диригування / теорії, історії музики / композиції / звукорежисерського мистецтва .	ПРН 14
Демонструвати музично-теоретичні, культурно-історичні знання з музичного мистецтва.	ПРН 15
Демонструвати аргументовані знання з особливостей музичних стилів різних епох.	ПРН 17
Вміти на професійному рівні здійснювати проведення концертів, театральних заходів та шоу-програм, в реальному часі згідно задуму режисера, композитора, автора, або відповідно до законів жанру, стилю твору, який виконується.	ПРН 18

ЗАГАЛЬНІ ТА СПЕЦІАЛЬНІ КОМПЕТЕНТНОСТІ, ЩО ФОРМУЮТЬСЯ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Відповідно до освітньої програми, вивчення освітнього компоненту «Музично-творча діяльність» сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти програмних результатів навчання через такі компетентності: (ЗК – загальні СК - спеціальні)

Відповідність визначених Стандартом компетентностей дескрипторам НРК

Шифр	Назва компетентності	дескриптори НРК				Результати навчання
		Знання Зн1 Концептуальні знання набуті у процесі навчання та професійної діяльності, включаючи певні знання сучасних досягнень Зн2 Критичне осмислення основних теорій, принципів, методів і понять у навчанні та професійній діяльності	Уміння Ум1 Розв'язання складних непередбачуваних завдань і проблем у спеціалізованих сферах професійної діяльності та / або навчання, що передбачає збирання та інтерпретацію інформації (даних), вибір методів інструментальних засобів, застосування інноваційних підходів	Комунікація К1 Донесення до фахівців і нефахівців інформації, ідей, проблем, рішень та власного досвіду в галузі професійної діяльності К2 Здатність ефективно формувати комунікаційну стратегію	Відповідальність і автономія АВ1 Управління комплексними діями або проектами, відповідальність за прийняття рішень у непередбачуваних умовах АВ2 Відповідальність за професійний розвиток окремих осіб та/або груп осіб АВ3 Здатність до подальшого навчання з високим рівнем автономності	
	Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у галузі музичної професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування системи інтегрованих художньо-естетичних знань з теорії, історії музики, звукорежисури, музичного оформлення та характеризуються комплексністю та невизначеністю умов.				ПРН 1, ПРН 3, ПРН 4, ПРН 5, ПРН 6 ПРН 7, ПРН 8 ПРН 12, ПРН 14 ПРН 15, ПРН 17, ПРН 18
загальні (ЗК)						
ЗК 2	Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.	Зн1, Зн2	Ум1	К1, К2	АВ1, АВ2, АВ3	ПРН 1, ПРН 3, ПРН 4, ПРН 5, ПРН 6, ПРН 7, ПРН 8, ПРН 12, ПРН 14, ПРН 15, ПРН 17, ПРН 18
ЗК 7	Здатність бути критичним і самокритичним.	Зн1, Зн2		К1, К2	АВ1, АВ2, АВ3	ПРН 1, ПРН 3, ПРН 4, ПРН 5, ПРН 6, ПРН 7, ПРН 8, ПРН 12, ПРН 14, ПРН 15, ПРН 17, ПРН 18
ЗК 8	Здатність застосовувати знання у	Зн1, Зн2	Ум1	К1, К2	АВ1, АВ2, АВ3	ПРН 1, ПРН 3,

	практичних ситуаціях.					ПРН 4, ПРН 5, ПРН 6, ПРН 7, ПРН 8, ПРН 12, ПРН 14, ПРН 15, ПРН 17, ПРН 18
ЗК 9	Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.	Зн1, Зн2	Ум1	К1, К2	АВ2, АВ3	ПРН 1, ПРН 3, ПРН 4, ПРН 5, ПРН 6, ПРН 7, ПРН 8, ПРН 12, ПРН 14, ПРН 15, ПРН 17, ПРН 18
ЗК 12	Здатність працювати автономно.	Зн1, Зн2	Ум1	К1, К2	АВ1, АВ2, АВ3	ПРН 1, ПРН 3, ПРН 4, ПРН 5, ПРН 6, ПРН 7, ПРН 8, ПРН 12, ПРН 14, ПРН 17, ПРН 18
ЗК 15	Здатність генерувати нові ідеї (креативність).	Зн1, Зн2	Ум1	К1, К2	АВ1, АВ2, АВ3	ПРН 1, ПРН 3, ПРН 4, ПРН 5, ПРН 6, ПРН 7, ПРН 8, ПРН 12, ПРН 14, ПРН 15, ПРН 17, ПРН 18
ЗК 17	Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності й досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.	Зн1, Зн2	Ум1	К1, К2	АВ1, АВ2, АВ3	ПРН 1, ПРН 3, ПРН 4, ПРН 5, ПРН 6, ПРН 7, ПРН 8, ПРН 12, ПРН 14, ПРН 15, ПРН 17, ПРН 18
спеціальні (СК)						
СК 2	Здатність створювати та реалізовувати власні художні	Зн1, Зн2	Ум1	К1, К2	АВ1, АВ2, АВ3	ПРН 1, ПРН 3, ПРН 4, ПРН 5,

	концепції у виконавській та звукорежисрській діяльності.					ПРН 6, ПРН 14, ПРН 15, ПРН 18
СК 3	Здатність усвідомлювати художньо-естетичну природу музичного мистецтва.	Зн1, Зн2	Ум1	К1, К2	АВ1, АВ2, АВ3	ПРН 1, ПРН 3, ПРН 4, ПРН 5, ПРН 6, ПРН 14, ПРН 15, ПРН 17, ПРН 18
СК 4	Здатність усвідомлювати взаємозв'язки та взаємозалежності між теорією та практикою музичного мистецтва та звукорежисури.	Зн1, Зн2	Ум1	К1, К2	АВ1, АВ2, АВ3	ПРН 1, ПРН 3, ПРН 4, ПРН 5, ПРН 6, ПРН 7, ПРН 8, ПРН 12, ПРН 14, ПРН 15, ПРН 17, ПРН 18
СК 6	Здатність використовувати професійні знання та навички в процесі творчої діяльності.	Зн1, Зн2	Ум1	К1, К2	АВ1, АВ2, АВ3	ПРН 1, ПРН 3, ПРН 4, ПРН 5, ПРН 6, ПРН 7, ПРН 8, ПРН 12, ПРН 14, ПРН 15, ПРН 17, ПРН 18
СК 8	Здатність використовувати професійні знання та навички під час спілкування з виконавцями, виконавськими колективами, диригентом, продюсером та іншими суб'єктами творчого процесу.	Зн1, Зн2	Ум1	К1, К2	АВ1, АВ2, АВ3	ПРН 1, ПРН 3, ПРН 4, ПРН 5, ПРН 6, ПРН 12, ПРН 14, ПРН 18
СК 9	Здатність розуміти основні шляхи інтерпретації художнього образу.	Зн1, Зн2	Ум1	К1, К2	АВ1, АВ2, АВ3	ПРН 3, ПРН 4, ПРН 5, ПРН 6, ПРН 7, ПРН 8, ПРН 12, ПРН 14, ПРН 18
СК 10	Здатність застосовувати базові знання провідних музично-теоретичних систем та концепцій.	Зн1, Зн2	Ум1	К1, К2	АВ1, АВ2, АВ3	ПРН 1, ПРН 3, ПРН 4, ПРН 5, ПРН 6, ПРН 14, ПРН 15, ПРН 18
СК 11	Здатність оперувати професійною термінологією.	Зн1, Зн2	Ум1	К1, К2	АВ1, АВ2, АВ3	ПРН 1, ПРН 3, ПРН 4, ПРН 5, ПРН 6, ПРН 7, ПРН 8, ПРН 12, ПРН 14, ПРН 15,

						ПРН 18
СК 12	Здатність збирати, аналізувати, синтезувати художню інформацію та застосовувати її в процесі практичної діяльності.	Зн1, Зн2	Ум1	К1, К2	АВ1, АВ2, АВ3	ПРН 1, ПРН 3, ПРН 4, ПРН 5, ПРН 6 ПРН 7, ПРН 8 ПРН 12, ПРН 14 ПРН 15, ПРН 18
СК 13	Здатність використовувати широкий спектр міждисциплінарних зв'язків.	Зн1, Зн2	Ум1	К1, К2	АВ1, АВ2, АВ3	ПРН 1, ПРН 3, ПРН 4, ПРН 5, ПРН 6 ПРН 7, ПРН 8 ПРН 12, ПРН 14 ПРН 15, ПРН 17, ПРН 18
СК 16	Здатність використовувати засоби масової інформації для просвітництва, популяризації та пропаганди досягнень музичної культури.	Зн1, Зн2	Ум1	К1, К2	АВ1, АВ2, АВ3	ПРН 4, ПРН 5, ПРН 6, ПРН 12, ПРН 14, ПРН 15, ПРН 18
СК 17	Здатність застосовувати традиційні і альтернативні інноваційні технології музикознавчої, виконавської, композиторської, диригентської, педагогічної, звукорежисерській діяльності.	Зн1, Зн2	Ум1	К1, К2	АВ1, АВ2, АВ3	ПРН 3, ПРН 4, ПРН 5, ПРН 6 ПРН 7, ПРН 12, ПРН 14, ПРН 15, ПРН 17, ПРН 18
СК 18	Здатність свідомо поєднувати інновації з усталеними вітчизняними та світовими традиціями у виконавстві, звукорежисурі та музичному мистецтві.	Зн1, Зн2	Ум1	К1, К2	АВ1, АВ2, АВ3	ПРН 4, ПРН 5, ПРН 6, ПРН 8 ПРН 12, ПРН 14, ПРН 17, ПРН 18
СК 19	Здатність оцінювати критерії звуку, суб'єктивні та об'єктивні характеристики.	Зн1, Зн2	Ум1	К1, К2	АВ1, АВ2, АВ3	ПРН 1, ПРН 3, ПРН 4, ПРН 5, ПРН 6 ПРН 8, ПРН 12, ПРН 14, ПРН 15, ПРН 18

5. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ.

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання з освітнього компоненту є:

Поточний контроль - це оцінювання засвоєння здобувачем освіти навчального матеріалу під час проведення індивідуальних занять.

Підсумковий (семестровий) контроль – це період підведення підсумків навчальної роботи студентів протягом семестру.

Кожний блок змістових модулів має бути обов'язково оцінений. Здобувач вищої освіти повинен позитивно скласти модульний (проміжний) контроль.

Контроль самостійної роботи – дозволяє виявити вміння здобувачів освіти орієнтуватися в інформаційних потоках, працювати з науковими джерелами, підбирати та узагальнювати матеріали, необхідні для вирішення визначеного кола завдань.

Поточний контроль.

Основна мета поточного контролю – забезпечення зворотного зв'язку між викладачами та здобувачами, управління навчальною мотивацією здобувачів освіти. Поточний контроль здійснюється у процесі вивчення освітнього компоненту з метою виявлення ступеня розуміння здобувачем освіти засвоєного навчального матеріалу та вміння застосовувати його у практичній роботі. Інформація, одержана при поточному контролі, використовується викладачем – для коригування методів і засобів навчання. Інформація, одержана при поточному контролі, використовується здобувачем освіти – для планування самостійної роботи. Поточний контроль проводиться з метою діагностики рівня засвоєння матеріалу під час індивідуальних занять.

Модульний контроль – є складовою поточного контролю і здійснюється у формі виконання здобувачем освіти модульного контрольного завдання. Проведення модульного контролю знань є обов'язковим контролем якості засвоєння здобувачем освіти теоретичного та практичного матеріалу модуля – проводиться з метою систематизації знань. Кожний такий модуль включає бали за поточну роботу на практичних заняттях та виконання самостійної роботи.

Модульний контроль має на меті оцінити рівень цілісного бачення здобувачем освіти проблематики завершеної частини освітнього компоненту, сконцентрованої в навчальному модулі та вміння орієнтуватися в теоретичних і практичних питаннях, які визначають зміст даної частини курсу.

Контроль самостійної роботи – дозволяє виявити вміння здобувачів освіти орієнтуватися в інформаційних потоках, працювати з науковими джерелами, підбирати та узагальнювати матеріали, необхідні для вирішення визначеного кола завдань.

Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання

Поточний контроль здійснюється протягом семестру під час проведення аудиторних занять і оцінюється сумою набраних балів. При виставленні балів

за поточний контроль оцінці підлягають:

- рівень теоретичних знань;
- опрацювання навчального матеріалу з дисципліни, передбачений для самостійного засвоєння;
- індивідуальні завдання

Оцінювання поточної діяльності проводиться на кожному занятті при засвоєнні кожної теми змістовного модуля. За поточну навчальну діяльність здобувачам вищої освіти виставляються бали за всі види діяльності, які в кінці вивчення змістового модуля сумуються.

Контроль засвоєння змістового модуля проводиться на останніх практичних заняттях вивчення тем.

До контролю модуля допускаються лише ті здобувачі вищої освіти, які виконали всі види робіт, передбачених навчальною програмою (відпрацьовані пропущені заняття тощо).

Форми підсумкового контролю знань здобувачів освіти:

Іспит 3, 5

Диференційований залік 1, 2, 4, 6, 7, 8

Перелік завдань модульного контролю, критерії їх оцінювання, порядок і час проведення (перескладання/відпрацювання) даного виду контролю визначаються кафедрою, включаються до робочої програми освітнього компоненту й доводяться до відома здобувачів освіти на початку семестру. Графік проведення модульного контролю протягом перших двох тижнів семестру за підписом завідувача кафедрою

Здобувач вищої освіти який за результатами модульного контролю отримав незадовільну оцінку зобов'язаний перескласти відповідний модуль до початку наступного модульного контролю.

Результати модульного контролю знань фіксується в індивідуальному плані здобувача освіти.

Диференційований залік, іспит – здобувач вищої освіти вважається допущеним до семестрового диференційованого заліку, якщо він виконав усі види робіт, передбачені навчальним планом, та отримав позитивні оцінки за кожний змістовий модуль. Теоретичний контроль знань під час проведення диференційованого заліку може проводитись у вигляді відповідей на питання білетів та додаткових питань з тем відповідного модуля, а також усного вибіркового опитування з питань тем самостійної роботи.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

МОДУЛЬ 1					
Змістовий модуль 1 Т1,2	СР	Змістовий модуль 2 Т3	СР	МК Д.З.	всього
30	10	30	10	20	100
МОДУЛЬ 2					
Змістовий модуль 3 Т4,5	СР	Змістовий модуль 4 Т6,7	СР	МК Д.З.	всього
30	10	30	10	20	100

МОДУЛЬ 3					
Змістовий модуль 5 Т8,9	СР	Змістовий модуль 6 Т10	СР	МК ЕКЗАМЕН	всього
30	10	20	10	30	100
МОДУЛЬ 4					
Змістовий модуль 7 Т11, 12	СР	Змістовий модуль 8 Т13	СР	МК Д.З.	всього
30	10	30	10	20	100

МОДУЛЬ 5					
Змістовий модуль 9 Т14, 15	СР	Змістовий модуль 10 Т16	СР	МК ЕКЗАМЕН	всього
30	10	20	10	30	100
МОДУЛЬ 6					
Змістовий модуль 11 Т17, 18	СР	Змістовий модуль 12 Т19,20	СР	МК Д.З.	всього
30	10	30	10	20	100

МОДУЛЬ 7					
Змістовий модуль 13 Т21, 22	СР	Змістовий модуль 14 Т23	СР	МК Д.З.	всього
30	10	30	10	20	100

МОДУЛЬ 8					
Змістовий модуль 15 Т24, 25	СР	Змістовий модуль 16 Т26	СР	МК Д.З.	всього
30	10	30	10	20	100

Т – теми програми освітнього компоненту

СР – самостійна робота

МК – модульний контроль знань (диференційований залік/екзамен)

Оцінювання окремих видів навчальної роботи

Вид діяльності здобувача вищої освіти	МОДУЛЬ 1		МОДУЛЬ 2		МОДУЛЬ 3		МОДУЛЬ 4		МОДУЛЬ 5		МОДУЛЬ 6		МОДУЛЬ 7		МОДУЛЬ 8	
	Кількість	Максимальна кількість балів														
Робота на індивідуальних заняттях	9	45	9	45	7	35	9	45	7	35	9	45	9	45	9	45
Колоквіум	2	10	2	10	2	10	2	10	2	10	2	10	2	10	2	10
Концертний виступ	1	5	1	5	1	5	1	5	1	5	1	5	1	5	1	5
Самостійна робота	4	20	4	20	4	20	4	20	4	20	4	20	4	20	4	20
Диф. залік	1	20	1	20			1	20			1	20	1	20	1	20
Екзамен					1	30			1	30						
	17	100	17	100	15	100	17	100	15	100	17	100	17	100	17	100

Система бальних оцінок за темами вивчення змістового модулю оцінюється за шкалою *від 1 до 5 балів*. Кількість балів за роботу за практичним матеріалом, під час виконання самостійної та індивідуальної навчальної роботи залежить від дотримання таких вимог:

- своєчасність виконання навчальних завдань;
- повний обсяг виконання завдання та демонстрація знань під час опитування;
- виконання завдань самостійної роботи

Оцінювання завдання тем модуля

Оцінка в балах	Критерії оцінювання
5	отримують здобувачі вищої освіти, які вільно володіють інструментальними навичками, технічною та художньо-виконавською майстерністю; усвідомленою та артистичною грою на інструменті, яскраво та переконливо втілюють музичний образ. Повно та змістовно відповідає на питання колоквіуму
4	отримують здобувачі вищої освіти, які на середньому рівні володіють інструментально-технічними навичками та художньо-виконавськими вміннями. Впевнене виконання програмових вимог з незначною кількістю змістовних помилок. Відповіді за темами програми повні, але є незначні помилки.
3	отримують здобувачі вищої освіти, які недостатньо володіють інструментальними навичками, допущено значну кількість художньо-технічних помилок. Відповіді на питання колоквіуму не повні є значні зауваження.
2	Часткове виконання завдань. Завдання виконані на мінімальному рівні. На більшість питань колоквіуму не може надати відповіді.
1	Завдання не виконано. Плується в термінології, не може сформулювати відповідь на питання колоквіуму.

Кількість балів за роботу з практичним матеріалом, під час виконання самостійної та індивідуальної навчально-дослідної роботи залежить від дотримання таких вимог:

- своєчасність виконання навчальних завдань;
- повний обсяг їх виконання;
- індивідуальні завдання;
- контрольне прослуховування;
- урок – концерт.

Оцінювання завдання самостійної роботи.

Контроль самостійної роботи. Засоби контролю самостійної роботи та методика його проведення обираються викладачем освітнього компоненту. Контроль самостійної роботи має відповідати вимогам об'єктивності, оперативності та систематичності, рівнем засвоєння здобувачем освіти навчального матеріалу, вміння використовувати теоретичні знання в практичній діяльності, також включає в себе самоконтроль з боку здобувача

освіти.

Завдання цього виду контролю спрямовані на:

- розвиток пізнавальних здібностей та творчої ініціативи здобувачів освіти
- виховання самостійності, відповідальності та організованості
- формування самостійного мислення, здібностей до саморозвитку, самовдосконаленням та самореалізації
- опанування здобувачами елементів методики наукових досліджень

Підсумкова кількість балів, набрана здобувачем освіти за виконання чотирьох завдань самостійної роботи, також є однією із складових поточної успішності здобувачів освіти з освітнього компоненту.

Здобувач вищої освіти може набрати **максимум 20 балів** за виконання усіх видів самостійної роботи під час вивчення того чи іншого модуля. Кожне завдання самостійної роботи оцінюється за шкалою **від 1 до 5 балів**.

Оцінка в балах	Критерії оцінювання
5	Оцінюється робота здобувача освіти, який в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно та аргументовано його викладає, глибоко опрацьовує теоретичний матеріал вільно володіє термінологією, наводить аргументи на підтвердження власних думок, здійснює аналіз та робить висновки. В повному об'ємі оволодів завданням модуля.
4	Оцінюється робота здобувача освіти, який достатньо володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає, опрацьовує теоретичний матеріал, володіє термінологією, але при висвітленні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі неістотні неточності та незначні помилки. В повному об'ємі оволодів завданням модуля.
3	Оцінюється робота здобувача освіти, який відтворює значну частину навчального матеріалу, висвітлює його основний зміст, виявляє елементарні знання окремих положень. Не здатний до глибокого, всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, не користується необхідною літературою, допускає істотні неточності та помилки.
2	Оцінюється робота здобувача освіти, який не володіє навчальним матеріалом у достатньому обсязі, проте фрагментарно, поверхово, без аргументації та обґрунтування викладає окремі питання, не розкриває зміст теоретичних питань і практичних завдань.
1	Завдання зроблено не вчасно. Здобувач вищої освіти допускає суттєві помилки, не володіє навчальним матеріалом.

Для самостійної роботи здобувачам освіти рекомендується відповідна наукова, спеціальна, хрестоматійна, періодична література. Навчальний матеріал освітнього компоненту, передбачений робочою програмою для засвоєння здобувачем освіти у процесі самостійної роботи, виноситься на підсумковий контроль разом із навчальним матеріалом, який відпрацьовувався під час проведення навчальних занять. Методичне забезпечення самостійної роботи здобувачів освіти передбачає засоби самоконтролю та використання інформаційних технологій.

Система нарахування додаткових балів

Додатково можуть отримати протягом семестру до 10 балів:

- За активну участь у науковій діяльності: виступи на наукових конференціях, готують наукові доповіді, беруть участь в їх обговоренні) що підтверджується сертифікатом
- За організацію навчальної діяльності у неформальній освіті (участь у вебінарах, курсах професійної підготовки, тренінгах) що підтверджується сертифікатом
- За бажанням здобувач освіти може отримати від викладача додаткове індивідуальне завдання для покращення рейтингового балу за модуль. До індивідуального завдання викладач може запропонувати тему з питань: музично-педагогічної діяльності, розширення теоретичних базових знань з освітнього компоненту, самостійного аналізу підходів до розв'язання професійних питань, пов'язаних інтерпретацією програмних творів, знань з історії, мистецтвознавства, аналізу виконавського та концертного репертуару, комплексного вирішення конкретного фахового завдання, тощо.

Для оцінювання індивідуального завдання для здобувача, викладач повідомляє та/або пропонує тему завдання, встановлює терміни для виконання, роз'яснює систему оцінювання виконання такого завдання.

Здобувач самостійно опрацьовує завдання за усіма етапами роботи та в установлені терміни повинен здати завдання.

Оцінювання індивідуального завдання

Оцінка в балах	Критерії оцінювання
10	Завдання виконано в установлені терміни. Здобувач вищої освіти здатний висловити власне ставлення до альтернативних міркувань з заданої проблеми, проявляє вміння самостійно та аргументовано викладати презентацію, аналізувати факти, робити висновки.
9	Завдання виконано в установлені терміни. Здобувач вищої освіти здатний висловити власне ставлення до альтернативних міркувань з заданої проблеми, проявляє вміння самостійно та аргументовано викладати презентацію, аналізує факти із незначними помилками, робити висновки.
8	Завдання виконано в установлені терміни. Здобувач вищої освіти здатний висловити власне ставлення до альтернативних міркувань з заданої проблеми, проявляє вміння самостійно та аргументовано викладати презентацію, аналізує факти із незначними помилками, у висновках є не точності.
7	Завдання виконано в установлені терміни. Здобувач вищої освіти висловлює власне ставлення до альтернативних міркувань з заданої проблеми із помилками, намагається самостійно та аргументовано викладати презентацію, але при цьому робить помилки, аналізує факти із незначними помилками, у висновках не притримується логічної послідовності
6	Завдання виконано із запізненням щодо установлених термінів. Здобувач вищої освіти намагається висловити власне ставлення до міркувань із заданої проблеми, допускає значні помилки, намагається аргументовано викласти матеріал, але при цьому робить грубі помилки, аналізує факти із суттєвими

	помилками, у висновках не притримується логічної послідовності.
5	Завдання виконано із запізненням щодо установлених термінів. Здобувач вищої освіти намагається висловити власне ставлення до міркувань із заданої проблеми, допускає значні помилки, робота зроблена не самостійно, аналізує факти із суттєвими помилками, у висновках не притримується логічної послідовності.
4	Завдання виконано із запізненням щодо установлених термінів. Здобувач вищої освіти намагається висловити власне ставлення до міркувань із заданої проблеми, допускає значні помилки, робота зроблена не самостійно, не може проаналізувати викладений матеріал, у встановлених фактах робить помилки, у висновках не притримується логічної послідовності.
3	Завдання виконано не вчасно. Здобувач вищої освіти намагається висловити власне ставлення до заданої проблеми, допускає грубі помилки, робота зроблена не самостійно, не може проаналізувати викладений матеріал, у встановлених фактах робить суттєві помилки, не може викласти висновки заданої проблеми.
2	Завдання виконано не вчасно. Здобувачу вищої освіти складно висловити власне ставлення до заданої проблеми, допускає грубі помилки, робота зроблена не самостійно, не може проаналізувати матеріал, не може викласти факти за темою, плутає термінологію не може викласти висновки заданої проблеми.
1	Завдання виконано не вчасно. Здобувач вищої освіти не може викласти власне ставлення до заданої проблеми, робота зроблена не самостійно, викладений матеріал має грубі, суттєві помилки, не може навести приклади за темою роботи, плутає термінологію висновки заданої проблеми відсутні.

В разі якщо при врахуванні додаткових балів сума балів за модуль (семестр) буде перевищувати 100 балів, результати успішності буде дорівнювати 100.

На диференційованому заліку та/або іспиті оцінюється:

- артистизм та емоційне піднесення, пізнання художніх закономірностей і особливостей виконання музичних творів
- естрадне витримка, виконавський стиль та творче самовираження
- впевнене виконання та інтонування, артикуляція та агогіка
- засвоєння засобів музичної виразності та логіка розгортання музичної мови,
- мотивація та виконавський розвиток здобувача освіти.

**Критерії оцінювання підсумкового семестрового контролю
Шкала оцінювання**

Критерії оцінювання	бали модульного контролю знань ЕКЗАМЕН	бали модульного контролю знань ДИФ.ЗАЛ.
«відмінно» Здобувач вищої освіти володіє усім комплексом знань, навичок і вмінь, передбачених програмою: розвинуті віртуозно-технічні навички та музично-виконавські		15 – 20

прийоми; у підготовці музичних творів здійснюється поетапна робота, кінцевим результатом якої є відтворення авторського задуму та стилістичних особливостей; виконання технічне, творче і розкриває художній образ творів; високий рівень розвитку музичного слуху, здатність до імпровізації.	26-30	
«дуже добре» Здобувач вищої освіти здатен до грамотного виконання тексту, має гарний рівень технічної підготовки, але відтворення художнього змісту творів розкрите недостатньо емоційно і виразно, непевна орієнтація в стилістичних особливостях.	21 - 25	12 – 14
«добре» Здобувач вищої освіти виконує текст музичних творів у повному обсязі, але виконавські та технічні прийоми недостатньо розвинуті. Невиразне фразування і динаміка. Має слабкі навички у виконанні музично-виконавських прийомів.	17 – 20	8 – 11
«задовільно» Здобувач вищої освіти не відтворює текст творів у повному обсязі, не орієнтується в темпах, звуковеденні, виконання не розкриває художній образ творів.	12 – 16	5 – 7
«достатньо» Здобувач вищої освіти не здатен до виконання нотного тексту творів у повному обсязі: наявні помилки в тексті, зупинки при виконанні, перегравання. Нерозвинуті технічні навички та слухо-моторна пам'ять.	7 - 11	2 – 4
«незадовільно» Навчальна програма виконана на мінімальному рівні	1 – 6	1

Модуль вважається складеним, якщо здобувач вищої освіти набрав **від 60 до 100 балів**.

Загальний рейтинг з модуля (дисципліни) **не перевищує 100 балів**.

Сума балів, накопичених здобувачем вищої освіти за виконання всіх видів поточних навчальних завдань (робіт) на індивідуальних заняттях та на підсумковому модульному контролі знань, свідчить про ступінь оволодіння ним програмою освітнього компоненту. Протягом вивчення модулю здобувачі вищої освіти можуть набрати від 0 до 100 балів, що переводиться у національну шкалу оцінювання і відповідно у шкалу ECTS. Кількість балів відповідає певному рівню засвоєння освітнього компоненту.

Сума балів(R)	Шкала ECTS	Національна 5-ти бальна шкала	Визначення
90-100	A	5	відмінно
82-89	B	4	дуже добре
74-81	C		добре
64-73	D	3	задовільно
60-63	E		достатньо
35-59	FX	2	не задовільно з можливістю

			повторного перескладання
0-34	F		не задовільно з обов'язковим повторним вивченням

Відвідування видів навчальних занять (крім консультацій) є обов'язковим для здобувачів, відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу у Комунальному закладі вищої освіти Київської обласної ради «Академія мистецтв імені Павла Чубинського». Присутність здобувачів – це важливий критерій оцінювання результатів навчання, зважаючи на теоретичну і практичну складність освітнього компоненту. У випадку наявності довідки від лікаря призначається відпрацювання занять в інший час за індивідуальною програмою. За умови дистанційного навчання важлива присутність здобувача освіти під час онлайн-зустрічей у Google-Meet in Google Classroom, освітньої платформи Google Workspace for education.

Запізнення на фахові заняття є не припустимими.

Переоцінка завдань можлива протягом тижня після отримання оцінки на основі заяви на ім'я завідувача кафедри у письмовій формі. Після отримання заяви, завідувач кафедри протягом тижня створить комісію з переоцінки, яка після проведення аналізу роботи здобувача вищої освіти повідомить його про своє рішення.

Перескладання роботи здобувачів можлива протягом тижня після отримання оцінки на основі заяви у письмовій формі.

6. ПРОГРАМА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ

6.1 Зміст освітнього компоненту на основі повної середньої освіти

Модуль I

Тема 1. Знайомство з навичками здобувачів освіти. Оцінка володіння інструментом здобувача; основи постановки, вивчення діапазону та розташування нот на грифі.

Мета. Виявити рівень володіння інструментом кожного здобувача освіти.

Ознайомити з базовими принципами постановки рук та корпусу.

Розпочати роботу над орієнтацією на грифі (розташування нот, діапазон).

Сформувані індивідуальні завдання для розвитку технічних та аналітичних навичок.

Зміст. Виконати просту вправу (гами, арпеджіо, короткий етюд). Продемонструвати знання основних позицій на грифі. Визначити сильні та слабкі сторони. Виконати вправи на правильне положення рук (короткі пасажі з чергуванням пальців). Контроль корпусу та положення інструмента.

Завдання для самостійної роботи. Аплікатурні вправи. Запис нот на грифі (створення власної таблиці). Скласти карту діапазону інструмента.

Очікувані результати Здобувач орієнтується у базових позиціях на грифі. Має навички правильної постановки рук і корпусу. Володіє діапазоном інструмента. Виконує вправи та мелодії з використанням різних позицій.

Тема 2. Будова електрогітари, основи звуковидобування.

Відомості про правильне звукоутворення. Способи звуковидобування.

Мета. Ознайомити здобувачів освіти з конструкцією бас-гітари та її основними елементами. Сформувати базові знання про правильне звукоутворення. Розглянути різні способи звуковидобування (пальцями, медіатором, слеп, поп тощо). Розвинути навички контролю звуку та ритму.

Зміст. Корпус, гриф, струни, звукознімачі, регулятори гучності та тембру. Визначення основних бас-гітари, функції кожного елемента. Положення правої руки (великий та вказівний пальці); контроль сили атаки; уникнення зайвих шумів. Гра пальцями (альтернація вказівного та середнього пальців); гра медіатором; техніка слепу (удар по струні великим пальцем); техніка попу (відтягування струни вгору); комбіновані прийоми. Вправи на чергування пальців (вказівний–середній). Вправи на рівномірність звуку та ритму.

Завдання для самостійної роботи. Технічні вправи: щоденне виконання гами C-dur, A-moll у чотири октави різними способами звуковидобування. Скласти схему будови бас-гітари з підписами. Підібрати на слух просту басову лінію (наприклад, з відомої пісні) та виконати її пальцями й медіатором. Створити короткий ритмічний малюнок у стилі «слеп» та записати його нотами та табулатурою.

Очікувані результати. Здобувач знає будову бас-гітари та функції її елементів. Володіє прийомами звуковидобування. Контролює силу атаки та ритмічну рівність. Виконує вправи та басові лінії різними техніками.

Музичний матеріал для опрацювання

Вправи. Атака медіатором Виконання відкритих струн (E, A, D, G, B, e) рівними ударами вниз і вгору.

Контроль сили атаки: від легкого торкання до акцентованого удару.

Звуковидобування легато Вправи на hammer-on та pull-off.

Контроль динаміки. Виконання гам у різних динамічних рівнях (piano, mezzo forte, forte).

Глушіння струн. Вправи на приглушення зайвих звуків правою та лівою рукою.

Етюди на відкритих струнах з чергуванням атаки вниз/вгору.

Етюд на легато-прийоми (hammer-on, pull-off) у межах пентатоніки.

Тема 3. Вивчення гамм.

Мета. Ознайомити здобувачів освіти з поняттям гами та її структурою. Сформувати навички виконання мажорних і мінорних гам у різних позиціях. Розвинути технічну вправність, координацію рук та орієнтацію на грифі. Виховати слухове сприйняття інтервалів і ладових особливостей.

Зміст. Технічні вправи: щоденне виконання гам C-dur, A-moll, G-dur? E-moll у чотири октави, арпеджіо. Звернути увагу на правильну аплікатуру та чергування пальців. Порівняти звучання та інтервальні відмінності мажор, мінор. Виконати гамму у різних ритмічних малюнках (чверті, восьмі, триолі). Практикувати гру з метрономом.

Завдання для самостійної роботи

Щоденна практика – виконання гам у різних тональностях (мінімум 2–3 на день). Скласти таблицю інтервалів для мажорної та мінорної гами. Скласти

невеликий етюд або басову лінію на основі гамових ходів. визначати на слух мажорну та мінорну гаму, зіграти їх на інструменті.

Очікувані результати

Здобувач знає структуру мажорних і мінорних гам. Володіє навичками виконання гам у різних позиціях та діапазонах. Має технічну вправність і точність у звуковидобуванні. Уміє застосовувати гамові ходи у практичних музичних завданнях.

Музичний матеріал

Мажорні гами: C, G, D, A, F (у відкритих позиціях та першій октаві).

Мінорні натуральні гами: A, E, D, G.

Пентатоніка: мажорна (C, G) та мінорна (A, E).

Хроматична гама: вправи на всі струни для розвитку рухомості лівої руки.

Вправи

Виконання гам у рівномірному ритмі (чверті, восьмі).

Секвенції (по терціях, квартових ходах).

Гами з зміною аплікатури (перехід між позиціями).

Виконання гам у різних ритмічних малюнках (синкопи, триолі).

Модуль II

Тема 4. Вивчення аплікатурних рішень для виконання тризвуків та септакордів.

Мета. Ознайомити здобувачів освіти з принципами побудови тризвуків та септакордів. Сформувані навички вибору та застосування аплікатурних рішень на грифі. Розвинути технічну вправність та слухове сприйняття акордових структур. Навчити комбінувати різні аплікатури для зручності виконання та музичної виразності.

Зміст. Тризвук – акордовий комплекс із трьох звуків (прима, терція, квінта). Пояснити різницю між аплікатурними варіантами (відкриті та закриті позиції). Виконати тризвук у трьох положеннях (основний, перша та друга інверсія). Септакорд – акордовий комплекс із чотирьох звуків (прима, терція, квінта, септима). Виконати домінантовий септакорд у двох позиціях. Порівняти звучання та зручність аплікатур. Виконати септакорд у різних інверсіях. Аплікатурні рішення: вибір позиції на грифі; використання відкритих та закритих струн; економія рухів та зручність переходів; варіанти розташування акорду (root position, inversions). Вправи на плавний перехід між тризвуками та септакордами. Виконати просту гармонічну послідовність (наприклад, C – Am – F – G7).

Завдання для самостійної роботи

Технічні вправи – щоденне виконання тризвуків та септакордів у різних тональностях. Скласти таблицю аплікатурних рішень для тризвуків і септакордів у двох позиціях. Підібрати на слух акордову послідовність із пісні та записати її табулатурою. Скласти невеликий етюд або басову лінію, що включає тризвуки та септакорди. Визначати на слух мажорний/мінорний тризвук та септакорд, зіграти їх на інструменті.

Очікувані результати

Здобувач знає структуру тризвуків та септакордів. Володіє навичками виконання акордів у різних позиціях та інверсіях. Має технічну вправність у переходах між акордами. Уміє застосовувати аплікатурні рішення у практичних музичних завданнях.

Орієнтовний перелік технічного матеріалу.

Вправи

Аплікатурні схеми тризвуків Вивчення мажорних, мінорних, зменшених та збільшених тризвуків у різних позиціях.

Септакорди у трьох позиціях Виконання акордів (maj7, min7, dom7, half-dim7) у відкритій, середній та високій позиції.

Арпеджіо акордів Виконання арпеджіо тризвуків та септакордів у різних тональностях.

Вправи на переміщення аплікатур Перехід між акордовими формами без втрати ритмічної точності.

Етюди

Етюд "Jazz Arpeggio Study" — використання арпеджіо септакордів у джазовому контексті.

Етюд "Chord Connection" — вправи на плавне з'єднання тризвуків у різних позиціях.

Етюди А. Бойка — вправи для гітари з акцентом на акордову аплікатуру.

Етюди Таррегі (адаптовані) — класичні приклади для розвитку аплікатури акордів.

Тема 5. Робота над етюдами.

Мета. Ознайомити здобувачів освіти з поняттям етюду як навчально-художнього твору. Сформувати навички технічного та художнього виконання етюдів. Розвинути координацію, ритмічну точність, аплікатурну гнучкість та музичну виразність. Навчити застосовувати етюди як засіб удосконалення техніки та розвитку інтерпретаційних навичок.

Зміст. Етюд – короткий музичний твір, спрямований на розвиток певної технічної навички (швидкість, аплікатура, ритм, динаміка). Види етюдів – технічні (спрямовані на вправність), художні (поєднують техніку та музичність).

Етюди допомагають закріпити гами, акорди, ритмічні малюнки та розвивають музичне мислення.

Виконати технічний етюд (на базі гам чи тризвуків). Проаналізувати його структуру та технічні труднощі. Вправи на рівномірність звуковидобування. Виконання етюду у повільному темпі з контролем аплікатури. Виконати етюд із динамічними відтінками (p, mf, f). Звернути увагу на музичну фразу та виразність. Виконати етюд у різних ритмічних малюнках (чверті, восьмі, триолі). Практикувати гру з метрономом.

Завдання для самостійної роботи

Щоденна практика – виконання програмних етюдів у різних темпах (повільний – середній – швидкий). Визначення технічних труднощів етюду та скласти план їх подолання. Записати аплікатурні варіанти етюду у нотах/табулатурі. Скласти

власний короткий етюд на основі гамових чи акордових ходів. Прослухати виконання етюду професійним музикантом та порівняти зі своїм.

Очікувані результати

Здобувач розуміє значення етюду як навчального твору. Володіє технічними навичками, необхідними для виконання етюдів. Має досвід художньої інтерпретації та застосування динаміки. Уміє створювати власні етюди як засіб розвитку техніки та творчості.

Збірки для аудиторної та самостійної роботи

Дмитро Мішин – Етюди для гітаристів початківців

Франсіско Таррега – Етюди

А. Бойко – "Етюди для гітари"

Мауро Джуліані – Етюди для гітари

Діонісіо Агуадо – Етюди

Тема 6. Робота над атакою в правій руці. Вправи для правої руки.

Мета. Сформувані навички правильної атаки звуку правою рукою. Розвинути контроль сили та рівномірності звуковидобування. Ознайомити здобувачів із різними варіантами атаки (м'яка, середня, жорстка). Виховати ритмічну точність та динамічну виразність.

Зміст. Атака – момент торкання струни пальцем чи медіатором, що визначає якість звуку. Види атаки: м'яка (легке торкання, теплий звук); середня (збалансований звук); жорстка (сильний удар, яскравий тембр). Сила пальців, кут атаки, положення руки, використання медіатора чи пальців.

Базові вправи на рівномірність: виконати гам із чергуванням пальців (вказівний–середній). Контроль силу атаки (від м'якої до жорсткої). Ритмічні вправи. Вправи на відкритих струнах у різних ритмах (чверті, восьмі, триолі). Виконання одну й ту саму вправу у трьох варіантах: piano, mezzo-forte, forte. Звернути увагу на якість звуку при зміні сили атаки. Комбіновані вправи. Чергуванням різних атак (від м'якої до жорсткої). Практикувати плавні переходи між динамічними відтінками. Рухомість лівої руки – формує технічну базу (гами, хроматика, легато). Координація – забезпечує синхронність між руками, що критично для ансамблевої гри.

Завдання для самостійної роботи

Щоденна практика – вправи на відкритих струнах із різною силою атаки. Скласти таблицю «м'яка – середня – жорстка атака» з описом відмінностей у звучанні.

Підібрати на слух басову лінію з пісні та виконати її у різних варіантах атаки.

Скласти власний ритмічний малюнок із чергуванням різних атак і записати його табулатурою.

Очікувані результати Здобувач володіє базовими прийомами атаки правою рукою. Уміє контролювати силу та якість звуковидобування. Має навички ритмічної точності та динамічної виразності. Виконує вправи та басові лінії з використанням різних атак.

Приклади музичного матеріалу.

Хроматичні гами Виконання гам у різних позиціях, з акцентом на плавність переходів.

Легато-вправи (hammer-on, pull-off) Для розвитку швидкості та незалежності пальців.

Секвенції по грифу Виконання гам у секвенціях (наприклад, по терціях чи квартах).

"Spider exercise" для гітари Перехресне чергування пальців лівої руки з різними струнами правої.

Арпеджіо з переміщенням по грифу Координація між аплікатурою та ритмічним малюнком.

Ритмічні вправи з акордами

Зміст першого року навчання

Вміє розрізнити напружене і вільне положення корпусу та рук у положенні сидячи. Вчиться використовувати медіатор. Повторює (грає) за викладачем музичний матеріал на відкритих струнах. Грає вправи на відкритих струнах в повільному темпі, використовуючи тривалості: цілі, половинні, четвертні та восьмі в розмірах $2/4$, $3/4$, $4/4$. Грає хроматичні вправи із застосуванням лівої руки на одній струні змінним штрихом. Правильне використання медіаторних штрихів під час виконання вправ та мелодій різними тривалостями. Вивчає звукоряд, запам'ятовує назву та послідовність нот у звукоряді, домагається чистого та щільного звуку. Продовжує грати вправи вивчені раніше вправи, вдосконалюючи виконавську техніку. Демонструє початкові навички гри в ансамблі (з викладачем). Вивчає такі акорди: *C, Am, A7, D7, G7, Em*. Грає такі послідовності акордів: *C-Am-C-Am, C-A7-C-A7, C-G7-C-G7, C-D7-C-D7, C-Em-C-Em*. Відпрацьовує поставлені викладачем завдання шляхом багаторазових повторень. Виконує на комплексному контрольному заході (академічному концерті) програму з 3-4 різнохарактерних п'єси на пам'ять.

Орієнтовний репертуар 1 року навчання

Joe Pass – "Autumn Leaves"

Wes Montgomery – "Four on Six"

Carlos Santana – "Europa"

Gary Moore – "Still Got the Blues"

Збірник "Класична та популярна музика в перекладі для електрогітари" (Київська академія мистецтв, 2018)

Ігор Закус – «Bass Etude»

Валентин Сильвестров «Мелодії» (адаптації для гітари)

Олександр Пономаренко. Аранжування українських народних пісень у стилі поп-рок та джаз-рок.

Андрій Чмир. Джаз-рокові та ф'южн композиції з використанням сучасних технік гри на гітарі.

Колядка у джазовій інтерпретації «Добрий вечір тобі»

Модуль III

Тема 8. Робота над твором. Виявлення технічних складнощів.

Мета. Формування навичок цілісної роботи над музичним твором. Виявлення та подолання технічних складнощів у процесі виконання. Розвиток

індивідуальної інтерпретації та художнього мислення. Виховання самостійності у підготовці та вдосконаленні твору.

Зміст. Аналіз нотного тексту Робота над складними фрагментами у повільному темпі з поступовим прискоренням. Звукові проблеми – баланс, інтонація, динаміка. Стилiстичні особливості – відповідність жанру, епохи, композиторського стилю. Використання технічних вправ, що моделюють проблемні місця. Формування аплікатурної та штрихової логіки. Розвиток виразності: динамічні відтінки, фразування, агогіка. Обговорення та корекція інтерпретаційних рішень.

Завдання самостійної роботи Повторення та закріплення матеріалу, опрацьованого на індивідуальних заняттях. Чергування роботи над технікою та художнім образом. Запис власного виконання, аналіз помилок. прослуховування інтерпретацій відомих виконавців, вивчення нотних редакцій. Поступове збирання твору – від окремих епізодів до цілісного виконання.

Очікувані результати.

Важливо навчити здобувача бачити логіку твору, де технічні труднощі, а де художні вершини. Індивідуальні заняття — корекція та спрямування, самостійна робота — закріплення та розвиток. Готовність твору: технічна впевненість та художня переконливість.

Тема 9. Фразування та штрихи.

Мета. Формування навичок музичного фразування як основи виразності виконання. Опанування різних штрихів (легато, стакато, маркато, спіккато тощо) та їх художнього застосування. Розвиток уміння поєднувати технічні прийоми зі стилістичними вимогами твору. Виховання інтерпретаційної самостійності та сценічної переконливості.

Зміст. Аналіз нотного тексту – визначення місць, де потрібні різні штрихи та фразування. Відпрацювання легато, стакато, маркато, акцентів у різних темпах. Робота над логікою музичної фрази, диханням, кульмінаціями. Застосування штрихів у контексті твору. Уточнення аплікатури, артикуляції, динаміки.

Завдання самостійної роботи

Закріплення штрихів у вправах та етюдах. Робота над фразами. Виділення початку, розвитку та завершення. Самоконтроль – запис власного виконання, аналіз плавності та виразності. Прослуховування прикладів – інтерпретації відомих виконавців для порівняння. Застосування штрихів і фразування у програмному репертуарі.

Очікувані результати. Навчити відчувати логіку музичної мови. Індивідуальні заняття — це пошук та корекція, самостійна робота — закріплення та розвиток. Кінцева мета — виразне, стилістично точне та сценічно переконливе виконання.

Тема 10. Робота над п'єсами. Постановка концертного номеру.

Мета. Формування навичок цілісного виконання музичних п'єс із дотриманням стилю та жанру. Розвиток уміння створювати художньо переконливий концертний номер (від вибору репертуару до сценічної подачі). Виховання сценічної культури та артистизму. Підготовка здобувача до

публічного виступу як завершального етапу навчальної роботи над твором. Підготовка до підсумкового виду контролю.

Зміст. Аналіз програмних творів (теоретичний, виконавський) визначення форми, стилю, технічних та інтерпретаційних складнощів. Робота над аплікатурою, ритмом, штрихами, динамікою – технічне опрацювання. Формування музичних образів, логіки розвитку, кульмінацій. Вибір темпу, динамічного плану, сценічної поведінки. Корекція помилок, відпрацювання сценічної впевненості.

Завдання самостійної роботи

Закріплення техніки. Повторення складних місць, робота над точністю та стабільністю. Формування інтерпретації – самостійний пошук художніх рішень, прослуховування прикладів відомих виконавців. Тренування виходу на сцену, контроль хвилювання, відпрацювання артистичної подачі. Запис власного виконання, аналіз виразності та сценічної готовності. Підготовка до виступу.

Очікувані результати.

Здобувач демонструє цілісне виконання п'єси з технічною точністю та художньою виразністю. Має навички сценічної культури та готовність до публічного виступу. Вміє працювати як під керівництвом викладача, так і самостійно, досягаючи високого рівня інтерпретації.

Модуль IV

Тема 11. Розвиток навичок читання нот з листа.

Мета. Формування навичок швидкого орієнтування у нотному тексті. Розвиток внутрішнього слуху та здатності передбачати звучання нот без інструментальної підтримки. Вироблення автоматизованих моторних реакцій при читанні нотного запису. Підвищення впевненості у виконанні незнайомих творів.

Зміст. Вправи на ритм. Читання ритмічних формул без інструмента (плескання, проговорювання). Виконання коротких ритмічних диктантів у різних розмірах. Інтервали та акорди. Читання з листа простих інтервальних послідовностей. Впізнавання та виконання акордів у різних положеннях. Мелодичні вправи. Виконання мелодій у різних тональностях (1–2 рядки). Читання партій з листа у простих ансамблевих фактурах.

Завдання для самостійної роботи

Щоденне читання 5–10 хвилин щодня читати новий уривок (етюд, пісня, вправа).

Виявлення складних місць. Транспонування. Читати прості мелодії у різних тональностях. Аналіз нотного тексту - перед виконанням визначати тональність, розмір, ритмічні особливості. Позначати місця потенційних труднощів (стрибки, синкопи, зміни ритму). Уявляти звучання нот без інструмента.

Очікуваний результат. Вільне орієнтування у розмірах 2/4, 3/4, 4/4. Автоматичне впізнавання основних інтервалів. Гнучкість у транспонуванні та зміні ключових знаків. Вміння синхронізуватися з іншими виконавцями. Впевнене виконання незнайомих мелодій.

Орієнтовний репертуар.

Франсіско Таррега – прості етюди (адаптовані для електрогітари) — розвиток аплікатури та читання нот.

Етюди А. Бойка — вправи для учнів музичних шкіл, спрямовані на читання нот з листа.

Sight-reading exercises (Berklee Guitar Method) — короткі приклади для читання ритмічних малюнків та акордових послідовностей.

Вправи на арпеджіо та акордові схеми — читання акордів у різних позиціях.

Joe Pass – "Autumn Leaves"

Wes Montgomery – "Four on Six"

Blues studies (Gary Moore – "Still Got the Blues")

Тема 12. Основи імпровізації. Застосування навичок імпровізації у виконанні творів.

Мета. Ознайомити з базовими принципами музичної імпровізації. Розвивати здатність творчо варіювати музичний матеріал у межах стилю та форми. Формувати навички використання імпровізації як засобу виразності у виконанні творів. Підвищити впевненість у власних інтерпретаційних рішеннях.

Зміст. Вправи на варіювання мелодії – виконання знайомих мелодій з невеликими змінами (ритмічними, інтонаційними). Імпровізація на задану гармонічну послідовність: використання акордів як основи для створення нових мелодичних ліній. Ритмічні імпровізації: зміна ритмічного малюнка у відомих фразах. Аналіз прикладів: прослуховування та розбір імпровізацій відомих музикантів.

Завдання для самостійної роботи Щоденні вправи: імпровізація на гамах, арпеджіо, простих акордових послідовностях. Створення варіантів знайомих мелодій: виконання однієї пісні у кількох імпровізаційних версіях. Зміна темпу, акцентів, синкопування у простих фразах. Фіксація своїх імпровізаційні спроби (ноти або аудіо). вивчення імпровізацій у різних жанрах (джаз, класика, народна музика).

Очікувані результати. Вміння створювати прості імпровізаційні варіанти знайомих мелодій. Розвиток внутрішнього слуху та здатності передбачати звучання гармонії. Формування навичок варіювання ритму та інтонації. Зростання впевненості у власних творчих рішеннях. Поступове вироблення індивідуального стилю імпровізації. Усвідомлення імпровізації як інструмента інтерпретації та виразності у виконанні творів.

Приклади творів та етюдів

Wes Montgomery – "Four on Six"

Joe Pass – "Autumn Leaves"

Pat Metheny – "Bright Size Life"

Carlos Santana – "Europa"

Blues Etudes (Gary Moore – "Still Got the Blues")

Charlie Christian – "Swing to Bop"

Тема 13. Основи джазового акомпанементу.

Мета. Ознайомити із базовими принципами джазового акомпанементу на бас-гітарі. Розвивати навички створення вокінг-басу, використання синкопованих ритмів та гармонічних основ. Формувати вміння підтримувати ансамбль, створюючи ритмічну та гармонічну опору. Виховувати музичну гнучкість та здатність імпровізувати у межах джазових стилів.

Зміст. Вправи на вокінг-бас – побудова лінії на основі акордових послідовностей (II–V–I, блюзова форма). Ритмічні вправи. Виконання акомпанементу з акцентами на слабкі долі, синкопи, зміни пульсації. Робота з акордовими схемами стандартів, підбір басових ходів. Аналіз прикладів - прослуховування записів джазових контрабасистів та бас-гітаристів (Рей Браун, Джако Пасторіус) з розбором їхніх ліній. Музичний матеріал – ритмічний акомпанемент акордами, використання синкопи та імпровізаційних вставок. охоплює як традиційний джаз, так і сучасні ф’южн-прикладі, що дозволяє показати еволюцію акомпанементу.

Завдання для самостійної роботи

Щоденні вправи. створення вокінг-басу на простих акордових послідовностях. Вивчення джазових стандартів: робота з 12-тактовим блюзом, II–V–I у різних тональностях. Зміна акцентів, використання пауз, синкоп. Запис та аналіз басових ліній відомих джазових виконавців. Створення власних варіантів акомпанементу до знайомих мелодій. Нотування власних басових ліній та коротких імпровізаційних фрагментів.

Очікувані результати. Вміння будувати вокінг-бас на основі акордових послідовностей. Розвиток ритмічної гнучкості та відчуття джазового свінгу. Здатність створювати гармонічно обґрунтовані басові лінії. Вміння акомпанувати у різних джазових стилях (свінг, блюз, боп). Формування навичок імпровізації у межах акомпанементу. Усвідомлення ролі бас-гітари як основи ансамблю.

Приклади музичного матеріалу.

Joe Pass – "Autumn Leaves"

Wes Montgomery – "Four on Six" поєднання акомпанементу та імпровізації.

Charlie Christian – "Swing to Bop"

Pat Metheny – "Bright Size Life" Джаз-ф’южн

George Benson – "On Broadway" акомпанемент з елементами фанк-джазу.

Зміст другого року навчання

Вчиться контролювати стан м’язів та положення рук. Виконує гами *C-dur* та *a-moll* в нульовій позиції з використанням відкритих струн змінним штрихом. Грає пентатоніку *e-moll*. Грає акорди *E*, *Dm*. Виконує ритмічні фігури з використанням крапки біля ноти. Грає акордові послідовності з використанням нових вивчених акордів: *Am-E-Am-E*, *C-E-C-E*, *A-D-A-D*, *Am-Dm-Am-Dm*, *A-Dm-A-Dm*. Виконує прості ритмічні малюнки з використанням вивчених акордових послідовностей. Усвідомлює залежність якості звука від своєчасного переходу зі струни на струну. Розуміє важливість руху правої руки в діагональному напрямку. Використовує різну силу звука під час виконання творів, розуміє що таке *forte*, *piano*, *mezzo piano*, *mezzo forte*. Грає нескладні послідовності використовуючи ч. 4, ч. 5. та power chords. Грає в повільному

темпі вертикальну пентатоніку *a-moll* у *V* позиції використовуючи змінний штрих. Грає акордові послідовності: *C-Am-Dm-G7*, *C-Em-Dm-G7*, *G-Em-Am-D7*. Грає дуолі та квартолі в повільному темпі з допомогою метронома. Виконує 3-4 твори у кожному модулі. Грає дуолями та квартолями вивчені мінорні пентатоніки. Грає акорди та послідовності: *B7*, *E7*; *G-B7-Em-C*, *Am-Dm-E7-Am*. Знає та називає репертуар відомих виконавців та ансамблів, рекомендованих викладачем. Вміє визначити загальну кількість необхідного робочого часу для самостійного виконання домашньої роботи, розподілити його протягом дня. Починає грати з інструментальною фонограмою Грає акомпанемент до раніше вивчених мелодій. Використовує прийом *palm mute* у вправах та музичних творах.

Орієнтовний репертуар 2 року навчання

Етюди та вправи

Етюди Франсіско Таррегі (адаптовані для електрогітари) — розвиток аплікатури та читання нот.

Етюди А. Бойка — вправи для середнього рівня.

Вправи на арпеджію, акордові схеми та імпровізацію у джазових і блюзових стилях.

Технічні вправи на бенди, вібрато, легато та слайди.

Твори та стандарти

Joe Pass – "Autumn Leaves" (джазовий акомпанемент + імпровізація).

Wes Montgomery – "Four on Six" (джазова імпровізація, акордові ходи).

Carlos Santana – "Europa" (мелодична імпровізація, виразні прийоми).

Gary Moore – "Still Got the Blues" (блюзова імпровізація, розвиток виразності).

Pat Metheny – "Bright Size Life" (джаз-ф'южн, сучасний акомпанемент).

Твори Ігоря Закуса (Jazz Kolo)

Олександр Козаренко – сучасні варіації на народні теми

Модуль V

Тема 14. Робота над вібрато та бендам, використання слайдів та доречність збагачення прийомами під час виконання композицій. Мелізми.

Мета Сформувати навички використання вібрато, бенду та слайдів як виразних засобів у грі на інструменті. Ознайомити із поняттям мелізмів та їх доречністю у виконанні. Розвинути відчуття стилістичної міри та музичної виразності при збагаченні композицій технічними прийомами.

Зміст. Виконати вправи на вібрато (рівномірність, контроль амплітуди та швидкості). Практикувати бенди на різних струнах та у різних позиціях гри. Відпрацювати слайди (вгору, вниз, комбіновані) у простих ритмічних малюнках. Виконати музичні твори з використанням мелізмів. Обговорити приклади доречності та недоречності застосування прийомів у різних стилях (рок, джаз, фанк).

Завдання для самостійної роботи

проаналізувати власне виконання вправ на вібрато та бэнд (звернути увагу на чистоту інтонації). Виконати знайому композицію, додавши слайди та мелізми у вибраних місцях, і порівняти звучання з оригіналом. Підготувати імпровізаційний етюд (8–12 тактів), де використати всі прийоми теми.

Прослухати приклади відомих бас-гітаристів (наприклад, Джако Пасторіус, Віктор Вутен) та визначити, як вони застосовують ці техніки.

Очікувані результати здобувач володіє базовими техніками вібрато, бенду та слайду на бас-гітарі. Вміє застосовувати мелізми у музичному контексті, не перевантажуючи композицію. Має навички аналізу та самоконтролю власного виконання. Демонструє здатність до творчого збагачення музичного матеріалу виразними прийомами. Формує індивідуальний стиль гри з урахуванням доречності використання технічних засобів.

Приклади музичних творів

Jimi Hendrix – "Little Wing"

Eric Clapton – "Tears in Heaven"

Carlos Santana – "Europa"

Steve Vai – "For the Love of God"

Gary Moore – "Still Got the Blues"

Тема 15. Техніка "sweep" як спосіб виконання арпеджіо.

Мета. Ознайомити з технікою sweep picking як способом виконання арпеджіо. Розвинути навички плавного та контрольованого руху правої руки. Сформувати аплікатурні рішення для арпеджіо тризвуків та септакордів. Навчити застосовувати техніку sweep у музичних творах та імпровізації.

Зміст. Демонстрація базових прийомів sweep (рух медіатором вниз/вгору по струнах). Виконання арпеджіо мажорних та мінорних тризвуків у різних позиціях. Робота над координацією правої та лівої руки (синхронність рухів). Виконання прав на чистоту звуку та ритмічну точність.

Завдання для самостійної роботи

Вправи на арпеджіо септакордів (maj7, min7, dom7) у різних тональностях. Виконання гам та арпеджіо з використанням sweep у повільному та середньому темпі. Запис власного етюду або короткої імпровізації з використанням sweep. Аналіз прикладів відомих гітаристів (відео/ноти) та спроба відтворення уривків.

Очікувані результати

Здобувач володіє базовою технікою sweep (рух медіатором вниз/вгору). Вміє виконувати арпеджіо тризвуків та септакордів у різних позиціях. Має навички синхронізації правої та лівої руки. Може застосувати sweep у власних етюдах та імпровізаціях. Розуміє доречність використання sweep у різних музичних стилях (джаз, рок, метал).

Орієнтовний репертуар

Frank Gambale – "Sweep Picking Etudes" (класичні вправи для освоєння техніки).

Yngwie Malmsteen – "Arpeggios from Hell" (уривки для демонстрації швидкісного sweep).

Joe Pass – "Autumn Leaves" (арпеджіо акордів) — джазовий контекст.

Етюди А. Бойка

Тема 16. Техніка "Tapping" як спосіб виконання арпеджіо. "Tapping" в імпровізації.

Мета Ознайомити студентів із технікою tapping як способом виконання арпеджіо. Розвинути навички використання tapping у сольних партіях та

імпровізації. Сформувати аплікатурні рішення для арпеджіо тризвуків та септакордів із застосуванням tapping. Навчити інтегрувати tapping у різні музичні стилі (рок, джаз, ф'южн).

Зміст. Демонстрація прийомів tapping (одно- та дворукове tapping). Виконання арпеджіо тризвуків у техніці tapping. Вправи на координацію правої та лівої руки. Виконання коротких етюдів з використанням tapping у різних позиціях. Прослуховування прикладів відомих гітаристів/басистів, що застосовують tapping.

Завдання для самостійної роботи

Вправи на арпеджіо септакордів (maj7, min7, dom7) у техніці tapping. Виконання гам та секвенцій tapping у різних тональностях. Запис власного етюдів або короткої імпровізації з використанням tapping. Аналіз відео/нотових прикладів відомих виконавців (наприклад, Billy Sheehan, Eddie Van Halen).

Очікувані результати Здобувач володіє базовою технікою tapping (одно- та дворукове). Вміє виконувати арпеджіо тризвуків та септакордів у tapping. Має навички синхронізації правої та лівої руки. Може застосувати tapping у власних етюдах та імпровізаціях. Розуміє доречність використання tapping у різних музичних стилях.

Орієнтовна програма за темою

Eddie Van Halen – "Eruption" — класичний приклад tapping у рок-гітарі.

Steve Vai – "For the Love of God" (уривки) — використання tapping у імпровізації.

Joe Satriani – "Midnight" — приклад дворукового tapping.

Етюди А. Бойка — вправи для освоєння tapping

Модуль VI

Тема 17. Робота над чистотою виконання. Техніки глушіння струн правою та лівою руками.

Мета. Сформувати навички чистого звуковидобування на інструменті. Ознайомити із техніками глушіння струн правою та лівою руками. Розвинути контроль над небажаними обертонами та шумами. Навчити застосовувати прийоми глушіння у різних стилях (джаз, рок, фанк, блюз).

Зміст. Демонстрація базових прийомів глушіння правою рукою (великий палець, долоня). Виконання вправ на глушіння лівою рукою (легке торкання пальців до струн). Практика комбінованого глушіння (правою + лівою рукою). Виконання простих гітарних ліній із контролем чистоти звучання.

Завдання для самостійної роботи Вправи на глушіння відкритих струн у різних ритмічних малюнках. Виконання гам та арпеджіо з акцентом на чистоту звучання. Запис власного етюдів або короткої імпровізації з використанням технік глушіння. Аналіз прикладів відомих виконавців (відео/ноти) з акцентом на чистоту виконання.

Очікувані результати. Здобувач володіє базовими техніками глушіння правою та лівою руками. Вміє контролювати небажані звуки та обертони. Має навички чистого виконання гам, арпеджіо та простих творів. Може застосувати техніки глушіння у власних етюдах та імпровізаціях. Розуміє значення чистоти виконання для ансамблевої та сольної гри.

Орієнтовний репертуар

Eric Clapton – "Layla" (Unplugged) — приклади глушіння у блюзовому контексті.

Gary Moore – "Still Got the Blues" — контроль чистоти при використанні вібрато та бендів.

Joe Pass – "Autumn Leaves" — джазовий акомпанемент із глушінням зайвих струн.

Етюди А. Бойка — вправи для розвитку чистоти виконання акордів та арпеджіо.

Тема 18. Виконання нонакордів та септакордів за допомогою прийомів "sweep, tapping".

Мета. Ознайомити студентів із застосуванням технік sweep picking та tapping для виконання складних акордових структур (септакорди, нонакорди). Розвинути навички плавного виконання арпеджіо складних акордів. Сформувані аплікатурні рішення для акордових послідовностей у різних позиціях. Навчити інтегрувати техніки sweep і tapping у імпровізацію та концертне виконання.

Зміст. Демонстрація аплікатур септакордів (maj7, min7, dom7, half-dim7) та нонакордів (9, min9, maj9). Виконання арпеджіо септакордів у техніці sweep (рух медіатором вниз/вгору). Виконання арпеджіо нонакордів у техніці tapping (одно- та дворукове tapping). Практика комбінованого використання sweep, tapping у коротких етюдах. Виконання уривків із джазових та рокових стандартів, де застосовуються ці техніки.

Завдання для самостійної роботи. Вправи на арпеджіо септакордів у різних тональностях (по квартовому колу). Вправи на арпеджіо нонакордів із використанням tapping у різних позиціях. Запис власного етюд або короткої імпровізації з використанням sweep та tapping. Аналіз прикладів відомих виконавців (відео/ноти) та спроба відтворення уривків.

Очікувані результати. Здобувач володіє технікою sweep та tapping для виконання арпеджіо складних акордів. Вміє виконувати септакорди та нонакорди у різних аплікатурних варіантах. Має навички комбінованого використання технік у імпровізації. Може застосувати sweep і tapping у власних етюдах та концертних виступах. Розуміє доречність використання цих технік у різних музичних стилях (джаз, рок, ф'южн, метал).

Приклади музичного матеріалу

Frank Gambale – "Sweep Picking Etudes" — класичні вправи на арпеджіо септакордів.

Eddie Van Halen – "Eruption" — приклад tapping у сольних партіях.

Joe Satriani – "Midnight" — дворукове tapping на арпеджіо.

Steve Vai – "For the Love of God" (уривки) — поєднання sweep та tapping у імпровізації.

Тема 19. Техніки "hammer-on, pull-off", вправи на легато.

Мета Ознайомити із техніками hammer-on та pull-off як основними прийомами легато. Розвинути навички плавного звуковидобування без використання постійної атаки правою рукою. Сформувані аплікатурні рішення для виконання

гам, арпеджіо та мелодичних фраз у техніці легато. Навчити застосовувати легато у сольних партіях та імпровізації.

Зміст. Демонстрація прийомів hammer-on та pull-off на одній струні. Виконання вправи 1–2–3–4 з використанням легато-приймів. Практика гам (до 4-х знаків) у техніці легато. Виконання коротких етюдів, де основний акцент зроблено на плавність звучання. Колективне виконання уривків із творів, де застосовується легато.

Завдання для самостійної роботи Виконання гам у різних тональностях (до 4-х знаків мажорні, мінорні) із застосуванням hammer-on та pull-off. Вправи на секвенції (по терціях, квартових інтервалах) у техніці легато. Запис власного етюдів або короткої імпровізації з використанням легато. Аналіз прикладів відомих виконавців (відео/ноти) та спроба відтворення уривків.

Очікувані результати Здобувач володіє базовими техніками hammer-on та pull-off. Вміє виконувати гами та арпеджіо у техніці легато. Має навички плавного звуковидобування та контролю динаміки. Може застосувати легато у власних етюдах та імпровізаціях. Розуміє доречність використання легато у різних музичних стилях (джаз, рок, блюз, ф'южн).

Орієнтовний музичний матеріал

Eddie Van Halen – "Eruption" (уривки) — приклади використання hammer-on та pull-off у швидкісних пасажах.

Joe Satriani – "Always With Me, Always With You" — мелодичне легато у рок-баладі.

Steve Vai – "For the Love of God" (уривки) — поєднання легато з іншими техніками.

Етюди А. Бойка — вправи на розвиток легато.

Тема 20. Техніка "chicken-picking" в обігруванні акордів.

Мета. Ознайомити із технікою chicken-picking як способом ритмічного та артикуляційного обігрування акордів. Розвинути навички комбінованої атаки (медіатор, пальці) для досягнення характерного «щипкового» звучання. Сформулювати аплікатурні рішення для акордових послідовностей у стилях кантрі, блюз, рок та фанк. Навчити застосовувати chicken-picking у акомпанементі та сольних вставках.

Зміст. Робота над прийомами chicken-picking (медіатор + середній/безіменний пальці). Виконання простих акордових послідовностей із використанням chicken-picking (гами до 4-х знаків). Практика ритмічних малюнків (синкопи, shuffle, straight). Виконання етюдів, де акцент зроблено на характерне «щипкове» звучання. Виконання уривків із кантрі та блюзових стандартів.

Завдання для самостійної роботи. Вправи на акордові послідовності (I–IV–V) у різних тональностях (мажор, мінор до 4-х знаків) із застосуванням chicken-picking. Виконання гам та арпеджіо з акцентом на комбіновану атаку. Запис власного етюдів або короткої імпровізації з використанням chicken-picking. Аналіз прикладів відомих виконавців (відео/ноти) та спроба відтворення уривків.

Очікувані результати. Здобувач володіє базовою технікою chicken-picking. Вміє виконувати акордові послідовності з характерним щипковим звучанням.

Має навички комбінованої атаки та контролю динаміки. Може застосувати *chicken-picking* у власних етюдах та імпровізаціях. Розуміє доречність використання *chicken-picking* у різних музичних стилях.

Орієнтовний музичний матеріал

Albert Lee – "Country Boy" — класичний приклад *chicken-picking* у кантрі.

Brent Mason – "Hot Wired" — використання *chicken-picking* у сучасному кантрі-рок.

James Burton – акомпанемент Елвіса Преслі — приклади *chicken-picking* у рок-н-ролі.

Етюди А. Бойка — вправи на комбіновану атаку

Зміст третього року навчання

Грає блюзові гами *a-moll* та *e-moll* від шостої струни у вертикальному напрямку змінним штрихом. Грає вивчені пентатоніки та блюзові гами дуолями, тріолями, квартолями з допомогою метронома. Використовує *swing* та *shuffle* під час виконання вправ та композицій. Використовує вивчені акордові аплікатури в поєднанні з прийомом баре (мажорні та мінорні). Грає простий акомпанемент, використовуючи ритмічні фігури в різних стилях (блюз, рок, поп) з використанням синкопованого ритму (*swing ma shuffle*). Грає вивчені пентатоніки та блюзові гами дуолями, тріолями, квартолями та синкопованими дуолями (*swing, shuffle*) з метрономом. Розвиток координації рук та удосконалення штрихової техніки. Грає хроматичну гаму від ноти «мі» в три октави, починаючи від 6-ї відкритої струни, використовуючи змінний штрих медіатора. Грає гами *C-dur* у дві октави починаючи з 6-ї струни у вертикальному напрямку. Гама *G-dur* у дві октави починаючи з 6-ї струни у вертикальному напрямку. Удосконалення змін позицій. Продовження роботи над якісним звуковидобуванням. Виконує всі вивчені гами різними ритмічними малюнками: дуолями, тріолями, квартолями, *shuffle*. Використовує аплікатури вивчених гам під час розучування та виконання інструментальних композицій. Грає вправи з використанням прийомів *pool ma hammer*. Вчиться використовувати прийоми *pool ma hammer* у невеликих фразах та патернах. Виконує нескладні арпеджіо, контролюючи роботу правої руки. Вчиться акомпанувати за допомогою прийому арпеджіо. Виконує 3-4 твори.

Орієнтовний репертуар третього року навчання

Deep Purple – Smoke on the Water

Led Zeppelin – Stairway to Heaven

W.B. King – The Thrill Is Gone

Wes Montgomery – Four on Six

Steve Vai – For the Love of God

Joe Satriani – Always With Me, Always With You

Модуль VII

Тема 21. Основи джазової імпровізації.

Мета. Ознайомити здобувачів з базовими принципами джазової імпровізації. Розвинути навички побудови сольних партій на основі гармонічних схем (II–V–I, блюзова форма, стандартні прогресії). Формувати музичне мислення, слухову

реакцію та здатність до творчого самовираження у джазовому контексті. Підготувати до ансамблевої та сольної концертної практики.

Зміст. Аналіз гармонічних схем джазових стандартів (Autumn Leaves, Blue Bossa, All The Things You Are). Практика імпровізації на обмеженій кількості звуків (наприклад, пентатоніка, блюзова гама). Виконання джем-сесій у форматі “call & response”. Розбір прикладів імпровізацій від видатних музикантів (Jaco Pastorius, Wes Montgomery).

Самостійна робота. Транскрипція коротких фраз із записів джазових бас-гітаристів та гітаристів. Створення власних імпровізаційних етюдів на 12-тактовий блюз. Практика гри з метрономом у різних темпах та розмірах. Підготовка сольного виступу (2–3 хвилини імпровізації на стандарт).

Очікувані результати Володіння базовими прийомами джазової імпровізації (арпеджіо, хроматика, пентатоніка, блюзова гама). Уміння імпровізувати на простих гармонічних схемах. Розвиток слухового контролю та здатності реагувати на зміну гармонії. Формування індивідуального стилю та сценічної впевненості. Підготовка до виконання джазових стандартів у концертному репертуарі.

Орієнтовна програма

Wes Montgomery – Four on Six (імпровізація на акордовій прогресії).

Kenny Burrell – Chitlins Con Carne (блюзова імпровізація).

Joe Pass – Blues for Alice (бопова лексика, складні гармонії).

Вправи – ритмічні, гармонічні, мелодичні

Blues Etude: імпровізація на блюзовій формі з використанням бендінгів, легато та блюзових кліше.

Chord-Melody Etude: етюд на тему Autumn Leaves з поєднанням акордів і мелодії.

Webop Etude: коротка імпровізація на II–V–I з використанням хроматичних проходів і бопових фраз.

Тема 22. Використання ладів народної музики.

Мета. Ознайомити здобувачів з ладовою системою української та світової народної музики (дорійський, міксолідійський, еолійський, фрігійський тощо). Розвинути навички імпровізації та акомпанементу на основі народних ладів. Сформуванню розуміння стилістичних особливостей народної музики та її інтеграції у сучасні жанри (джаз, рок, ф’южн). Підготувати до виконання концертних програм із використанням народних інтонацій.

Зміст. Аналіз прикладів народних мелодій у різних ладах (українські колядки, веснянки, балканські та кельтські мотиви). Виконання етюдів на основі дорійського та міксолідійського ладів. Імпровізація у форматі ансамблю: бас створює остінатний супровід, гітара імпровізує мелодію. Розбір творів сучасних композиторів, які використовують народні лади (наприклад, джазові аранжування українських пісень).

Самостійна робота. Транскрипція народних мелодій та їх адаптація для бас-гітари та електрогітари. Створення власних етюдів у вибраному ладі (наприклад, дорійський етюд у D). Підготовка сольної імпровізації на основі

народної теми. Порівняння звучання одного мотиву у різних ладах (дорійський vs еолійський).

Очікувані результати. Знання основних народних ладів та їх характерних інтонацій. Вміння імпровізувати у народних ладах на бас-гітарі та електрогітарі. Розвиток навичок акомпанементу та створення остінатних структур. Формування стилістичної гнучкості та здатності інтегрувати народні інтонації у сучасну музику.

Орієнтовна навчальна програма

Мелодична імпровізація у дорійському ладі (A Dorian).

Варіації на тему веснянки у еолійському ладі (E Aeolian).

Джаз-рок імпровізація у фрігійському ладі (E Phrygian).

Адаптовані твори для електрогітари

Дмитро Мішин – авторські етюди для гітари

Василь Барвінський – варіації та обробки народних тем у камерних творах

Бела Барток Румунські народні танці

Тема 23. Вивчення “swing” та “shafle”

Мета. Ознайомити з ритмічними особливостями стилів swing та shuffle. Розвинути навички виконання характерного «гойдання» (swing feel) та триольного пульсу (shuffle feel). Сформувати вміння імпровізувати та акомпанувати у цих стилях. Підготувати здобувачів до сольної та ансамблевої концертної практики у джазових та блюзових жанрах.

Зміст. Аналіз ритмічних моделей swing та shuffle (порівняння рівних восьмих і «гойданих» восьмих). Виконання етюдів у форматі «call & response» між басом і гітарою. Практика ансамблевої гри: бас створює walking line, гітара акомпанує акордами у стилі comping. Розбір прикладів із джазових та блюзових стандартів (Take the A Train, Sweet Home Chicago).

Завдання для самостійної роботи. Транскрипція фраз із записів джазових та блюзових музикантів (Ray Brown, Freddie Green). Створення власних етюдів у стилі swing та shuffle. Практика гри з метрономом у «2 і 4» для відчуття джазового свінгу. Підготовка сольної імпровізації на блюзову форму у стилі shuffle.

Очікувані результати. Володіння ритмічними моделями swing та shuffle. Уміння створювати walking bass та акомпанемент у цих стилях. Розвиток імпровізаційних навичок у джазовому та блюзовому контексті. Підготовка до виконання концертних програм у стилях джаз, блюз, рок-н-рол.

Орієнтовний репертуар

Comping Etude – акордовий супровід у стилі Freddie Green.

Shuffle Blues Etude – варіації на блюзову форму.

Swing Solo Etude – імпровізація на тему All of Me.

Вправи на акордовий ритмічний супровід у swing.

Shuffle-ритм із використанням power chords.

Імпровізація у стилі джаз-блюз з триольним пульсом.

Модуль VIII

Тема 24. Використання позатональних ступенів. Застосування хроматизмів та цілотонної гамми.

Мета Ознайомити з поняттям позатональних ступенів та їх роллю у сучасній музиці. Розвинути навички використання хроматичних ходів та цілотонної гамми у сольному та ансамблевому виконанні. Сформувати здатність інтегрувати хроматизми у джазові, рокові та сучасні імпровізації. Підготувати до концертного виконання творів із застосуванням позатональних елементів.

Зміст. Аналіз прикладів використання хроматизмів у джазових стандартах (All The Things You Are, Donna Lee). Виконання етюдів на цілотонній гамі (наприклад, імпровізація на акорді домінант-септакорд). Практика імпровізації з використанням позатональних проходів у ансамблевому форматі. Розбір прикладів від відомих виконавців (Jaco Pastorius, Joe Pass, John Coltrane).

Завдання для самостійної роботи. Транскрипція хроматичних фраз із джазових записів. Створення власних етюдів на цілотонній гамі. Практика імпровізації на II–V–I прогресії з використанням позатональних ступенів. Порівняння звучання діатонічних і хроматичних ліній у власних імпровізаціях.

Очікувані результати Знання принципів використання позатональних ступенів. Володіння технікою хроматичних проходів та цілотонної гамми. Уміння інтегрувати хроматизми у сольні та ансамблеві імпровізації. Підготовка до виконання концертних програм у сучасних стилях (джаз, ф'южн, рок).

Орієнтовна навчальна та технічна програма.

Вправи на хроматичні гамми у різних позиціях гри.

Цілотонні пасажі з використанням легато та бендінгів.

Імпровізація з позатональними вставками у джазових стандартах.

Етюд «Хроматичні лінії» – імпровізація на стандарт Autumn Leaves.

Цілотонний етюд – сольна імпровізація на акорді A7.

Етюд «Позатональні варіації» – на тему All of Me.

Мирослав Скорик – «Мелодія» (адаптація для електрогітари)

Аранжування української народної пісні «Їхав козак за Дунай»

Тема 25. Вивчення більш складних творів. Поповнення репертуару кращими зразками світової та української естрадної музики. Знайомство з національною спадщиною українського народу.

Мета. Ознайомити з більш складними творами світової та української естрадної музики. Розширити концертний та навчальний репертуар за рахунок кращих зразків популярної музики. Сформувати розуміння національної спадщини українського народу через адаптацію народних тем у сучасних аранжуваннях. Розвинути технічні та імпровізаційні навички у складніших музичних формах.

Зміст. Аналіз гармонічних та ритмічних особливостей складних естрадних творів. Виконання аранжувань українських та світових пісень. Практика імпровізації на основі складних гармонічних схем. Розбір прикладів сучасних аранжувань народних мелодій у джаз-рок та поп-стилі.

Завдання для самостійної роботи. Транскрипція партій з відомих естрадних творів. Підготовка сольних номерів на основі українських народних пісень.

Створення власних варіацій та імпровізацій на теми світових хітів. Вивчення складних технічних етюдів для розвитку майстерності.

Очікувані результати Володіння складнішими формами та стилями естрадної музики. Розширення концертного та навчального репертуару. Здатність інтегрувати українську народну спадщину у сучасні музичні інтерпретації. Розвиток технічної майстерності та сценічної впевненості.

Орієнтовна навчальна на технічна програма.

Етюд «Мелодичні імпровізації» – на основі світових хітів.

Етюд «Блюз-рок соло» – складніші технічні прийоми.

Етюд «Народна варіація» – імпровізація на українську тему у джаз-рок стилі.

Вправи на швидкі пасажі та легато.

Техніка акордових варіацій у складних формах.

Імпровізація з використанням народних інтонацій у джаз-рок стилі.

Тема 26. Блюзова гама та секвенції.

Мета. Ознайомити з будовою та особливостями блюзової гами (мінорна пентатоніка та «blue note»). Розвинути навички використання секвенцій як засобу варіювання та розвитку музичного матеріалу. Сформувати вміння імпровізувати та створювати сольні й акомпануючі партії у блюзовому стилі. Підготувати до концертного виконання блюзових стандартів та авторських імпровізацій.

Зміст. Аналіз структури блюзової гами та її застосування у різних тональностях. Виконання етюдів на основі секвенцій (інтервальні, ритмічні, ладові). Імпровізація у форматі «call & response» між басом і гітарою. Розбір прикладів блюзових стандартів (Sweet Home Chicago, The Thrill Is Gone).

Завдання для самостійної роботи. Транскрипція блюзових соло від відомих виконавців (B.B. King, Stevie Ray Vaughan, Jaco Pastorius). Створення власних етюдів на блюзовій гамі з використанням секвенцій. Практика імпровізації на 12-тактову блюзову форму. Порівняння звучання діатонічних та блюзових гам у власних імпровізаціях.

Очікувані результати Знання структури блюзової гами та її варіацій. Володіння технікою секвенцій у сольному та акомпануючому виконанні. Уміння імпровізувати на основі блюзової форми. Підготовка до виконання концертних програм у стилях блюз, рок, джаз.

Орієнтовна навчальна на технічна програма.

Етюд «Блюзова імпровізація» – на мінорній пентатоніці з blue note.

Етюд «Секвенції у блюзовій гамі» – інтервальні та ритмічні варіації.

Етюд «Блюз-рок соло» – імпровізація на 12-тактову форму.

Вправи на мінорну пентатоніку з blue note (тональності до 7-ми знаків).

Секвенції у різних інтервалах (терції, кварта, квінти).

Імпровізація у стилі джаз-блюз з використанням секвенцій.

Зміст четвертого року навчання

Робота над розвитком техніки для виконання творчих завдань. Вміє свідомо опрацьовувати гами, вправи та етюди, виправляє неякісне звучання. Використовує такі звукові ефекти як: *overdrive, distortion, delay*. Застосовує демпфірування для досягнення чистоти та якості звучання. Знає аплікатури

великих та малих септакордів з використанням прийому баре в різних позиціях. Вчиться грати стабільно та емоційно. Виконує гаму *C-dur* септакордами з використанням прийому баре в горизонтальному напрямку (основний звук на 5-ій струні): *Cmaj7-Dm7-Em7-Fmaj7-Gmaj7-Am7-Bdim-Cmaj7*. Свідомо опрацьовує гами, вправи та етюди. Вміє під час самостійної роботи першочергово працювати над важкими місцями в доступному темпі з метрономом. Накопичення виконавських навичок, удосконалення слухомоторної координації. Вивчення нових технічних прийомів. Продовження опанування можливостей звукопідсилювальної апаратури. Виконує прийоми трель, форшлаг у вправах та в композиціях. Знає як вони позначаються. Використовує різні темброві особливості звукопідсилювальної апаратури для розкриття художнього змісту творів. Виконує вивчені гами від нот: *G, A, B, C, D, E* на шостій струні дуолями, тріолями, квартолями, shuffle із поступовим прискоренням темпу. Використовує прийом let ring під час гри вправ та інструментальних композицій. Виконує 3-4 твори.

Орієнтовний концертний репертуар 4 року навчання

Freddie Green-style comping у Swing Standards.

T-Bone Walker – Stormy Monday (shuffle-blues).

Chuck Berry – Johnny B. Goode (рок-н-рол shuffle).

Joe Pass – Chromatic Etude

John Scofield – Some Nerve

Django Reinhardt – Minor Swing

Carlos Santana – Europa (мелодична імпровізація).

Eric Clapton – Layla (блюз-рокова складна форма).

Українська народна пісня Червона рута – сучасна інтерпретація.

B.B. King – The Thrill Is Gone

Stevie Ray Vaughan – Pride and Joy

Мирослав Скорик – Гуцульський триптих (адаптація для електрогітари)

Валентин Сильвестров – Мелодії (у джазових аранжуваннях)

6.2 Структура освітнього компоненту

ТЕМА	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	Всього	У тому числі					Всього	У тому числі				
		Лекції	Семінари	Практичні	Індивід. роб.	Самос. робота		Лекції	Семінари	Практичні	Індивід.	Самос. робота
МОДУЛЬ 1.												
Змістовий модуль 1												
Тема 1. Знайомство з навичками здобувачів освіти.	5				2	3	5				1	4
Тема 2. Будова бас-гітари, основи звуковидобування.	20				14	6	20				1	19
Змістовий модуль 2												
Тема 3. Вивчення гамм.	20				16	4	20				8	12

Модульний контроль знань Диференційований залік												
Всього за модулем	45			32	13	45				10	35	
МОДУЛЬ 2.												
Змістовий модуль 3												
Тема 4. Вивчення аплікатурних рішень для виконання тризвуків та септакордів.	10			8	2	10				2	8	
Тема 5. Робота над етюдами.	12			8	4	12				2	10	
Змістовий модуль 4												
Тема 6. Робота над атакою в правій руці. Вправи для правої руки.	11			8	3	11				2	9	
Тема 7. Вправи на розвиток рухомості лівої руки. Вправи на координацію.	12			8	4	12				4	8	
Модульний контроль знань. Диф.залік												
Всього за модулем	45			32	13	45				10	35	
МОДУЛЬ 3.												
Змістовий модуль 5												
Тема 8. Робота над твором. Виявлення технічних складнощів.	20			16	4	20				4	16	
Тема 9. Фразування та штрихи.	20			16	4	20				4	16	
Змістовий модуль 6												
Тема 10. Робота над п'єсами. Постановка концертного номеру.	20			16	4	20				4	16	
Модульний контроль знань. Екзамен												
Всього за модулем	60			48	12	60				12	48	
МОДУЛЬ 4.												
Змістовий модуль 7												
Тема 11. Розвиток навичок читання нот з листа.	20			16	4	20				4	16	
Тема 12. Основи імпровізації. Застосування навичок імпровізації у виконанні творів.	20			16	4	20				4	16	
Змістовий модуль 8												
Тема 13. Основи джазового акомпанементу.	20			16	4	20				6	14	
Модульний контроль знань. Диференційований залік												
Всього за модулем	60			48	12	60				14	46	
МОДУЛЬ 5.												
Змістовий модуль 9												
Тема 14. Робота над вібрато та бендам, використання слайдів та доречність збагачення прийомми під час виконання композицій. Мелізми.	20			16	4	20				4	16	
Тема 15. Техніка "sweep" як спосіб виконання арпеджіо.	20			16	4	20				4	16	
Змістовий модуль 10												
Тема 16. Техніка "Tapping" як спосіб виконання арпеджіо. "Tapping" в імпровізації	20			16	4	20				6	14	
Модульний контроль знань. Екзамен												
Всього за модулем	60			48	12	60				14	46	
МОДУЛЬ 6.												
Змістовий модуль 11												
Тема 17. Робота над чистотою виконання. Техніки глушіння струн правою та лівою руками.	15			12	3	15				4	11	
Тема 18. Виконання нонакордів та септакордів за допомогою прийомів "sweep, tapping".	15			12	3	15				4	11	
Змістовий модуль 12												
Тема 19. Техніки "hammer-on, pull-off", вправи на легато.	15			12	3	15				2	13	

Тема 20. Техніка “chicken-picking” в обігруванні аккордів.	15				12	3	15				4	11
Модульний контроль знань. Диференційований залік												
Всього за модулем	60				48	12	60				14	46
МОДУЛЬ 7.												
Змістовий модуль 13												
Тема 21. Основи джазової імпровізації.	20				12	8	16				4	12
Тема 22. Використання ладів народної музики.	20				12	8	16				4	12
Змістовий модуль 14												
Тема 23. Вивчення “swing” та “shafle”	20				12	8	28				6	22
Модульний контроль знань. Диференційований залік												
Всього за модулем	60				36	24	60				14	46
МОДУЛЬ 8.												
Змістовий модуль 15												
Тема 24. Використання позатональних ступенів. Застосування хроматизмів та цілотонної гамми.	20				16	4	16				4	12
Тема 25. Вивчення більш складних творів. Поповнення репертуару кращими зразками світової та української естрадної музики. Знайомство з національною спадщиною українського народу.	20				16	4	16				4	12
Змістовий модуль 16												
Тема 26. Блюзова гама та секвенції	20				16	4	28				6	22
Модульний контроль знань. Диференційований залік												
Всього за модулем	60				48	12	60				14	46
Всього	450				340	110	450				102	348

7. ТЕМИ АУДИТОРНОЇ РОБОТИ

Теми аудиторної роботи	денна форма навчання	заочна форма навчання
Тема 1. Знайомство з навичками здобувачів освіти.	2	1
Тема 2. Будова бас-гітари, основи звуковидобування.	14	1
Тема 3. Вивчення гамм.	16	8
Тема 4. Вивчення апікатурних рішень для виконання тризвуків та септакордів.	8	2
Тема 5. Робота над етюдами.	8	2
Тема 6. Робота над атакою в правій руці. Вправи для правої руки.	8	2
Тема 7. Вправи на розвиток рухомості лівої руки. Вправи на координацію.	8	4
Тема 8. Робота над твором. Виявлення технічних складнощів.	16	4
Тема 9. Фразування та штрихи.	16	4
Тема 10. Робота над п'єсами. Постановка концертного номеру.	16	4
Тема 11. Розвиток навичок читання нот з листа.	16	4
Тема 12. Основи імпровізації. Застосування навичок імпровізації у виконанні творів.	16	4
Тема 13. Основи джазового акомпанементу.	16	6
Тема 14. Робота над вібрато та бендам, використання слайдів та доречність збагачення прийомами під час виконання композицій. Мелізми.	16	4
Тема 15. Техніка “sweep” як спосіб виконання арпеджіо.	16	4

Тема 16. Техніка “Tepping” як спосіб виконання арпеджіо. “Tepping” в імпровізації	16	6
Тема 17. Робота над чистотою виконання. Техніки глушіння струн правою та лівою руками.	12	4
Тема 18. Виконання нонакордів та септакордів за допомогою прийомів “sweep, tepping”.	12	4
Тема 19. Техніки “hammer-on, pull-off”, вправи на легато.	12	2
Тема 20. Техніка “chicken-picking” в обігруванні аккордів.	12	4
Тема 21. Основи джазової імпровізації.	12	4
Тема 22. Використання ладів народної музики.	12	4
Тема 23. Вивчення “swing” та “shafle”	12	6
Тема 24. Використання позатональних ступенів. Застосування хроматизмів та цілотної гамми.	16	4
Тема 25. Вивчення більш складних творів. Поповнення репертуару кращими зразками світової та української естрадної музики. Знайомство з національною спадщиною українського народу.	16	4
Тема 26. Блюзова гама та секвенції	16	6
Всього	340	102

8. САМОСТІЙНА РОБОТА

Успішному професійному росту майбутнього фахівця сприяє осмислене та сумлінне вдосконалення навичок естрадного виконавства.

Ретельне напрацювання складного комплексу вмій і постійне їх покращення обов'язково забезпечить достатній рівень майстерності майбутнього естрадного фахівця, який повинен постійно знаходитись у пошуку шляхів і способів удосконалення свого освітнього рівня, знаходити час для опрацювання методичної літератури з фаху, вивчати творчий і життєвий шлях відомих виконавців та композиторів.

Майбутній фахівець повинен дуже відповідально ставитись до такого роду діяльності, як самостійна робота, ніколи не забувати, що тільки талант, помножений на працелюбність, здатний принести плоди майстерності. Тому необхідно прикладати максимум зусиль для поглибленого засвоєння та закріплення знань, умінь і навичок, обумовлених навчальним процесом.

Завдання та вправи з фаху для самостійного опрацювання надає викладач, вони мають конкретні цілі оволодіння тим чи іншим прийомом, впливають з висновку уроку, їх закріплюють й демонструють на наступному занятті.

Сумлінне виконання самостійних завдань поступово забезпечить обґрунтовану впевненість і професійне вдосконалення.

Починаючи з III курсу, *здобувач вищої освіти повинен уміти:*

- самостійно опрацьовувати матеріал, дотримуючись при цьому рекомендацій і застережень викладача;
- аналізувати свої професійні творчі надбання;
- творчо мислити;
- відчувати логіку смислового й емоційного розвитку твору.

Майбутньому артисту естради необхідно розширювати свої професійні творчі уявлення, прослуховуючи записи виступів видатних майстрів всесвітнього рівня, аналізуючи стиль виконання, емоційно-психологічну насиченість гри, технічний рівень тощо. Така самостійна робота допоможе формуванню

художнього смаку та пошуку власної виконавської манери. Здобувач вищої освіти повинен бути зацікавленим і цілеспрямованим у навчанні.

Завдання щодо опрацювання самостійної роботи:

1. Практична творча робота над музичними творами.
2. Технічний музичний матеріал: вправи, гами, етюди.
3. Удосконалення технічної майстерності.
4. Самостійне опрацювання теоретичних тем за програмою.
5. Теоретичний аналіз програмних творів.
6. Гармонічний аналіз програмних творів
7. Самоконтроль досягнень

8.1. Теми самостійної роботи

Теми самостійної роботи	денна форма навчання	заочна форма навчання
Тема 1. Знайомство з навичками здобувачів освіти.	2	4
Тема 2. Будова бас-гітари, основи звуковидобування.	14	19
Тема 3. Вивчення гамм.	16	12
Тема 4. Вивчення апікатурних рішень для виконання тризвуків та септакордів.	8	8
Тема 5. Робота над етюдами.	8	10
Тема 6. Робота над атакою в правій руці. Вправи для правої руки.	8	9
Тема 7. Вправи на розвиток рухомості лівої руки. Вправи на координацію.	8	8
Тема 8. Робота над твором. Виявлення технічних складнощів.	16	16
Тема 9. Фразування та штрихи.	16	16
Тема 10. Робота над п'єсами. Постановка концертного номеру.	16	16
Тема 11. Розвиток навичок читання нот з листа.	16	16
Тема 12. Основи імпровізації. Застосування навичок імпровізації у виконанні творів.	16	16
Тема 13. Основи джазового акомпанементу.	16	14
Тема 14. Робота над вібрато та бендам, використання слайдів та доречність збагачення прийомами під час виконання композицій. Мелізми.	16	16
Тема 15. Техніка “sweep” як спосіб виконання арпеджіо.	16	16
Тема 16. Техніка “Tepping” як спосіб виконання арпеджіо. “Tepping” в імпровізації	16	14
Тема 17. Робота над чистотою виконання. Техніки глушіння струн правою та лівою руками.	12	11
Тема 18. Виконання нонакордів та септакордів за допомогою прийомів “sweep, tepping”.	12	11
Тема 19. Техніки “hammer-on, pull-off”, вправи на легато.	12	13
Тема 20. Техніка “chicken-picking” в обігруванні аккордів.	12	11
Тема 21. Основи джазової імпровізації.	12	12
Тема 22. Використання ладів народної музики.	12	12
Тема 23. Вивчення “swing” та “shafle”	12	22
Тема 24. Використання позатональних ступенів. Застосування хроматизмів та цілотонної гамми.	16	12
Тема 25. Вивчення більш складних творів. Поповнення репертуару кращими зразками світової та української естрадної музики. Знайомство з національною спадщиною українського народу.	16	12
Тема 26. Блюзова гама та секвенції	16	22
Всього	340	348

9. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАНЯТТЯ

Серед багатьох сучасних принципів високої професійної підготовки здобувача освіти під час вивчення освітнього компоненту «Музично-творча діяльність» на ключових позиціях є індивідуально орієнтований підхід до здобувачів освіти, що означає врахування індивідуальних особливостей особистості.

Індивідуальні заняття зі здобувачем освіти зорієнтовані на:

- Вміння контролювати якість та характер звуковидобування.
- Виконувати твори і вправи, використовуючи логічну і зручну аплікатуру.
- Застосовувати засоби музичної виразності (темп і динаміка) для втілення художнього задуму твору.
- Виконувати на інструменті музичний матеріал, розуміє форму твору.
- Вміти розподіляти силу пальців під час виконання сильних і слабких долей.
- Імпровізувати ритмічні варіанти гами із використанням вивчених моделей.
- Робити попередній елементарний аналіз основних ладових функцій мелодичної та басової ліній
- Вміти застосовувати вивчені прийоми та штрихи у творах згідно з образно-виразними вимогами.
- Вирізняти на слух блюз, відчуває його настрій, характер, розуміти специфіку звучання.
- Розрізняти виразні особливості побудови вокального та інструментального типів мелодій.
- Відтворювати складні ритмічні моделі на інструменті
- Імпровізувати, ускладнюючи ритмічний малюнок на окремих долях.
- Формувати слухове уявлення про блюзовий лад.
- Володіти основними прийомами звуковидобування, вміти їх вірно застосовувати на практиці, контролювати якість звука, динаміку, артикуляцію.

10. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

- вербальний метод (пояснення);
- емпіричний метод (показ на інструменті);
- пошук навчального репертуару (вправ, творів);
- репродуктивний (відтворення здобувачами педагогічних і методичних прийомів, проілюстрованих викладачем);
- креативний, творчий (створення здобувачами оригінальних варіантів інтерпретації вправ і творів; нестандартний підхід до розв'язання педагогічних ситуацій; опанування навичками педагогічної імпровізації);
- проблемно-пошуковий (самостійний пошук здобувачем освіти засобів і способів розв'язання проблемних ситуацій у процесі виконання навчальних і педагогічних завдань);
- педагогічний аналіз (формування педагогічного мислення здобувачів освіти у конкретних педагогічних ситуаціях засобом аналізу власних дій і діяльності інших здобувачів освіти);

Три основні елементи уроку:

- 1) робота над технічним матеріалом;
- 2) розучування нового матеріалу;
- 3) повторення й удосконалення вивченого.

Перші заняття проводяться у формі ознайомлення с нотним матеріалом.

Протягом перших двох тижнів викладач складає для кожного здобувача освіти план роботи, враховуючи особисті можливості та здібності здобувача освіти, рівень його музичної підготовки, визначаються виконавчі недоліки, складається репертуар, який повинен відповідати програмним вимогам та індивідуальним можливостям кожного здобувача освіти.

Перші заняття проводяться у формі ознайомлення с нотним матеріалом.

Протягом перших двох тижнів викладач складає для кожного здобувача освіти план роботи, враховуючи особисті можливості та здібності здобувача освіти, рівень його музичної підготовки, визначаються виконавчі недоліки, складається репертуар, який повинен відповідати програмним вимогам та індивідуальним можливостям кожного здобувача освіти.

Навички soft skills:

- Навички самоорганізації.
- Презентаційні навички.
- Здатність оволодівати сучасною інформацією.
- Демонструвати критичне мислення.
- Участь в концертних програмах Академії.
- Самовдосконалення в творчих концертних заходах, набуття практичних компетентностей музичного мистецтва.
- Забезпечення проходження курсів неформальної освіти:

Організація навчального процесу на кафедрі приділяє велику роль практичній діяльності, яка показує наскільки знання здобувачів освіти змогли перетворитися у практичні уміння та навички через реалізацію особистісних цінностей. Практична робота та активне залучення здобувачів освіти у роботі професійних колективах надає можливість оптимізувати особистісний розвиток здобувачів освіти, набути досвід та створює умови для творчої самореалізації.

11. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

Вивчення освітнього компоненту передбачає використання LMS Moodle - інтегрованої комп'ютерної системи закладу вищої освіти.

За умови дистанційного навчання важлива присутність здобувача освіти під час онлайн-зустрічей у Google-Meet in Google Classroom, освітньої платформи Google Workspace for education

Технічні засоби:

- студійні монітори «M-Audio BX8»
- динамічні мікрофони SHURE SM58
- Комп'ютер та/або ноутбук

Обладнання

- TV панель Samsung
- електро-гітара «Yamaha»
- акустична гітара «Yamaha»
- комбо-підсилювач для гітари

Методичне забезпечення

- Положення про організацію освітнього процесу
- Положення про академічну доброчесність
- Положення про організацію освітнього процесу
- Положення про науково-дослідну та творчо-пошукову роботу здобувачів вищої освіти Комунального закладу вищої освіти Київської обласної ради «Академія мистецтв імені Павла Чубинського»
- Навчальний план
- Освітня професійна програма
- Силабус
- Робоча навчальна програма.
- Наукова, навчальна та методична література
- Нотний матеріал для проведення практичних занять;
- Наочність (відеозаписи).

12. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

12.1. Основна

1. Авдонін Е. Ветерани-гітаристи згадують // Гітара в Україні. 2015. № 8. 48 с.
2. Алмейда Л. Класична гітара в джазі. Київ : Музична Україна, 1987. 56 с.
3. Андрианов Д. 5 елементів імпровізації. Самовчитель +DVD відео
4. Бадьянов О. Джазовий гітарист. Частина 1.
5. Бадьянов О. Джазовий гітарист. Навчальний курс. Частина 2.
6. Баранова Л. М. Актуальні проблеми кроскультурної підготовки майбутніх учителів в Україні / Л. М. Баранова // Вісник Чернігівського національного університету ім. Т. Г. Шевченка : Педагогічні науки. –Чернігів, 2018. – С. 12–15.
7. Брижата О. Вибір методик для індивідуальних стилів навчання / Ольга Брижата // Відкритий урок. – 2012. – № 3. – С. 46–50.
8. Бруно Д. Мистецтво гри медіатором +DVD відео
9. Вітошинський Л. Про мистецтво гри на гітарі / Лео Вітошинський ; пер. з нім. Л. Мельник. – Львів : БаК, 2006. – 282 с.
10. Гітара від блюза до джаз-рока [Ноти] : збірник: Популярні джазові п'єси / ред., сост. Ю. В. Дмитриевский, ред., сост. С. Н. Колесник, ред., сост. В. А. Манилов. Київ : Музична Україна, 1986. 95 партит. (с.).
11. Іванюк В. Інноваційні прийоми гри на гітарі: педагогічний аспект // Актуальні проблеми мистецько-педагогічної освіти. Кривий Ріг : ФОП Маринченко С. В., 2018. С. 76–80
12. Кондрашова Л. В. Емоційна домінанта підготовки майбутніх педагогів до професійної діяльності / Лідія Валентинівна Кондрашова // Рідна школа. –

2010. – № 7–8. – С. 14–19.
13. Михайленко М. П. Довідник гітариста / Микола Петрович Михайленко, Фан ДіньТан. – Київ : Fan's company, 1998. – 246 с.
 14. Михайленко М. Дилема звуку сучасної класичної гітари // Гітара в Україні. 2015. № 8. 48 с.
 15. Михайленко М. Аплікатура як засіб художньої виразності // Гітара в Україні. 2018. № 11. 48 с.
 16. Мошак Є. Г. Традиції гітарної музики в контексті європейської музичної культури другої половини ХХ століття : автореф. Дис. канд. мист. / Є. Г. Мошак. – Одеса, 2012. – 16 с
 17. Нестерова А. Грані гітари – грані особистості // Гітара в Україні. 2010. № 3. 48 с
 18. Овсянніков В. Майстерність як найвищий рівень діяльності педагога. Матеріали науково-практичної конференції «Професійна мистецька освіта: методичні аспекти» КЗВО КОР «Академія мистецтв ім. П.Чубинського», 2023 р., с.42
 19. Овсянніков В. Рок-музика, як інтернаціональний протестний компонент євropicінця 1980-х - початку 1990-х років. The 6th International scientific and practical conference “Priority directions of science and technology development” (February 20-22, 2021) SPC “Sci-conf.com.ua”, Kyiv, Ukraine. 2021. 987 p.
 20. Олексюк О. М. Діагностика мистецької компетентності здобувачів освіти: пошук методичного інструментарію / Ольга Миколаївна Олексюк // Вища освіта України. Тематичний випуск «Вища освіта України у контексті інтеграції до європейського освітнього простору». – Київ, 2010. – Дод. 4, том V. – 572 с.
 21. Прийоми до фінгерстайлу [Електронний ресурс]. – 2018. – Режим доступу до ресурсу: <https://www.guitartricks.com/techniques.php>
 22. Салан К., Цимбал С. Гітара – крок за кроком. Київ, 2016. 171 с.
 23. Филиберто Р. Школа гри на бас-гітарі. Частина 1
 24. Чеченя К. Мій острів – гітара. Київ : Музична Україна, 2015. 192 с.
 25. Чеченя К. Гітара в Україні // Гітара в Україні. № 1. 48 с.
 26. Чеченя К. BARRE // Гітара в Україні. 2010. №3. 48 с. 27. Чеченя К. Гітара на війні // Гітара в Україні. 2015. № 8. 48 с. 28. Чеченя К. Арпеджіо // Гітара в Україні. 2015. №8. 48 с.
 27. Achard K. History and Development of the American Guitar / Ken Achard. USA – 1990. –Vol.3. – № 3. – P. 13–14.
 28. Du Brock A. Travis Picking: A Guitarist's Guide to Fingerpicking Techniques,
 29. Ennio Morricone. Краща музика для саундтреков
 30. Funk guitar. The Essential Guide , by Ross Bolton / Leonard Corporation 2001.
 31. Funk guitar. Guitar play Along. Vol. 52 / Hal Leonard Corporation. 2001.
 32. G. Moore “Blads & blues” / «Guitar College» - 2004. -80 с.
 33. Hoe to play Hitchin. Hal Leonard Corporation. 1994. – 57 с.
 34. J. S. Bach. For Electric Guitar / Ray Hitchin. Mel Bay Publications, Inc.- 38 с.
 35. Jazz Classics for solo Guitar. / Robert B. Yelin. Hal Leonard Corporation. – 1954 – 105 с.
 36. Jazz. Vol. Arranged and performed by Jim Roberts / Hal Leonard Corporation. 64

с.

37. Joe Satriani "Balads" сост.: «Guitar College» - 2004 – 104 с.
38. Lighting Blues / сост.: «Guitar College» - 2001 – 220 с.
39. Modern Rock. Guitar Play Along. Vol. 5 / Hal Leonard Corporation. 2001 – 57 с. 42.
40. Musicians Institute. Master Trax / Steve Trovato, Paul Farnen, CPP. Belwin, Inc., 1994. – 73 с.
41. Patterns, and Styles Paperback / Andrew Du Brock. – USA : Hal Leonard, 2011. – 60 p.
42. Percussive fingerstyle [Електронний ресурс]. – 2014. – Режим доступу до ресурсу : <https://www.musicradar.com/tuition/guitars/percussivefingerstyle-with-jon-gomm-602201>
43. Peer Gynt. E. Grieg / Editio Musica Budapest. – 42 с.
44. Pop/Rock Guitar Play Along. Vol.4 Hal Leonard Corporation. 1976. – 50 с.
45. Rockability Vol 20. Guitar Play Along./ Hal Leonard Corporation. – 56 с.
46. Taylor J. Toneproduction on classical guitar / John Taylor. – London : Musical News Services Ltd, 1978. – 80 p.
47. Tennant S. Pumping Nylon / Scott Tennant.–Van Huys : Alfred Publishing Company, 1998.– 95 p.

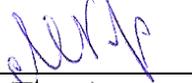
12.2. Допоміжна

1. Бернат Ф.Ф. Загальноєвропейський еталон гітарного виконавства та специфіка його національних втілень: дис...канд. мистецтвознавства: 17.00.03; Харківський національний університет мистецтв імені І.П. Котляревського. Харків, 2019. 205 с.
2. Білецька М., Сопіна Я. Історіогенеза класичної гітарної школи в Україні. Науковий вісник Мелітопольського державного педагогічного університету. Серія : Педагогіка. 2018. № 1. С. 23-28.
3. Блажевич В. Еволюція розвитку виконавських традицій гітарного мистецтва у вітчизняному культурно-освітньому просторі. Естетика і етика педагогічної дії. Київ- Полтава, 2017. Вип. 15. С. 107-115.
4. Блажевич В.О. Музично-виконавські традиції західноєвропейської гітарної школи. Професійна мистецька освіта і художня культура: виклики ХХІ століття. Матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції, 14–15 квітня 2016 року, м. Київ. Київ, 2016. С.353-360.
5. Гриненко С. М. Гітарні фестивалі та конкурси 2020 року: офлайн та онлайн-формат. Молодий вчений, 2020. №9 (85). С. 4-8.
6. Гриненко С. М. Значення майстер-класів для формування вітчизняних гітарних шкіл (на прикладі Півдня України). East European Scientific Journal, 2020 № 9 (61), part 1. С. 15-18. Гриненко С. М. Композиторський доробок в гітарному мистецтві Півдня України. Трансформаційні процеси в мистецькій освіті та культурі України ХХІ століття: зб. матеріалів Міжнар. наук.-творч. конф., Одеса, Київ, Варшава, 25-26 квітня 2017 р. Київ: НАКККіМ, 2017. С. 57-59.
7. Jamey Aebersold Школа на Эл гитаре. Будапешт 1999г.
8. Джаз в ритмі самби. Музична Україна.
9. Етюди для 6-ти струнної гітари на різні види техніки. Київ. Музична Україна
10. Кір'янов Н. Г. "Мистецтво гри на 6-ти струнній гітарі. Ч.1,2,3,4

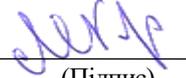
11. Михайленко, М.П. Довідник гітариста [Текст] / Н. П. Михайленко, Фан Динь Тан. - К. : [б.и.], 1998. - 246 с.
12. Михаськова М. А. Формування фахової компетентності майбутнього вчителя музики : дис. канд. пед. наук / Михаськова Марина Анатоліївна. – Київ, 2007. – 235 с.
13. Посібник з творів М. Вербицького для гітари. Guitarre № 16 / упор. В. Л. Сидоренко. Львів: СПОЛОМ, 2008. 119 с
14. Салан К.О., Цимбал С.В. Гітара – крок за кроком: Навч.-реперт. посіб. для гітаристів-початківців / уп. К.О.Салан, С.В. Цимбал. К. : Тонар, 2016 р. 171 с
15. Симоненко В. С. Мелодії джаза. Антологія. Изд. 4, перераб., доп. Київ : Музична Україна, 1984. 319 с.
16. Ткаченко В. М. Володимир Доценко і його гітарна школа. Культура України, 2015. № 51. С. 118-127.
17. Ткаченко В. Універсалізм і специфіка музичного мислення у стилях гітарної творчості 1880 – 1990 років : автореф. дис. ...канд. мистецтвознавства:17.00.03; Харківський національний університет мистецтв ім. І. П. Котляревського. Харків, 2013. 16 с.
18. Гормахова А. Специфіка взаємодії культурних інститутів та проектів в сучасному українському просторі. Університетська кафедра. Київ: КНЕУ, 2016. №5. С. 7-14
19. Ходаковський О. В. Традиції та авангард у сучасних композиціях для гітари. Презентації творів Йо Спорка (Jo Sporck) та Андрія Крижанівського на сценах Житомира. Проблеми взаємодії мистецтва, педагогіки та теорії і практики освіти, 2011. Вип. 31. С. 107-118.
20. Харнонкурт Н. Музика як мова звуків. Науково-популярне видання. Суми: Собор, 2002. 184 с.
21. Хорошавіна О. Актуальні питання сучасного академічного гітарного виконавства. Науковий вісник НМАУ ім. П.І. Чайковського. Київ, 2009, Вип. 82. С. 61-68.
22. Чеченя К. А. Практичний курс освоєння сучасної технології гри на гітарі (Гітарні перспективи). Оригінальні твори для гітари соло та ансамблів малих форм: навч. посіб. Київ: Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2014. 62 с.

Результати перегляду робочої програми освітнього компоненту

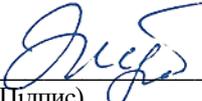
Робоча програма перезатверджена на 2021 / 2022 н.р.
зі змінами (оновлена загальна кількість годин освітнього компоненту, у тому числі години індивідуальної і самосійної роботи, уточнені методи роботи та форми контролю знань). протокол № 1 від 25 серпня 2021р.

Завідувач кафедри Краснитський М.М.
(Підпис) (Прізвище, ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 2022 / 2023 н.р.
зі змінами (оновлено список рекомендованих джерел на основі рішення Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти від 21.06.2022 про історико-культурну складову освітнього процесу).
протокол № 1 від 30 серпня 2022 р

Завідувач кафедри Краснитський М.М.
(Підпис) (Прізвище, ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 2023 / 2024 н.р.
зі змінами (затвердження виконуючим обов'язки завідувача кафедри наказ № 200-К від 31 серпня 2023р.) Протокол № 2 від 01 вересня 2023 р.

В.о. завідувач кафедри Карпенко-Боднарук Ж.Л.
(Підпис) (Прізвище, ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 2024 / 2025 н.р.
зі змінами оновлено системи оцінювання, відповідно положенню про порядок оцінювання досягнень здобувачів освіти та визначення академічної різниці й перезарахування освітніх компонентів, затвердженого протоколом вченої ради від 30 серпня 2024 р.,
зі змінами в навчальному плані, затверджених рішенням кафедри протокол № 11 від 24 червня 2024 рік.
Протокол № 1 від 29 серпня 2024 р.

Завідувачка кафедрою Карпенко-Боднарук Ж.Л.
(Підпис) (Прізвище, ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 2025 / 2026 н.р.

відповідно наказу МОН № 842 від 13.06.2024 «Про внесення змін до деяких стандартів вищої освіти», спеціальностям переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої та фахової передвищої освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 29 квітня 2015 року № 266 (в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 30 серпня 2024 року № 1021), Наказ Міністерства освіти і науки України від 19.11.2024 р. № 1625 із змінами і доповненнями від 05.12.2024 р. № 1709. Зі змінами в навчальному плані, затверджених рішенням кафедри протокол № 12 від 24 червня 2025 рік.

Протокол № 1 від 30 серпня 2025 р.

Завідувачка кафедрою _____

(Підпис)

Карпенко-Боднарук Ж.Л.

(Прізвище, ініціали)

**КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
КИЇВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ
«АКАДЕМІЯ МИСТЕЦТВ ІМЕНІ ПАВЛА ЧУБИНСЬКОГО»
КАФЕДРА «МУЗИЧНЕ МИСТЕЦТВО ЕСТРАДИ»**

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з навчальної роботи

Сергеєнко О.М.

01 вересня 2025 року

РОБОЧА ПРОГРАМА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ

**«МУЗИЧНО-ТВОРЧА ДІЯЛЬНІСТЬ»
СОЛЬНИЙ СПІВ**

Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Галузь знань	В Культура, мистецтво та гуманітарні науки
Спеціальність	В5 Музичне мистецтво
Освітня програма	«Звукорежисура»
Статус дисципліни	обов'язкова

Київ – 2025р.

Робоча програма навчальної дисципліни «Музично-творча діяльність»
Сольний спів для здобувачів вищої освіти галузі знань **В** «Культура,
мистецтво та гуманітарні науки», спеціальності **В5** «Музичне
мистецтво», освітньо-професійної програми «Звукорежисура»

Розробники:

Карпенко-Боднарук Жанна Любомирівна – професор кафедри
«Музичне мистецтво естради»,

Левко Вероніка Іванівна – кандидат мистецтвознавства. Член
Київської асоціації діячів мистецтв. Володар Гран-Прі конкурсу
вокалістів у Швеції і численних всеукраїнських фестивалів з
сольного виконавства. кафедри муз. мистецтва естради.

Славіна Олена Олександрівна - викладач кафедри Музичне
мистецтво естради

Кваша Ярослав Валерійович – викладач кафедри Музичне
мистецтво естради

Антипенко Юлія Юріївна – викладач кафедри Музичне
мистецтво естради

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні кафедри «Музичне
мистецтво естради»

Протокол № 1 від 30 серпня 2025 р.

Завідувачка кафедри **Карпенко-Боднарук Ж.Л.**

1. ОПИС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів ECTS – 15	Рік підготовки: 1, 2, 3, 4	
Загальна кількість годин – 450		
Кількість модулів – 8,	Семестр:	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 год	I, II, III, IV, V, VI, VII, VIII	
	Лекції:	
	Індивідуальні	
	340 год	102 год
	Лабораторні:	
Вид підсумкового контролю: практичний показ концертної програми, колоквиум за темами робочої програми		
Форма підсумкового контролю: Іспит 3, 5 Диференційований залік 1, 2, 4, 6, 7, 8	Самостійна робота:	
	110 год	348 год

2. МЕТА І ЗАВДАННЯ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ

У сучасній музиці естрадний спів займає особливе місце. На відміну від класичного вокалу, що виріс із духовної музики, естрадний вокал виник із побутового фольклору різних культур і відрізняється різноманітністю форм і напрямів. Незважаючи на це, він базується на тих самих фізіологічних принципах у роботі голосового апарату, що і класичний, і являється предметом вокальної педагогіки.

На сьогоднішній день кількість бажаючих професійно навчатися співу зростає. Абітурієнтів не лякають проблеми навчання та подальшого працевлаштування, кожен упевнений, що успішно засвоїть необхідні знання та навички і його голос зазвучить як у видатних вокалістів.

Сучасний викладач – це творча індивідуальність, яка володіє оригінальним проблемно-педагогічним і критичним мисленням, творець різноманітних розробок, які опираються на передовий світовий досвід і нові технології навчання, адже саме поняття творчості передбачає створення чогось нового.

Мета курсу:

- ознайомити здобувачів вищої освіти з відомостями про музичну спадщину всіх часів і народів;
- сформуувати вокальні навички та техніки;
- розвинути художньо-виконавський смак;
- дати знання, необхідні для різноманітної творчої діяльності;
- навчити вирішувати проблему вокально-педагогічного репертуару.

Завданням курсу є розкриття творчих можливостей особистості, удосконалення звучання голосу здобувача, його тембрового забарвлення та динамічної яскравості.

Заняття із сольного співу передбачають, насамперед, практичну діяльність у формі індивідуальних занять зі спеціальності в аудиторії, обладнаній сучасною звукоакустичною апаратурою та професійним мікрофоном.

Основні поняття курсу «Спеціальний клас (за видами)» сольний спів, які повинен знати здобувач вищої освіти: голосовий апарат, голосові зв'язки, голосовий режим, діафрагма, вдихаючі і видихаючі м'язи, співоче дихання, опора звука й опора дихання, артикуляційний апарат: язик, нижня щелепа, губи, надгортанник, резонатори: головні – лобні та гайморові пазухи, глотка, порожнини рота і носа, губні – порожнина грудної клітки, трахея, бронхи, резонуючі поверхні – надгортанник, м'яке піднебіння, зуби, співочий зівок, передчуття звука (уявний звук), звукоутворення, звуковедення, інтонування, «атака» звука (уявний звук), динаміка звука, енергетична амплітуда звучання голосу, форсований звук, висока вокальна позиція звучання голосу, діапазон, регістри, перехідні звуки, примарний тон, зона, тембр, обертони, теситура, розспівування, вокальні вправи: спів на одній ноті, спів інтервалів секунди, тризвука, арпеджіо, різних комбінацій інтервалів і стрибків, вокальна техніка, технічні прийоми звуковедення, вокалізація legato, staccato, хроматизми, кантілена, різні метроритми, музична термінологія, музичний аналіз твору, культура вокального слова, словесні наголоси та сильні долі в музиці, акомпанемент, творче осмислення задуму авторів твору, смислові наголоси, завершеність усвідомлення фрази, акторське проживання змісту твору, вокальний образ, відчуття співавторства, динаміка самовираження, творче уявлення, емоційно-психологічне виявлення творчого задуму, емоційно-сміслова логіка розвитку вокального твору, енергетика розвитку кульмінації, виразність акторської пластики, енергетика акторського руху, ракурси, хореографічна пластика, фізіологічні й акустичні явища співочого голосу, «субтон», відчуття «часу» в музиці та співі, риси особистості, імідж, манера виконання, професійне спілкування зі слухачем, акустична звукопідсилювальна апаратура, професійний мікрофон, індивідуальні параметри настроювання акустичної звукопідсилювальної апаратури.

У наслідок вивчення дисципліни здобувач вищої освіти повинен:

- отримати дані про анатомію голосового апарату, режим роботи та гігієну співочих голосів;
- оволодіти в діапазоні свого голосу вокально-технічними прийомами правильного звуковибудовування різними видами звуковедення;
- засвоїти необхідні навички вокального мистецтва;
- ознайомитися з вокально-педагогічним і художнім репертуаром;
- навчитися вільно володіти голосом, імпровізувати;
- сформуванати навички інтерпретації творів;
- оволодіти різними засобами поліритмії (звуковибудовування): відчуттям ансамблю, почуттям ритму;
- розвинути музичну виразність.

Здобувач вищої освіти повинні вміти:

- показувати голосом правильне вокальне звучання;
- володіти вокально-технічними прийомами звуковибудовування, звуковедення та музичної нюансировки;
- імпровізувати, володіти різними засобами поліритмії;
- слідкувати за чіткою вокальною вимовою, добиватися якісної дикції;
- працювати з мікрофоном та апаратурою;
- розкривати характер вокального твору засобами художньо-технічних прийомів.

Процес формування необхідних виконавських навичок здобувачів вищої освіти, розвиток вокального слуху, знання методичних прийомів та успішне використання отриманих знань на практиці – усе це знаходиться в прямій залежності від рівня особистого засвоєння здобувачами вокально-технічних прийомів звуковибудовування.

Практичне засвоєння основ співочого звуковибудовування та вибір методів роботи викладача залежить від індивідуальних особливостей, вокальних, музичних і, у цілому, психофізичних даних здобувача. Виходячи з цього, програма засвоюється у формі індивідуальних занять і диференційного педагогічного підходу до розвитку вокальних навичок здобувачів вищої освіти.

Для активного засвоєння предмета викладач з самого початку роботи у вокальному класі скоординує його з іншими предметами спеціалізації.

3. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ

Передумовами вивчення освітнього компоненту «Музично-творча діяльність» є опанування таких освітніх компонентів (ОК) освітньої програми (ОП):

- ОК 9 Теорія музики
- ОК 8 Сольфеджіо

ОК 15 Концертмейстерський клас та методика акомпанементу
 ОК 18 Історія світової естради
 ОК 19 Історія української естради
 ОК 26 Комп'ютерні технології в музиці
 ОК 29 Режисура естради

4. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Відповідно до освітньої програми «Звукорежисура», вивчення освітнього компонента «Музично-творча діяльність» повинно забезпечити досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних результатів навчання (ПРН):

Програмні результати навчання	Шифр ПРН
Демонструвати артистизм, виконавську культуру та технічну майстерність володіння інструментом (голосом) на належному фаховому рівні під час виконавської (диригентської) діяльності.	ПРН 1
Демонструвати принципи та методики аналізу творів музичного мистецтва.	ПРН 3
Аналізувати музичні твори з виокремленням їх належності до певної доби, стилю, жанру, особливостей драматургії, форми та художнього змісту.	ПРН 4
Відтворювати драматургічну концепцію музичного твору, створювати його художню інтерпретацію та сценарій аудіального відтворення	ПРН 5
Демонструвати спроможність до самостійного дослідження наукової проблеми в галузі музичного мистецтва та написання роботи відповідно до вимог, готовність дискутувати і аргументувати власну позицію.	ПРН 6
Володіти методами опрацювання музикознавчої літератури, узагальнення та аналізу музичного матеріалу, принципами формування наукової теми та розуміння подальших перспектив розвитку даної проблематики в різних дослідницьких жанрах.	ПРН 7
Демонструвати володіння музично-аналітичними навичками в процесі створення виконавських, музикознавчих інтерпретацій в роботі звукорежисера.	ПРН 8
Володіти термінологією музичного мистецтва, його понятійно-категоріальним апаратом.	ПРН 12
Використовувати на професійному рівні методи та прийоми викладання гри на інструменті / вокалу / диригування / теорії, історії музики / композиції / звукорежисерського мистецтва .	ПРН 14
Демонструвати музично-теоретичні, культурно-історичні знання з музичного мистецтва.	ПРН 15
Демонструвати аргументовані знання з особливостей музичних стилів різних епох.	ПРН 17
Вміти на професійному рівні здійснювати проведення концертів, театральних заходів та шоу-програм, в реальному часі згідно задуму режисера, композитора, автора, або відповідно до законів жанру, стилю твору, який виконується.	ПРН 18

Очікувані результати навчання, які повинні бути досягнуті здобувачами освіти після опанування освітнього компонента «Музично-творча діяльність»

Очікувані результати навчання	Шифр ПРН
Демонструвати артистизм, виконавську культуру та технічну майстерність	ПРН 1

володіння інструментом (голосом) на належному фаховому рівні під час виконавської (диригентської) діяльності.	
Демонструвати принципи та методики аналізу творів музичного мистецтва.	ПРН 3
Аналізувати музичні твори з виокремленням їх належності до певної доби, стилю, жанру, особливостей драматургії, форми та художнього змісту.	ПРН 4
Відтворювати драматургічну концепцію музичного твору, створювати його художню інтерпретацію та сценарій аудіального відтворення	ПРН 5
Демонструвати спроможність до самостійного дослідження наукової проблеми в галузі музичного мистецтва та написання роботи відповідно до вимог, готовність дискутувати і аргументувати власну позицію.	ПРН 6
Володіти методами опрацювання музикознавчої літератури, узагальнення та аналізу музичного матеріалу, принципами формування наукової теми та розуміння подальших перспектив розвитку даної проблематики в різних дослідницьких жанрах.	ПРН 7
Демонструвати володіння музично-аналітичними навичками в процесі створення виконавських, музикознавчих інтерпретацій в роботі звукорежисера.	ПРН 8
Володіти термінологією музичного мистецтва, його понятійно-категоріальним апаратом.	ПРН 12
Використовувати на професійному рівні методи та прийоми викладання гри на інструменті / вокалу / диригування / теорії, історії музики / композиції / звукорежисерського мистецтва .	ПРН 14
Демонструвати музично-теоретичні, культурно-історичні знання з музичного мистецтва.	ПРН 15
Демонструвати аргументовані знання з особливостей музичних стилів різних епох.	ПРН 17
Вміти на професійному рівні здійснювати проведення концертів, театральних заходів та шоу-програм, в реальному часі згідно задуму режисера, композитора, автора, або відповідно до законів жанру, стилю твору, який виконується.	ПРН 18

ЗАГАЛЬНІ ТА СПЕЦІАЛЬНІ КОМПЕТЕНТНОСТІ, ЩО ФОРМУЮТЬСЯ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Відповідно до освітньої програми, вивчення освітнього компоненту «Музично-творча діяльність» сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти програмних результатів навчання через такі компетентності: (ЗК – загальні СК - спеціальні)

Відповідність визначених Стандартом компетентностей дескрипторам НРК

Шифр	Назва компетентності	дескриптори НРК				Результати навчання
		Знання Зн1 Концептуальні знання набуті у процесі навчання та професійної діяльності, включаючи певні знання сучасних досягнень Зн2 Критичне осмислення основних теорій, принципів, методів і понять у навчанні та професійній діяльності	Уміння Ум1 Розв'язання складних непередбачуваних завдань і проблем у спеціалізованих сферах професійної діяльності та / або навчання, що передбачає збирання та інтерпретацію інформації (даних), вибір методів інструментальних засобів, застосування інноваційних підходів	Комунікація К1 Донесення до фахівців і нефахівців інформації, ідей, проблем, рішень та власного досвіду в галузі професійної діяльності К2 Здатність ефективно формувати комунікаційну стратегію	Відповідальність і автономія АВ1 Управління комплексними діями або проектами, відповідальність за прийняття рішень у непередбачуваних умовах АВ2 Відповідальність за професійний розвиток окремих осіб та/або груп осіб АВ3 Здатність до подальшого навчання з високим рівнем автономності	
	Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у галузі музичної професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування системи інтегрованих художньо-естетичних знань з теорії, історії музики, звукорежисури, музичного оформлення та характеризуються комплексністю та невизначеністю умов.				ПРН 1, ПРН 3, ПРН 4, ПРН 5, ПРН 6 ПРН 7, ПРН 8 ПРН 12, ПРН 14 ПРН 15, ПРН 17, ПРН 18
загальні (ЗК)						
ЗК 2	Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.	Зн1, Зн2	Ум1	К1, К2	АВ1, АВ2, АВ3	ПРН 1, ПРН 3, ПРН 4, ПРН 5, ПРН 6, ПРН 7, ПРН 8, ПРН 12, ПРН 14, ПРН 15, ПРН 17, ПРН 18
ЗК 7	Здатність бути критичним і самокритичним.	Зн1, Зн2		К1, К2	АВ1, АВ2, АВ3	ПРН 1, ПРН 3, ПРН 4, ПРН 5, ПРН 6, ПРН 7, ПРН 8, ПРН 12, ПРН 14, ПРН 15, ПРН 17, ПРН 18
ЗК 8	Здатність застосовувати знання у	Зн1, Зн2	Ум1	К1, К2	АВ1, АВ2, АВ3	ПРН 1, ПРН 3,

	практичних ситуаціях.					ПРН 4, ПРН 5, ПРН 6, ПРН 7, ПРН 8, ПРН 12, ПРН 14, ПРН 15, ПРН 17, ПРН 18
ЗК 9	Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.	Зн1, Зн2	Ум1	К1, К2	АВ2, АВ3	ПРН 1, ПРН 3, ПРН 4, ПРН 5, ПРН 6, ПРН 7, ПРН 8, ПРН 12, ПРН 14, ПРН 15, ПРН 17, ПРН 18
ЗК 12	Здатність працювати автономно.	Зн1, Зн2	Ум1	К1, К2	АВ1, АВ2, АВ3	ПРН 1, ПРН 3, ПРН 4, ПРН 5, ПРН 6, ПРН 7, ПРН 8, ПРН 12, ПРН 14, ПРН 17, ПРН 18
ЗК 15	Здатність генерувати нові ідеї (креативність).	Зн1, Зн2	Ум1	К1, К2	АВ1, АВ2, АВ3	ПРН 1, ПРН 3, ПРН 4, ПРН 5, ПРН 6, ПРН 7, ПРН 8, ПРН 12, ПРН 14, ПРН 15, ПРН 17, ПРН 18
ЗК 17	Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності й досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.	Зн1, Зн2	Ум1	К1, К2	АВ1, АВ2, АВ3	ПРН 1, ПРН 3, ПРН 4, ПРН 5, ПРН 6, ПРН 7, ПРН 8, ПРН 12, ПРН 14, ПРН 15, ПРН 17, ПРН 18
спеціальні (СК)						
СК 2	Здатність створювати та реалізовувати власні художні	Зн1, Зн2	Ум1	К1, К2	АВ1, АВ2, АВ3	ПРН 1, ПРН 3, ПРН 4, ПРН 5,

	концепції у виконавській та звукорежисрській діяльності.					ПРН 6, ПРН 14, ПРН 15, ПРН 18
СК 3	Здатність усвідомлювати художньо-естетичну природу музичного мистецтва.	Зн1, Зн2	Ум1	К1, К2	АВ1, АВ2, АВ3	ПРН 1, ПРН 3, ПРН 4, ПРН 5, ПРН 6, ПРН 14, ПРН 15, ПРН 17, ПРН 18
СК 4	Здатність усвідомлювати взаємозв'язки та взаємозалежності між теорією та практикою музичного мистецтва та звукорежисури.	Зн1, Зн2	Ум1	К1, К2	АВ1, АВ2, АВ3	ПРН 1, ПРН 3, ПРН 4, ПРН 5, ПРН 6, ПРН 7, ПРН 8, ПРН 12, ПРН 14, ПРН 15, ПРН 17, ПРН 18
СК 6	Здатність використовувати професійні знання та навички в процесі творчої діяльності.	Зн1, Зн2	Ум1	К1, К2	АВ1, АВ2, АВ3	ПРН 1, ПРН 3, ПРН 4, ПРН 5, ПРН 6, ПРН 7, ПРН 8, ПРН 12, ПРН 14, ПРН 15, ПРН 17, ПРН 18
СК 8	Здатність використовувати професійні знання та навички під час спілкування з виконавцями, виконавськими колективами, диригентом, продюсером та іншими суб'єктами творчого процесу.	Зн1, Зн2	Ум1	К1, К2	АВ1, АВ2, АВ3	ПРН 1, ПРН 3, ПРН 4, ПРН 5, ПРН 6, ПРН 12, ПРН 14, ПРН 18
СК 9	Здатність розуміти основні шляхи інтерпретації художнього образу.	Зн1, Зн2	Ум1	К1, К2	АВ1, АВ2, АВ3	ПРН 3, ПРН 4, ПРН 5, ПРН 6, ПРН 7, ПРН 8, ПРН 12, ПРН 14, ПРН 18
СК 10	Здатність застосовувати базові знання провідних музично-теоретичних систем та концепцій.	Зн1, Зн2	Ум1	К1, К2	АВ1, АВ2, АВ3	ПРН 1, ПРН 3, ПРН 4, ПРН 5, ПРН 6, ПРН 14, ПРН 15, ПРН 18
СК 11	Здатність оперувати професійною термінологією.	Зн1, Зн2	Ум1	К1, К2	АВ1, АВ2, АВ3	ПРН 1, ПРН 3, ПРН 4, ПРН 5, ПРН 6, ПРН 7, ПРН 8, ПРН 12, ПРН 14, ПРН 15,

						ПРН 18
СК 12	Здатність збирати, аналізувати, синтезувати художню інформацію та застосовувати її в процесі практичної діяльності.	Зн1, Зн2	Ум1	К1, К2	АВ1, АВ2, АВ3	ПРН 1, ПРН 3, ПРН 4, ПРН 5, ПРН 6 ПРН 7, ПРН 8 ПРН 12, ПРН 14 ПРН 15, ПРН 18
СК 13	Здатність використовувати широкий спектр міждисциплінарних зв'язків.	Зн1, Зн2	Ум1	К1, К2	АВ1, АВ2, АВ3	ПРН 1, ПРН 3, ПРН 4, ПРН 5, ПРН 6 ПРН 7, ПРН 8 ПРН 12, ПРН 14 ПРН 15, ПРН 17, ПРН 18
СК 16	Здатність використовувати засоби масової інформації для просвітництва, популяризації та пропаганди досягнень музичної культури.	Зн1, Зн2	Ум1	К1, К2	АВ1, АВ2, АВ3	ПРН 4, ПРН 5, ПРН 6, ПРН 12, ПРН 14, ПРН 15, ПРН 18
СК 17	Здатність застосовувати традиційні і альтернативні інноваційні технології музикознавчої, виконавської, композиторської, диригентської, педагогічної, звукорежисерській діяльності.	Зн1, Зн2	Ум1	К1, К2	АВ1, АВ2, АВ3	ПРН 3, ПРН 4, ПРН 5, ПРН 6 ПРН 7, ПРН 12, ПРН 14, ПРН 15, ПРН 17, ПРН 18
СК 18	Здатність свідомо поєднувати інновації з усталеними вітчизняними та світовими традиціями у виконавстві, звукорежисурі та музичному мистецтві.	Зн1, Зн2	Ум1	К1, К2	АВ1, АВ2, АВ3	ПРН 4, ПРН 5, ПРН 6, ПРН 8 ПРН 12, ПРН 14, ПРН 17, ПРН 18
СК 19	Здатність оцінювати критерії звуку, суб'єктивні та об'єктивні характеристики.	Зн1, Зн2	Ум1	К1, К2	АВ1, АВ2, АВ3	ПРН 1, ПРН 3, ПРН 4, ПРН 5, ПРН 6 ПРН 8, ПРН 12, ПРН 14, ПРН 15, ПРН 18

5. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ.

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання освітнього компоненту є:

Поточний контроль - це оцінювання засвоєння здобувачем освіти навчального матеріалу під час проведення індивідуальних занять.

Підсумковий (семестровий) контроль – це період підведення підсумків навчальної роботи здобувачів вищої освіти протягом семестру.

Кожний блок змістових модулів має бути обов'язково оцінений. Здобувач вищої освіти повинен позитивно скласти модульний (проміжний) контроль.

Контроль самостійної роботи – дозволяє виявити вміння здобувачів вищої освіти орієнтуватися в інформаційних потоках, працювати з науковими джерелами, підбирати та узагальнювати матеріали, необхідні для вирішення визначеного кола завдань.

Поточний контроль.

Основна мета поточного контролю – забезпечення зворотного зв'язку між викладачами та здобувачем, управління навчальною мотивацією здобувачів вищої освіти. Поточний контроль здійснюється у процесі вивчення освітнього компоненту з метою виявлення ступеня розуміння здобувачем освітязасвоєного навчального матеріалу та вміння застосовувати його у практичній роботі. Інформація, одержана при поточному контролі, використовується викладачем – для коригування методів і засобів навчання. Інформація, одержана при поточному контролі, використовується здобувачем освіти – для планування самостійної роботи. Поточний контроль проводиться з метою діагностики рівня засвоєння матеріалу під час індивідуальних занять.

Модульний (семестровий) контроль – є складовою поточного контролю і здійснюється у формі виконання здобувачем освіти модульного контрольного завдання. Проведення модульного (семестрового) контролю знань є обов'язковим контролем якості засвоєння здобувачем освіти теоретичного та практичного матеріалу модуля – проводиться з метою систематизації знань та удосконалення припрактичної підготовки. Кожний такий модуль включає бали за поточну роботу на індивідуальних заняттях та виконання самостійної роботи. Модульний семестровий контроль має на меті оцінити рівень цілісного бачення здобувачем освіти проблематики завершеної частини освітнього компоненту, сконцентрованої в навчальному модулі та вміння орієнтуватися в теоретичних і практичних питаннях, які визначають зміст даної частини курсу.

Контроль самостійної роботи – дозволяє виявити вміння здобувачів вищої освіти орієнтуватися в інформаційних потоках, працювати з науковими

джерелами, підбирати та узагальнювати матеріали, необхідні для вирішення визначеного кола завдань.

Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання

Поточний контроль здійснюється протягом семестру під час проведення аудиторних індивідуальних занять і оцінюється сумою набраних балів. При виставленні балів за поточний контроль оцінці підлягають:

- рівень теоретичних знань;
- опрацювання навчального матеріалу з дисципліни, передбачений для самостійного засвоєння;
- індивідуальні практичні завдання

Оцінювання поточної діяльності проводиться на кожному занятті при засвоєнні кожної теми змістовного модуля. За поточну навчальну діяльність здобувачам вищої освіти виставляються бали за всі види діяльності, які в кінці вивчення змістового модуля сумуються.

Контроль засвоєння змістового модуля проводиться на останніх практичних заняттях вивчення тем.

До контролю модуля допускаються лише ті здобувачі вищої освіти, які виконали всі види робіт, передбачених навчальною програмою (відпрацьовані пропущені заняття тощо).

Форми підсумкового контролю знань здобувачів вищої освіти:

Іспит 3, 5

Диференційований залік 1, 2, 4, 6, 7, 8

Перелік завдань модульного семестрового контролю, критерії їх оцінювання, порядок і час проведення (перескладання/відпрацювання) даного виду контролю визначаються кафедрою, включаються до робочої програми освітнього компоненту й доводяться до відома здобувачів вищої освіти на початку семестру. Графік проведення модульного контролю протягом перших двох тижнів семестру за підписом завідувача кафедрою.

Здобувач вищої освіти який за результатами модульного контролю отримав незадовільну оцінку зобов'язаний перескласти відповідний модуль до початку наступного модульного контролю.

Результати модульного контролю знань фіксується в індивідуальному плані здобувача.

Диференційований залік, іспит – здобувач вищої освіти вважається допущеним до семестрового диференційованого заліку, якщо він виконав усі види робіт, передбачені навчальним планом, та отримав позитивні оцінки за кожний змістовий модуль. Теоретичний контроль знань під час проведення диференційованого заліку може проводитись у вигляді відповідей на питання білетів та додаткових питань з тем відповідного модуля, а також усного

вибіркового опитування з питань тем самостійної роботи.

Розподіл балів, які отримують здобувач вищої освіти

МОДУЛЬ 1					
Змістовий модуль 1 Т1,2	СР	Змістовий модуль 2 Т3	СР	МК Д.З.	всього
30	10	30	10	20	100
МОДУЛЬ 2					
Змістовий модуль 3 Т4,5	СР	Змістовий модуль 4 Т6,7	СР	МК Д.З.	всього
30	10	30	10	20	100
МОДУЛЬ 3					
Змістовий модуль 5 Т8,9	СР	Змістовий модуль 6 Т10	СР	МК ЕКЗАМЕН	всього
30	10	20	10	30	100
МОДУЛЬ 4					
Змістовий модуль 7 Т11, 12	СР	Змістовий модуль 8 Т13,14	СР	МК Д.З.	всього
30	10	30	10	20	100

МОДУЛЬ 5					
Змістовий модуль 9 Т15, 16	СР	Змістовий модуль 10 Т17, 18	СР	МК ЕКЗАМЕН	всього
30	10	20	10	30	100
МОДУЛЬ 6					
Змістовий модуль 11 Т19, 20	СР	Змістовий модуль 12 Т21	СР	МК Д.З.	всього
30	10	30	10	20	100

МОДУЛЬ 7					
Змістовий модуль 13 Т22, 23	СР	Змістовий модуль 14 Т24, 25	СР	МК Д.З.	всього
30	10	30	10	20	100
МОДУЛЬ 8					
Змістовий модуль 15 Т26	СР	Змістовий модуль 16 Т27	СР	МК Д.З.	всього
30	10	30	10	20	100

Т – теми програми освітнього компоненту

СР – самостійна робота

МК – модульний контроль знань (диференційований залік/екзамен)

Оцінювання окремих видів навчальної роботи

Вид діяльності здобувача вищої освіти	МОДУЛЬ 1		МОДУЛЬ 2		МОДУЛЬ 3		МОДУЛЬ 4		МОДУЛЬ 5		МОДУЛЬ 6		МОДУЛЬ 7		МОДУЛЬ 8	
	Кількість	Максимальна кількість балів														
Робота на індивідуальних заняттях	9	45	9	45	7	35	9	45	7	35	9	45	9	45	9	45
Колоквіум	2	10	2	10	2	10	2	10	2	10	2	10	2	10	2	10
Концертний виступ	5	5	5	5	1	5	5	5	1	5	1	5	1	5	1	5
Самостійна робота	4	20	4	20	4	20	4	20	4	20	4	20	4	20	4	20
Диф. залік	1	20	1	20			1	20			1	20	1	20	1	20
Екзамен					1	30			1	30						
	17	100	17	100	15	100	17	100	15	100	17	100	17	100	17	100

Система бальних оцінок за темами вивчення змістового модулю оцінюється за шкалою *від 1 до 5 балів*. Кількість балів за роботу за практичним матеріалом, під час виконання самостійної та індивідуальної навчальної роботи залежить від дотримання таких вимог:

- своєчасність виконання навчальних завдань;
- повний обсяг виконання завдання та демонстрація знань під час опитування;
- виконання завдань самостійної роботи

Оцінювання завдання тем модуля

Оцінка в балах	Критерії оцінювання
5	Отримують здобувач вищої освіти, які демонструють високий рівень оволодіння фаховими навичками сольного співу та вокально-виконавською технікою. Відсутність звукових дефектів, демонстрація рівного діапазону. Правильна вокальна позиція, чисте інтонування, переконлива артикуляція, вимова та текст. Впевнена та переконлива демонстрація власної інтерпретаційної версії вокального твору. Повно та змістовно відповідає на питання колоквіуму
4	Демонстрація якісного рівня оволодіння фаховими навичками сольного співу та вокально-виконавською технікою. Наявність незначних звукових дефектів, демонстрація досить рівного діапазону. Допускається 2-3 неточності в інтонації під час виконання програми. Переконлива демонстрація власної інтерпретаційної версії вокального твору. Здобувач вищої освіти слідкує за дотриманням вокальної позиції, іноді можливі похибки, але здобувач вищої освіти здатен виправити їх самостійно. Відповіді за темами програми повні, але є незначні помилки.

3	Демонстрація посереднього рівня оволодіння фаховими навичками сольного співу та вокально-виконавською технікою. Наявність звукових дефектів, діапазон нерівний на різних регістрах голосу. Здобувач вищої освіти не здатен самостійно слідкувати за правильністю вокального апарата під час виконання програми. Посередня артикуляція, вимова; здобувач вищої освіти не може переконливо відобразити текст вокального твору. Здобувач вищої освіти допускається значної кількості фальшивих нот під час виконання програми. Відповіді на питання колоквіуму не повні є значні зауваження.
2	Демонстрація низького рівня оволодіння фаховими навичками сольного співу та вокально-виконавською технікою. Нерівність звучання регістрів. Демонстрація недоліків у процесі голосоутворення, роботи дихання, роботи вокального апарату, голосоведення. Нечисте інтонування. Незрозуміла артикуляція, вимова. Твір не вивчено напам'ять. На більшість питань колоквіуму не може надати відповіді.
1	Неспроможність оволодіння фаховими навичками сольного співу та вокально-виконавською технікою. Відсутність фахових навичок у процесі голосоутворення, роботі дихання, роботі вокального апарату, голосоведення. Нерозуміння здобувачем освітистилістики та жанрової належності твору, що виконується. Плується в термінології, не може сформулювати відповідь на питання колоквіуму

Кількість балів за роботу з практичним матеріалом, під час виконання самостійної та індивідуальної навчально-дослідної роботи залежить від дотримання таких вимог:

- своєчасність виконання навчальних завдань;
- повний обсяг їх виконання;
- індивідуальні завдання;
- контрольне прослуховування.

Оцінювання завдання самостійної роботи.

Контроль самостійної роботи. Засоби контролю самостійної роботи та методика його проведення обираються викладачем освітнього компоненту. Контроль самостійної роботи має відповідати вимогам об'єктивності, оперативності та систематичності, рівнем засвоєння здобувачем освітнявчального матеріалу, вміння використовувати теоретичні знання в практичній діяльності, також включає в себе самоконтроль з боку здобувача освіти.

Завдання цього виду контролю спрямовані на:

- розвиток пізнавальних здібностей та творчої ініціативи здобувачів вищої освіти
- виховання самостійності, відповідальності та організованості
- формування самостійного мислення, здібностей до саморозвитку, самоудосконалення та самореалізації
- опанування здобувачами елементів методики наукових досліджень

Підсумкова кількість балів, набрана здобувачем освіти за виконання чотирьох завдань самостійної роботи, також є однією із складових поточної успішності здобувачів вищої освіти з освітнього компоненту.

Здобувач вищої освіти може набрати **максимум 20 балів** за виконання усіх видів самостійної роботи під час вивчення того чи іншого модуля.

Кожне завдання самостійної роботи оцінюється за шкалою **від 1 до 5 балів**.

Оцінка в балах	Критерії оцінювання
5	Оцінюється робота здобувача, який в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно та аргументовано його викладає, глибоко опрацьовує теоретичний матеріал вільно володіє термінологією, наводить аргументи на підтвердження власних думок, здійснює аналіз та робить висновки. В повному об'ємі оволодів завданням модуля.
4	Оцінюється робота здобувача, який достатньо володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає, опрацьовує теоретичний матеріал, володіє термінологією, але при висвітленні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі неістотні неточності та незначні помилки. В повному об'ємі оволодів завданням модуля.
3	Оцінюється робота здобувача, який відтворює значну частину навчального матеріалу, висвітлює його основний зміст, виявляє елементарні знання окремих положень. Не здатний до глибокого, всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, не користується необхідною літературою, допускає істотні неточності та помилки.
2	Оцінюється робота здобувача, який не володіє навчальним матеріалом у достатньому обсязі, проте фрагментарно, поверхово, без аргументації та обґрунтування викладає окремі питання, не розкриває зміст теоретичних питань і практичних завдань.
1	Завдання зроблено не вчасно. Здобувач вищої освіти допускає суттєві помилки, не володіє навчальним матеріалом.

Для самостійної роботи здобувачів освіти рекомендується відповідна наукова, спеціальна, хрестоматійна, періодична література. Навчальний матеріал освітнього компоненту, передбачений робочою програмою для засвоєння здобувачем освіти процесі самостійної роботи, вноситься на підсумковий контроль разом із навчальним матеріалом, який відпрацьовувався під час проведення навчальних занять. Методичне забезпечення самостійної роботи здобувачів вищої освіти передбачає засоби самоконтролю та використання інформаційних технологій. Методичні рекомендації організації самостійної роботи здобувача доводяться до відома здобувачів вищої освіти на початку семестру.

Система нарахування додаткових балів

Додатково можуть отримати протягом семестру до 10 балів:

- За активну участь у науковій діяльності: виступи на наукових конференціях, готують наукові доповіді, беруть участь в їх обговоренні) що

підтверджується сертифікатом

- За організацію навчальної діяльності у неформальній освіті (участь у вебінарах, курсах професійної підготовки, тренінгах) що підтверджується сертифікатом
- За бажанням здобувач освіти може отримати від викладача додаткове індивідуальне завдання для покращення рейтингового балу за модуль. До індивідуального завдання викладач може запропонувати тему з питань: музично-педагогічної діяльності, розширення теоретичних базових знань з освітнього компоненту, самостійного аналізу підходів до розв'язання професійних питань, пов'язаних інтерпретацією програмних творів, знань з історії, мистецтвознавства, аналізу виконавського та концертного репертуару, комплексного вирішення конкретного фахового завдання, тощо. Для оцінювання індивідуального завдання для здобувача, викладач повідомляє та/або пропонує тему завдання, встановлює терміни для виконання, роз'яснює систему оцінювання виконання такого завдання.

Здобувач самостійно опрацьовує завдання за усіма етапами роботи та в установлені терміни повинен здати завдання.

Оцінювання індивідуального завдання

Оцінка в балах	Критерії оцінювання
10	Завдання виконано в установлені терміни. Здобувач вищої освіти здатний висловити власне ставлення до альтернативних міркувань з заданої проблеми, проявляє вміння самостійно та аргументовано викладати презентацію, аналізувати факти, робити висновки.
9	Завдання виконано в установлені терміни. Здобувач вищої освіти здатний висловити власне ставлення до альтернативних міркувань з заданої проблеми, проявляє вміння самостійно та аргументовано викладати презентацію, аналізує факти із незначними помилками, робити висновки.
8	Завдання виконано в установлені терміни. Здобувач вищої освіти здатний висловити власне ставлення до альтернативних міркувань з заданої проблеми, проявляє вміння самостійно та аргументовано викладати презентацію, аналізує факти із незначними помилками, у висновках є не точності.
7	Завдання виконано в установлені терміни. Здобувач вищої освіти висловлює власне ставлення до альтернативних міркувань з заданої проблеми із помилками, намагається самостійно та аргументовано викладати презентацію, але при цьому робить помилки, аналізує факти із незначними помилками, у висновках не притримується логічної послідовності
6	Завдання виконано із запізненням щодо установлених термінів. Здобувач вищої освіти намагається висловити власне ставлення до міркувань із заданої проблеми, допускає значні помилки, намагається аргументовано викласти матеріал, але при цьому робить грубі помилки, аналізує факти із суттєвими помилками, у висновках не притримується логічної послідовності.
5	Завдання виконано із запізненням щодо установлених термінів. Здобувач вищої освіти намагається висловити власне ставлення до міркувань із заданої проблеми, допускає значні помилки, робота зроблена не самостійно, аналізує факти із суттєвими

	помилками, у висновках не притримується логічної послідовності.
4	Завдання виконано із запізненням щодо установлених термінів. Здобувач вищої освіти намагається висловити власне ставлення до міркувань із заданої проблеми, допускає значні помилки, робота зроблена не самостійно, не може проаналізувати викладений матеріал, у встановлених фактах робить помилки, у висновках не притримується логічної послідовності.
3	Завдання виконано не вчасно. Здобувач вищої освіти намагається висловити власне ставлення до заданої проблеми, допускає грубі помилки, робота зроблена не самостійно, не може проаналізувати викладений матеріал, у встановлених фактах робить суттєві помилки, не може викласти висновки заданої проблеми.
2	Завдання виконано не вчасно. Здобувачу вищої освіти складно висловити власне ставлення до заданої проблеми, допускає грубі помилки, робота зроблена не самостійно, не може проаналізувати матеріал, не може викласти факти за темою, плутає термінологію не може викласти висновки заданої проблеми.
1	Завдання виконано не вчасно. Здобувач вищої освіти не може викласти власне ставлення до заданої проблеми, робота зроблена не самостійно, викладений матеріал має грубі, суттєві помилки, не може навести приклади за темою роботи, плутає термінологію висновки заданої проблеми відсутні.

В разі якщо при врахуванні додаткових балів сума балів за модуль (семестр) буде перевищувати 100 балів, результати успішності буде дорівнювати 100.

На диференційованому заліку та/або іспиті оцінюється:

- артистизм та емоційне піднесення, пізнання художніх закономірностей і особливостей виконання музичних творів
- естрадне витримка, виконавський стиль та творче самовираження
- впевнене виконання та інтонування, артикуляція та агогіка
- засвоєння засобів музичної виразності та логіка розгортання музичної мови,
- мотивація та виконавський розвиток здобувача.

**Критерії оцінювання підсумкового семестрового контролю
Шкала оцінювання**

Критерії оцінювання	бали модульного контролю знань ЕКЗАМЕН	бали модульного контролю знань ДИФ.ЗАЛ.
«відмінно» Здобувач вищої освіти володіє усім комплексом знань, навичок і вмінь, передбачених програмою: розвинуті віртуозно-технічні навички та музично-виконавські прийоми; у підготовці музичних творів здійснюється поетапна робота, кінцевим результатом якої є відтворення авторського задуму та стилістичних особливостей; виконання технічне, творчо і розкриває художній образ творів; високий рівень розвитку музичного слуху, здатність до імпровізації.	26-30	15 – 20

<p>«дуже добре» Здобувач вищої освіти здатен до грамотного виконання тексту, має гарний рівень технічної підготовки, але відтворення художнього змісту творів розкрито недостатньо емоційно і виразно, непевна орієнтація в стилістичних особливостях.</p>	21 - 25	12 – 14
<p>«добре» Здобувач вищої освіти виконує текст музичних творів у повному обсязі, але виконавські та технічні прийоми недостатньо розвинуті. Невиразне фразування і динаміка. Має слабкі навички у виконанні музично-виконавських прийомів.</p>	17 – 20	8 – 11
<p>«задовільно» Здобувач вищої освіти не відтворює текст творів у повному обсязі, не орієнтується в темпах, звуковеденні, виконання не розкриває художній образ творів.</p>	12 – 16	5 – 7
<p>«достатньо» Здобувач вищої освіти не здатен до виконання нотного тексту творів у повному обсязі: наявні помилки в тексті, зупинки при виконанні, перегравання. Нерозвинуті технічні навички та слухово-моторна пам'ять.</p>	7 - 11	2 – 4
<p>«незадовільно» Навчальна програма виконена на мінімальному рівні</p>	1 – 6	1

Модуль вважається складеним, якщо здобувач вищої освіти набрав **від 60 до 100 балів**.

Загальний рейтинг з модуля (дисципліни) **не перевищує 100 балів**.

Сума балів, накопичених здобувачем вищої освіти за виконання всіх видів поточних навчальних завдань (робіт) на індивідуальних заняттях та на підсумковому модульному контролі знань, свідчить про ступінь оволодіння ним програмою освітнього компоненту. Протягом вивчення модулю здобувачі вищої освіти можуть набрати від 0 до 100 балів, що переводиться у національну шкалу оцінювання і відповідно у шкалу ECTS. Кількість балів відповідає певному рівню засвоєння освітнього компоненту.

Сума балів(R)	Шкала ECTS	Національна 5-ти бальна шкала	Визначення
90-100	A	5	відмінно
82-89	B	4	дуже добре
74-81	C		добре
64-73	D	3	задовільно
60-63	E		достатньо
35-59	FX	2	незадовільно з можливістю повторного перескладання
0-34	F		незадовільно з обов'язковим повторним вивченням

Відвідування видів навчальних занять (крім консультацій) є обов'язковим для здобувачів, відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу у Комунальному закладі вищої освіти Київської обласної ради «Академія мистецтв імені Павла Чубинського». Присутність здобувачів – це важливий критерій оцінювання результатів навчання, зважаючи на теоретичну і практичну складність освітнього компоненту. У випадку наявності довідки від лікаря призначається відпрацювання занять в інший час за індивідуальною програмою. За умови дистанційного навчання важлива присутність здобувача освіти під час онлайн-зустрічей у Google-Meet in Google Classroom, освітньої платформи Google Workspace for education

Запізнення на фахові заняття є не припустимими.

Переоцінка завдань можлива протягом тижня після отримання оцінки на основі заяви на ім'я завідувача кафедри у письмовій формі. Після отримання заяви, завідувач кафедри протягом тижня створить комісію з переоцінки, яка після проведення аналізу роботи здобувача вищої освіти повідомить його про своє рішення.

Перескладання роботи здобувачів можлива протягом тижня після отримання оцінки на основі заяви у письмовій формі.

6. ПРОГРАМА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ

6.1 Зміст освітнього компоненту

МОДУЛЬ 1. Теоретичні та практичні основи роботи голосового апарату.

Мета модуля. Ознайомити здобувачів освіти з анатомо-фізіологічними особливостями голосового апарату. Сформувати базові знання про механізми голосоутворення та їх роль у музичному й сценічному виконавстві. Розвинути практичні навички правильного використання голосу, дихання та артикуляції. Виховати культуру голосового звучання та усвідомлене ставлення до збереження голосового здоров'я.

Завдання модуля

Теоретичні: Вивчення будови голосового апарату (дихальний апарат, гортань, резонатори, артикуляційні органи). Ознайомлення з фізіологічними процесами голосоутворення. Аналіз основних типів голосів та їх діапазонів. Розгляд правил гігієни голосу та профілактики перевантажень.

Практичні: Формування навичок правильного дихання (діафрагмальне, комбіноване). Виконання вправ на розвиток резонаторного звучання. Тренування артикуляції та дикції. Практика вправ для розвитку сили, гнучкості та витривалості голосу. Виконання вокальних та мовних етюдів із застосуванням теоретичних знань.

Тема 1. Знайомство з вокальними здібностями здобувачів вищої освіти.

Мета Виявити індивідуальні вокальні здібності здобувачів освіти. Ознайомити із базовими принципами роботи голосового апарату. Сформувати навички первинного вокального самоконтролю та самооцінювання. Розвинути здатність до аналізу власного звучання та співставлення з технічними вимогами.

Зміст. Виявлення вокальних здібностей здобувача; примарні тони, перехідні звуки, звуковисотний діапазон.

Практичні вправи: дихання, артикуляція, інтонаційні вправи. Виконання вокальних уривків під акомпанемент. Аналіз та обговорення сильних сторін і труднощів.

Організація самостійної роботи

Щоденні вправи на дихання та артикуляцію. Виконання вокальних гам і арпеджіо. Запис власного співу для аналізу. Самооцінювання.

Очікувані результати навчання

Здобувач усвідомлює власні вокальні можливості. Вміє виконувати базові вправи для розвитку голосу. Має навички самооцінювання та аналізу власного звучання.

Орієнтовний технічний репертуар

Вправи на дихання (діафрагмальне, комбіноване). Вокальні гами та арпеджіо. Артикуляційні вправи (дикція, скоромовки). Вправи на інтонаційну точність.

Тема 2. Будова та робота голосового апарату, формування співочих навичок здобувача

Мета. Ознайомити з будовою та функціями голосового апарату. Сформувати базові співочі навички: дихання, резонанс, артикуляція, інтонація. Розвинути культуру голосового звучання та сценічну виразність. Навчити самостійно аналізувати та вдосконалювати власне виконання.

Відомості про правильне звукоутворення на різних голосових звуках. Органи, які беруть участь у звукоутворенні. Робота діафрагми.

Теоретичний блок: будова голосового апарату, механізми голосоутворення.

Практичний блок: вправи на дихання, резонанс, артикуляцію. Виконання вокальних вправ, творів та їх аналіз. Обговорення труднощів і рекомендації викладача.

Організація самостійної роботи. Щоденні вправи на дихання та артикуляцію. Виконання вокальних гам і арпеджіо. Запис власного співу для аналізу. Самооцінювання.

Очікувані результати навчання. Здобувач розуміє будову та роботу голосового апарату. Вміє застосовувати співочі навички. Має навички самооцінювання та аналізу власного звучання.

Орієнтовний технічний репертуар. Вправи на дихання (діафрагмальне, комбіноване). Вокальні гами та арпеджіо. Артикуляційні вправи (дикція, скоромовки). Вправи на інтонаційну точність.

Тема 3. Співацьке дихання.

Мета. Ознайомити із фізіологічними основами співочого дихання. Сформувати навички діафрагмального та комбінованого дихання. Розвинути контроль над диханням під час виконання вокальних творів. Виховати культуру голосового звучання та сценічну виразність.

Зміст. Види дихання. Діафрагмальне (нижньореберне, змішане): найбільш поширене у професійній вокальній практиці. Забезпечує контроль над видихом, рівномірність звуку, стійкість інтонації. Включає роботу діафрагми та нижніх ребер, що створює “опору” голосу. Грудне (бокове): використовується частково, але має обмежені можливості. Дає менший контроль над тривалістю звуку. Може призводити до швидкої втоми голосового апарату. Ключичне (верхньореберне): вважається неправильним для вокалу. Викликає напруження, поверхневий звук, швидке виснаження. Використовується лише у побутовому мовленні, але не у професійному співі. Роль дихання у професійному розвитку

Формування техніки: правильне дихання створює основу для інтонаційної точності, тембрової виразності та динамічного контролю.

Витривалість голосу: діафрагмальне дихання дозволяє співати довгі фрази без перенапруження.

Сценічна майстерність: контроль дихання допомагає керувати емоційністю, артистизмом та виразністю виконання.

Збереження голосового здоров'я: правильне дихання запобігає перевантаженню голосових зв'язок і сприяє довготривалій професійній діяльності.

Індивідуальний стиль: дихання впливає на формування власної манери співу та сценічного образу. Правильне вокальне дихання — це “опора голосу”, без якої неможливий професійний розвиток співака. Діафрагмальне дихання є ключовим інструментом у формуванні співочих навичок, забезпечує якість звучання та збереження голосового апарату протягом усієї кар'єри.

Вправи на дихання (короткі та довгі видихи, контроль повітря). Виконання вокальних уривків із застосуванням правильного дихання. Аналіз та рекомендації викладача.

Організація самостійної роботи

Щоденні вправи на діафрагмальне дихання. Виконання вокальних гам із контролем дихання. Запис власного співу для аналізу. Самооцінювання.

Очікувані результати навчання Здобувач розуміє принципи співочого дихання. Вміє застосовувати діафрагмальне та комбіноване дихання. Має навички контролю дихання під час співу. Готовий до виконання концертного репертуару з правильним диханням.

Орієнтовний технічний репертуар. Вправи на діафрагмальне дихання. Вправи на контроль тривалості видиху. Вокальні гами та арпеджіо з акцентом на дихання. Вправи на поєднання дихання та артикуляції.

Орієнтовна програма для контрольного заходу за модулем 1.

Вимоги до репертуару: універсальний: поєднання академічної школи та сучасної естради. Орієнтований на джазові та естрадні стилі, з акцентом на імпровізацію. Комплексний: народна традиція, академічна техніка та сучасна сцена.

«Ой у вишневому саду» (обробка М. Леонтовича),

«Ніч яка місячна» (обробка К. Стеценка),

«Червона рута» (В. Івасюк)

Л. Бернстайн «Tonight» (West Side Story),

«Memory» (Cats Е. Ллойд Веббер),

«I Dreamed a Dream» (Les Misérables)

МОДУЛЬ 2. Дихання. Резонатори.

Мета модуля. Сформувати у здобувачів базові та поглиблені навички співочого дихання. Ознайомити з роботою резонаторів та їх роллю у формуванні тембру й сили голосу. Розвинути здатність контролювати дихання під час виконання різних стилів вокалу. Навчити використовувати резонансні зони для досягнення яскравого, професійного звучання.

Завдання модуля

Теоретичні знання: ознайомлення з анатомією дихального апарату та голосових резонаторів. Вивчення видів співочого дихання (діафрагмальне, комбіноване). Розуміння ролі грудного, головного та змішаного резонансу.

Практичні навички: Виконання вправ на діафрагмальне дихання (контроль вдиху та видиху). Вправи на тривале утримання звуку («с», «ш», голосні). Робота з резонаторами: спів на різних голосних із відчуттям грудного та головного резонансу. Виконання гам та арпеджіо з акцентом на рівномірність звучання.

Розвиток артистизму: використання дихання для передачі емоційності. Практика сценічної виразності через контроль дихання та резонансу.

Тема 4. Процес звукоутворення.

Мета Ознайомити здобувачів з фізіологічними та акустичними основами процесу звукоутворення. Сформувати навички контролю дихання, роботи голосових зв'язок та резонаторів. Розвинути інтонаційну точність, темброву виразність та сценічну свободу.

Зміст. Спів із закритим ротом на всьому діапазоні голосу. Будова голосового апарату людини.

Теоретичний блок: анатомія голосового апарату, механізм утворення звуку. Практичний блок: вправи на дихання, інтонацію, артикуляцію. Виконання технічних вправ у групі та індивідуально. Робота над уривками концертного репертуару.

Організація самостійної роботи. Щоденні вправи на дихання та інтонацію (15–20 хв). Запис власного співу для аналізу. Самооцінювання (дихання, інтонація, дикція, сценічність). Робота над 1–2 творами з орієнтовного репертуару.

Очікувані результати навчання. Здобувач розуміє процес звукоутворення. Володіє базовими технічними навичками (дихання, інтонація, дикція). Має підготовлений технічний та концертний уривок. Вміє аналізувати власне виконання та враховувати рекомендації викладача.

Орієнтовний репертуар. Вправи на діафрагмальне дихання (видих на «с», «ш»). Гама та арпеджіо у різних тональностях. Артикуляційні вправи (скоромовки). Вправи на резонанс (спів на голосних).

Тема 5. Відчуття резонаторів.

Мета. Ознайомити із фізіологічними та акустичними особливостями резонаторів (грудний, головний, змішаний). Розвинути навички усвідомленого використання резонаторів для формування тембру та сили звуку. Сформувати відчуття тілесної та слухової координації під час співу. Підготувати здобувачів до застосування резонаторних технік у концертному виконанні.

Зміст. Грудний і головний резонатори — основа формування сили та тембру голосу. Тембральне забарвлення — унікальна характеристика кожного виконавця, що залежить від обертонів, резонаторів і техніки співу. Володіння резонаторами дозволяє співаку свідомо керувати тембром, робити його виразним і професійним.

Резонатори — це порожнини в організмі, які підсилюють звук і надають йому об'єм та тембр. Основні види: грудний резонатор – відчувається як вібрація у грудях, трахеї та бронхах; відповідає за низькі обертони, глибину та насиченість голосу; використовується для створення теплового, потужного звучання. Головний резонатор – відчувається у верхній частині голови, масці, зубах, носових пазухах; формує високі обертони, додає яскравості та польотності звуку; важливий для легкого, дзвінкого звучання. Змішане резонування (мікст); поєднання грудного та головного резонаторів; дає збалансований тембр, необхідний для професійного естрадного співу. Роль резонаторів — не лише посилювати звук, а й облагороджувати тембр, роблячи його приємним для слухача.

Тембральне забарвлення голосу. Тембр — це «забарвлення» звуку, його індивідуальна якість, яка дозволяє відрізнити голоси навіть при однаковій висоті й гучності. Основні характеристики тембру: визначається кількістю та інтенсивністю обертонів у спектрі голосу; залежить від форми коливань та роботи резонаторів; включає форманти (специфічні частотні ділянки, що створюють індивідуальність голосу); може бути підсилений або змінений завдяки вокальній техніці (наприклад, використання міксту, вібрато).

Практичний блок: вправи на відчуття грудного та головного резонаторів, поєднання у змішаному звучанні. Виконання коротких вокальних етюдів із фокусом на резонаторні відчуття. Колективне обговорення та корекція індивідуальних помилок.

Завдання самостійної роботи

Виконання щоденних вправ на відчуття резонаторів (глісандо, вокальні пасажі на голосних). Запис власного виконання та аналіз звучання (самопостереження). Підготовка одного технічного та одного концертного твору з акцентом на резонаторну техніку. Самоаналіз та самооцінка досягнень (відчуття, труднощі, досягнення).

Очікувані результати

Здобувач розрізняє грудний, головний та змішаний резонатори. Вміє свідомо керувати резонаторними відчуттями під час співу. Виконує технічні вправи з якісним використанням резонаторів. Демонструє концертний номер із застосуванням резонаторної техніки.

Орієнтовна програма

Вокальні етюди на голосних (а–о–і–у). Глісандо від низьких до високих звуків із фокусом на зміну резонаторів. Арпеджіо та гами з акцентом на грудний та головний резонатор. Вправи на змішане звучання (мікст).

Українська естрадна пісня (наприклад, твори Квітки Цісик, Руслани).

Сучасна популярна пісня з виразною мелодією та динамікою.

Джазовий стандарт або романс (для відчуття тембрової гнучкості).

Тема 6. Робота над співочою атакою звуку.

Мета. Сформувати навички правильної вокальної атаки звуку (м'якої, твердої, придихової). Розвинути контроль дихання та координацію голосових зв'язок. Навчитися застосовувати різні типи атаки у практичному репертуарі. Усвідомити роль атаки звуку у виразності та стилістиці естрадного вокалу.

Зміст. Співоча атака звуку — це початковий імпульс голосоутворення, момент виникнення звуку у співі. Вона визначає якість початку звукової фрази, впливає на виразність, точність і технічну чистоту виконання. У вокальному мистецтві атака є важливим засобом артикуляції та стилістики, адже саме від неї залежить перше враження від звучання. Види атак звуку та їх характеристика: тверда атака. Голосові зв'язки щільно змикаються до початку видиху. Звук виривається різко, з натиском. Характеристика: енергійність, різкість, але можливе перенапруження голосового апарату. Використовується у виразних естрадних стилях, але не рекомендована для академічного співу. М'яка атака: голосові зв'язки змикаються одночасно з початком видиху. Звук виникає плавно, без різкого тиску. Характеристика: природність, легкість, відсутність перенапруження. Найбільш рекомендована для здорового вокалу та академічної школи. Придихова атака: голосові зв'язки змикаються із запізненням, спочатку

виходить потік повітря, а потім звук. Характеристика: м'якість, інтимність, але при надмірному використанні може призвести до втрати сили голосу. Використовується як художній прийом у сучасній естрадній музиці.

Відчуття твердої атаки: напруження, різкість — допомагає усвідомити силу голосу, але потребує контролю, щоб уникнути перенапруження. Відчуття м'якої атаки: плавність, природність — формує здорову техніку, знімає зайве навантаження. Відчуття придихової атаки: легкість, м'якість — корисна для розвитку виразності, але вимагає дозованого використання. Роль у подоланні вокальних недоліків: допомагає уникати «зривів» звуку на початку фрази; формує контроль дихання та координацію голосових зв'язок; знімає зайве напруження, що часто є причиною вокальних проблем; розвиває виразність і стилістичну гнучкість виконавця.

Виконати вправи на різні типи атаки (м'яка, тверда, придихова). Порівняти звучання та відчуття при різних видах атаки. Виконати короткі вокальні фрази з акцентом на правильну атаку. Обговорити труднощі та отримати корекцію від викладача.

Завдання для самостійної роботи

Виконувати щоденні вправи на атаку звуку (5–10 хвилин). Реєструвати власні відчуття. Практикувати застосування атаки у знайомих піснях. Відмічати, який тип атаки найбільш комфортний та ефективний.

Очікувані результати. Здобувач розрізняє та правильно виконує різні типи атаки. Вміє застосовувати їх у технічних вправах та репертуарі. Має контроль над диханням і голосовими зв'язками. Демонструє виразність та стилістичну точність у виконанні.

Орієнтовний репертуар

Технічні вправи: вокальні гами з різними типами атаки, короткі фрази на голосних.

Практичний репертуар: естрадні пісні за програмою, де важлива чітка атака (наприклад, початки куплетів, рефренів).

Тема 7. Охорона голосу.

Мета. Сформувати знання про правила гігієни голосу та профілактику вокальних перевантажень. Навчити технікам збереження голосового апарату під час інтенсивної роботи. Розвинути усвідомленість щодо факторів, які шкодять голосу (шкідливі звички, неправильне навантаження, відсутність відпочинку). Виховати відповідальне ставлення до власного голосу як професійного інструменту.

Зміст. Вокальний режим — це система правил і звичок, що забезпечують збереження та розвиток голосового апарату. Включає: раціональне чергування співу й відпочинку, контроль навантаження, уникнення перенапруження, дотримання гігієни голосу. Важливий для формування стабільної та здорової вокальної техніки.

Значення здорового способу життя для занять сольним співом. Правильне харчування, достатній сон, фізична активність — основа для підтримки голосу. Відмова від шкідливих звичок (куріння, алкоголь) зменшує ризик пошкодження голосових зв'язок. Психологічний баланс і відсутність стресу сприяють якісному звучанню та довготривалій працездатності.

Простудні та професійні захворювання. Простудні захворювання: ларингіт, фарингіт, ангіна — призводять до тимчасової втрати або ослаблення голосу.

Професійні захворювання співаків: вузлики на голосових зв'язках, хронічний ларингіт, дисфонія.

Причини: надмірне навантаження, неправильна техніка, відсутність голосового режиму.

Профілактика: регулярні вправи на релаксацію, дотримання режиму, своєчасне лікування простудних хвороб.

Обговорення правил охорони голосу (гігієна, режим, харчування, уникнення шкідливих факторів).

Виконання вправ на релаксацію та зняття напруження голосових зв'язок.

Практика «економного» співу — вправи на помірну гучність, контроль дихання. Аналіз прикладів професійних співаків, які дотримуються правил охорони голосу.

Організація самостійної роботи

Ведення щоденника голосового режиму (кількість годин співу, відпочинок, самопочуття). Виконання щоденних вправ на дихання та релаксацію. Практика співу у комфортному діапазоні без перенапруження. Самоаналіз: відмічати випадки втоми голосу та способи їх подолання.

Очікувані результати навчання Здобувач знає основні правила охорони голосу. Вміє застосовувати техніки релаксації та профілактики перевантажень. Усвідомлює власні межі голосового навантаження. Демонструє стабільність та якість звучання без ознак перенапруження.

Орієнтовний репертуар

Технічний: вправи на дихання, легато у середньому діапазоні, вправи на м'яку атаку звуку, вправи на резонанс без форсування.

Практичний: уривки з ліричних естрадних пісень, що виконуються у середньому регістрі та не потребують надмірної сили (наприклад: «Imagine» Джона Леннона, «Fields of Gold» Стінга, «Обійми» Океан Ельзи).

Орієнтовна програма для контрольного заходу за модулем 2.

Вимоги до репертуару: універсальний: поєднання академічної школи та сучасної естради. Орієнтований на джазові та естрадні стилі, з акцентом на імпровізацію. Комплексний: народна традиція, академічна техніка та сучасна сцена.

Океан Ельзи «Без бою»,

Тіна Кароль «Намалюю тобі зорі»,

The Hardkiss «Антарктида»

Adele «Someone Like You», Майкл Джексон «Heal the World», Whitney Houston «I Will Always Love You»

Перший рік навчання. Завдання: ознайомлення з будовою голосового апарату та його функціями, з правилами охорони голосу та його гігієною; опанування «мовленнєвої» позиції – вільне та чисте звучання в межах діапазону учня/учениці; оволодіння на початковому рівні вокальним диханням, прийомами та різновидами атаки звуку (м'яка, тверда та придихова), навичок звуковедення та вокальних штрихів (*legato*, *non legato*, *staccato*); ознайомлення з поняттям співацьких резонаторів, формування високої позиції звуку; робота з мікрофоном.

Усвідомлює свій голос як власний «музичний інструмент». Застосовує знання про функціонування голосового апарату в процесі професійного опанування співу. Дотримується правил охорони та гігієни голосу. Розуміє поняття індивідуального тембрового забарвлення голосу. Демонструє співацьку поставу, володіє співацькою постановкою. Демонструє володіння початковими навичками вокального дихання, дикції, артикуляції, контролю чистоти інтонації. Слідкує за формуванням, вимовою та рівністю звучання голосних звуків під час співу. Відчуває висотні й ладові співвідношення звуків у межах власного діапазону, метроритмічну організованість. Демонструє спів у «мовленнєвій» позиції – співає вільно та чисто в межах діапазону. Знає особливості артикуляції приголосних звуків, демонструє їх правильну і чітку вимову. Послугується початковими знаннями виконання джазових стилів (*swing*, *bossa nova*, *ballad*). Самостійно відтворює та запам'ятовує нескладні вокально-інтонаційні вправи, прості за метроритмічною будовою. Демонструє вміння слухати і чути концертмейстера, невербальне комунікування (ауфтакт до вступу чи зняття). Визначає на початковому рівні просту форму твору на прикладі джазового стандарту (ААВА; АА та ін.) та вокальні прийоми, що використовує співак, за допомогою викладача. Володіє на початковому рівні вокальним диханням, контролює співацьку поставу, «тримає» звук. Застосовує різні види атаки звуку (тверда, м'яка та придихова). Виконує вправи на *legato*, *non legato* та *staccato*. Розуміє залежність кантилени від дикції та дихання. Застосовує на початковому рівні співацькі резонатори під час виконання творів. Демонструє володіння високою позицією звуку. прийомами та скетовою імпровізацією. Демонструє початковий рівень сценічної культури під час публічного виступу.

Протягом першого року навчання здобувач опановує: музичні твори початкового рівня складності (поспівки, дитячі пісні, обробки народної пісеннотанцювальної музики, нескладні джазові та сучасні твори (до 10 творів), вокальні вправи та вокалізи на запобігання затиснення голосового апарату,

розширення діапазону, згладжування переходів між регістрами, на різні види техніки, вокальних прийомів (7 – 8 вправ).

МОДУЛЬ 3. Удосконалення співочих навичок.

Мета. Розвинути контроль над диханням та опорою звуку. Вдосконалити чистоту інтонування та слухову самокорекцію. Сформувані навички роботи з динамікою та тембровими відтінками. Розширити діапазон та гнучкість голосу. Навчитися застосовувати техніку у різних жанрах (академічний, естрадний, народний).

Завдання. Технічні завдання: виконати комплекс вправ на діафрагмальне дихання (короткі та довгі фрази); гами та арпеджію у різних тональностях, контролюючи чистоту інтонування; вправи на перехід між регістрами (грудний – головний – мікст); робота з динамікою та тембром; розширення діапазону; жанрова адаптація.

Тема 8. Робота над розширенням діапазону.

Мета. Розширити робочий діапазон голосу у верхньому та нижньому регістрах. Забезпечити плавні переходи між регістрами (грудний – головний – мікст). Розвинути технічну гнучкість та контроль над звуком у крайніх ділянках діапазону. Навчитися застосовувати розширений діапазон у практичному та концертному репертуарі.

Зміст. Чистота інтонування. Вправи для голосу, розширення діапазону. Розспівування з поступовим підняттям та зниженням тональності. Вправи на легато та стакато у крайніх регістрах. Тренування переходів між регістрами (грудний – головний – мікст). Виконання уривків із технічного та практичного репертуару. Обговорення труднощів та пошук корекційних вправ.

Завдання для самостійної роботи

Виконати щоденний комплекс вправ на розширення діапазону (гами, арпеджію). Записати виконання вправи на перехід між регістрами та проаналізувати якість. Відмічати комфортні та проблемні ноти. Вивчити одну пісню з практичного репертуару, акцентуючи увагу на крайніх звуках.

Очікувані результати навчання

Здобувач впевнено виконує вправи у крайніх регістрах. Демонструє плавні переходи між регістрами без «зламів» голосу. Має розширений робочий діапазон на 2–3 ноти. Виконує практичний та концертний репертуар із використанням розширеного діапазону.

Орієнтовний репертуар

Технічний: гами, арпеджію, вправи на легато/стакато, вокалізи.

Практичний: сучасні естрадні пісні з широким діапазоном (наприклад, композиції Адель, Вітні Г'юстон).

Концертний: обрані українські та світові естрадні твори, що потребують роботи у крайніх регістрах.

Тема 9. Робота над артикуляцією та дикцією.

Мета. Сформувати чітку артикуляцію при виконанні естрадних творів. Розвинути дикцію як основу виразності та зрозумілості тексту. Навчитися поєднувати технічну чистоту мовлення з музичною інтонацією. Виробити навички контролю артикуляційного апарату (губи, язик, щелепа). Забезпечити виразність виконання у технічному, практичному та концертному репертуарі.

Зміст. Значення чіткої дикції у співі. Робота над артикуляційним апаратом. Артикуляційні вправи.

Вправи на чітку вимову голосних та приголосних. Робота над скоромовками у різних темпах. Виконання вокалізів із акцентом на дикцію. Практика співу пісень з ускладненим текстом (швидкий темп, складні рими). Обговорення типових труднощів та пошук корекційних вправ.

Завдання для самостійної роботи

Щоденне виконання скоромовок у різних темпах. Запис власного виконання пісні з акцентом на дикцію та аналіз чіткості вимови. Вправи на артикуляцію перед дзеркалом (контроль рухів губ і язика). Вивчення практичного репертуару з акцентом на виразність тексту.

Очікувані результати навчання. Здолбувач чітко вимовляє голосні та приголосні у співі. Виконує скоромовки у різних темпах без втрати дикції. Демонструє виразність тексту у практичному та концертному репертуарі. Має контроль над артикуляційним апаратом.

Орієнтовний репертуар

вокалізи, вправи на дикцію, скоромовки.

сучасні естрадні пісні зі складним текстом (наприклад, швидкі куплети).

українські та світові естрадні твори, де важлива виразність тексту.

Тема 10. Розвиток відчуття резонаторів.

Мета. Сформувати відчуття роботи основних резонаторів (грудний, головний, носовий, комбінований). Навчитися керувати резонансом для досягнення дзвінкого, об'ємного та виразного звучання. Розвинути навички поєднання резонаторів у різних регістрах. Використовувати резонанс як засіб художньої виразності у практичному та концертному репертуарі.

Зміст. Вплив резонаторів на звучність і рухливість голосу.

Вправи на відчуття грудного та головного резонаторів. Виконання вокалізів із акцентом на зміну резонаторів. Практика співу у різних регістрах із контролем резонансу. Виконання уривків із практичного репертуару з акцентом на дзвінкість та об'ємність звучання. Обговорення труднощів та пошук корекційних вправ.

Завдання для самостійної роботи

Щоденні вправи на відчуття резонаторів (глісандо, вокалізи на «м», «н»). Запис власного виконання вправ із акцентом на резонанс та аналіз звучання. Вести

«щоденник резонансів»: відмічати комфортні та проблемні відчуття. Вивчити одну пісню з практичного репертуару, акцентуючи увагу на роботі резонаторів.

Очікувані результати навчання

Здобувач відчуває роботу грудного, головного та носового резонаторів. Виконує вправи з акцентом на дзвінкість та об'ємність звучання. Демонструє контроль резонансів у практичному та концертному репертуарі. Має навички поєднання резонаторів для досягнення професійного звучання.

Орієнтовний репертуар

Технічний: вокалізи на «м», «н», вправи на глісандо, арпеджіо з акцентом на резонанс.

Практичний: сучасні естрадні пісні з широким використанням резонаторів, українські та світові естрадні твори, де важлива дзвінкість та об'ємність звучання.

Орієнтовна програма для контрольного заходу за модулем 3.

Вимоги до репертуару: універсальний: поєднання академічної школи та сучасної естради. Орієнтований на джазові та естрадні стилі, з акцентом на імпровізацію. Комплексний: народна традиція, академічна техніка та сучасна сцена.

Дж. Гершвін «Summertime»,

Ф. Сінатра «Fly Me to the Moon»,

Ніна Сімон «Feeling Good»

МОДУЛЬ 4. Регістри.

Мета модуля. Ознайомити здобувачів із поняттям вокальних регістрів та їх фізіологічними особливостями. Сформувати навички впевненого використання грудного, головного та мікстового регістрів. Розвинути техніку плавних переходів між регістрами без «зламу» голосу. Забезпечити професійне володіння регістрами як засобом художньої виразності. Навчити застосовувати регістри у технічному, практичному та концертному репертуарі.

Завдання модуля. Теоретичні. Вивчити поняття «грудний», «головний», «мікст» регістри. Розглянути фізіологічні механізми утворення звуку у різних регістрах. Усвідомити роль регістрів у формуванні тембру та виразності голосу.

Практичні. Виконувати вправи на розвиток грудного та головного регістрів.

Освоїти техніку міксту як засобу плавного переходу між регістрами.

Виконувати вокалізи та вправи на легато/стакато у різних регістрах.

Практикувати глісандо та арпеджіо для тренування переходів.

Самостійні. Вести «щоденник регістрів» із відмітками про комфортні та проблемні ділянки. Записувати виконання вправ та аналізувати якість переходів між регістрами. Вивчати практичний репертуар із акцентом на використання різних регістрів.

Контрольні. Виконати вправи та уривки з репертуару у всіх регістрах. Продемонструвати плавні переходи між регістрами без втрати інтонації та тембру. Показати застосування регістрів у концертному виконанні.

Тема 11. Середній регістр голосу.

Мета. Сформувати навички впевненого використання середнього регістру голосу. Розвинути техніку плавних переходів між грудним, середнім та головним регістрами. Забезпечити стабільність звучання у середньому діапазоні. Використовувати середній регістр як основу для виразності та тембрової рівності.

Зміст. Поняття голосового регістру. голосовий регістр – це діапазон звуків, що утворюється при певному способі роботи голосових зв'язок і резонаторів. Основні регістри: грудний регістр – глибокий, насичений звук, відчуття вібрації у грудях; середній регістр – рівний, природний тембр, основа співочого звучання; головний регістр – дзвінкий, легкий звук, відчуття вібрації у голові; поєднання грудного та головного, плавний перехід між ними.

Регістри забезпечують темброве багатство, виразність та професійність звучання. Кантилений спів. Кантилена – плавне, протяжне, співуче виконання мелодії з акцентом на легато. Формує співочий стиль, розвиває дихання, контроль звуку та емоційну виразність. Розвиток динаміки звуку. Динаміка – зміна сили звучання (від *pianissimo* до *fortissimo*). Динаміка робить спів живим, емоційним, професійним.

Вправи на розвиток середнього регістру (вокалізи на «а», «о», «е»). Виконання гам та арпеджіо у середньому діапазоні. Практика глісандо для плавних переходів між регістрами. Виконання уривків із практичного репертуару з акцентом на середній регістр. Обговорення труднощів та пошук корекційних вправ.

Завдання для самостійної роботи. Щоденні вправи на середній регістр (вокалізи, арпеджіо, глісандо). Запис власного виконання вправ та аналіз стабільності звучання. «Щоденник регістрів» із відмітками про комфортні та проблемні ділянки середнього діапазону. Вивчити одну пісню з практичного репертуару, акцентуючи увагу на середньому регістрі.

Очікувані результати навчання. Здобувач впевнено володіє середнім регістром. Виконує вправи з акцентом на стабільність та рівність звучання. Демонструє плавні переходи між регістрами. Використовує середній регістр у практичному та концертному репертуарі.

Орієнтовний репертуар

Вокалізи на «а», «о», «е», вправи на глісандо та арпеджіо.

Сучасні естрадні пісні з акцентом на середній діапазон.

Українські та світові естрадні хіти, де важлива стабільність середнього регістру.

Тема 12. Відчуття високої співочої позиції.

Мета Формування відчуття високої співочої позиції у середній частині діапазону. Розвиток навичок вирівнювання голосних та прикриття звуку. Підготовка до концертного виконання з технічною та художньою виразністю.

Зміст. Висока позиція звукоутворення, середина діапазону. Вирівнювання звучання голосних. Прикриття звуку.

Розспівування з акцентом на середину діапазону. Вправи на вирівнювання голосних (а–о–і–е–у). Практика прикриття звуку у високій позиції. Виконання уривків із технічного та концертного репертуару. Обговорення відчуттів та труднощів.

Завдання для самостійної роботи. Виконувати вправи на вирівнювання голосних у середньому регістрі. Записати власні відчуття при прикритті звуку. Підготувати один технічний та один концертний твір для наступного заняття. Провести самооцінювання за критеріями.

Очікувані результати навчання. Уміння відчувати та утримувати високу позицію звукоутворення. Вирівнювання звучання голосних у середньому регістрі. Усвідомлене використання прикриття звуку. Підготовка до якісного концертного виконання.

Орієнтовний репертуар

Вокалізи

Естрадні пісні середнього діапазону сучасні українські естрадні композиції. Володимир Івасюк – «Червона рута», «Водограй»; Аліна Паш – «Bitanga»; Океан Ельзи – «Без бою», «Все буде добре»; Celine Dion – «My Heart Will Go On»; Adele – «Someone Like You», «Hello».

Тема 13. Тембральні відтінки голосу.

Мета. Ознайомити із поняттям тембру голосу та його відтінками. Розвинути навички керування політністю, дзвінкістю та яскравістю звучання. Навчити виправляти дефекти тембру та формувати індивідуальне звучання

Зміст. Поняття тембру голосу, його особливості (політність, дзвінкість, яскравість). Способи виправлення дефектів тембру.

Розспівування з акцентом на різні тембральні відтінки. Виконання вправ на політність, дзвінкість та яскравість. Аналіз звучання студентів у групі, обговорення відмінностей. Практика на уривках із технічного та концертного репертуару.

Завдання для самостійної роботи. Виконувати вправи на зміну тембральних відтінків (світлий – темний, дзвінкий – м'який). Записувати власне виконання та проаналізувати тембральні особливості. Підготувати один технічний вокаліз і одну естрадну пісню з акцентом на тембр. Заповнити таблицю самооцінювання.

Очікувані результати навчання. Розуміння поняття тембру та його характеристик. Уміння керувати політністю, дзвінкістю та яскравістю голосу. Усвідомлене використання тембральних відтінків у виконанні. Вміння виправляти дефекти тембру.

Орієнтовний репертуар

Вокалізи І. Кдилова, вправи на зміну тембру (світлий/темний).

Українська естрада: Софія Ротару «Одна калина», Океан Ельзи «Без бою».

Світова естрада: Adele «Hello», Whitney Houston «I Will Always Love You».

Тема 14. Перехідні звуки та згладжування регістрів.

Мета. Ознайомити із поняттям перехідних звуків та їх роллю у формуванні цілісного звучання. Розвинути навички змішування регістрів та згладжування переходів між ними. Удосконалити техніку співу на legato як основу плавності та виразності.

Зміст. Змішування регістрів. Способи згладжування регістрів. Удосконалення співу на legato. Перехідні звуки. Звуки, що знаходяться між грудним і головним регістрами. Забезпечують плавність переходу між регістрами. Удосконалення співу на legato. Legato – плавне з'єднання звуків без різких атак. Контроль дихання, м'яка атака звуку, округлення голосних. Формування виразності та цілісності звучання.

Розспівування з акцентом на перехідні звуки (середина діапазону). Виконання вправ на змішування грудного та головного регістрів. Практика legato на вокалізах та уривках із репертуару. Аналіз звучання, обговорення труднощів та способів їх подолання.

Завдання для самостійної роботи

Виконати вправи на плавний перехід між регістрами. Записати власне виконання та проаналізувати якість legato. Підготувати самостійно опрацьований один технічний вокаліз і одну концертну пісню з акцентом на згладжування регістрів. Самооцінювання.

Очікувані результати навчання. Усвідомлення ролі перехідних звуків у формуванні цілісного звучання. Уміння змішувати регістри та уникати різких переходів. Володіння технікою legato у середньому та високому регістрах. Підготовка до якісного концертного виконання з плавністю та виразністю.

Орієнтовний репертуар

Технічний: вокалізи (І.Кдилова), вправи на legato та змішування регістрів.

Олександр Пономарьов «Я люблю тільки тебе», Джамала «Шлях додому».

Adele «Someone Like You», Elton John «Can You Feel the Love Tonight».

Орієнтовна програма для контрольного заходу за модулем 4.

Вимоги до репертуару: універсальний: поєднання академічної школи та сучасної естради. Орієнтований на джазові та естрадні стилі, з акцентом на імпровізацію. Комплексний: народна традиція, академічна техніка та сучасна сцена.

Сучасна українська пісня – Христина Соловій «Тримай».

Сучасна естрадна пісня – Олександр Пономарьов «Я люблю тільки тебе», Джамала «Шлях додому».

Українська естрадна пісня – Alyona Alyona «Залишу свій слід».

Світова естрада – Lady Gaga «Shallow».

Авторська композиція студента або кавер на сучасний хіт.

Другий рік навчання. Завдання: вдосконалення навички грудного резонування, розширення грудного діапазону; опанування безтекстової джазової техніки scat; формування навички придихової атаки звуку в опануванні вокального прийому субтон, оволодіння технікою виконання вокальних прийомів glissando, portamento; формування міксту – єдиної позиційності та рівності регістрів; вдосконалення навичок роботи з мікрофоном – робота над динамічною палітрою.

Володіє на достатньому рівні співацьким диханням, контролює атаку звуку, артикуляцію, дикцію. Розуміє значення акустичного імпедансу у вокальній практиці. Демонструє початковий рівень виконання джазової імпровізації із застосуванням власного scat в характерній стилістиці твору. Опановує нескладні транскрипції (імпровізації) відомих естрадних та джазових виконавців. Відчуває період та квадрат в джазовому творі. Прослуховує невеликий фрагмент вокального твору та відтворює його на слух. Визначає, усвідомлює та відтворює будову музичної фрази, твору. Володіє навичкою грудного резонування на достатньому рівні. Послуговується придиховою атакою звуку під час виконання вокального прийому субтон. Практикує виконання вокально-технічних прийомів (glissando, portamento) у вокальних творах. Свідомо застосовує відповідну манеру та стилістику під час виконання естрадних та джазових творів. Точно відтворює пунктирний та синкопований ритми, акценти та штрихи у фразуванні залежно від стилю твору. Розвиває та відчуває звукову перспективу, вокальнохудожню міру під час роботи з мікрофоном. Демонструє володіння елементами народної манери співу. Володіє на початковому рівні навичкою згладжування звучання перехідних нот під час виконання вокального твору. Демонструє початковий рівень володіння мікстом. Виконує на достатньому рівні вокальні штрихи (legato, non legato, staccato) у вправах, вокалізах, scat, творах. Виконує твори в стилях swing та bossa nova з характерними метроритмічними особливостями. Демонструє вміння координувати власні виконавські дії з концертмейстером, ритмсекцією або інструментальним ансамблем. Використовує технічні засоби у створенні та передачі художньо-образного змісту твору. Застосовує опановані вокальні прийоми під час публічного виступу як один із засобів музичної виразності.

Протягом другого року навчання здобувач опановує: музичні твори, що відповідають віковій категорії здобувача та його індивідуальним вокальнотехнічним можливостям (до 10 творів); вокальні вправи та вокалізи на вдосконалення навички грудного резонування, розширення діапазону, згладжування переходів між регістрами, на різні види техніки, вокальні прийоми (7 – 8 вправ).

МОДУЛЬ 5. Збагачення вокальними прийомами та значення художнього бачення співака.

Мета. Розширити технічний арсенал студента за допомогою різноманітних вокальних прийомів (динамічні відтінки, прикриття, змішування регістрів, тембральні варіації, мелізматики, портаменти, фальцет, белтинг тощо). Сформувати усвідомлене художнє бачення співака – здатність інтерпретувати твір не лише технічно, а й емоційно та образно. Навчити інтегрувати технічні прийоми у художню інтерпретацію, щоб досягти цілісності виконання.

Завдання. Технічні завдання. Опанування та відпрацювання основних вокальних прийомів; розвиток навичок комбінування прийомів у межах одного твору; удосконалення контролю дихання та legato при використанні прийомів.

Художні завдання. Формування індивідуального стилю виконання; розвиток здатності до інтерпретації музичного образу; робота над емоційною виразністю та сценічною подачею.

Аналітичні завдання. Аналіз прикладів виконання відомих співаків; порівняння різних інтерпретацій одного твору; самооцінка та корекція власного виконання.

Тема 15. Орфоепія, дикція, артикуляція.

Мета. Формування правильних орфоепічних навичок у співі. Розвиток чіткої дикції та виразної артикуляції. Забезпечення зрозумілості тексту та художньої виразності виконання.

Зміст. Робота над співацькою орфоепією. Значення дикції та роботи артикуляційного апарату в процесі звукоутворення.

Вправи на чітку вимову голосних і приголосних. Робота над орфоепічними нормами української та іншомовної естради. Виконання вокалізів із акцентом на дикцію. Практика концертних уривків із контролем артикуляції.

Завдання для самостійної роботи. Виконати вправи на дикцію (склади «па-ба-да», «та-ка-га»). Записати власне виконання та проаналізувати зрозумілість тексту. Підготувати один технічний вокаліз і одну пісню з акцентом на орфоепію. Самооцінювання.

Очікувані результати навчання. Усвідомлення ролі орфоепії у вокальному мистецтві. Уміння чітко вимовляти текст під час співу. Володіння артикуляційними прийомами для виразності. Підготовка до якісного концертного виконання з ясністю дикції.

Орієнтовний репертуар

Технічний: вокалізи, вправи на дикцію та артикуляцію.

Українська естрада: українська естрада – The Hardkiss «Журавлі».

світова естрада – Ed Sheeran «Perfect», «Beautiful» (Christina Aguilera).

Тема 16. Робота над художньо-емоційним характером та акторським баченням твору.

Мета. Формування навичок художньо-емоційної інтерпретації вокального твору. Розвиток акторського бачення та сценічної виразності. Усвідомлене використання вокальних і артистичних засобів для створення цілісного художнього образу.

Зміст. Відчуття образності при співі. Робота над фразуванням, виразністю та акторським баченням. Вокальні складнощі твору. Розкриття індивідуальних здібностей здобувача.

Виконання вокалізів із акцентом на емоційність та інтерпретацію. Практика концертних уривків із різними художніми відтінками. Робота над сценічною подачею: міміка, жести, рухи. Аналіз виконання студентів, обговорення художніх рішень.

Завдання для самостійної роботи. Виконати вправи на емоційне забарвлення голосу (сум, радість, драматичність). Записати власне виконання та проаналізувати художній образ. Підготувати один технічний вокаліз і одну концертну пісню з акцентом на акторське бачення. Самооцінювання.

Очікувані результати навчання. Усвідомлення ролі художньо-емоційного характеру у вокальному мистецтві. Уміння створювати цілісний художній образ. Володіння акторськими засобами виразності (міміка, жести, сценічна поведінка). Підготовка до якісного концертного виконання з емоційною насиченістю.

Орієнтовний репертуар

Зейдль (Seidls Vocalises): вправи на контроль дихання та плавність переходів.

Конконе (Concone Vocalises): вокалізи для розвитку виразності та емоційності у співі. Альфонсо Марія де Л'Іглеза: вокалізи для роботи над тембром і прикриттям звуку, вправи на емоційне забарвлення голосу.

Українська естрада: Джамала «Облітала ластів'ями», Океан Ельзи «Все буде добре».

Світова естрада: Whitney Houston «I Will Always Love You», Adele «Someone Like You».

Тема 17. Динамічні відтінки, філірування звуку.

Мета. Ознайомити з поняттям динамічних відтінків та технікою філірування звуку. Розвинути навички керування силою звучання, плавного переходу від forte до piano. Сформувати уміння використовувати динаміку як засіб художньої виразності.

Зміст. Використання динамічних відтінків, філірування звуку.

Розспівування з акцентом на динамічні контрасти. Виконання вправ на crescendo, diminuendo, messa di voce. Практика філірування звуку на довгих нотах. Виконання уривків із концертного репертуару з акцентом на динаміку.

Завдання для самостійної роботи. Виконати вправи на плавне crescendo та diminuendo. Записати власне виконання та проаналізувати якість філірування.

Підготувати один технічний вокаліз і одну концертну пісню з акцентом на динаміку. Самооцінювання.

Очікувані результати навчання. Усвідомлення ролі динаміки у вокальному мистецтві. Уміння виконувати філірування звуку на довгих нотах. Володіння технікою *messa di voce*. Підготовка до якісного концертного виконання з динамічною виразністю.

Орієнтовний репертуар

І.Кдирова – вокалізи на *messa di voce*.

Зейдль – вправи на *crescendo* та *diminuendo*.

Українська естрада: Джамала «Шлях додому».

Світова естрада: Whitney Houston «I Will Always Love You», Adele «Hello».

Тема 18. Робота над чистотою інтонування.

Мета Формування навичок чистого інтонування у співі. Розвиток слухового контролю та здатності до самокорекції. Вдосконалення техніки співу через роботу над точністю висоти звуку. Інтеграція динамічних відтінків та філірування звуку у процес інтонування.

Зміст. Удосконалення інтонації. Вокальний слух і його самоконтроль.

Розспівування з акцентом на точність інтонування. Виконання вправ на інтервали та гами. Практика вокалізів із контролем чистоти звуку. Виконання уривків із концертного репертуару з акцентом на інтонаційну точність.

Завдання для самостійної роботи. Виконати вправи на інтервали (чисті квінти, терції, октави). Записати власне виконання та проаналізувати чистоту інтонування. Підготувати один технічний вокаліз і одну концертну пісню з акцентом на інтонаційну точність. Самооцінювання.

Очікувані результати навчання. Усвідомлення ролі чистоти інтонування у вокальному мистецтві. Уміння виконувати інтервали та гами без інтонаційних похибок. Володіння технікою слухового контролю. Підготовка до якісного концертного виконання з інтонаційною точністю.

Орієнтовний репертуар

І.Кдирова – вокалізи на інтервали та гами.

Зейдль – вправи на точність інтонування.

Українська естрада: Джамала «Шлях додому».

Світова естрада: Adele «Someone Like You», Andrea Bocelli «Con te partirò».

Орієнтовна програма для контрольного заходу за модулем 5.

Вимоги до репертуару: універсальний: поєднання академічної школи та сучасної естради. Орієнтований на джазові та естрадні стилі, з акцентом на імпровізацію. Комплексний: народна традиція, академічна техніка та сучасна сцена.

Українська естрада – The Hardkiss «Журавлі».

Світова естрада – Ed Sheeran «Perfect».

Джазовий стандарт – Ella Fitzgerald «Cheek to Cheek».
Авторська композиція студента або кавер на сучасний хіт.

МОДУЛЬ 6. Джаз.

Мета. Ознайомити з історією, стилістикою та жанровими особливостями джазу. Сформувати розуміння джазової імпровізації як основного засобу виразності. Розвинути навички роботи з ритмікою, синкопами, свінгом та джазовими гармоніями. Виховати індивідуальність виконавця через інтерпретацію джазових творів. Інтегрувати знання з вокалу, інструментального виконання та акторської подачі у джазовому контексті.

Завдання. Вивчити історію джазу та його основні стилі (свінг, бі-боп, кул-джаз, ф'южн). Ознайомитися з поняттями «свінг», «синкопа», «блюзова гармонія», «імпровізація». Проаналізувати роль джазу у світовій музичній культурі. Виконати вправи на джазову ритміку (синкопи, свінг-ритм). Освоїти базові джазові вокалізи та скет-спів. Виконати уривки з джазових стандартів із акцентом на імпровізацію. Розробити власну інтерпретацію джазового твору. Спробувати імпровізацію на задану гармонічну схему (наприклад, 12-тактовий блюз). Виконати джазовий стандарт у різних стилях (свінг, латина, баллада).

Тема 19. Робота над збагаченням вокального нюансування.

Мета. Розвинути навички використання вокальних нюансів (динаміка, темброві відтінки, артикуляційні акценти). Сформувати вміння поєднувати технічну точність із художньою виразністю. Навчити здобувачів усвідомлено застосовувати нюансування для створення індивідуального стилю виконання.

Зміст. Політність вокалізації, субтонове звучання. Гліссандо, крещендо, димінуендо.

Розспівування з акцентом на динамічні контрасти. Виконання вправ на зміну тембру та динаміки в межах однієї фрази. Практика вокалізів із різними нюансами (*legato*, *staccato*, *crescendo*, *diminuendo*). Виконання уривків із концертного репертуару з акцентом на нюансування.

Завдання для самостійної роботи

Виконати вправи на зміну динаміки та тембру. Записати власне виконання та проаналізувати використання нюансів. Підготувати один технічний вокаліз і одну концертну пісню з акцентом на нюансування. Самооцінювання.

Очікувані результати навчання. Усвідомлення ролі нюансування у вокальному мистецтві. Уміння застосовувати різні види нюансів у співі. Володіння технікою зміни динаміки, тембру та артикуляції. Підготовка до якісного концертного виконання з багатим вокальним забарвленням.

Орієнтовний репертуар

І.Кдирова – вокалізи на *legato* та *staccato*.

Конконе – вокалізи на динамічні відтінки.

Зейдль – вправи на темброві зміни.

Українська естрада: Джамала «1944», Океан Ельзи «Не твоя війна».

Світова естрада: Adele «Rolling in the Deep», Frank Sinatra «Fly Me to the Moon».

Тема 20. Джазова імпровізація, специфіка звуку.

Мета. Ознайомити з принципами джазової імпровізації та специфікою джазового звуку. Розвинути навички роботи з ритмікою, синкопами, свінгом, блюзовою гармонією. Сформувати індивідуальність виконавця через імпровізацію та інтерпретацію джазових стандартів. Навчити поєднувати технічну точність із творчою свободою.

Зміст. Імпровізація, формування навичок інтерпретації творів, манери інтонування. Імітація імпровізаційного стилю джазових виконавців. Свобода володіння голосом.

Розспівування з елементами джазової ритміки (синкопи, свінг). Виконання вправ на скет-спів (імпровізація складів «ба-ду-да», «шубі-ду»). Практика імпровізації на 12-тактовий блюз. Виконання уривків із джазових стандартів із акцентом на специфіку звуку (легкість, гнучкість, свобода).

Завдання для самостійної роботи. Виконати вправи на джазову ритміку та скет-спів. Записати власну імпровізацію на блюзову схему та проаналізувати її. Підготувати один технічний вокаліз і одну джазову пісню з акцентом на імпровізацію. Самооцінювання.

Очікувані результати навчання. Усвідомлення ролі імпровізації у джазі. Уміння виконувати джазові фрази з використанням синкоп та свінгу. Володіння технікою скет-співу. Підготовка до якісного концертного виконання джазових стандартів із імпровізацією.

Орієнтовний репертуар

Вправи на синкопи та свінг-ритм.

Вокалізи на блюзову гармонію.

Скет-імпровізації на прості гармонічні схеми.

Джазові стандарти: «Autumn Leaves», «Summertime», «Fly Me to the Moon».

Світова естрада: Ella Fitzgerald «How High the Moon», Louis Armstrong «What a Wonderful World».

Тема 21. Різноманітні жанри вокального мистецтва.

Мета. Ознайомити з різними жанрами вокального мистецтва (академічний, народний, естрадний, джазовий, рок, мюзикл). Сформувати навички адаптації вокальної техніки до жанрових особливостей. Розвинути індивідуальність виконавця через інтерпретацію творів різних стилів. Навчити поєднувати технічну точність із художньою виразністю у різних жанрах.

Зміст. Технічні прийоми, які використовуються в різних жанрах вокального мистецтва. Пісні в обробці, джазові імпровізації.

Розспівування у різних стилях (академічне legato, естрадне мікстове звучання, джазовий скет). Виконання вправ на зміну тембру та артикуляції залежно від

жанру. Практика вокалізів у різних стилях (академічні, естрадні, джазові). Виконання уривків із концертного репертуару різних жанрів.

Завдання для самостійної роботи. Виконати вправи на зміну тембру та динаміки у різних жанрах. Записати власне виконання твору у двох жанрових варіантах (наприклад, академічний і естрадний). Підготувати один технічний вокаліз і одну пісню з акцентом на жанрову специфіку. Самооцінювання.

Очікувані результати навчання. Усвідомлення ролі жанрової специфіки у вокальному мистецтві. Уміння адаптувати техніку співу до різних жанрів. Володіння базовими прийомами академічного, естрадного, джазового та народного співу. Підготовка до якісного концертного виконання творів різних жанрів.

Орієнтовний репертуар

Джазові вправи на скет-спів.

Естрадні вправи на мікстове звучання.

Народний жанр: українські народні пісні «Ніч яка місячна»).

Естрадний жанр: Океан Ельзи «Обійми», Джамала «Шлях додому».

Джаз: «Summertime», «Autumn Leaves».

Мюзикл: «Memory» (A. Lloyd Webber), «Tonight» (West Side Story).

Орієнтовна програма для контрольного заходу за модулем 6.

Вимоги до репертуару: універсальний: поєднання академічної школи та сучасної естради. Орієнтований на джазові та естрадні стилі, з акцентом на імпровізацію. Комплексний: народна традиція, академічна техніка та сучасна сцена.

Українська народна пісня – «Їхав козак за Дунай» (обробка К. Стеценка).

Сучасна естрадна пісня – MONATIK «Кружит».

Джаз/латина – А. К. Жобім «Desafinado».

Світова естрада – Beyoncé «Halo».

Теми для імпровізаційних композицій

Народний мотив + сучасний ритм

Джазова імпровізація на відомий хіт

Наприклад, варіації на «Summertime».

Ритмічний етюд

Імпровізація на основі латиноамериканських ритмів (боса-нова, самба).

Створення власного вокального етюд на задану тему (наприклад, «Мрія»).

Третій рік навчання. Завдання: вдосконалення навички чистого інтонування складних інтервалів (секунди, септими, октави) та окремих інтонаційних зворотів (виконання хроматизмів); лади народної музики; формування та вдосконалення техніки виконання вокальних прийомів *cru*, *vibrato*, *scale*, *runs*; оволодіння технікою «оперного фальцету» у головному резонаторі; формування навички підбору на слух фрагментів мелодії на музичному інструменті.

Виконує вправи на вдосконалення чистоти інтонування складних інтервалів (секунди, септими, октави) та окремих інтонаційних зворотів. Передчуває інтонаційну висоту наступного звуку за рахунок «внутрішнього слуху». Послугується єдиною вокальною позицією при переходах з одного регістра в інший. Відчуває та контролює зміну тональності твору а capella під час відхилення, модуляції. Практикує спів блюзового ладу. Застосовує вокальний прийом сгу як один із засобів музичної виразності. Розуміє та застосовує прийом vibrato на довгих звуках. Володіє на достатньому рівні «опертим фальцетом» у головному резонаторі. Демонструє на початковому рівні володіння прийомом філірування звуку. Практикує підбір на слух фрагментів мелодії на музичному інструменті та інтонаційно точно їх відтворює. Застосовує вокальні прийоми scale, runs як один із засобів музичної виразності. Демонструє техніку виконання хроматизмів. Розуміє поняття та особливості твердої атаки звуку. Розуміє характерні особливості ладів народної музики. Застосовує лади народної музики у виконанні вокальних вправ та творів. Демонструє фрагменти власної вокальної імпровізації. Демонструє виконавську взаємодію з концертмейстером, ритм-секцією та інструментальним ансамблем. Свідомо розподіляє дихання під час виконання фермати. Застосовує під час виконання складні метроритмічні побудови з дотриманням ритмічно-темпової цілісності вокального твору. Виконує твори з дотриманням метроритмічної пульсації в складних та перемінних розмірах. Демонструє органічне поєднання музичного та віршованого ритму під час виконання вокального твору. Має уявлення про алгоритм запису вокального твору в студії та застосовує практичні навички під час запису: робота в навушниках, баланс голосфонограма, звукова перспектива тощо. Демонструє елементи академічної манери співу в сучасних творах. Свідомо втілює художньообразний зміст вокального твору: усвідомлення, оформлення вірними логічними наголосами, із зав'язкою, розвитком, кульмінацією і завершенням фрази. Під час мутаційного періоду контролює чистоту інтонування в процесі виконання вокального твору. Дотримується правил охорони та гігієни голосу

Протягом третього року навчання здобувач опановує: музичні твори, що відповідають віковій категорії здобувача та його індивідуальним вокалотехнічним можливостям (до 10 творів); вокальні вправи та вокалізи на вдосконалення навички грудного резонування, розширення діапазону, згладжування переходів між регістрами, на різні види техніки, вокальні прийоми (7–8 вправ)

МОДУЛЬ 7. Удосконалення вокальної майстерності.

Мета. Системне вдосконалення вокальних навичок студентів на основі попередніх етапів навчання. Формування індивідуальної виконавської манери та сценічної виразності. Поглиблення технічних умінь (дихання, звукоутворення,

інтонація, дикція). Розвиток художньо-інтерпретаційних здібностей у роботі з різними жанрами та стилями.

Завдання. Опрацювання складних прийомів звуковедення (легато, стакато, форте/піано, динамічні контрасти). Вдосконалення роботи з диханням та резонаторами. Корекція типових помилок у звуковидобуванні та артикуляції. Робота над стилістичною точністю виконання. Формування індивідуальної інтерпретації творів. Розвиток сценічної майстерності та артистизму. Ознайомлення з сучасними методиками вокальної педагогіки. Формування навичок самоконтролю та самоаналізу виконання.

Підготовка сольних та ансамблевих виступів. Робота над репертуаром різних жанрів і мов. Виконання контрольних програм та участь у концертних заходах.

Тема 22. Удосконалення технічних прийомів.

Мета. Вдосконалення технічних прийомів естрадного сольного співу (дихання, звукоутворення, артикуляція, динаміка). Формування індивідуальної виконавської манери та сценічної виразності. Поглиблення навичок роботи з репертуаром різних жанрів та стилів. Розвиток самоконтролю та здатності до самооцінювання власного виконання.

Зміст. Відчуття ритму, оволодіння різними засобами поліритмії. Манери співу, власний стиль виконання твору. Виконання вправ на розвиток дихання та резонаторів. Практика технічних прийомів (легато, стакато, динамічні контрасти, звукова атака). Робота над інтонаційною точністю та дикцією. Виконання уривків із технічного та практичного репертуару. Обговорення та аналіз виконання.

Організація самостійної роботи. Щоденні вправи на дихання, артикуляцію та інтонацію. Опрацювання складних місць у репертуарі. Запис власного виконання та аналіз помилок. Підготовка сольних номерів для контрольних занять. Нотатки про труднощі та досягнення).

Очікувані результати навчання. Володіння основними технічними прийомами естрадного співу. Покращення якості звуковидобування та інтонаційної точності. Уміння застосовувати технічні прийоми у практичному репертуарі. Розвиток сценічної виразності та артистизму. Здатність до самооцінювання та корекції власних помилок.

Орієнтовний репертуар. Вокалізи, вправи на дихання, артикуляційні та інтонаційні вправи. Сучасні естрадні пісні (українські та зарубіжні), уривки з популярних композицій, пісні з яскравими динамічними та технічними контрастами.

Технічний репертуар. Вокалізи (наприклад, на гамах та арпеджіо). Етюди для розвитку дихання та інтонації. Вправи на дикцію (швидкі склади, скоромовки).

Практичний репертуар (орієнтовний): Українська естрада: пісні Квітки Цісик («Черемшина»), Назарій Яремчук – «Червона рута», Тіна Кароль – «Закрили твої очі».

Зарубіжна естрада: Adele – «Rolling in the Deep», Whitney Houston – «I Have Nothing», Michael Jackson – «Man in the Mirror», Lady Gaga – «Shallow» (з фільму A Star is Born), Beyoncé – «Halo»

Джазові стандарти: Ella Fitzgerald – «Cheek to Cheek», Louis Armstrong – «What a Wonderful World»

Тема 23. Мелізми, динаміка.

Мета. Ознайомлення та вдосконалення техніки виконання мелізмів (форшлагги, трелі, морденти, аподжіатури). Формування навичок роботи з динамічними відтінками (крещендо, димінуендо, філірування звуку). Розвиток індивідуальної інтерпретації твору через поєднання мелізматичних прикрас і динаміки. Поглиблення сценічної виразності та артистизму.

Зміст. Рухливість мелодики, хроматизм, форшлагги, тріолі. Використання динамічних відтінків.

Виконання вправ на мелізми (тріолі, форшлагги, трелі). Практика вокалізів із динамічними контрастами. Робота над уривками програмних творів із мелізматикою. Обговорення та аналіз виконання.

Завдання для самостійної роботи. Щоденні вправи на мелізми (спів гам із трелями, аподжіатурами). Практика вокалізів із крещендо/димінуендо. Запис власного виконання та аналіз точності мелізмів і плавності динаміки. Опрацювання одного практичного твору з акцентом на мелізматикою. Аналіз труднощів та досягнень.

Очікувані результати навчання. Володіння основними видами мелізмів у естрадному співі. Вміння застосовувати динамічні відтінки для виразності виконання. Покращення технічної точності та інтонаційної чистоти. Розвиток сценічної інтерпретації твору. Здатність до самооцінювання та корекції власних помилок.

Орієнтовний репертуар

Технічні Вокалізи з трелями та форшлаггами. Гама з аподжіатурами. Вправи на крещендо та димінуендо. Практичний (приклад)

Українська естрада: Тіна Кароль – «Намалюю тобі зорі» (динамічні контрасти).

Джамала – «Шлях додому» (мелізматика у фразях).

Зарубіжна естрада: Whitney Houston – «I Will Always Love You» (динаміка + мелізми). Mariah Carey – «Hero» (мелізматичні прикраси).

Джазові стандарти: George Gershwin – «Summertime» (імпровізаційні мелізми).

Тема 24. Імпрровізація у творах.

Мета. Ознайомити з поняттям вокальної імпрровізації та її роллю в естрадному співі. Розвинути навички створення варіантів мелодії, ритмічних і тембрових змін. Формувати індивідуальний стиль виконання через імпрровізаційні прийоми. Навчити застосовувати імпрровізацію у практичних творах різних жанрів.

Зміст. Вокальна майстерність. Уміння власного бачення твору, імпровізація. Поняття імпровізації, її види (мелодична, ритмічна, темброва, джазова).

Вправи на варіацію мелодії, ритмічні зміни, скет-вокал. Виконання уривків творів із імпровізаційними вставками. Обговорення та аналіз імпровізаційних рішень.

Завдання для самостійної роботи. Щоденні вправи на варіацію мелодії (зміна інтервалів, додавання прикрас). Практика ритмічних імпровізацій (синкопи, тріолі, зміна акцентів). Виконання скет-вокалу на простих гармонічних схемах. Запис власних імпровізацій та їх аналіз (виразність, точність, оригінальність). Опрацювання одного джазового стандарту з імпровізаційними вставками.

Очікувані результати навчання. Володіння базовими прийомами вокальної імпровізації. Вміння створювати варіанти мелодії та ритмічні зміни. Розвиток творчої свободи та індивідуального стилю. Здатність застосовувати імпровізацію у практичних творах. Формування навичок самооцінювання та аналізу власного виконання.

Орієнтовний репертуар

Технічний. Вокалізи з варіаціями мелодії. Вправи на скет-вокал («ба-да-ду», «шубі-ду»). Гама з ритмічними змінами (синкопи, тріолі). Практичний (приклад)

Джазові стандарти: George Gershwin – «Summertime» (імпровізаційні вставки). «Autumn Leaves» (варіації мелодії, ритмічні зміни).

Зарубіжна естрада: Ella Fitzgerald – «Cheek to Cheek» (скет-вокал). Frank Sinatra – «Fly Me to the Moon» (імпровізаційні фрази).

Українська естрада: Джама ла – «1944» (імпровізаційні вокальні прикраси).

Тема 25. Закріплення знань і навичок володіння професійним диханням, вокальною технікою та майстерністю

Мета. Закріпити навички професійного дихання, вокальної техніки та майстерності. Сформувані стійкі навички контролю дихання, інтонації, дикції та динаміки. Розвинути сценічну виразність та індивідуальність виконання.

Зміст. Підготувати до виконання складних концертних програм.

Закріплення знань та умінь володіння вокальною технікою, майстерністю.

Повторення основних понять (дихання, резонатори, атака звуку, динаміка).

Вправи на професійне дихання, вокалізи з різними технічними прийомами.

Виконання уривків творів із застосуванням комплексної вокальної техніки.

Обговорення та аналіз виконання.

Завдання для самостійної роботи. Щоденні вправи на дихання (довгі звуки, крещендо/димінуйендо, контроль фразування). Практика вокалізів із мелізмами, тріолями, хроматичними ходами. Опрацювання 1–2 творів із акцентом на технічну точність та сценічну виразність. Запис власного виконання та самоаналіз (дихання, інтонація, динаміка). Нотатки про труднощі та досягнення.

Очікувані результати навчання. Володіння професійним диханням та його застосування у співі. Вміння контролювати вокальну техніку (інтонація, дикція, резонатори, динаміка). Розвиток сценічної майстерності та артистизму. Здатність до самооцінювання та корекції власних помилок. Підготовка до виконання складних концертних програм.

Орієнтовний репертуар

Технічний. Вокалізи на довгі звуки з крещендо/димінуендо. Гама з хроматичними вставками. Вправи на тріолі та мелізми. Практичний (прикладні)
The Hardkiss «Журавлі».

Океан Ельзи «Не твоя війна».

Adele «Rolling in the Deep».

Ed Sheeran «Shape of You».

Lady Gaga «Shallow» (A Star is Born).

Орієнтовна програма для контрольного заходу за модулем 7.

Вимоги до репертуару: універсальний: поєднання академічної школи та сучасної естради. Орієнтований на джазові та естрадні стилі, з акцентом на імпровізацію. Комплексний: народна традиція, академічна техніка та сучасна сцена.

The Hardkiss «Журавлі».

Океан Ельзи «Не твоя війна».

Adele «Rolling in the Deep».

Ed Sheeran «Shape of You».

Lady Gaga «Shallow» (A Star is Born).

МОДУЛЬ 8. Засоби виразності.

Мета. Ознайомити з основними засобами вокальної виразності (динаміка, тембр, артикуляція, інтонація, мелізматика, імпровізація). Сформувані навички використання виразних засобів для створення індивідуальної інтерпретації твору. Розвинути сценічну майстерність та артистизм через роботу над емоційним забарвленням виконання. Підготувати до застосування засобів виразності у складних концертних програмах.

Завдання. Вивчити поняття та класифікацію засобів вокальної виразності. Ознайомитися з прикладами використання виразних засобів у творах різних жанрів. Складання власного словнику термінів (динаміка, атака звуку, філірування, скет-вокал тощо).

Виконати вправи на розвиток динаміки (крещендо, димінуендо, контрастні переходи). Практикувати мелізми, тріолі, хроматичні ходи як засоби прикрашання мелодики. Виконувати вокалізи з різними тембровими відтінками та артикуляційними прийомами. Опрацювати уривки творів із застосуванням різних засобів виразності. Виконати імпровізаційні вставки з використанням

динамічних і ритмічних змін. Порівнювати різні інтерпретації одного твору та визначити власне бачення.

Обговорювати імпровізаційні рішення та динамічні відтінки у групі. Визначити сильні сторони та напрямки для вдосконалення.

Очікувані результати. Володіння основними засобами вокальної виразності. Вміння застосовувати їх у практичних творах різних жанрів. Розвиток індивідуального стилю та сценічної майстерності. Здатність аналізувати та коригувати власне виконання.

Тема 26. Вивчення більш складних творів.

Мета. Ознайомити з методами роботи над складними вокальними творами. Розвинути навички професійного дихання, інтонаційної точності, дикції та сценічної майстерності. Сформувати здатність до інтерпретації складних музичних форм та стилів. Підготувати до виконання творів підвищеної технічної та художньої складності.

Зміст. Поповнення репертуару кращими зразками світової та української естрадної музики. Знайомство з національною спадщиною українського народу. Аналіз складних творів, їх структура, технічні та художні особливості. Вправи на дихання, вокалізи з ускладненими технічними прийомами. Виконання уривків складних творів із застосуванням комплексної вокальної техніки. Обговорення та аналіз виконання.

Завдання для самостійної роботи. Щоденні вправи на професійне дихання та контроль довгих фраз. Опрацювання вокалізів із мелізмами, тріолями, хроматичними ходами. Вивчення уривків складних творів із акцентом на технічну точність та емоційну виразність. Запис власного виконання та проведення самооцінювання. Порівняння власного виконання з професійними записами.

Очікувані результати навчання

Володіння технікою виконання складних вокальних творів. Розвиток професійного дихання та інтонаційної точності. Вміння застосовувати комплексні технічні прийоми у практичних творах. Формування індивідуального стилю та сценічної майстерності. Підготовка до виконання складних концертних програм.

Орієнтовний репертуар

Вокалізи з мелізмами, тріолями, хроматичними вставками. Вправи на крещендо/димінуйендо та філірування звуку. Гама з варіаціями ритму та динаміки. Теми для імпровізаційних композицій.

Імпровізація на основі «Червона рута» з елементами джазу чи поп-ритму.

Джазова імпровізація на відомий хіт

Наприклад, варіації на «Feeling Good».

Mash-up (поєднання двох пісень)

Тема 27. Музичні та сценічні засоби виразності.

Мета. Ознайомити з музичними та сценічними засобами виразності (динаміка, тембр, інтонація, артикуляція, сценічна пластика, жести, міміка). Сформувати навички використання виразних засобів у виконанні творів різних жанрів. Розвинути сценічну майстерність та індивідуальність інтерпретації. Підготувати до застосування засобів виразності у складних концертних програмах.

Зміст. Емоційне забарвлення твору. Музично-теоретичний аналіз твору. Робота з мікрофоном. Студійна робота. Поведінка співака на сцені. Образ та імідж. аналіз музичних і сценічних засобів виразності, їх класифікація та приклади. Вправи на динаміку, темброві відтінки, артикуляцію, сценічну пластику. Виконання уривків творів із застосуванням комплексних засобів виразності. Обговорення та аналіз виконання.

Завдання для самостійної роботи. Виконати вправи на динаміку (крещендо, димінуендо, контрастні переходи). Практикувати вокалізи з мелізмами, тріолями, хроматичними ходами. Вивчити уривки творів із акцентом на сценічну виразність (жести, міміка, пластика). Записати власне виконання та провести самооцінювання. Порівняти власне виконання з професійними записами.

Очікувані результати навчання. Володіння музичними та сценічними засобами виразності. Вміння застосовувати їх у практичних творах різних жанрів. Розвиток індивідуального стилю та сценічної майстерності. Здатність аналізувати та коригувати власне виконання.

Орієнтовний репертуар.

Вокалізи з мелізмами, тріолями, хроматичними вставками. Вправи на крещендо/димінуендо та філірування звуку. Вправи на зміну тембру та артикуляції.

Імпровізація на основі латиноамериканських ритмів (самба).

Авторська імпровізація

Створення власного вокального етюду на задану тему (наприклад «Подорож» або «Свобода»).

Джазова імпровізація на відомий хіт

Наприклад, варіації на «Feeling Good».

Mash-up (поєднання двох пісень)

Орієнтовна програма для контрольного заходу за модулем 8.

Вимоги до репертуару: універсальний: поєднання академічної школи та сучасної естради. Орієнтований на джазові та естрадні стилі, з акцентом на імпровізацію. Комплексний: народна традиція, академічна техніка та сучасна сцена.

Whitney Houston «I Will Always Love You».

Michael Jackson «Man in the Mirror».

Beyoncé «Halo».

Alyona Alyona «Залишу свій слід»

The Hardkiss «Журавлі»

«Цвіте терен»

«Ой на горі та й жінці жнуть»

Теми для імпровізаційних композицій

Імпровізація на основі «Червона рута» з елементами джазу чи поп-ритму.

Джазова імпровізація на відомий хіт

Наприклад, варіації на «Feeling Good».

Mash-up (поєднання двох пісень)

«Ніч яка місячна» + сучасна естрадна композиція (наприклад, Adele «Someone Like You»).

Ритмічний етюд

Імпровізація на основі латиноамериканських ритмів (самба).

Авторська імпровізація

Створення власного вокального етюду на задану тему (наприклад «Подорож» або «Свобода»).

Четвертий рік навчання. Завдання: опанування техніки виконання хроматизмів у власній імпровізації; усвідомлення та застосування у вокальних творах агогічних прийомів *rubato*, *ad libitum* та вокального прийому *vibrato*; 15 використання ладів народної музики з дотриманням метроритмічних особливостей у побудові вокальної імпровізації; використання елементів народної манери співу у вокальних творах; втілення художнього образу пісні через розуміння її мізансценування, вибудовування драматургії та темпоритму. Демонструє на належному рівні чітку дикцію та артикуляцію. Застосовує хроматизми у власній імпровізації. Демонструє розуміння особливостей гармонії та метроритму стилів сучасного джазу: *bebop*, *cool jazz* та *latin jazz*. Розуміє та застосовує агогічний прийомом *rubato* в творах. Володіє високою співацькою позицією під час виконання вокальних творів. Самостійно опрацьовує вокальний твір а *capella* із застосуванням вокалотехнічних завдань. З усвідомленням доцільності використовує прийом *vibrato* у вокальному творі. Відчуває динамічну палітру вокального твору. Узгоджує з викладачем самостійний вибір репертуару. Послуговується різноманітними засобами музичної виразності під час виконання вокальних творів різної форми (куплетна, куплетно-імпровізаційна, рефренна, наскрізна, змішані модуляційні форми тощо). Застосовує лади народної музики з дотриманням метроритмічних особливостей у побудові вокальної імпровізації. Працює з метрономом та демонструє відчуття триольності восьмих тривалостей нот і 2-ї та 4-ї долі у стилі *swing* та ін. Демонструє володіння елементами народної манери співу. Відтворює джазові гармонії записані літерно-цифровим методом. Чітко інтонує малі та великі септіми (м.7 та в.7) з подальшим відчуттям септакордів. Застосовує агогічний прийом *ad libitum* у вокальних творах. Усвідомлює

характерні особливості стилів сучасної естрадної музики: рок, реп, R&B. Втілює художній образ пісні через розуміння її мізансценування, вибудовування драматургії та темпоритму. Має уявлення про застосовування різних видів «розщеплення зв'язок»: frullato (хрип), screaming (вузький крик), growling (ричання), bending (підтяжка). Відрізняє вокальний прийом belting від форсованого звуку та застосовує під час виконання твору. Демонструє обізнаність у стилях сучасної джазової музики: jazz-rock, modal jazz, fusion, ESM. Визначає тональність, форму твору та стиль музики при самостійному виборі репертуару. Демонструє інтонаційну стабільність у виконанні творів а capella з поступовим ускладненням вокальнотехнічних завдань (модуляція, відхилення тощо) Самостійно створює вокальні транскрипції обраних творів. Виконує твори в більш складних джазових аранжуваннях (розширена форма, перемінні розміри, відхилення тощо). Демонструє під час підготовки до випускного іспиту індивідуальний сценічний образ (імідж), власну манеру виконання. Самостійно створює виконавський план пісні. Демонструє розуміння художньо-образного змісту твору, його стилістики тощо; виявляє самостійність, у роботі над постановкою вокальних номерів випускної програми. Вдосконалює виконання творів випускної програми

Протягом четвертого року навчання здобувач опановує: музичні твори, що відповідають віковій категорії здобувача та його індивідуальним вокальнотехнічним можливостям (до 10 творів); вокальні вправи та вокалізи на вдосконалення навички грудного резонування, розширення діапазону, згладжування переходів між регістрами, на різні види техніки, вокальні прийоми та прийоми звуковидобування (7 – 8 вправ). Відтворює стильові особливості естрадного та джазового співу; впевнено володіє технічними засобами (мікрофон, сценічний монітор та ін.) для презентації власної виконавської майстерності під час публічного виступу; демонструє індивідуальний сценічний образ (імідж), власну манеру виконання, чисте інтонування, чітку дикцію та артикуляцію, рівність звучання голосу на всьому діапазоні, нюансування відповідно до стилю і жанру музичних творів, слуховий контроль за власним виконанням.

6.2 Структура освітнього компоненту

ТЕМА						Кількість годин				
	Денна форма					Заочна форма				
	Всього	У тому числі				Всього	У тому числі			
лекції		семінари	Практ.	Індивід. роб.	Самос. робота		Лекції	семінари	Практичні	Індивід.
МОДУЛЬ 1. Теоретичні та практичні основи роботи голосового апарату.										
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1										
Змістовий модуль 1										
Тема 1. Знайомство з вокальними здібностями здобувачів вищої освіти.	5			2	3	5			1	4
Тема 2. Будова та робота голосового апарату. Робота над програмними творами	20			14	6	20			4	16
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2										
Тема 3. Співацьке дихання. Вивчення 3-4 творів	20			16	4	20			5	15
Диференційований залік										
Всього за модулем 1	45			32	13	45			10	35
МОДУЛЬ 2. Дихання.Резонатори.										
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3										
Тема 4. Процес звукоутворення	10			8	2	10			1	9
Тема 5. Відчуття резонаторів. Робота над програмними творами	12			8	4	12			4	8
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 4										
Тема 6. Робота над співочою атакою звуку. Робота над програмними творами	11			8	3	11			4	7
Тема 7. Охорона голосу.	12			8	4	12			1	11
Диференційований залік										
Всього за модулем 2	45			32	13	45			10	35
МОДУЛЬ 3. Удосконалення співочих навичок.										
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 5										
Тема 8. Робота над розширенням діапазону	15			12	3	15			2	13
Тема 9. Робота над артикуляцією та дикцією. Робота над програмними творами	15			12	3	15			2	13
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 6										
Тема 10. Розвиток відчуття резонаторів. Робота над програмними творами	30			24	6	30			8	22
Екзамен										
Всього за модулем 3	60			48	12	60			12	48
МОДУЛЬ 4. Регістри.										
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 7										
Тема 11. Середній регістр голосу.	10			6	4	10			1	9
Тема 12. Відчуття високої співочої позиції. Робота над програмними творами	20			18	2	20			6	14
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 8										

Тема 13. Тембральні відтінки голосу.	10				6	4	10				1	9
Тема 14. Перехідні звуки та згладжування реєстрів. Робота над програмними творами	20				18	2	20				6	14
Диференційований залік												
Всього за модулем 4	60				48	12	60				14	46
МОДУЛЬ 5. Збагачення вокальними прийомами та значення художнього бачення співака.												
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 9												
Тема 15. Орфоепія, дикція, артикуляція. Робота над програмними творами	20				18	4	20				4	16
Тема 16. Робота над художньо-емоційним характером та акторським баченням твору.	10				6	2	10				2	8
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 10												
Тема 17. Динамічні відтінки, філірування звуку.	10				6	2	10				4	6
Тема 18. Робота над чистотою інтонування. Робота над програмними творами	20				18	4	20				4	16
Екзамен												
Всього за модулем 5	60				48	12	60				14	46
МОДУЛЬ 6. Джаз.												
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 11												
Тема 19. Робота над збагаченням вокального нюансування.	20				12	6	20				4	16
Тема 20. Джазова імпровізація, специфіка звуку. Робота над програмними творами	20				18	2	20				4	16
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 12												
Тема 21. Різноманітні жанри вокального мистецтва. Робота над програмними творами	20				18	2	20				6	14
Диференційований залік												
Всього за модулем 6	60				48	12	60				14	46
МОДУЛЬ 7. Удосконалення вокальної майстерності.												
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 13												
Тема 22. Удосконалення технічних прийомів	15				9	6	15				2	13
Тема 23. Мелізми, динаміка. Робота над програмними творами	15				9	6	15				4	11
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 14												
Тема 24. Імпровізація у творах.	15				9	6	15				4	11
Тема 25. Закріплення знань і навичок Робота над програмними творами	15				9	6	15				4	11
Диференційований залік												
Всього за модулем 7	60				36	24	60				14	46
МОДУЛЬ 8. Засоби виразності.												
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 15												
Тема 26. Вивчення більш складних творів.	30				24	6	30				4	26
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 16												
Тема 27. Музичні та сценічні засоби виразності.	30				24	6	30				10	20

Робота над програмними творами											
Диференційований залік											
Всього за модулем 8	60				48	12	60			14	46
ВСЬОГО	450				340	110	450			102	348

7. ТЕМИ АУДИТОРНОЇ РОБОТИ

Теми аудиторної роботи	денна форма навчання	заочна форма навчання
Тема 1. Знайомство з вокальними здібностями здобувачів вищої освіти.	2	1
Тема 2. Будова та робота голосового апарату. Робота над програмними творами	14	4
Тема 3. Співацьке дихання. Вивчення 3-4 творів	16	5
Тема 4. Процес звукоутворення	8	1
Тема 5. Відчуття резонаторів. Робота над програмними творами	8	4
Тема 6. Робота над співочою атакою звуку. Робота над програмними творами	8	4
Тема 7. Охорона голосу.	8	1
Тема 8. Робота над розширенням діапазону	12	2
Тема 9. Робота над артикуляцією та дикцією. Робота над програмними творами	12	2
Тема 10. Розвиток відчуття резонаторів. Робота над програмними творами	24	8
Тема 11. Середній регістр голосу.	6	1
Тема 12. Відчуття високої співочої позиції. Робота над програмними творами	18	6
Тема 13. Тембральні відтінки голосу.	6	1
Тема 14. Перехідні звуки та згладжування регістрів. Робота над програмними творами	18	6
Тема 15. Орфоепія, дикція, артикуляція. Робота над програмними творами	18	4
Тема 16. Робота над художньо-емоційним характером та акторським баченням твору.	6	2
Тема 17. Динамічні відтінки, філірування звуку.	6	4
Тема 18. Робота над чистотою інтонування. Робота над програмними творами	18	4
Тема 19. Робота над збагаченням вокального нюансування.	12	4
Тема 20. Джазова імпровізація, специфіка звуку. Робота над програмними творами	18	4
Тема 21. Різноманітні жанри вокального мистецтва. Робота над програмними творами	18	6
Тема 22. Удосконалення технічних прийомів	9	2
Тема 23. Мелізми, динаміка. Робота над програмними творами	9	4
Тема 24. Імпровізація у творах	9	4
Тема 25. Закріплення знань і навичок Робота над програмними творами	9	4
Тема 26. Вивчення більш складних творів.	24	4
Тема 27. Музичні та сценічні засоби виразності. Робота над програмними творами	24	10

ВСЬОГО	340	102
---------------	------------	------------

8. ТЕМИ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Теми самостійної роботи	денна форма навчання	заочна форма навчання
Тема 1. Знайомство з вокальними здібностями здобувачів вищої освіти.	3	4
Тема 2. Будова та робота голосового апарату. Робота над програмними творами	6	16
Тема 3. Співацьке дихання. Вивчення 3-4 творів	4	15
Тема 4. Процес звукоутворення	2	9
Тема 5. Відчуття резонаторів. Робота над програмними творами	4	8
Тема 6. Робота над співочою атакою звуку. Робота над програмними творами	3	7
Тема 7. Охорона голосу.	4	11
Тема 8. Робота над розширенням діапазону	3	13
Тема 9. Робота над артикуляцією та дикцією. Робота над програмними творами	3	13
Тема 10. Розвиток відчуття резонаторів. Робота над програмними творами	6	22
Тема 11. Середній регістр голосу.	4	9
Тема 12. Відчуття високої співочої позиції. Робота над програмними творами	2	14
Тема 13. Тембральні відтінки голосу.	4	9
Тема 14. Перехідні звуки та згладжування регістрів. Робота над програмними творами	2	14
Тема 15. Орфоепія, дикція, артикуляція. Робота над програмними творами	4	16
Тема 16. Робота над художньо-емоційним характером та акторським баченням твору.	2	8
Тема 17. Динамічні відтінки, філірування звуку.	2	6
Тема 18. Робота над чистотою інтонування. Робота над програмними творами	4	16
Тема 19. Робота над збагаченням вокального нюансування.	6	16
Тема 20. Джазова імпровізація, специфіка звуку. Робота над програмними творами	2	16
Тема 21. Різноманітні жанри вокального мистецтва. Робота над програмними творами	2	14
Тема 22. Удосконалення технічних прийомів	6	13
Тема 23. Мелізми, динаміка. Робота над програмними творами	6	11
Тема 24. Імпровізація у творах.	6	11
Тема 25. Закріплення знань і навичок Робота над програмними творами	6	11
Тема 26. Вивчення більш складних творів.	6	26
Тема 27. Музичні та сценічні засоби виразності. Робота над програмними творами	6	20
ВСЬОГО	110	348

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Завдання 1. Пошук примарних тонів свого голосу, позначення нотами початку та кінця примарних тонів. Запис по пам'яті вправ, які були дані на уроці, у формі нот з підписом складів або голосних. Запис по пам'яті у формі основних тез і понять даного на уроці матеріалу.

Завдання 2. Конспектування по пам'яті основних тез про знаходження правильного звукоутворення на різних голосних звуках. Відпрацювання звукоутворення в середині діапазону із закритим ротом і поступово на різних голосних.

Завдання 3. Завдання для дихання. Відпрацювання на дихання вправ, даних викладачем у процесі роботи в класі.

Завдання 4. Вправи із закритим ротом на звукоутворення в усьому діапазоні голосу.

Завдання 5. Вивчення своїх тембральних барв голосу, розрізнення головного резонатора від грудного, користуючись точкою звукоутворення.

Завдання 6. Знаходження прикладів атаки звука (твердої, м'якої, при-дихової) у вокальних творах. Вправи на дихання (*тема 3*) та енергію атаки.

Завдання 7. Контроль чистоти інтонування. Запис на аудіокасету власного співу. Виявлення недоліків, аналіз, виправлення.

Завдання 8. Відпрацювання вправ, які були дані на уроці, на якість «близького», чіткого звука та на політність звука.

Завдання 9. Виконання роботи над літературним текстом пісні, яку розпочали на уроці:

розбір речення, виділення головного слова в кожному реченні, фразі, на яких робиться наголос,

розстановка логічного наголосу. Визначення зв'язку музичної фрази зі змістом тексту.

Завдання 10. Вправи на якість «близького», чіткого звука. Вправи для губних внутрішніх і зовнішніх м'язів:

– на рахунок «1» губи витягнути в дудочку;

– на рахунок «2» розтягнути до вух;

– зімкнути губи, розтягнути по колу, потім проти кола.

Вправи на чіткість приголосних із взаємодією з голосними. Дотримання чіткої роботи язика з посилом на верхні зуби.

Завдання 11. Вправи на затримку дихання та організацію опори звука. Із закритим ротом чіткий видих носом із подачею черевних м'язів; зафіксований видихом звук подати, натиснувши повітря, починаючи від слабкого до найбільш сильного; починати затримку від 10–15 до 30–40 сек.

Завдання 12. Дикція та артикуляція (*теми 8, 10*). Збільшення декламаційно голосних і приголосних звуків, ніби «висікаючи на камені». Робота над

округленням голосних: голосна в «першому» та «другому роті», фіксуючи позиційно високо округлену гортань.

Завдання 13. Пошук тембральної окраси. Вправи на рухливість голосу.

Завдання 14. Вправи на формування перехідних звуків.

Завдання 15. Робота над вокальним твором: розуміння його ідеї, відчуття енергетичного поєднання з цим твором.

Завдання 16. Вправи на перехідні звуки, на legato. Відпрацювання схеми переходу від основного регістру до іншого.

Завдання 17. Формування навичок відчуття високої співочої позиції (фіксація моменту позіхання). Відпрацювання чіткості інтонації, без заниження і завищення інтонування звука. Запис виконання цієї вправи на аудіокасету, усунування недоліків.

Завдання 18. Розуміння ідеї твору, відчуття власного художнього бачення вокалізації та образності.

Завдання 19. Вправи на філірування звука та динамічні відтінки.

Завдання 20. Робота над удосконаленням тембрового забарвлення голосу у взаємодії з вокальною технікою.

Завдання 21. Вправи на збагачення вокалізації.

Завдання 22. Імпровізація знайомих мелодій.

Завдання 23. Відпрацювання вправ на хроматизми, тріолі, форшлаги. Рухливість мелодики.

Завдання 24. Акторське бачення здобувачем освітливокального твору. Відпрацювання широких інтервальних стрибків.

Завдання 25. Удосконалення технічних прийомів (*теми 20–23*). Метроритмічна структура. Відчуття ритму, володіння засобами поліритмії.

Завдання 26. Постійна робота над вивченням традицій пісенної спадщини українського народу. Пошук нових форм сучасної естрадної пісні у взаємодії з народною піснею. Розвиток власного творчого натхнення для створення свого, нового напрямку.

Завдання 27. Імпровізація в різних жанрах естрадного вокального мистецтва: джаз, фолк, соул та ін.

Завдання 28. Вправи на мелізми, філірування звука, динаміку.

Завдання 29. Закріплення знань і навичок володіння вокальною технікою і майстерністю.

Рекомендації для організації самостійної роботи здобувачів вищої освіти

Успішному професійному росту майбутнього фахівця сприяє осмислене та сумлінне вдосконалення навичок естрадного співу.

Ретельне напрацювання складного комплексу вмій і постійне їх покращення обов'язково забезпечить достатній рівень майстерності майбутнього естрадного співака, який повинен постійно знаходитись у пошуку шляхів і способів удосконалення свого освітнього рівня, знаходити час для опрацювання

методичної літератури з фаху, вивчати творчий і життєвий шлях славетних співаків і композиторів – В.Івасюка, Н.Яремчука, С.Ротару, В. Гмирі, та інших, постійно поглиблювати свої пізнання в галузі акторського мистецтва. Майбутній фахівець повинен дуже відповідально ставитись до такого роду діяльності, як самотійна робота, ніколи не забувати, що тільки талант, помножений на працелюбність, здатний принести плоди майстерності. Тому необхідно прикладати максимум зусиль для поглибленого засвоєння та закріплення знань, умінь і навичок, обумовлених навчальним процесом.

Завдання та вправи з фаху для самотійного опрацювання надає викладач, вони мають конкретні цілі оволодіння тим чи іншим прийомом, впливають з висновку уроку, їх закріплюють й демонструють на наступному уроці.

Сумлінне виконання самотійних завдань поступово забезпечить обґрунтовану впевненість і професійне вдосконалення.

Починаючи з III курсу, *здобувач вищої освіти повинен уміти:*

- самотійно розспівуватись, дотримуючись при цьому рекомендацій і застережень викладача;
- аналізувати свої професійні творчі надбання;
- творчо мислити;
- відчувати логіку смислового й емоційного розвитку твору.

Майбутньому артисту естради необхідно розширювати свої професійні творчі уявлення, прослуховуючи записи виступів видатних майстрів всесвітнього рівня, аналізуючи стиль виконання, емоційно-психологічну насиченість співу, вокально-технічний рівень тощо. Така самотійна робота допоможе формуванню художнього смаку та пошуку власної виконавської манери. Важливо при самотійній роботі дотримуватись режиму: підтримання загальної фізичної форми, здорового харчування, загартовування організму. Необхідно навчитись керувати своїми емоціями, не витрачаючи зайвої енергетики свого організму. Здобувач вищої освіти повинен бути зацікавленим і цілеспрямованим у навчанні.

9. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАНЯТТЯ

Серед багатьох сучасних принципів високої професійної підготовки здобувача освіти під час вивчення освітнього компоненту «Музично-творча діяльність» на ключових позиціях є індивідуально орієнтований підхід до здобувачів вищої освіти, що означає врахування індивідуальних особливостей особистості.

Індивідуальні заняття зі здобувачем освіти орієнтовані на:

- мотивацію та установку особистості, процесуальних характеристик мислення, обсягу оперативної пам'яті
- рівень сформованості індивідуального стилю діяльності
- інтегративної діяльності нервової системи

Індивідуальні завдання курсу Музично-творча діяльність. Сольний спів передбачає:

- Усвідомлення свого голосу як власний «музичний інструмент».
- Розуміння поняття індивідуального тембрового забарвлення голосу.
- Розвиток відчуття висотних й ладових співвідношень звуків у межах власного діапазону, метроритмічну організованість.
- Розвиок сценічної культури під час публічного виступу.
- Виконання індивідуальних вокально-технічних прийомів, манери та стилістику під час виконання естрадних та джазових творів
- Розвиток та відчуває звукової перспективи, вокальнохудожню міру під час роботи з мікрофоном
- Демонстрація виконавської взаємодії з концертмейстером, ритм-секцією та інструментальним ансамблем
- Втілення художньообразний зміст вокального твору: усвідомлення, оформлення вірними логічними наголосами, із зав'язкою, розвитком, кульмінацією і завершенням фрази
- Розвиток самостійного опрацювання вокальних творів, створення вокальних транскрипцій обраних творів.

10. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

- вербальний метод (пояснення);
- емпіричний метод (показ на інструменті);
- пошук навчального репертуару (вправ, творів);
- репродуктивний (відтворення здобувачами педагогічних і методичних прийомів, проілюстрованих викладачем);
- креативний, творчий (створення здобувачами оригінальних варіантів інтерпретації вправ і творів; нестандартний підхід до розв'язання педагогічних ситуацій; опанування навичками педагогічної імпровізації);
- проблемно-пошуковий (самостійний пошук здобувачем освіт засобів і способів розв'язання проблемних ситуацій у процесі виконання навчальних і педагогічних завдань);
- педагогічний аналіз (формування педагогічного мислення здобувачів вищої освіти у конкретних педагогічних ситуаціях засобом аналізу власних дій і діяльності інших здобувачів вищої освіти);

Три основні елементи уроку:

- 1) робота над технічним матеріалом;
- 2) розучування нового матеріалу;
- 3) повторення й удосконалення вивченого.

Перші заняття проводяться у формі ознайомлення с нотним матеріалом.

Протягом перших двох тижнів викладач складає для кожного здобувача план роботи, враховуючи особисті можливості та здібності здобувача, рівень його

музичної підготовки, визначаються виконавчі недоліки, складається репертуар, який повинен відповідати програмним вимогам та індивідуальним можливостям кожного здобувача.

Навички soft skills:

- Навички самоорганізації.
- Презентаційні навички.
- Здатність оволодівати сучасною інформацією.
- Демонструвати критичне мислення.
- Участь в концертних програмах Академії.
- Самовдосконалення в творчих концертних заходах, набуття практичних компетентностей музичного мистецтва.
- Забезпечення проходження курсів неформальної освіти:

Організація навчального процесу на кафедрі приділяє велику роль практичній діяльності, яка показує наскільки знання здобувачів вищої освіти змогли перетворитися у практичні уміння та навички через реалізацію особистісних цінностей. Практична робота та активне залучення здобувачів вищої освіти у роботі професійних колективах надає можливість оптимізувати особистісний розвиток здобувачів вищої освіти, набутти досвід та створює умови для творчої самореалізації.

11. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

Технічні засоби:

студійні монітори «M-Audio BX8»

динамічні мікрофони SHURE SM58

комп'ютер та/або ноутбук

Google-Meet in Google Classroom, освітньої платформи Google Workspace for education

Обладнання

- Фортепіано «Україна»
- TV панель Samsung
- синтезатор «Kuerweil, Рек» з професійним обладнанням для обробки звуку

Методичне забезпечення

- Положення про організацію освітнього процесу
- Положення про академічну доброчесність
- Положення про організацію освітнього процесу

- Положення про науково-дослідну та творчо-пошукову роботу здобувачів вищої освіти Комунального закладу вищої освіти Київської обласної ради "Академія мистецтв імені Павла Чубинського"
- Навчальний план
- Освітня професійна програма
- Силабус
- Робоча навчальна програма.
- Наукова, навчальна та методична література
- Нотний матеріал для проведення практичних занять;
- Наочність (відеозаписи).

12. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Баско О. А. Техніка джазової вокальної імпровізації в процесі підготовки естрадних співаків. Суми : СумДПУ ім. А. С. Макаренка, 2020. 91 с.
2. Бобул І. В. Жанрові форми та стильові конотації вокально-естрадного виконавства в музичній культурі України кінця ХХ – початку ХХІ століття: дис. ... канд. мистецтвознав.: 26.00.01. Київ, 2018. 219 с.
3. Бовсунівська Н.М., Грищенко І.Д., Яремчук О.М.. Курс професійної майстерності за обраним фахом (вокал) другого (магістерського) рівня вищої освіти: методичні рекомендації. Житомир, 2024. 35 с.
4. Вавшко І. Рок-балада в українській музиці. Науковий вісник Національної музичної академії України ім. П. І. Чайковського. 2019. Вип. 124. С. 115–124.
5. Вокальна педагогіка (сольний спів) : підручник для вузів / В. Г. Антонюк . – К. :Віпол, 2007. 173 с. : іл., граф.
6. Всеукраїнська науково-практична конференція студентів і молодих вчених Видатні постаті музичного мистецтва в процесах національнокультурного розвитку України (до 185-річчя з дня народження Павла Чубинського) : матеріали всеукраїнської науково-практичної конференції., 15-16.04.2024, КЗВО КОР «Академія мистецтв імені Павла Чубинського». Київ. 2024. 183 с
7. Горбачевська О. Формування вокальної культури естрадних співаків / О. Горбачевська // Вісн. Луган. нац. ун-ту ім. Т. Шевченка. Пед. науки. - 2012. - № 11, ч. 1. - С. 63-67.
8. Грицьків О. А. Функціональні особливості використання сучасних вокальних технік у джазовому виконавстві. Мистецькі пошуки: зб. наук. праць. Вип. 2 (9). Суми : ФОП Цьома С.П., 2018. С. 18–22.
9. Гусєва Л. О. Особливості іміджу музичного виконавця у досягненні успіху на сцені. Культурно-мистецькі обрії – 2016: зб. наук. праць. Київ: НАКККіМ, 2016. Ч. 2. С. 82–83
10. Дрожжина Н. В. Вокальне виконавство в системі музичного мистецтва естради : автореф. дис... канд. мистецтвознав. : 17.00.03 / Н. В. Дрожжина; Харк. держ. ун-т мистец. ім. І.П.Котляревського. - Х., 2008. - 16 с.

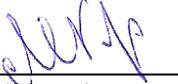
- 11.Кругляков В. Г. До проблеми формування естрадно-сценічної підготовки майбутніх учителів музики / В. Г. Кругляков // Наука і освіта. - 2009. - № 7. - С. 115-119.
- 12.Культура і мистецтво: сучасний науковий вимір : матеріали VIII Всеукр. наук. конф. молод. вч., асп. та магістран. / М-во культ. та страт. ком. України ; Нац. акад. кер. кадрів культ. і мистец. ; Наук. тов. студ., асп., доктор. і молод. вч. (Київ, 07 листопада 2024 р.). Київ : НАКККиМ, 2024. 500 с.
- 13.Курганова Я. О. Естрадно-вокальне виконавство та освітня система в сучасному Харкові. Культура України. 2016. Вип. 54. С. 76–86.
- 14.Комлікова А. В. Українська рок-опера: традиції та аспекти розвитку: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. мистецтвознав. : 17.00.03. Київ, 2016. 183 с.
- 15.Красовська І. В. Сучасні вокальні прийоми на уроках естрадного співу в мистецькій школі. Мистецька освіта майбутнього: методичні аспекти: зб. матеріалів Всеукр. наук.-практ. інтернет-конф., 29 квіт. 2020 р. / за заг. ред. М. М. Бриль. Київ : ДНМЦЗКМО, 2020. С. 96–99.
- 16.Мадишева Т. П. Про співвідношення мовної та музичної інтонації у вокальному виконавстві (до питання виконання іншомовної вокальної музики): автореф. дис. на здобуття наук ступеня канд. мистецтвознавства : 17.00.02.Київ, 1994. 29 с.
- 17.Мадишева Т. П. Співак і мова: культура співу мовою оригіналу: теорія і практика : навч. посіб. Харків : Штріх, 2002. 160 с.
- 18.Манько С. Б. Створення стилю-іміджу артиста в контексті сучасної масової культури (на прикладі українських естрадних виконавців). Культура України. Серія: Мистецтвознавство. 2017. Вип. 56. С. 170–180.
- 19.Мистецька освіта: виклики та перспективи. Матеріали Всеукраїнської науково-практичної онлайн-конференції за участю здобувачів вищої освіти та молодих учених. 14 листопада 2024 року: збірник наукових праць [Електронний ресурс]. Вінниця: ВДПУ, 2024. 172 с.
- 20.Медведєва Н. Ф. Творча уява як допоміжний засіб у формуванні естрадного співака. Естрадне та джазове мистецтво в контексті сучасної освіти : матеріали I Всеукр. наук.-творч. конф., 21 лют. 2013 р. Київ, 2013. С. 79 – 83.
- 21.Морозов В. П. Мистецтво резонансного співу. Основи резонансної теорії.
- 22.Мозгова О. М. Творчість Миколи Мозгового як явище української масової музичної культури автореф. дис. ... канд. мистецтвознав. : 26.00.01 / О. М. Мозгова; Нац. акад. кер. Кадрів культури і мистецтв. - К., 2013. - 16 с.
- 23.Мозговий М. П. Становлення і тенденції розвитку української естрадної пісні : Автореф. дис... канд. мистецтвознав. / М. П. Мозговий; Київ. нац. ун-т культури і мистецтв. - К., 2007. 19 с.
- 24.Овсянніков В. Поп-рок як репрезентативний напрям сучасної української музичної культури : монографія. Київ : НАКККиМ, 2020. 160 с.

25. Овсяннікова Н. Ю. Формування музично-виконавської культури майбутнього співака засобами джазової музики. Естрадне та джазове мистецтво в контексті сучасної освіти: матеріали I Всеукр. наук.-творч. конф., 21 лют. 2013 р. Київ, 2013. С. 89–92.
26. Осетров Ю. О. Шляхи та методи підвищення якості виконавської підготовки майбутніх викладачів естрадного вокалу / Ю. О. Осетров // Наша шк. - 2009. - № 2. - С. 28-32.
27. Откидач В. Естрадний спів і шоу-бізнес. Вінниця : Нова Книга, 2013. 368 с.
28. Палійчук А. В. Мистецький доробок Володимира Івасюка у вимірах української музичної культури другої половини ХХ століття: історикобіографічний аспект: дис. ... канд. мистецтвознав. : 26.00.01. Київ, 2018. 248 с.
29. Прохорова Л. В. Українська естрадна вокальна школа / Л. В. Прохорова. – К.: Нова книга, 2006. – 384с.
30. Професійна мистецька освіта. Методичні аспекти: матеріали IV Всеукр. наук.-практ. конф., 07.02.2024 / МОН України; КЗВО КОР «Академія мистецтв імені Павла Чубинського». — Київ: Академперіодика, 2024. — 306 с.
31. Професійна мистецька освіта : науково-методичні аспекти: матеріали V Всеукр. наук.-практ. конф., 26-27.02 2025. К.: Міленіум, 2025р. 528 с
32. Романова О. В. Особливості застосування вокальних дихальних вправ у класі естрадного вокалу. Естрадне та джазове мистецтво в контексті сучасної освіти: матеріали I Всеукр. наук.-творчої конф., 21 лют. 2013 р. Київ, 2013. С. 93–98.
33. Рябуха Т. М. Витоки та інтонаційні складові української пісенної естради: дис. ... канд. мистецтвознав.: 17.00.03. Харків, 2017. 203 с.
34. Самарська К. Ю. Особливості і специфіка музичного естрадного мистецтва / К. Ю. Самарська // Вісн. Луган. нац. ун-ту ім. Т. Шевченка. Пед. науки. - 2012. - № 19. - С. 185-190.
35. Самарська К. Ю. Проблема формування духовної особистості засобами естрадного мистецтва / К. Ю. Самарська // Вісн. Луган. нац. ун-ту ім. Т. Шевченка. Пед. науки. - 2012. - № 19, ч. 3. С. 69-73.
36. Самая Т. Інноваційні тенденції вокальної педагогіки в естрадно-джазовій освіті. Естрадне та джазове мистецтво в контексті сучасної освіти : матеріали I Всеукр. наук.-твор. конф. (в рамках Всеукраїнського фестивалю «Зимові джазові зустрічі») пам'яті Євгена Дергунова, 21 лют. 2013 р. Київ, 2013. С. 99–101.
37. Самая Т. В. Вокальне мистецтво естради як чинник культурного життя України другої половини ХХ – початку ХХІ століття: дис. канд. мистецтвознав.: 26.00.01. Київ, 2017. 199с.
38. Синтез мистецької науки, освіти та творчості в Україні та глобальному культурному просторі: матеріали Третьої науково-практичної конференції,

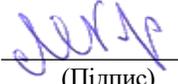
- м.Ужгород, 18-19 лютого 2021 Ужгород: Ужгородський інститут культури і мистецтв, 2021. 135 с.
- 39.Смородська М. М. Стиль соул в естрадно-джазовому вокальному мистецтві другої половини ХХ століття: дис. ... канд. мистецтвознав.: 17.00.03 /Харківська державна академія культури, Сумський державний педагогічний університет ім. А. С. Макаренка. Харків, Суми, 2020. 237с.
 - 40.«Сучасні естрадні вокалізи на основі популярної та джазової музики.» Педагогічний репертуар вокаліста, навчально-методичний посібник / упорядник: І.О.Кдирова, А.А.Хлопотова -Ч.2. - Київ: Вид. КНУКіМ, 2017.215 с.
 - 41.Станіславська К. Мистецько-видовищні форми сучасної культури: монографія. Київ: НАКККіМ, 2012. 320 с.
 - 42.Ткаченко Т. Особливості викладання естрадного вокалу на музично-педагогічних факультетах педагогічних вузів України / Т. Ткаченко // Молодь і ринок. - 2011. - № 1. - С. 97-101.
 - 43.Тормахова В. М. Українська естрадна музика і фольклор: взаємопроникнення і синтез : Автореф. дис... канд. мистецтвознав. / В. М. Тормахова; Нац. муз. акад. України ім. П.І.Чайковського. - К., 2007. - 17 с.
 - 44.Трансформаційні процеси в мистецькій освіті та культурі України ХХІ століття: Зб. матеріалів Міжн. наук.-творч. конф., Одеса, Київ, Варшава, 25-26 квітня 2017 р. – К. : НАКККіМ, 2017. – 300 с.
 - 45.Україноспів: від традиції до сучасності. Матеріали І Міжнародної науково-практичної конференції, 4-6 лютого 2025р. / ГО «Центр української пісні «Народна філармонія» – Обласний методичний кабінет навчальних закладів мистецтва та культури Полтавської ОВА / Ред-упор. Р.О. Лоцман, відп. ред. Н.В.Сулаєва. Корсунь-Шевченківський: ФОП Майдаченко І.С. 2025. 150 с.
 - 46.Художня культура і мистецька освіта: традиції та сучасність: Зб. матеріалів Міжн. наук.-творч. конф., Київ, 20-21 листопада 2018 р. Київ: НАКККіМ, 2018. 516 с.
 - 47.Шехтман Г. М. Ретроспектива естрадно-вокального виконавства ХХ ст. (на матеріалі українсько-російської та німецької традицій) : автореф. Дис канд. мистецтвознав. : 17.00.03
 - 48.Г. М. Шехтман; Харк. нац. ун-т мистец. ім. І.П. Котляревського. - Х., 2011. - 16 с.
 - 49.<http://slovopedia.org.ua/58/53412/388295.html>
 - 50.<https://uk.wikipedia.org/>
 - 51.<http://int-konf.org/konf022015/1012-gmirna-s-v-metod-formuvannya-navichok-vokalnoyi-mprovzacyi-ta-nterpretacyi-v-proces-fahovogo-navchannya.html>

Результати перегляду робочої програми освітнього компоненту

Робоча програма перезатверджена на 2021 / 2022 н.р.
зі змінами (оновлена загальна кількість годин освітнього компоненту, у тому числі години індивідуальної і самосійної роботи, уточнені методи роботи та форми контролю знань). протокол № 1 від 25 серпня 2021р.

Завідувач кафедри Краснитський М.М.
(Підпис) (Прізвище, ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 2022 / 2023 н.р.
зі змінами (оновлено список рекомендованих джерел на основі рішення Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти від 21.06.2022 про історико-культурну складову освітнього процесу).
протокол № 1 від 30 серпня 2022 р

Завідувач кафедри Краснитський М.М.
(Підпис) (Прізвище, ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 2023 / 2024 н.р.
зі змінами (затвердження виконуючим обов'язки завідувача кафедри наказ № 200-К від 31 серпня 2023р.) Протокол № 2 від 01 вересня 2023 р.

В.о. завідувач кафедри Карпенко-Боднарук Ж.Л.
(Підпис) (Прізвище, ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 2024 / 2025 н.р.
зі змінами оновлено системи оцінювання, відповідно положенню про порядок оцінювання досягнень здобувачів вищої освіти та визначення академічної різниці й перезарахування освітніх компонентів, затвердженого протоколом вченої ради від 30 серпня 2024 р.,
зі змінами в навчальному плані, затверджених рішенням кафедри протокол № 11 від 24 червня 2024 рік.
Протокол № 1 від 29 серпня 2024 р.

Завідувачка кафедрою Карпенко-Боднарук Ж.Л.
(Підпис) (Прізвище, ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 2025 / 2026 н.р.

відповідно наказу МОН № 842 від 13.06.2024 «Про внесення змін до деяких стандартів вищої освіти», спеціальностям переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої та фахової передвищої освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 29 квітня 2015 року № 266 (в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 30 серпня 2024 року № 1021), Наказ Міністерства освіти і науки України від 19.11.2024 р. № 1625 із змінами і доповненнями від 05.12.2024 р. № 1709. Зі змінами в навчальному плані, затверджених рішенням кафедри протокол № 12 від 24 червня 2025 рік.

Протокол № 1 від 30 серпня 2025 р.

Завідувачка кафедрою _____

(Підпис)

Карпенко-Боднарук Ж.Л.

(Прізвище, ініціали)

**КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
КИЇВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ
«АКАДЕМІЯ МИСТЕЦТВ ІМЕНІ ПАВЛА ЧУБИНСЬКОГО»
КАФЕДРА «МУЗИЧНЕ МИСТЕЦТВО ЕСТРАДИ»**

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з навчальної роботи

Сергеєнко О.М.

01 вересня 2025 року

**РОБОЧА ПРОГРАМА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ
«МУЗИЧНО-ТВОРЧА ДІЯЛЬНІСТЬ»
УДАРНІ ІНСТРУМЕНТИ**

Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Галузь знань	В «Культура, мистецтво та гуманітарні науки»
Спеціальність	В5 «Музичне мистецтво»
Освітньо-професійна програма	«Звукорежисура»
Статус дисципліни	Обов'язкова

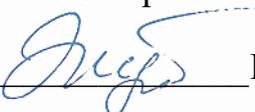
Київ – 2025 р.

Робоча програма освітнього компоненту **«Музично-творча діяльність»**
Ударні інструменти для здобувачів вищої освіти галузі знань **В2**
«Культура, мистецтво та гуманітарні науки», спеціальності
В5 «Музичне мистецтво», освітньо-професійної програми
«Звукорежисура»

Розробник: Машковцев Євген Аркадійович. – викладач кафедри Музичне мистецтво естради

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні кафедри «Музичне мистецтво естради»

Протокол № 1 від 30 серпня 2025 р.

Завідувачка кафедри **Карпенко-Боднарук Ж.Л.**

1. ОПИС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ ДЛЯ СТУПЕНЯ ОСВІТИ «БАКАЛАВР»

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна форма навчання	
Кількість кредитів ECTS – 15	Рік підготовки: 1, 2, 3, 4	
Загальна кількість годин – 450	Семестр:	
Кількість модулів – 8,	I, II, III, IV, V, VI, VII, VIII	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 год – I, II семестр; 3 год - III, IV, V, VI, VII, VIII семестри	Лекції:	
	Індивідуальні	
	340 год	102 год
Вид підсумкового контролю: практичний показ концертної програми, колоквіум за темами робочої програми	Лабораторні:	
Форма підсумкового контролю: Іспит 3, 5 Диференційований залік 1, 2, 4, 6, 7, 8	Самостійна робота:	
	110 год	348 год

2. МЕТА І ЗАВДАННЯ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ

Призначення освітнього компоненту

«Музично-творча діяльність» ударні інструменти належить провідне місце в комплексі дисциплін, спрямованих на формування професійних якостей музиканта естрадно-джазового напрямку. Досконале володіння музичним інструментом, вміння високохудожньо інтерпретувати художні твори є обов'язковим показником рівня професійної підготовки.

Мета курсу – підготувати кваліфікованих спеціалістів, які володітимуть комплексом фахових знань і вмінь, музично-виконавською майстерністю, високою виконавською культурою, що необхідні для діяльності в якості

артистів естрадного оркестру (ансамблю), концертних виконавців, звукорежисерів музичного мистецтва.

Завдання курсу:

- розвивати музичне мислення;
- набути навички інтерпретації творів найрізноманітніших стилів і напрямків;
- теоретично аналізувати музичний твір у структурному, текстологічному, історико-типологічному аспектах;
- глибоко відчувати стилістику виконуваних творів;
- вміти створити глибину і перспективу звучання музичної композиції;
- оволодіти тембральною процесуальністю виконання;
- володіти різноманітними прийомами гри на музичному інструменті;
- опанувати штрихову техніку;
- вільно орієнтуватися в темпо, метроритмічних структурах виконання;
- виробити слухомоторну орієнтацію;
- оволодіти різноманітними засобами акцентуації;
- вільно імпровізувати;
- набути навички довготривалого запам'ятовування музичних творів;
- володіти власними емоціями, артистичною поведінкою на сцені;
- формувати досвід концертно-виконавської діяльності;
- накопичити концертний репертуар.

Основна форма навчальної роботи – індивідуальні заняття в класі із спеціальному інструменту. Зміст навчання передбачає диференційований підхід до індивідуального рівня підготовки здобувачів вищої освіти, використання активних методів навчання, впровадження нових навчальних методик.

Прийоми виконання естрадно-джазового репертуару базуються на методиці класичної виконавської школи.

3. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ

Передумовами вивчення освітнього компоненту «Музично-творча діяльність» є опанування таких освітніх компонентів (ОК) освітньої програми (ОП):

ОК 8 Сольфеджіо

ОК 9 Теорія музики

ОК 15 Концертмейстерський клас та методика акомпанементу

ОК 18 Історія світової естради

ОК 19 Історія української естради

ОК 26 Комп'ютерні технології в музиці

ОК 29 Режисура естради

4. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Відповідно до освітньої програми «Звукорежисура», вивчення освітнього компоненту «Музично-творча діяльність» повинно забезпечити

досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних результатів навчання (ПРН):

Програмні результати навчання	Шифр ПРН
Демонструвати артистизм, виконавську культуру та технічну майстерність володіння інструментом (голосом) на належному фаховому рівні під час виконавської (диригентської) діяльності.	ПРН 1
Демонструвати принципи та методики аналізу творів музичного мистецтва.	ПРН 3
Аналізувати музичні твори з виокремленням їх належності до певної доби, стилю, жанру, особливостей драматургії, форми та художнього змісту.	ПРН 4
Відтворювати драматургічну концепцію музичного твору, створювати його художню інтерпретацію та сценарій аудіального відтворення	ПРН 5
Демонструвати спроможність до самостійного дослідження наукової проблеми в галузі музичного мистецтва та написання роботи відповідно до вимог, готовність дискутувати і аргументувати власну позицію.	ПРН 6
Володіти методами опрацювання музикознавчої літератури, узагальнення та аналізу музичного матеріалу, принципами формування наукової теми та розуміння подальших перспектив розвитку даної проблематики в різних дослідницьких жанрах.	ПРН 7
Демонструвати володіння музично-аналітичними навичками в процесі створення виконавських, музикознавчих інтерпретацій в роботі звукорежисера.	ПРН 8
Володіти термінологією музичного мистецтва, його понятійно-категоріальним апаратом.	ПРН 12
Використовувати на професійному рівні методи та прийоми викладання гри на інструменті / вокалу / диригування / теорії, історії музики / композиції / звукорежисерського мистецтва .	ПРН 14
Демонструвати музично-теоретичні, культурно-історичні знання з музичного мистецтва.	ПРН 15
Демонструвати аргументовані знання з особливостей музичних стилів різних епох.	ПРН 17
Вміти на професійному рівні здійснювати проведення концертів, театральних заходів та шоу-програм, в реальному часі згідно задуму режисера, композитора, автора, або відповідно до законів жанру, стилю твору, який виконується.	ПРН 18

Очікувані результати навчання, які повинні бути досягнуті здобувачами освіти після опанування освітнього компоненту «Музично-творча діяльність»

Очікувані результати навчання	Шифр ПРН
Демонструвати артистизм, виконавську культуру та технічну майстерність володіння інструментом (голосом) на належному фаховому рівні під час виконавської (диригентської) діяльності.	ПРН 1
Демонструвати принципи та методики аналізу творів музичного мистецтва.	ПРН 3
Аналізувати музичні твори з виокремленням їх належності до певної доби, стилю, жанру, особливостей драматургії, форми та художнього змісту.	ПРН 4
Відтворювати драматургічну концепцію музичного твору, створювати його художню інтерпретацію та сценарій аудіального відтворення	ПРН 5
Демонструвати спроможність до самостійного дослідження наукової проблеми в галузі музичного мистецтва та написання роботи відповідно до вимог, готовність дискутувати і аргументувати власну позицію.	ПРН 6
Володіти методами опрацювання музикознавчої літератури, узагальнення та аналізу музичного матеріалу, принципами формування наукової теми та розуміння	ПРН 7

подальших перспектив розвитку даної проблематики в різних дослідницьких жанрах.	
Демонструвати володіння музично-аналітичними навичками в процесі створення виконавських, музикознавчих інтерпретацій в роботі звукорежисера.	ПРН 8
Володіти термінологією музичного мистецтва, його понятійно-категоріальним апаратом.	ПРН 12
Використовувати на професійному рівні методи та прийоми викладання гри на інструменті / вокалу / диригування / теорії, історії музики / композиції / звукорежисерського мистецтва .	ПРН 14
Демонструвати музично-теоретичні, культурно-історичні знання з музичного мистецтва.	ПРН 15
Демонструвати аргументовані знання з особливостей музичних стилів різних епох.	ПРН 17
Вміти на професійному рівні здійснювати проведення концертів, театральних заходів та шоу-програм, в реальному часі згідно задуму режисера, композитора, автора, або відповідно до законів жанру, стилю твору, який виконується.	ПРН 18

ЗАГАЛЬНІ ТА СПЕЦІАЛЬНІ КОМПЕТЕНТНОСТІ, ЩО ФОРМУЮТЬСЯ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Відповідно до освітньої програми, вивчення освітнього компоненту «Музично-творча діяльність» сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти програмних результатів навчання через такі компетентності: (ЗК – загальні СК - спеціальні)

Відповідність визначених Стандартом компетентностей дескрипторам НРК

Шифр	Назва компетентності	дескриптори НРК				Результати навчання
		Знання Зн1 Концептуальні знання набуті у процесі навчання та професійної діяльності, включаючи певні знання сучасних досягнень Зн2 Критичне осмислення основних теорій, принципів, методів і понять у навчанні та професійній діяльності	Уміння Ум1 Розв'язання складних непередбачуваних завдань і проблем у спеціалізованих сферах професійної діяльності та / або навчання, що передбачає збирання та інтерпретацію інформації (даних), вибір методів інструментальних засобів, застосування інноваційних підходів	Комунікація К1 Донесення до фахівців і нефахівців інформації, ідей, проблем, рішень та власного досвіду в галузі професійної діяльності К2 Здатність ефективно формувати комунікаційну стратегію	Відповідальність і автономія АВ1 Управління комплексними діями або проектами, відповідальність за прийняття рішень у непередбачуваних умовах АВ2 Відповідальність за професійний розвиток окремих осіб та/або груп осіб АВ3 Здатність до подальшого навчання з високим рівнем автономності	
	Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у галузі музичної професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування системи інтегрованих художньо-естетичних знань з теорії, історії музики, звукорежисури, музичного оформлення та характеризуються комплексністю та невизначеністю умов.				ПРН 1, ПРН 3, ПРН 4, ПРН 5, ПРН 6 ПРН 7, ПРН 8 ПРН 12, ПРН 14 ПРН 15, ПРН 17, ПРН 18
загальні (ЗК)						
ЗК 2	Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.	Зн1, Зн2	Ум1	К1, К2	АВ1, АВ2, АВ3	ПРН 1, ПРН 3, ПРН 4, ПРН 5, ПРН 6, ПРН 7, ПРН 8, ПРН 12, ПРН 14, ПРН 15, ПРН 17, ПРН 18
ЗК 7	Здатність бути критичним і самокритичним.	Зн1, Зн2		К1, К2	АВ1, АВ2, АВ3	ПРН 1, ПРН 3, ПРН 4, ПРН 5, ПРН 6, ПРН 7, ПРН 8, ПРН 12, ПРН 14, ПРН 15, ПРН 17, ПРН 18
ЗК 8	Здатність застосовувати знання у	Зн1, Зн2	Ум1	К1, К2	АВ1, АВ2, АВ3	ПРН 1, ПРН 3,

	практичних ситуаціях.					ПРН 4, ПРН 5, ПРН 6, ПРН 7, ПРН 8, ПРН 12, ПРН 14, ПРН 15, ПРН 17, ПРН 18
ЗК 9	Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.	Зн1, Зн2	Ум1	К1, К2	АВ2, АВ3	ПРН 1, ПРН 3, ПРН 4, ПРН 5, ПРН 6, ПРН 7, ПРН 8, ПРН 12, ПРН 14, ПРН 15, ПРН 17, ПРН 18
ЗК 12	Здатність працювати автономно.	Зн1, Зн2	Ум1	К1, К2	АВ1, АВ2, АВ3	ПРН 1, ПРН 3, ПРН 4, ПРН 5, ПРН 6, ПРН 7, ПРН 8, ПРН 12, ПРН 14, ПРН 17, ПРН 18
ЗК 15	Здатність генерувати нові ідеї (креативність).	Зн1, Зн2	Ум1	К1, К2	АВ1, АВ2, АВ3	ПРН 1, ПРН 3, ПРН 4, ПРН 5, ПРН 6, ПРН 7, ПРН 8, ПРН 12, ПРН 14, ПРН 15, ПРН 17, ПРН 18
ЗК 17	Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності й досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.	Зн1, Зн2	Ум1	К1, К2	АВ1, АВ2, АВ3	ПРН 1, ПРН 3, ПРН 4, ПРН 5, ПРН 6, ПРН 7, ПРН 8, ПРН 12, ПРН 14, ПРН 15, ПРН 17, ПРН 18
спеціальні (СК)						
СК 2	Здатність створювати та реалізовувати власні художні	Зн1, Зн2	Ум1	К1, К2	АВ1, АВ2, АВ3	ПРН 1, ПРН 3, ПРН 4, ПРН 5,

	концепції у виконавській та звукорежисрській діяльності.					ПРН 6, ПРН 14, ПРН 15, ПРН 18
СК 3	Здатність усвідомлювати художньо-естетичну природу музичного мистецтва.	Зн1, Зн2	Ум1	К1, К2	АВ1, АВ2, АВ3	ПРН 1, ПРН 3, ПРН 4, ПРН 5, ПРН 6, ПРН 14, ПРН 15, ПРН 17, ПРН 18
СК 4	Здатність усвідомлювати взаємозв'язки та взаємозалежності між теорією та практикою музичного мистецтва та звукорежисури.	Зн1, Зн2	Ум1	К1, К2	АВ1, АВ2, АВ3	ПРН 1, ПРН 3, ПРН 4, ПРН 5, ПРН 6, ПРН 7, ПРН 8, ПРН 12, ПРН 14, ПРН 15, ПРН 17, ПРН 18
СК 6	Здатність використовувати професійні знання та навички в процесі творчої діяльності.	Зн1, Зн2	Ум1	К1, К2	АВ1, АВ2, АВ3	ПРН 1, ПРН 3, ПРН 4, ПРН 5, ПРН 6, ПРН 7, ПРН 8, ПРН 12, ПРН 14, ПРН 15, ПРН 17, ПРН 18
СК 8	Здатність використовувати професійні знання та навички під час спілкування з виконавцями, виконавськими колективами, диригентом, продюсером та іншими суб'єктами творчого процесу.	Зн1, Зн2	Ум1	К1, К2	АВ1, АВ2, АВ3	ПРН 1, ПРН 3, ПРН 4, ПРН 5, ПРН 6, ПРН 12, ПРН 14, ПРН 18
СК 9	Здатність розуміти основні шляхи інтерпретації художнього образу.	Зн1, Зн2	Ум1	К1, К2	АВ1, АВ2, АВ3	ПРН 3, ПРН 4, ПРН 5, ПРН 6, ПРН 7, ПРН 8, ПРН 12, ПРН 14, ПРН 18
СК 10	Здатність застосовувати базові знання провідних музично-теоретичних систем та концепцій.	Зн1, Зн2	Ум1	К1, К2	АВ1, АВ2, АВ3	ПРН 1, ПРН 3, ПРН 4, ПРН 5, ПРН 6, ПРН 14, ПРН 15, ПРН 18
СК 11	Здатність оперувати професійною термінологією.	Зн1, Зн2	Ум1	К1, К2	АВ1, АВ2, АВ3	ПРН 1, ПРН 3, ПРН 4, ПРН 5, ПРН 6, ПРН 7, ПРН 8, ПРН 12, ПРН 14, ПРН 15,

						ПРН 18
СК 12	Здатність збирати, аналізувати, синтезувати художню інформацію та застосовувати її в процесі практичної діяльності.	Зн1, Зн2	Ум1	К1, К2	АВ1, АВ2, АВ3	ПРН 1, ПРН 3, ПРН 4, ПРН 5, ПРН 6 ПРН 7, ПРН 8 ПРН 12, ПРН 14 ПРН 15, ПРН 18
СК 13	Здатність використовувати широкий спектр міждисциплінарних зв'язків.	Зн1, Зн2	Ум1	К1, К2	АВ1, АВ2, АВ3	ПРН 1, ПРН 3, ПРН 4, ПРН 5, ПРН 6 ПРН 7, ПРН 8 ПРН 12, ПРН 14 ПРН 15, ПРН 17, ПРН 18
СК 16	Здатність використовувати засоби масової інформації для просвітництва, популяризації та пропаганди досягнень музичної культури.	Зн1, Зн2	Ум1	К1, К2	АВ1, АВ2, АВ3	ПРН 4, ПРН 5, ПРН 6, ПРН 12, ПРН 14, ПРН 15, ПРН 18
СК 17	Здатність застосовувати традиційні і альтернативні інноваційні технології музикознавчої, виконавської, композиторської, диригентської, педагогічної, звукорежисерській діяльності.	Зн1, Зн2	Ум1	К1, К2	АВ1, АВ2, АВ3	ПРН 3, ПРН 4, ПРН 5, ПРН 6 ПРН 7, ПРН 12, ПРН 14, ПРН 15, ПРН 17, ПРН 18
СК 18	Здатність свідомо поєднувати інновації з усталеними вітчизняними та світовими традиціями у виконавстві, звукорежисурі та музичному мистецтві.	Зн1, Зн2	Ум1	К1, К2	АВ1, АВ2, АВ3	ПРН 4, ПРН 5, ПРН 6, ПРН 8 ПРН 12, ПРН 14, ПРН 17, ПРН 18
СК 19	Здатність оцінювати критерії звуку, суб'єктивні та об'єктивні характеристики.	Зн1, Зн2	Ум1	К1, К2	АВ1, АВ2, АВ3	ПРН 1, ПРН 3, ПРН 4, ПРН 5, ПРН 6 ПРН 8, ПРН 12, ПРН 14, ПРН 15, ПРН 18

5. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ.

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання з освітнього компоненту є:

Поточний контроль - це оцінювання засвоєння здобувачем вищої освіти навчального матеріалу під час проведення індивідуальних занять.

Підсумковий (семестровий) контроль – це період підведення підсумків навчальної роботи здобувачів вищої освіти протягом семестру.

Кожний блок змістових модулів має бути обов'язково оцінений. Здобувач вищої освіти повинен позитивно скласти модульний (проміжний) контроль.

Контроль самостійної роботи – дозволяє виявити вміння здобувачів вищої освіти орієнтуватися в інформаційних потоках, працювати з науковими джерелами, підбирати та узагальнювати матеріали, необхідні для вирішення визначеного кола завдань.

Поточний контроль.

Основна мета поточного контролю – забезпечення зворотного зв'язку між викладачами та здобувачем освіти, управління навчальною мотивацією здобувачів вищої освіти. Поточний контроль здійснюється у процесі вивчення освітнього компоненту з метою виявлення ступеня розуміння здобувачем вищої освіти засвоєного навчального матеріалу та вміння застосовувати його у практичній роботі. Інформація, одержана при поточному контролі, використовується викладачем – для коригування методів і засобів навчання. Інформація, одержана при поточному контролі, використовується здобувачем вищої освіти – для планування самостійної роботи. Поточний контроль проводиться з метою діагностики рівня засвоєння матеріалу під час індивідуальних занять.

Модульний контроль – є складовою поточного контролю і здійснюється у формі виконання здобувачем вищої освіти модульного контрольного завдання. Проведення модульного контролю знань є обов'язковим контролем якості засвоєння здобувачем вищої освіти теоретичного та практичного матеріалу модуля – проводиться з метою систематизації знань. Кожний такий модуль включає бали за поточну роботу на практичних заняттях та виконання самостійної роботи.

Модульний контроль має на меті оцінити рівень цілісного бачення здобувачем вищої освіти проблематики завершеної частини освітнього компоненту, сконцентрованої в навчальному модулі та вміння орієнтуватися в теоретичних і практичних питаннях, які визначають зміст даної частини курсу.

Контроль самостійної роботи – дозволяє виявити вміння здобувачів вищої освіти орієнтуватися в інформаційних потоках, працювати з науковими джерелами, підбирати та узагальнювати матеріали, необхідні для вирішення визначеного кола завдань.

Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання

Поточний контроль здійснюється протягом семестру під час проведення індивідуальних занять і оцінюється сумою набраних балів. При виставленні балів за поточний контроль оцінці підлягають:

- рівень теоретичних знань;
- опрацювання навчального матеріалу з освітнього компоненту, передбачений для самостійного засвоєння;
- індивідуальні практичні завдання

Оцінювання поточної діяльності проводиться на кожному занятті при засвоєнні кожної теми змістовного модуля. За поточну навчальну діяльність здобувачам вищої освіти виставляються бали за всі види діяльності, які в кінці вивчення змістового модуля сумуються.

Контроль засвоєння змістового модуля проводиться на останніх практичних заняттях вивчення тем.

До контролю модуля допускаються лише ті здобувачі вищої освіти, які виконали всі види робіт, передбачених навчальною програмою (відпрацьовані пропущені заняття тощо).

Форми підсумкового контролю знань здобувачів вищої освіти:

Іспит 3, 5

Диференційований залік 1, 2, 4, 6, 7, 8

Перелік завдань модульного контролю, критерії їх оцінювання, порядок і час проведення (перескладання/відпрацювання) даного виду контролю визначаються кафедрою, включаються до робочої програми освітнього компоненту й доводяться до відома здобувачів вищої освіти на початку семестру. Графік проведення модульного контролю протягом перших двох тижнів семестру за підписом завідувача кафедрою

Здобувач вищої освіти який за результатами модульного контролю отримав незадовільну оцінку зобов'язаний перескласти відповідний модуль до початку наступного модульного контролю.

Результати модульного контролю знань фіксується в індивідуальному плані здобувача освіти.

Диференційований залік, іспит – здобувач вищої освіти вважається допущеним до семестрового диференційованого заліку, якщо він виконав усі види робіт, передбачені навчальним планом, та отримав позитивні оцінки за кожний змістовий модуль. Теоретичний контроль знань під час проведення диференційованого заліку може проводитись у вигляді відповідей на питання білетів та додаткових питань з тем відповідного модуля, а також усного вибіркового опитування з питань тем самостійної роботи.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

МОДУЛЬ 1					
Змістовий модуль 1 Т1, 2, 3, 4	СР	Змістовий модуль 2 Т5, 6	СР	МК Д.З.	всього
30	10	30	10	20	100
МОДУЛЬ 2					
Змістовий модуль 3 Т7, 8	СР	Змістовий модуль 4 Т9, 10	СР	МК Д.З.	всього
30	10	30	10	20	100
МОДУЛЬ 3					
Змістовий модуль 5 Т11, 12	СР	Змістовий модуль 6 Т13, 14	СР	МК ЕКЗМЕН	всього
30	10	20	10	30	100

МОДУЛЬ 4					
Змістовий модуль 7 Т15, 16	СР	Змістовий модуль 8 Т17, 18	СР	МК Д.З.	всього
30	10	30	10	20	100

МОДУЛЬ 5					
Змістовий модуль 9 Т19, 20	СР	Змістовий модуль 10 Т21, 22	СР	МК ЕКЗАМЕН	всього
30	10	20	10	30	100

МОДУЛЬ 6					
Змістовий модуль 11 Т23, 24	СР	Змістовий модуль 12 Т25, 26	СР	МК Д.З.	всього
30	10	30	10	20	100

МОДУЛЬ 7					
Змістовий модуль 13 Т27, 28	СР	Змістовий модуль 14 Т29, 30	СР	МК Д.З.	всього
30	10	30	10	20	100

МОДУЛЬ 8					
Змістовий модуль 15 Т31, 32	СР	Змістовий модуль 16 Т33, 34	СР	МК Д.З.	всього
30	10	30	10	20	100

Т – теми програми освітнього компоненту

СР – самостійна робота

МК – модульний контроль знань (диференційований залік/екзамен)

Оцінювання окремих видів навчальної роботи

Вид діяльності здобувача вищої освіти	МОДУЛЬ 1		МОДУЛЬ 2		МОДУЛЬ 3		МОДУЛЬ 4		МОДУЛЬ 5		МОДУЛЬ 6		МОДУЛЬ 7		МОДУЛЬ 8	
	Кількість	Максимальна кількість балів														
Робота на індивідуальних заняттях	9	45	9	45	7	35	9	45	7	35	9	45	9	45	9	45
Колоквіум	2	10	2	10	2	2	10	10	2	10	2	10	2	10	2	10
Концертний виступ	1	5	1	5	1	5	1	5	1	5	1	5	1	5	1	5
Самостійна робота	4	20	4	20	4	20	4	20	4	20	4	20	4	20	4	20
Диф. залік	1	20	1	20			1	20			1	20	1	20	1	20
Екзамен					1	30			1	30						
	17	100	17	100	15	100	17	100	15	100	17	100	17	100	17	100

Система бальних оцінок за темами вивчення змістового модулю оцінюється за шкалою **від 1 до 5 балів**. Кількість балів за роботу за практичним матеріалом, під час виконання самостійної та індивідуальної навчальної роботи залежить від дотримання таких вимог:

- своєчасність виконання навчальних завдань;
- повний обсяг виконання завдання та демонстрація знань під час опитування;
- виконання завдань самостійної роботи

Оцінювання завдання тем модуля

Оцінка в балах	Критерії оцінювання
5	отримують здобувачі вищої освіти, які вільно володіють інструментальними навичками, технічною та художньо-виконавською майстерністю; усвідомленою та артистичною грою на інструменті, яскраво та переконливо втілюють музичний образ. Повно та змістовно відповідає на питання колоквіуму
4	отримують здобувачі вищої освіти, які на середньому рівні володіють інструментально-технічними навичками та художньо-виконавськими вміннями. Впевнене виконання програмових вимог з незначною кількістю змістовних помилок. Відповіді за темами програми повні, але є незначні помилки.
3	отримують здобувачі вищої освіти, які недостатньо володіють інструментальними навичками, допущено значну кількість художньо-технічних помилок. Відповіді на питання колоквіуму не повні є значні зауваження.
2	Часткове виконання завдань. Завдання виконані на мінімальному рівні. На більшість питань колоквіуму не може надати відповіді.
1	Завдання не виконано. Плується в термінології, не може сформулювати відповідь на питання колоквіуму.

Кількість балів за роботу з практичним матеріалом, під час виконання самостійної та індивідуальної навчально-дослідної роботи залежить від дотримання таких вимог:

- своєчасність виконання навчальних завдань;
- повний обсяг їх виконання;
- індивідуальні завдання під час аудиторної роботи;
- контрольне прослуховування.

Оцінювання завдання самостійної роботи.

Контроль самостійної роботи. Засоби контролю самостійної роботи та методика його проведення обираються викладачем освітнього компоненту. Контроль самостійної роботи має відповідати вимогам об'єктивності, оперативності та систематичності, рівнем засвоєння здобувачем вищої освіти навчального матеріалу, вміння використовувати теоретичні знання в практичній діяльності, також включає в себе самоконтроль з боку здобувача освіти.

Завдання цього виду контролю спрямовані на:

- розвиток пізнавальних здібностей та творчої ініціативи здобувачів вищої освіти
- виховання самостійності, відповідальності та організованості
- формування самостійного мислення, здібностей до саморозвитку, самоудосконалення та самореалізації
- опанування здобувачем освіти елементів методики наукових досліджень

Підсумкова кількість балів, набрана здобувачем вищої освіти за виконання чотирьох завдань самостійної роботи, також є однією із складових поточної успішності здобувачів вищої освіти з освітнього компоненту.

Здобувач вищої освіти може набрати **максимум 20 балів** за виконання усіх видів самостійної роботи під час вивчення того чи іншого модуля. Кожне завдання самостійної роботи оцінюється за шкалою **від 1 до 5 балів**.

Оцінка в балах	Критерії оцінювання
5	Оцінюється робота здобувача освіти, який в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно та аргументовано його викладає, глибоко опрацьовує теоретичний матеріал вільно володіє термінологією, наводить аргументи на підтвердження власних думок, здійснює аналіз та робить висновки. В повному об'ємі оволодів завданням модуля.
4	Оцінюється робота здобувача освіти, який достатньо володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає, опрацьовує теоретичний матеріал, володіє термінологією, але при висвітленні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі неістотні неточності та незначні помилки. В повному об'ємі оволодів завданням модуля.
3	Оцінюється робота здобувача освіти, який відтворює значну частину навчального матеріалу, висвітлює його основний зміст, виявляє елементарні знання окремих положень. Не здатний до глибокого,

	всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, не користується необхідною літературою, допускає істотні неточності та помилки.
2	Оцінюється робота здобувача освіти, який не володіє навчальним матеріалом у достатньому обсязі, проте фрагментарно, поверхово, без аргументації та обґрунтування викладає окремі питання, не розкриває зміст теоретичних питань і практичних завдань.
1	Завдання зроблено не вчасно. Здобувач вищої освіти допускає суттєві помилки, не володіє навчальним матеріалом.

Для самостійної роботи здобувачів освіти рекомендується відповідна наукова, спеціальна, хрестоматійна, періодична література. Навчальний матеріал освітнього компоненту, передбачений робочою програмою для засвоєння здобувачем вищої освіти у процесі самостійної роботи, виноситься на підсумковий контроль разом із навчальним матеріалом, який відпрацьовувався під час проведення навчальних занять. Методичне забезпечення самостійної роботи здобувачів вищої освіти передбачає засоби самоконтролю та використання інформаційних технологій.

Система нарахування додаткових балів

Додатково можуть отримати протягом семестру до 10 балів:

- За активну участь у науковій діяльності: виступи на наукових конференціях, готують наукові доповіді, беруть участь в їх обговоренні) що підтверджується сертифікатом
- За організацію навчальної діяльності у неформальній освіті (участь у вебінарах, курсах професійної підготовки, тренінгах) що підтверджується сертифікатом
- За бажанням здобувач освіти може отримати від викладача додаткове індивідуальне завдання для покращення рейтингового балу за модуль. До індивідуального завдання викладач може запропонувати тему з питань: музично-педагогічної діяльності, розширення теоретичних базових знань з освітнього компоненту, самостійного аналізу підходів до розв'язання професійних питань, пов'язаних інтерпретацією програмних творів, знань з історії, мистецтвознавства, аналізу виконавського та концертного репертуару, комплексного вирішення конкретного фахового завдання, тощо.

Для оцінювання індивідуального завдання для здобувача, викладач повідомляє та/або пропонує тему завдання, встановлює терміни для виконання, роз'яснює систему оцінювання виконання такого завдання.

Здобувач самостійно опрацьовує завдання за усіма етапами роботи та в установлені терміни повинен здати завдання.

Оцінювання індивідуального завдання

Оцінка в балах	Критерії оцінювання
10	Завдання виконано в установлені терміни. Здобувач вищої освіти здатний висловити власне ставлення до альтернативних міркувань з заданої проблеми, проявляє вміння самостійно та аргументовано викладати презентацію, аналізувати факти, робити висновки.

9	Завдання виконано в установлені терміни. Здобувач вищої освіти здатний висловити власне ставлення до альтернативних міркувань з заданої проблеми, проявляє вміння самостійно та аргументовано викладати презентацію, аналізує факти із незначними помилками, робити висновки.
8	Завдання виконано в установлені терміни. Здобувач вищої освіти здатний висловити власне ставлення до альтернативних міркувань з заданої проблеми, проявляє вміння самостійно та аргументовано викладати презентацію, аналізує факти із незначними помилками, у висновках є н точності.
7	Завдання виконано в установлені терміни. Здобувач вищої освіти висловлює власне ставлення до альтернативних міркувань з заданої проблеми із помилками, намагається самостійно та аргументовано викладати презентацію, але при цьому робить помилки, аналізує факти із незначними помилками, у висновках не притримується логічної послідовності
6	Завдання виконано із запізненням щодо установлених термінів. Здобувач вищої освіти намагається висловити власне ставлення до міркувань із заданої проблеми, допускає значні помилки, намагається аргументовано викласти матеріал, але при робить грубі помилки, аналізує факти із суттєвими помилками, у висновках не притримується логічної послідовності.
5	Завдання виконано із запізненням щодо установлених термінів. Здобувач вищої освіти намагається висловити власне ставлення до міркувань із заданої проблеми, допускає значні помилки, робота зроблена не самостійно, аналізує факти із суттєвими помилками, у висновках не притримується логічної послідовності.
4	Завдання виконано із запізненням щодо установлених термінів. Здобувач вищої освіти намагається висловити власне ставлення до міркувань із заданої проблеми, допускає значні помилки, робота зроблена не самостійно, не може проаналізувати викладений матеріал, у встановлених фактах робить помилки, у висновках не притримується логічної послідовності.
3	Завдання виконано не вчасно. Здобувач вищої освіти намагається висловити власне ставлення до заданої проблеми, допускає грубі помилки, робота зроблена не самостійно, не може проаналізувати викладений матеріал, у встановлених фактах робить суттєві помилки, не може викласти висновки заданої проблеми.
2	Завдання виконано не вчасно. Здобувачу вищої освіти складно висловити власне ставлення до заданої проблеми, допускає грубі помилки, робота зроблена не самостійно, не може проаналізувати матеріал, не може викласти факти за темою, плутає термінологію не може викласти висновки заданої проблеми.
1	Завдання виконано не вчасно. Здобувач вищої освіти не може викласти власне ставлення до заданої проблеми, робота зроблена не самостійно, викладений матеріал має грубі, суттєві помилки, не може навести приклади за темою роботи, плутає термінологію висновки заданої проблеми відсутні.

В разі якщо при врахуванні додаткових балів сума балів за модуль (семестр) буде перевищувати 100 балів, результати успішності буде дорівнювати 100.

На диференційованому заліку та/або іспиті оцінюється:

- артистизм та емоційне піднесення, пізнання художніх закономірностей і особливостей виконання музичних творів
- естрадне витримка, виконавський стиль та творче самовираження

- впевнене виконання та інтонування, артикуляція та агогіка
- засвоєння засобів музичної виразності та логіка розгортання музичної мови,
- мотивація та виконавський розвиток здобувача освіти.

Критерії оцінювання підсумкового семестрового контролю Шкала оцінювання

Критерії оцінювання	бали модульного контролю знань ЕКЗАМЕН	бали модульного контролю знань ДИФ.ЗАЛ.
<p>«відмінно» Здобувач вищої освіти володіє усім комплексом знань, навичок і вмінь, передбачених програмою: розвинуті віртуозно-технічні навички та музично-виконавські прийоми; у підготовці музичних творів здійснюється поетапна робота, кінцевим результатом якої є відтворення авторського задуму та стилістичних особливостей; виконання технічне, творче і розкриває художній образ творів; високий рівень розвитку музичного слуху, здатність до імпровізації.</p>	26-30	15 – 20
<p>«дуже добре» Здобувач вищої освіти здатен до грамотного виконання тексту, має гарний рівень технічної підготовки, але відтворення художнього змісту творів розкриті недостатньо емоційно і виразно, непевна орієнтація в стилістичних особливостях.</p>	21 - 25	12 – 14
<p>«добре» Здобувач вищої освіти виконує текст музичних творів у повному обсязі, але виконавські та технічні прийоми недостатньо розвинуті. Невиразне фразування і динаміка. Має слабкі навички у виконанні музично-виконавських прийомів.</p>	17 – 20	8 – 11
<p>«задовільно» Здобувач вищої освіти не відтворює текст творів у повному обсязі, не орієнтується в темпах, звуковеденні, виконання не розкриває художній образ творів.</p>	12 – 16	5 – 7
<p>«достатньо» Здобувач вищої освіти не здатен до виконання нотного тексту творів у повному обсязі: наявні помилки в тексті, зупинки при виконанні, перегравання. Нерозвинуті технічні навички та слухомоторна пам'ять.</p>	7 - 11	2 – 4
<p>«незадовільно» Навчальна програма виконана на мінімальному рівні</p>	1 – 6	1

Модуль вважається складеним, якщо здобувач вищої освіти набрав **від 60 до 100 балів**.

Загальний рейтинг з модуля (освітнього компоненту) **не перевищує 100 балів**.

Сума балів, накопичених здобувачем вищої освіти за виконання всіх видів поточних навчальних завдань (робіт) на індивідуальних заняттях та на підсумковому модульному контролі знань, свідчить про ступінь оволодіння ним програмою освітнього компоненту. Протягом вивчення модулю здобувачі вищої освіти можуть набрати від 0 до 100 балів, що переводиться у національну шкалу

оцінювання і відповідно у шкалу ECTS. Кількість балів відповідає певному рівню засвоєння освітнього компоненту.

Сума балів(R)	Шкала ECTS	Національна 5-ти бальна шкала	Визначення
90-100	A	5	відмінно
82-89	B	4	дуже добре
74-81	C		добре
64-73	D	3	задовільно
60-63	E		достатньо
35-59	FX	2	незадовільно з можливістю повторного перескладання
0-34	F		незадовільно з обов'язковим повторним вивченням

Відвідування видів навчальних занять (крім консультацій) є обов'язковим для здобувачів, відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу у Комунальному закладі вищої освіти Київської обласної ради «Академія мистецтв імені Павла Чубинського». Присутність здобувачів – це важливий критерій оцінювання результатів навчання, зважаючи на теоретичну і практичну складність освітнього компоненту. У випадку наявності довідки від лікаря призначається відпрацювання занять в інший час за індивідуальною програмою. За умови дистанційного навчання важлива присутність здобувача освіти під час онлайн-зустрічей у Google-Meet in Google Classroom, освітньої платформи Google Workspace for education.

Запізнення на фахові заняття є не припустимими.

Переоцінка завдань можлива протягом тижня після отримання оцінки на основі заяви на ім'я завідувача кафедри у письмовій формі. Після отримання заяви, завідувач кафедри протягом тижня створить комісію з переоцінки, яка після проведення аналізу роботи здобувача вищої освіти повідомить його про своє рішення.

Перескладання роботи здобувачів можлива протягом тижня після отримання оцінки на основі заяви у письмовій формі.

6. ПРОГРАМА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ

6.1 Зміст освітнього компоненту

Модуль I

Тема 1. Історія інструменту.

Мета Ознайомити з історичним розвитком ударних інструментів у різних культурах світу. Показати роль ударних у становленні музичних традицій (ритуали, військова музика, театр, сучасна сцена). Сформувати розуміння еволюції конструкції та функцій ударних інструментів. Розвивати навички аналізу та порівняння музичних прикладів.

Зміст. Ударні інструменти, як і голос, один з найперших інструментів якими почала користуватися людина.

І все це носило не тільки музично розважальний контекст, але й як засіб комунікації (при спілкуванні між поселеннями у разі небезпеки, або повідомлення погодних умов) та релігійно-обрядовому сенсі.

Обговорення ключових етапів розвитку ударних інструментів (від первісних до сучасних). Перегляд та аналіз відео/аудіо прикладів (барабани Африки, японські тайко, європейські литаври). «Чому ударні інструменти завжди були пов'язані з ритуалом і силою?»

Завдання для самостійної роботи. Підготувати коротке повідомлення про один ударний інструмент (походження, функція, сучасне використання). Створити порівняльну таблицю «Ударні інструменти Сходу та Заходу». Прослухати добірку музичних творів і визначити роль ударних у кожному (ритм, колорит, драматургія). Тема для обговорення: «Який ударний інструмент найбільше вплинув на розвиток сучасної музики?»

Очікувані результати

Здобувачі знають основні етапи розвитку ударних інструментів. Вміють розрізняти та класифікувати ударні за культурними традиціями. Розуміють значення ударних у музичній історії та сучасності. Формують навички аналітичного мислення та творчого підходу до теми. Готують власні міні-дослідження та презентують їх у групі.

Тема 2. Склад ударної установки.

Мета Ознайомити з складом ударної установки (барабани, тарілки, додаткові елементи). Пояснити функції кожного компонента та їх взаємодію у грі. Розвивати навички аналізу та практичного застосування знань про інструменти. Сформувані розуміння ролі ударної установки у різних музичних жанрах.

Зміст. Ударна установка складається з окремих інструментів, які ми можемо побачити в групі ударних у духовому або сифоничному оркестрі і на кожному з цих інструментів буде грати окрема людина.

На початку 20 х років ХХ сторіччя, з появою біг бендів, з'явилася перша ударна установка, яка складалася як зазначено вище, з окремих оркестрових інструментів, новим винаходом було використання педалі бас барабана, та стійки хай хету, який мав трошки інший вигляд ніж сучасний, перші хай хети були зазначені тільки для гри ногою, бо були дуже короткі.

Схожа ситуація також із педаллю бас барабана, вона мала дуже маленький функціонал, і була пристосована тільки для гри ступнею, на відміну від сучасних моделей які мають набагато більше можливостей. Демонстрація звучання кожного елемента та їх комбінацій. Обговорення: «Як зміна складу установки впливає на стиль музики?»

Завдання для самостійної роботи

Підготувати короткий опис одного елемента установки (походження, функція, сучасне використання). Створити таблицю «Основні елементи та їх функції». Прослухати приклади різних жанрів (рок, джаз, поп) і визначити роль ударної установки. Тема для обговорення «Який елемент установки є ключовим для мене і чому?»

Очікувані результати. Здобувач демонструє знання складу ударної установки, вміє аналізувати її роль у музиці, створює власні навчальні матеріали (таблиці, схеми, рефлексії), розвиває критичне та творче мислення.

Тема 3. Контроль правильного положення рук та корпусу при грі.

Мета. Сформувані навички правильного положення рук та корпусу при грі на ударних інструментах. Пояснити значення ергономіки та фізіології у виконавській практиці. Розвивати усвідомленість щодо профілактики травм та підвищення ефективності гри. Виховати культуру виконавської дисципліни та самоконтролю.

Зміст. Корпус барабанщика повинен бути розслаблений, руки розташовані уздовж корпусу, піднімаються під прямим кутом, лікті залишаються уздовж корпусу, як при опущеному положенні, завдяки цьому барабанщик не витрачає зайвої енергії щоб тримати руки.

Практичні вправи: сидіння, постановка рук, хват паличок (matched grip, traditional grip). Обговорення: «Які помилки найчастіше зустрічаються у початківців?»

Завдання для самостійної роботи

Виконати щоденні вправи перед дзеркалом для контролю постави та рук. Самоаналіз – коротке відео власної гри (положення корпусу, хват паличок).

Тема для обговорення «Які труднощі виникають у мене при контролі положення рук та корпусу?» Ознайомитися з матеріалами про ергономіку та профілактику травм музикантів.

Очікувані результати. Здобувач знає основні правила правильної постави та положення рук. Вміє застосовувати правильний хват паличок у практиці. Усвідомлює значення ергономіки та профілактики травм. Може самостійно аналізувати власну гру та виправляти помилки. Формує навички самоконтролю та дисципліни у виконавській діяльності.

Тема 4. Контроль правильного падіння рук.

Мета. Формування навичок правильного падіння рук при грі на ударних інструментах. Розвиток техніки звуковидобування та уникнення зайвого напруження. Виховання самоконтролю, дисципліни та музичної виразності. Забезпечення безпечної та ефективної гри на ударних інструментах.

Зміст. У грі барабанщика дуже важливо правильно кидати удари до низу, вгору рука йде повільніше, до низу бистріше, завдяки цьому барабанщик грає щільним звуком не докладаючи зайвих зусиль. Також важливим елементом є правильне падіння руки, це повинно робити виключно по прямій, зверху вниз. Виключенням є тільки гра по чашці тарілки, коли ми граємо трошки навскоси.

Виконання вправ під керівництвом викладача. Дотримання правильної посадки та положення рук. Практика падіння рук у різних темпах та динаміці. Виконання ритмічних вправ на малому барабані та інших ударних.

Самостійна робота. Щоденна практика базових вправ (rudiments, падіння рук, контроль відскоку). Виконання вправ із метрономом (10–15 хв щодня). Самоспостереження (короткі записи про труднощі та успіхи). Відеофіксація власної гри для самоаналізу. Виконання додаткових вправ на розвиток гнучкості та сили кистей.

Очікувані результати. Здобувач вільно володіє технікою падіння рук без зайвого напруження. Вміє коригувати власні помилки. Демонструє рівномірність ритму та контроль динаміки.

Орієнтовна програма за темою:

Single Stroke Roll (одинарні удари); Double Stroke Roll (подвійні удари); Paradiddle (чергування ударів); Flam та Drag (удари з підготовкою)

Вправи з метрономом: рівномірні удари у розмірах 2/4, 3/4, 4/4; вправи на триолі та синкопи; поступове прискорення темпу, вправи на основні види динамічних відтінків. Вправи на контроль падіння рук – відпрацювання відскоку палички, плавність рухів.

Етюди для малого барабана – прості етюди на рівномірність падіння рук; етюди з акцентами та зміною динаміки; етюди на чергування рудиментів. Вправи на контроль сили удару та точність інтонації.

Твори (уривки для практики) - маршові ритми: уривки з військових маршів; класичний репертуар для ударних: естрадні та джазові ритми – базові рок-ритми для ударної установки; джазові свінгові ритми; латинські ритми (самба, румба).

Орієнтовні твори:

Джон Філіп Соуза – військові марші (наприклад, Stars and Stripes Forever)

Led Zeppelin – “Moby Dick”

Gustav Holst – “The Planets” (Марс, війна богів) – використання фламів для створення військового ефекту

Сучасні барабанні соло (Drumeo, Buddy Rich, Steve Gadd)

Benny Goodman – “Sing, Sing, Sing”

Тема 5. Відпрацювання одиночних ударів із метрономом.

Мета. Формування навичок чіткого та рівномірного виконання одиночних ударів. Розвиток ритмічної точності та вміння працювати з метрономом. Виховання самоконтролю та дисципліни у процесі гри. Підготовка до виконання складніших рудиментів та музичних творів.

Зміст. Дуже важливим елементом гри на барабанах є одинарні удари, тому вони потребують особливої уваги, та їх слід відпрацювати із метрономом, рухаючись по 5-10 одиниць від правильного (50-65 bpm) до double time up (100-130).

Виконання вправ на single stroke roll у різних темпах. Практика з метрономом. Виконання вправ на динаміку.

Самостійна робота. Щоденна практика одиночних ударів (10–15 хв). Виконання вправ із метрономом у різних темпах. Самоспостереження (запис труднощів). Відеофіксація власної гри для самоаналізу.

Очікувані результати навчання Здобувач виконує одиночні удари рівномірно та чітко. Вміє працювати з метрономом у різних темпах. Демонструє контроль динаміки та відскоку палички. Має навички самоконтролю та самооцінювання.

Орієнтовна програма.

Вправи: Single Stroke Roll (одинарні удари) у різних темпах. Вправи на зміну динаміки. Вправи на поступове прискорення темпу з метрономом. Вправи на витривалість (тривале виконання одиночних ударів).

Етюд: Етюди для малого барабана на рівномірність одиночних ударів. Етюди з акцентами та зміною динаміки. Етюди на чергування ритмічних малюнків (четверті, восьмі, триолі).

Джон Філіп Соуза – “Stars and Stripes Forever”

Людвіг ван Бетховен – Симфонія №9 (епізоди з маршовим характером).

Dave Brubeck – “Take Five”

Led Zeppelin – “Moby Dick”

Тема 6. Підбір та робота над репертуаром.

Мета. Формування навичок виконання музичних творів на ударних інструментах. Розвиток музичної виразності, ритмічної точності та динамічного контролю. Виховання сценічної культури.

Зміст. Підготовка здобувачів до публічного виконання та концертної практики. Так як ми маємо справу із здобувачем освіти з початковою музичною освітою, при виборі репертуару, ми рухаємося відповідно цього рівня. В роботі повинні бути два твори, один на ударній установці, другий на малому барабані у супроводі ф-но. Так як у здобувачів вищої освіти можуть бути деякі недоліки у постановці рук та ніг, по ходу розбору творів педагог повинен вказати на них, опрацювати із здобувачем вищої освіти, а здобувач вищої освіти повинен намагатися виправити ці недоліки.

Виконання навчального репертуару під керівництвом викладача. Практика динаміки та музичної виразності. Підготовка концертного репертуару до контрольних заходів.

Самостійна робота Щоденна практика роботи над репертуаром. Робота з метрономом для підтримки ритмічної точності. Самоспостереження (запис труднощів і досягнень). Відеофіксація власної гри для самоаналізу.

Очікувані результати навчання. Здобувач виконує твори з ритмічною точністю та музичною виразністю. Демонструє контроль динаміки та сценічну культуру. Має навички самоконтролю та самооцінювання.

Орієнтовна програма:

Вправи для закріплення техніки: Single Stroke Roll (одинарні удари); Double Stroke Roll (подвійні удари); Paradiddle (чергування ударів); Flam та Drag (удари з підготовкою) Вправи з метрономом: виконання ритмів у різних розмірах (2/4, 3/4, 4/4, 5/8); поступове прискорення темпу; вправи на динаміку (piano–forte–crescendo–diminuendo); Латинські ритми: самба, румба, ча-ча-ча.

Етюди для малого барабана: на рівномірність падіння рук; на акценти та зміну динаміки; на чергування рудиментів у різних темпах.

Джон Філіп Соуза – “Stars and Stripes Forever”.

Benny Goodman – “Sing, Sing, Sing” (партія ударних Джина Крупи);

Dave Brubeck – “Take Five” (ударні Джо Морелло у 5/4);

Led Zeppelin – “Moby Dick”

Українські військові марші – Є. Адамцевич «Запорізький марш»

Обробки українських пісень: «Ой на горі тай жінці жнуть», «Гей-гу, гей-га», «Марш січових стрільців»

Модуль II

Тема 7. Контроль подвійних ударів бас-барабаном.

Мета. Формування навичок точного та рівномірного виконання подвійних ударів на бас-барабані. Розвиток координації між ногами та руками у складних ритмічних малюнках. Вироблення витривалості та контролю динаміки при грі подвійних ударів. Підготовка до виконання сучасного репертуару, де подвійні удари є основою ритмічного малюнка.

Зміст. У арсеналі барабанщика при грі бас барабаном, більш за все застосовуються одинарні та подвійні удари. Подвійні удари можна поділити на восьмі та шістнадцяті, восьмими усього два подвійних удари та одна синкопа, шістнадцятих чотири двійки та дві синкопи. У відпрацюванні цих ударів, слід грати їх як окремо, так і у співвідношенні із хай хетом та малим барабаном.

Виконання вправ на подвійні удари з поступовим збільшенням темпу (від 60 до 120 bpm). Практика подвійних ударів у різних ритмічних розмірах (2/4, 3/4, 4/4). Виконання комбінацій подвійних ударів із синкопами та паузами. Робота над поєднання подвійних ударів із партіями рук. Виконання коротких етюдів та уривків із сучасних композицій.

Завдання для самостійної роботи Щоденна практика подвійних ударів у різних темпах. Виконання вправ із метрономом, поступове нарощування швидкості. Запис власного виконання та аналіз рівномірності ударів. Вивчення уривків із рекомендованого репертуару. Підготовка короткої імпровізації з використанням подвійних ударів.

Очікувані результати. Формування технічної майстерності у володінні подвійними ударами. Розвиток музичності та інтерпретаційних навичок. Підготовка до виконання сучасного репертуару, де подвійні удари є ключовим елементом. Вироблення навички самостійного контролю та оцінювання власного прогресу.

Орієнтовний репертуар за темою

Етюди для подвійних ударів (методичні збірники з ударних інструментів). Уривки з творів гуртів Metallica, Slipknot, Dream Theater (сучасний метал та прогресив-рок). Джазові та фанк-композиції з використанням подвійних ударів у бас-барабані. Авторські етюди викладача. Імпровізаційні вправи на основі ритмічних малюнків.

Тема 8. Контроль подвійних ударів бас барабаном, тріолі.

Мета. Засвоїти техніку подвійних ударів у поєднанні з тріолями. Розвинути координацію між ногами та руками при грі складних ритмічних малюнків. Навчитися контролювати швидкість, рівномірність та динаміку тріольних подвійних ударів. Підготувати здобувачів до виконання сучасного репертуару, де тріолі та подвійні удари є основою ритмічного малюнка.

Зміст. Подвійних ударів триолями існує три, та дві синкопи. У відпрацюванні цих ударів, слід грати їх як окремо, так і у співвідношенні із хай хетом та малим барабаном.

Виконання вправ на подвійні удари у тріольному поділі (3/4, 6/8, 12/8). Практика поєднання тріолей у ногах із рівномірними ударами рук. Виконання етюдів із чергуванням подвійних ударів та тріольних малюнків. Робота над ансамблевим звучанням у тріольному ритмі. Виконання уривків із сучасних композицій, де використовується тріольна основа.

Вимоги до самостійної роботи

Щоденна практика подвійних ударів у тріольному поділі з метрономом. Виконання вправ у різних темпах (від повільного до швидкого). Запис власного виконання та аналіз рівномірності тріолей. Вивчення уривків із рекомендованого репертуару. Підготовка короткої імпровізації з використанням тріольних подвійних ударів.

Очікувані результати. Здобувач впевнено виконує тріолі подвійними ударами, поєднує їх із партіями рук, демонструє ансамблевість, здатний виконувати тріолі у різних темпах, показує прогрес у швидкості та рівномірності, застосовує навички у репертуарі. Загальний результат – сформовані технічні навички, музичність та готовність до концертного виконання.

Орієнтовний репертуар

Етюди на тріолі та подвійні удари (методичні збірники). Вправи з метрономом у розмірах 3/4, 6/8, 12/8. Авторські етюди викладача.

Уривки з творів гуртів Dream Theater, Slipknot, Metallica (прогресив-метал, металкор). Джазові та фанк-композиції з тріольними ритмами.

Тема 9. Шафл, гра руками і ногами.

Мета. Засвоїти техніку виконання ритму шафл руками та ногами. Розвинути координацію між бас-барабаном і роботою рук у характерному «гойдаючому» ритмі. Навчитися контролювати динаміку та акценти у шафлі. Підготуватись до виконання технічних етюдів і концертного репертуару в стилях блюз, джаз, рок-н-рол.

Зміст. Починати гру шафла слід із вправ руками, як і усі рудименти одинарними ударами, гру у шафлі потрібно спочатку відпрацьовувати без акценту у повільному темпі.

Що стосується ніг, то тут ми також маємо справу із подвійними ударами і починати слід із гри восьмих нот у шафлі, потім шістнадцятих.

Виконання базових вправ на шафл у різних темпах (від повільного до швидкого). Практика поєднання бас-барабана з хай-хетом та малим барабаном. Виконання етюдів із чергуванням акцентів у руках і ногах. Робота над ансамблевим звучанням у шафлі. Виконання уривків із класичних блюзових та рок-н-рольних композицій.

Вимоги до самостійної роботи. Щоденна практика шафлу з метрономом. Виконання вправ у різних розмірах (4/4, 12/8). Запис власного виконання та аналіз рівномірності та «свінгу». Вивчення уривків із рекомендованого репертуару. Підготовка короткої імпровізації у стилі шафл.

Очікувані результати. Сформувати технічні навички, музичність та готовність до концертного виконання у стилі шафл.

Орієнтовний репертуар Етюди на шафл (методичні збірники для ударних). Вправи з метрономом у розмірах 4/4 та 12/8. Авторські етюди викладача.

Класичні блюзові композиції (Muddy Waters, B.B. King).

Рок-н-рольні твори (Chuck Berry, Elvis Presley).

Джазові стандарти з використанням шафлу.

Сучасні рок-композиції з елементами шафлу (Led Zeppelin – Good Times Bad Times).

Тема 10. Дріб на малому барабані із притиском.

Мета. Засвоїти техніку виконання дробу на малому барабані із притиском (press roll). Розвинути контроль сили та тривалості притиску паличок. Навчитися виконувати дріб у різних темпах та динамічних відтінках. Підготувати здобувачів до застосування техніки у технічних етюдах та концертному репертуарі.

Зміст. Дріб на малому барабані може виконуватися двома способами, подвійними ударами та притиском. Гра подвійними ударами потребує відповідної техніки рук, а гри із притиском можна навчитися набагато скоріше. Головне відпрацювати притиск із натуральним затуханням дробі, тоді дріб однієї руки накладається на іншу і ми маємо безперервне звучання, яке відтворюється також завдяки струнам малого барабана.

Виконання базових вправ на дріб із притиском у різних темпах. Практика переходів від звичайного дробу до дробу із притиском. Виконання етюдів із використанням press roll у різних ритмічних малюнках. Робота над ансамблевим звучанням: поєднання дробу із притиском з іншими інструментами. Виконання уривків із класичних та сучасних творів, де використовується дріб із притиском.

Вимоги до самостійної роботи. Щоденна практика дробу із притиском з метрономом. Виконання вправ у різних темпах та динаміці (pp – ff). Запис власного виконання та аналіз рівномірності та тривалості притиску. Вивчення уривків із рекомендованого репертуару. Підготовка короткої імпровізації з використанням press roll.

Очікувані результати. Сформовані технічні навички, музичність та готовність до концертного виконання.

Орієнтовний репертуар

Етюди на дріб із притиском (методичні збірники для малого барабана). Вправи на press roll у різних темпах і динаміці. Авторські етюди викладача. Класичні твори для малого барабана (етюди Дельєкла, Подемського). Джазові композиції з використанням press roll. Сучасні оркестрові та ансамблеві твори, де застосовується дріб із притиском. Імпровізаційні виступи з використанням press roll.

Репертуар II модуль

«Етюди Wilcoxon – “Rudimental Swing Solos” (середня складність).

Джазовий стандарт: “Autumn Leaves” (ритмічний акомпанемент).

Українські народні танцювальні ритми (гуцульські, лемківські)

Модуль III

Тема 11. Ghost ноти.

Мета. Ознайомити із технікою виконання ghost notes (тихих, приглушених нот на малому барабані). Розвинути контроль динаміки та артикуляції у грі. Навчити інтегрувати ghost notes у ритмічні малюнки та стилі (фанк, джаз, рок). Підготувати до використання ghost notes у технічних етюдах та концертному репертуарі.

Зміст. Ghost ноти дуже прикрашають гру барабанщика, але перш за все, вони додають пульсації у рисунок та підкреслюють той чи інший рух, наприклад, рух шістнадцятими або шафл. Гра ghost нот, це по суті гра із акцентом, але в контексті гри на установці, це здобуває поліритмічний характер, так як із “тихою” нотою, наприклад хай-хету або малого барабана в цей же час може гратися гучна нота бас барабаном.

Виконання базових вправ на ghost notes у різних темпах. Практика поєднання ghost notes із акцентованими ударами. Виконання етюдів із використанням ghost notes у різних стилях. Робота над ансамблевим звучанням: баланс тихих і гучних нот. Виконання уривків із сучасних композицій, де ghost notes є основою ритмічного малюнка.

Вимоги до самостійної роботи. Щоденна практика ghost notes з метрономом. Виконання вправ у різних темпах і динаміці. Запис власного виконання та аналіз рівномірності та виразності ghost notes. Вивчення уривків із рекомендованого репертуару. Підготовка короткої імпровізації з використанням ghost notes.

Очікувані результати. Сформовані технічні навички, музичність та готовність до концертного виконання.

Орієнтовний репертуар.

Етюди на ghost notes (методичні збірники для малого барабана). Вправи на поєднання акцентів і тихих нот. Авторські етюди викладача. Джазові стандарти з використанням ghost notes (Art Blakey, Max Roach). Фанк-композиції (Tower of Power, James Brown). Сучасні рок- та поп-твори з елементами ghost notes. Імпровізаційні виступи з використанням ghost notes.

Тема 12. Контроль відкритого хету.

Мета . Засвоїти техніку гри на відкритому хай-хеті (hi-hat). Розвинути контроль тривалості відкритого звучання та його поєднання з іншими інструментами. Навчитися керувати динамікою та артикуляцією відкритого хету. Підготувати до використання відкритого хету у технічних етюдах та концертному репертуарі.

Зміст. При грі хай хетом, ми маємо три різних положення, 1) закритий хет, позиція п'ятки лівої ноги до гори

2) напів відкритий хет, позиція носка лівої ноги догори

3) відкритий хет, рух лівої ноги із п'ятки на носок відповідно із тривалістями

Відпрацьовувати ці навички потрібно починаючи із половинних, четвертних, восьмих та шістнадцятих нот, окремо тільки хетом, потім пристосовуючи малий барабан, а потім бас барабан.

Виконання вправ на відкритий хет у різних темпах. Практика поєднання відкритого хету з бас-барабаном та малим барабаном. Виконання етюдів із чергуванням відкритого та закритого хету. Робота над ансамблевим звучанням – баланс відкритого хету з іншими інструментами. Виконання уривків із сучасних композицій, де відкритий хет є ключовим елементом.

Вимоги до самостійної роботи. Щоденна практика відкритого хету з метрономом. Виконання вправ у різних темпах і динаміці. Запис власного виконання та аналіз рівномірності та тривалості відкритого хету. Вивчення уривків із рекомендованого репертуару. Підготовка короткої імпровізації з використанням відкритого хету.

Очікувані результати навчання. Сформовані технічні навички, музичність та готовність до концертного виконання.

Орієнтовний репертуар. Етюди на відкритий хет (методичні збірники для ударних). Вправи на поєднання відкритого та закритого хету. Авторські етюди викладача. Рок-композиції з використанням відкритого хету (AC/DC, Led Zepelin). Джазові стандарти з елементами відкритого хету. Фанк- та поп-композиції (James Brown, Tower of Power). Імпровізаційні виступи з використанням відкритого хету.

Тема 13. Використовування форшлагів на барабанах.

Мета. Ознайомити із технікою виконання форшлагів (grace notes) на малому барабані та інших ударних. Розвинути координацію та точність у поєднанні основного удару з форшлагом. Навчити застосовувати форшлаг у різних стилях та ритмічних малюнках. Підготувати до використання форшлагів у технічних етюдах та концертному репертуарі.

Зміст. Існує чотири різновиди форшлагів.

Одинарний, подвійний, потрійний, та чотирьохударний. Окрім одинарного аиконуватися вони можуть двома способами, одиницями та двійками.

При застосуванні на барабанах, форшлагі двійками найчастіше використовують при грі грувівів, бо їх зручніше зіграти тихо, як ghost ноти, і найчастіше використовується подвійний форшлаг.

Форшлагі одиницями дуже добре звучать у брейках завдяки їх читаності особливо у “неджазових” стилях.

Виконання вправ на форшлаг у різних темпах. Практика поєднання форшлагів із основними ударами. Виконання етюдів із використанням форшлагів у різних стилях (марш, джаз, фанк). Робота над ансамблевим звучанням – баланс між форшлагами та основними ударами. Виконання творів, де форшлаг є важливим елементом.

Вимоги до самостійної роботи Щоденна практика форшлагів з метрономом. Виконання вправ у різних темпах і динаміці. Запис власного виконання та аналіз точності й рівномірності форшлагів. Вивчення уривків із рекомендованого репертуару. Підготовка короткої імпровізації з використанням форшлагів.

Очікувані результати навчання. Сформовані технічні навички, музичність та готовність до концертного виконання.

Орієнтовний репертуар. Етюди на форшлаг (методичні збірники для малого барабана). Вправи на поєднання форшлагів із основними ударами. Авторські етюди та вправи викладача.

Класичні твори для малого барабана (етюди Дельєкла, Подемського). Джазові стандарти з використанням форшлагів. Фанк- та рок-композиції з елементами форшлагів. Імпровізаційні виступи з використанням форшлагів.

Тема 14. Використовування форшлагів при грі п'єс та етюдів на малому барабані.

Мета. Засвоїти техніку виконання форшлагів (grace notes) у музичних творах та етюдах. Розвинути точність, координацію та контроль динаміки при поєднанні основних ударів із форшлагами. Навчитися застосовувати форшлаг як виразний засіб у музичній інтерпретації. Підготувати до концертного виконання п'єс та етюдів із використанням форшлагів.

Зміст. На малому барабані також як і на установці, використовують форшлагів одинарними та подвійними ударами.

Одинарний форшлаг має тільки один спосіб гри, на відміну від інших.

Подвійні та інші форшлагів, мають дещо інше призначення ніж на барабанах, та виконуються трішки по-різному. На відміну від гри на барабанах, на малому барабані ми граємо форшлаг + до ритмічної фігури, відповідно він звучить у три рази швидше ніж сама фігура та фігура залишаються незмінною а на барабанах ми граємо форшлаг у середині фігури, дроблячи якусь із тривалостей.

Виконання вправ на форшлаг у різних темпах та динаміці. Практика поєднання форшлагів із основними ударами у п'єсах та етюдах. Робота над ансамблевим звучанням – баланс між форшлагами та акцентами. Виконання уривків із творів, де форшлаг є важливим елементом музичної виразності.

Вимоги до самостійної роботи

Щоденна практика форшлагів з метрономом. Виконання вправ у різних темпах і динамічних відтінках. Запис власного виконання та аналіз точності й рівномірності форшлагів. Вивчення творів із рекомендованого репертуару. Підготовка короткої імпровізації з використанням форшлагів.

Очікувані результати навчання. Сформовані технічні навички, музичність та готовність до концертного виконання.

Орієнтовний репертуар. Етюди на форшлаг (збірники для малого барабана). Вправи на поєднання форшлагів із основними ударами. Авторські етюди викладача. Класичні твори для малого барабана (етюди Дельєкла, Подемського). Джазові стандарти з використанням форшлагів. Фанк- та рок-композиції з елементами форшлагів. Імпровізаційні виступи з використанням форшлагів.

Репертуар III модуль

Louie Bellson – “Modern Reading Text in 4/4” (читання з аркуша).

Популярний джазовий стандарт: Dave Brubeck – “Take Five”.

Етюди на синкопи та зміну метрів.

Українські народні танцювальні ритми (гуцульські)

Модуль IV

Тема 15. Читання нот малим та бас-барабаном.

Мета. Ознайомити здобувачів із принципами читання нот для малого та бас-барабана. Розвивати навички ритмічного та метричного відтворення партій ударних інструментів. Формувати вміння самостійно працювати над технічними вправами та концертним репертуаром. Виховувати відповідальність за якість виконання та самоконтроль через систему самооцінювання.

Зміст. Дуже корисно для розвитку техніки рук та ніг є читання незнайомого музичного тексту. Основою для гри може бути будь яка тривалість, яку треба грати хай хетом або тарілкою райд, але починати треба з чверті, вона є “відправною” точкою для будь якого руху, будь то восьма straight, або свинг и т.д. Пояснення нотної системи для ударних, особливості запису партій малого та бас-барабана. Виконання ритмічних вправ у різних розмірах (2/4, 3/4, 4/4, 6/8). Розбір типових помилок, обговорення шляхів їх усунення.

Організація самостійної роботи. Виконання щоденних технічних вправ (руди-менти, парадидли, акценти). Читання нотних прикладів із поступовим ускладненням ритмічних структур. Робота над концертним репертуаром (п’єси для малого барабана, партії з оркестрових творів). Самоконтроль (фіксація часу занять, труднощів, досягнень).

Очікувані результати навчання. Здобувач уміє читати та відтворювати ноти малого та бас-барабана. Виконує технічні вправи у різних темпах та розмірах. Має навички ансамблевої гри та синхронізації ритму. Демонструє готовність до виконання концертного репертуару. Здатний здійснювати самооцінювання та приймати корекцію викладача.

Орієнтовний перелік репертуару. Технічні вправи: Руди-менти (single stroke roll, double stroke roll, paradiddle). Вправи на акценти та динаміку. Читання ритмічних комбінацій у різних розмірах.

П’єси для малого барабана (наприклад, етюди Вілкоксона). Оркестрові партії з класичних творів (Марші, увертюри). Сучасні композиції для ударних ансамблів.

Тема 16. Динаміка у рок, поп, джазі і т.д в академічній музиці.

Мета. Ознайомити здобувачів із особливостями використання динаміки в різних музичних стилях (рок, поп, джаз, академічна музика). Розвивати навички контролю сили звуку, акцентів та артикуляції. Формувати вміння адаптувати динамічні прийоми до стилю виконання. Виховувати музичну виразність та артистизм.

Зміст. Різниця у динаміці між цими різними стилями полягає в тому, що насамперед при грі на барабанах тихі ноти “акомпанують” основним, відтворюючи пульсацію та прикрашаючи основний скелет малюнка(ghost ноти), на відміну від динаміки у академічній музиці, де задача динаміки, робити плавні або різкі переходи від тихого до гучного звучання. Звичайно що у сучасній поп, рок, джаз і т.д музиці також присутні прийоми крещендо та дімінуйендо та інші, як і у академічній гра із акцентом, але це не є першорядною задачею.

Аналіз динамічних засобів у різних жанрах. Виконання вправ на зміну сили удару, акцентів, контрастів. Порівняння динаміки у стилях (рок vs академічна музика).

Організація самостійної роботи

Виконання вправ на контроль динаміки (pp–ff, cresc., dim.). Прослуховування прикладів із різних жанрів та спроба їх відтворення. Робота над концертним репертуаром із акцентом на динаміку. Самоконтроль (відмітки про вправи та труднощі).

Очікувані результати навчання Здобувач розуміє роль динаміки у різних музичних стилях. Вміє контролювати силу удару та виразність гри. Виконує вправи з динамічними контрастами. Демонструє артистизм у концертному виконанні. Здатний самостійно аналізувати та оцінювати власну роботу.

Орієнтовний перелік репертуару. Технічні вправи: Контроль сили удару (pp–ff). Вправи на акценти та артикуляцію. Виконання cresc. та dim. у різних темпах. Джазові етюди з акцентами. Поп- та рок-композиції з контрастною динамікою. Академічні твори з широким динамічним діапазоном.

Тема 17. Реггі.

Мета. Ознайомити здобувачів із стилістичними особливостями реггі (ритміка, акценти, динаміка). Розвивати навички виконання характерних ритмічних малюнків реггі на ударних інструментах. Формувати вміння застосовувати динаміку та артикуляцію відповідно до стилю. Виховувати музичну виразність, ансамблеву взаємодію та артистизм.

Зміст. Як і більшість латинських стилів змішаних із африканською музикою у новому світі (хоча Реггі не відноситься до “латини”), в ньому закладені свої закони формування грувівів. Насамперед це роль бас барабану, яка для стандартного малюнка знаходиться у незвичному місці, на третій долі, та інші особливості.

Існує шафовий реггі, та straight.

Історія та особливості стилю реггі, ритмічні схеми (off-beat, синкопи). Вправи на малому барабані та бас-барабані з акцентами на слабкій долі. Розбір прикладів із класичних композицій реггі.

Організація самостійної роботи. Виконання вправ на off-beat та синкоповані ритми. Прослуховування творів реггі (Боб Марлі, Пітер Тош) та відтворення ритмічних малюнків. Робота над концертним репертуаром із акцентом на ритмічну точність та динаміку. Ведення опорного конспекту самоконтролю (відмітки про вправи, труднощі, досягнення).

Очікувані результати навчання. Здобувач розуміє ритмічні та стилістичні особливості реггі. Вміє виконувати характерні ритмічні малюнки (off-beat, синкопи). Контролює динаміку та артикуляцію у стилі реггі. Має навички ансамблевої взаємодії. Демонструє готовність до виконання концертного репертуару.

Орієнтовний перелік репертуару. Технічні вправи: Off-beat ритми. Синкоповані малюнки. Вправи на акценти у слабкій долі. Боб Марлі ("One Love", "No Woman No Cry"). Композиції Пітера Тоша. Сучасні інтерпретації реггі у ансамблевому виконанні.

Тема 18. Контроль подвійних ударів руками.

Мета. Ознайомити здобувачів із технікою подвійних ударів руками (double stroke roll). Розвивати координацію, силу та рівномірність виконання подвійних ударів. Формувати навички застосування подвійних ударів у технічних вправах та концертному репертуарі. Виховувати самоконтроль, точність та музичну виразність.

Зміст. Подвійні удари (RRL), повинні розвиватися із повільного темпу використовуючи спочатку тільки передпліччя. Потім із прискоренням темпу, перший удар у двійці залишається передпліччям, а другий поступово зміншуючи амплітуду передпліччя, поступово переходить у кистьовий удар. Темп спочатку треба рухати по 10 одиниць, з 50 до 100 та далі. Та без метроному, поступово прискорюючи темп.

Пояснення техніки подвійних ударів, особливості постановки рук. Вправи на малому барабані, робота над рівномірністю та швидкістю. Розбір типових помилок, демонстрація прикладів із концертного репертуару.

Організація самостійної роботи. Виконання щоденних вправ на double stroke roll у різних темпах. Робота з метрономом для контролю рівномірності. Відпрацювання подвійних ударів у фрагментах концертних творів. Самоконтроль (час занять, складні місця, досягнення).

Очікувані результати навчання. Здобувач володіє технікою подвійних ударів руками. Виконує вправи рівномірно та у різних темпах. Застосовує подвійні удари у концертному репертуарі. Має навички самоконтролю та самооцінювання. Демонструє готовність до ансамблевої гри.

Орієнтовний перелік репертуару. Технічні вправи – Double stroke roll (RRL). Вправи на зміну темпу та динаміки. Комбінації подвійних ударів із іншими рудиментами. Етюди для малого барабана (Віллоксона). Фрагменти оркестрових партій із використанням подвійних ударів.

Репертуар IV модуль

Steve Gadd – “Up-Tempo Drum Solo” (джазові імпровізації).

Поп/рок-урипки: Queen – “We Will Rock You”, Deep Purple – “Smoke on the Water”.

Обробка української народної пісні “Їхав козак за Дунай”

Модуль V

Тема 19. Босса нова.

Мета. Ознайомити здобувачів із історією виникнення та розвитком стилю босса нова. Розкрити характерні ритмічні, гармонічні та мелодичні особливості жанру. Сформувати навички виконання та аналізу творів у стилі босса нова. Розвивати здатність інтегрувати технічні та виразові засоби у власне виконання.

Зміст. Босса нова, стиль заснований на самбі, але у виконанні простіший, бо повільніший.

В основі босси лежить астенатний подвійний маюнок бас барабана, на нього накладається гра у сильні та слабкі доли на малому барабані, прийомом cross stick (звук коробочки), та гра восьмими нотами хай хетом із акцентом.

Обговорення історії та ключових представників (Жуан Жілберту, Антоніу Карлос Жобім). Прослуховування та аналіз зразків (наприклад, The Girl from Ipanema).

Практичне відпрацювання ритмічних моделей (гітарний акомпанемент, перкусія). Виконання уривків у стилі босса нова. Обговорення відмінностей босса нова від самби та джазу.

Завдання для самостійної роботи Підготувати міні-дослідження про одного з композиторів босса нова (на вибір викладача). Вивчити та виконати один твір у стилі босса нова (соло або ансамбль). Записати власне виконання та провести самооцінку за критеріями. Порівняти босса нова з іншим жанром (наприклад, джаз-баладою) у письмовій формі.

Очікувані результати Здобувач знає історію та основні риси босса нова. Володіє базовими ритмічними та гармонічними моделями. Може виконати твір у стилі босса нова з дотриманням стилістики. Вміє аналізувати та порівнювати музичні жанри. Розвиває навички самооцінювання та рефлексії.

Орієнтовна програма.

Технічний репертуар (вправи та етюди). Ритмічні основи. Вправи на синкоповані ритми (основний пульс босса нова). Відпрацювання “clave”-структури (2–3 та 3–2 варіанти). Комбінації бас-бочка + хай-хет для створення характерного “легкого” груву. Етюди на рівномірність ударів (руки чергуються на малому барабані). Вправи на динамічні відтінки (від піано до форте). Контроль ghost notes (тихі допоміжні удари).

Антоніу Карлос Жобім – The Girl from Ipanema (Garota de Ipanema)

Жобім – Desafinado

Жобім – Corcovado (Quiet Nights of Quiet Stars)

Вінісіус ді Мораєш – Samba de Uma Nota Só (One Note Samba)

Тема 20. Самба.

Мета. Ознайомити здобувачів із ритмічними та стилістичними особливостями самби. Сформувані навички гри самби на ударній установці (бас-бочка, малий барабан, хай-хет, томи, перкусія). Розвивати ансамблеву взаємодію та імпровізаційні навички. Підготувати до концертного виконання творів у стилі самба.

Зміст. Самба має такий же астенатний малюнок, як і босса, але у грі хетом або райдом має більше різновидів.

Також самба може гратися окремо на малому барабані, із астенатним малюнком бас барабана, хет ногою на “2” та “4”, та підкреслюючи малюнок surdo, на бас томі у “3”.

Історія самби та її роль у бразильській культурі. Прослуховування класичних зразків (Aquarela do Brasil, Samba de Janeiro). Практичне відпрацювання базових ритмічних моделей самби на ударній установці. Робота в ансамблі: поєднання ударної установки з іншими інструментами. Обговорення відмінностей самби від босса нова.

Завдання для самостійної роботи

Підготувати міні-довідку (до 2 сторінок) про одного з виконавців самби за особистим вибором (наприклад, Жорже Бен, Арі Баррозу). Вивчити та виконати один твір у стилі самба на ударній установці. Записати власне виконання та

провести самооцінку за критеріями. Порівняти самбу з іншим жанром (наприклад, босса нова чи румба).

Очікувані результати Здобувач знає історію та основні риси самби. Володіє ритмічними моделями самби на ударній установці. Може виконати твір у стилі самба з дотриманням стилістики. Має навички самооцінювання та рефлексії. Вміє працювати в ансамблі.

Орієнтовна програма

Технічний блок. Базові патерни самби: сурдо-ритм адаптований для бас-бочки. Синкопи та акценти: вправи на малому барабані. Хай-хет: рівномірні восьмі з акцентами на слабкі доли. Томи: етюди на варіації ритму та імпровізацію. Вправи на контрастність (pp → ff). Ghost notes – тихі допоміжні удари для створення текстури.

Арі Баррозу – Aquarela do Brasil.

Samba de Janeiro (класичний приклад).

Жорже Бен – Mas Que Nada.

Традиційні самба-енредо (карнавальні пісні).

Тема 21. Дріб подвійними ударами.

Мета Ознайомити здобувачів із технікою виконання дробу подвійними ударами (double stroke roll). Сформувати навички рівномірного чергування подвійних ударів правою та лівою рукою. Розвинути контроль динаміки, артикуляції та витривалості. Підготувати до використання подвійних ударів у концертному та ансамблевому виконанні.

Зміст. Дріб двійками (roll) складається із 5ти, 7ми та т.д непарних ударів, 5й, 7й та інші, припадають у сильну долю, та граються із акцентом. Тривалість дробі грається у два рази швидше ніж основа.

Техніка подвійних ударів та її застосування в різних стилях. Демонстрація вправ (R–R–L–L) на малому барабані. Практичне відпрацювання подвійних ударів у різних темпах (60–120 bpm). Виконання етюдів із поступовим нарощуванням швидкості. Використання подвійних ударів у ритмічних фігурах.

Завдання для самостійної роботи. Вивчити та виконати серію вправ на подвійні удари (від повільного до швидкого темпу). Записати власне виконання та провести самооцінку. Підготувати короткий аналіз використання подвійних ударів у відомих барабанних соло. Виконати етюд або фрагмент твору з використанням double stroke roll.

Очікувані результати. Здобувач володіє базовою технікою подвійних ударів. Може виконати double stroke roll у різних темпах і динаміці. Вміє застосовувати подвійні удари у музичних творах. Має навички самооцінювання та самоаналізу. Розвиває витривалість та контроль над звуком.

Орієнтовна програма репертуару. Технічний блок. Базові вправи: R–R–L–L у різних тривалостях (чверті, восьмі, шістнадцяті). Етюди на швидкість: поступове нарощування темпу від 60 до 120 bpm. Динаміка: вправи на контрастність (pp → ff → pp). Комбінації: подвійні удари з переходами на томи та хай-хет. Імпровізація: використання double stroke roll у сольних фрагментах.

Етюди для малого барабана з подвійними ударами (наприклад, Wilcoxon Rudimental Swing Solos).

Виконання drum solo з використанням double stroke roll.

Адаптовані ансамблеві твори, де подвійні удари інтегруються у ритмічний малюнок.

Імпровізаційні фрагменти у стилі джаз, рок чи самба з double stroke roll.

Тема 22. Шафл 16-ми.

Мета. Ознайомити здобувачів із ритмічною структурою shuffle 16th (свінговані шістнадцяті). Сформувати навички виконання shuffle-патернів на ударній установці. Розвинути координацію між руками та ногами, контроль динаміки й акцентів. Підготувати до використання shuffle у концертному та ансамблевому виконанні.

Зміст. При грі шафла 16-ми, ми граємо straight восьмі, але шафлуємо 16ті ноти, подвійних ударів 16ми ту шафлі також чотири, але на відміну від 16x straight, дві з них короткі а дві довгі. Гра хай хетом може бути як восьмими так і 16ми , але починати треба із гри чвертей, та слідкувати за чітким співвідношенням.

Походження shuffle-ритму та його застосування у блюзі, рок-н-ролі, джазі. Прослуховування прикладів (Rosanna Shuffle, Texas Shuffle). Практичне відпрацювання базових патернів shuffle 16th на малому барабані, хай-хеті та бас-бочці. Виконання уривків у стилі shuffle. Обговорення відмінностей shuffle 8th і shuffle 16th.

Завдання для самостійної роботи. Вивчити та виконати серію вправ на shuffle 16th у різних темпах. Записати власне виконання та провести самооцінку. Підготувати короткий аналіз використання shuffle у відомих композиціях. Виконати етюд або фрагмент твору з використанням shuffle 16th.

Очікувані результати. Здобувач володіє базовою технікою shuffle 16th. Може виконати патерн у різних темпах і динаміці. Вміє застосовувати shuffle у музичних творах. Має навички самооцінювання та самоаналізу. Розвиває ансамблеву взаємодію та імпровізаційні навички.

Орієнтовна програма репертуару. Технічний блок. Вправи: shuffle 16th на малому барабані (R–L чергування). Етюди на швидкість: поступове нарощування темпу від 60 до 120 bpm. Вправи на контрастність (pp → ff → pp). Вправи shuffle-патерни з переходами на томи та хай-хет. Імпровізація: використання shuffle 16th у сольних фрагментах.

Етюди для малого барабана у стилі shuffle.

Виконання drum solo з використанням shuffle 16th.

Адаптовані ансамблеві твори (блюз, рок-н-рол, джаз shuffle).

Імпровізаційні фрагменти у стилі Texas Shuffle чи Rosanna Shuffle.

Репертуар V модуль.

Tony Williams – Drum Improvisation (джаз-ф’южн).

Бумбокс – “Вахтерам”

Латинські ритми: босанова, самба.

Модуль VI

Тема 23. Брейки на основні астенатного бас-барабана.

Мета. Ознайомити здобувачів із технікою виконання брейків на основі остинатного бас-барабана. Сформувати навички поєднання стабільного остинатного ритму бас-бочки з варіативними брейками руками. Розвинути координацію, динаміку та імпровізаційні здібності. Підготувати до використання брейків у концертному та ансамблевому виконанні.

Зміст. Цей підрозділ брейків грається спочатку руками, потім пристосовується лінія бас-барабану, як правило восьмими нотами straight. Гра руками може бути сама різноманітна із використанням форшлагів, акцентів та ін. Використовується у всіх стилях.

Роль остинатного бас-барабана у сучасній музиці (рок, джаз, фанк). Прослуховування прикладів (блюзові та фанкові брейки). Практичне відпрацювання базових брейків із постійним остинатним бас-барабаном. інтеграція брейків у загальний

Завдання для самостійної роботи

Виконати серію вправ на розвиток техніки (руди-менти, подвійні удари, акценти). Підготувати етюди із використанням різних технічних прийомів (roll, paradiddle, shuffle). Записати власне виконання та провести самооцінку. Проаналізувати приклади використання технічних прийомів у відомих барабанних соло. Виконати імпровізаційний фрагмент, інтегруючи технічні елементи у музичний контекст.

Очікувані результати. Здобувач володіє базовими та комбінованими технічними прийомами гри на ударній установці. Може виконати етюди у різних темпах і динаміці. Вміє застосовувати технічні елементи у концертному та ансамблевому виконанні. Має навички самооцінювання та самоаналізу. Розвиває імпровізаційні здібності та витривалість.

Орієнтовна програма репертуару. Технічний блок. Базові вправи: rudiments (single stroke roll, double stroke roll, paradiddle). Етюди на швидкість: поступове нарощування темпу від 60 до 120 bpm. Вправи на контрастність (pp → ff → pp). поєднання rudiments із переходами на томи та хай-хет. Імпровізація: використання технічних прийомів у сольних фрагментах.

Етюди для малого барабана (Wilcoxon, Podemski).

Виконання drum solo з використанням rudiments.

Адаптовані ансамблеві твори (джаз, рок, фанк).

Імпровізаційні фрагменти з інтеграцією технічних прийомів.

Тема 24. Фанк.

Мета. Ознайомити здобувачів із стилістичними особливостями фанку. Сформувати навички виконання фанкових гравів, синкоп, ghost notes, акцентів. Розвинути координацію між руками та ногами, динамічну гнучкість і ритмічну точність. Підготувати до сольного та ансамблевого виконання у стилі фанк.

Зміст. Фанкова музика є дуже різноманітною. Її вплив можна побачити у багатьох поп і рок виконавців. Від засновників як James Brown (funk), до Red Hot Chile Peppers (rock funk), Jamiroqai (disco funk), John Scofield (jazz funk).

У класичному фанку як правило зміщується малий барабан або с 2ї долі на 2 “і”, або з 4ї на 4”і”.

У сучасному фанку малий барабан залишаться на “2” та “4”, сикопується бас барабан.

Фанк буває шафовий та straight.

Історія фанку, ключові виконавці (Clyde Stubblefield, David Garibaldi, Dennis Chambers). Аналіз фанкових патернів: syncopated grooves, ghost notes, акценти на слабкі долі. Практичне відпрацювання фанкових ритмів на хай-хеті, малому барабані, бас-бочці. Вконання фрагментів з фанкових композицій. Імпровізація у стилі фанк: створення власних варіацій.

Завдання для самостійної роботи. Вивчити фанкові патерни з ghost notes та синкопами. Підготувати етюд у стилі фанк (4–8 тактів). Записати виконання та провести самооцінку. Проаналізувати фанкові ритми у композиціях James Brown, Tower of Power, Jamiroquai. Створити власний groove у стилі фанк з використанням технічних елементів.

Очікувані результати. Здобувач володіє базовими фанковими патернами. Вміє застосовувати ghost notes, синкопи, акценти. Може імпровізувати у стилі фанк. Має навички самооцінювання та самоаналізу. Готовність до концертного та ансамблевого виконання.

Орієнтовна програма технічного та концертного репертуару

Технічний блок. Ghost notes на малому барабані. Syncopated grooves на хай-хеті та Snare. Акценти на слабкі долі (2-а, 4-а шістнадцята). Комбінації з бас-бочкою (стрибки, подвійні удари). Імпровізація у стилі фанк.

Етюди у стилі фанк (David Garibaldi, Modern Drummer).

Фрагменти з композицій James Brown, Tower of Power.

Імпровізаційні соло з фанковими елементами.

Тема 25. Гра із метрономом.

Мета. Сформувати навички точного ритмічного виконання з використанням метронома. Розвинути внутрішнє відчуття пульсу, таймінгу, темпу та стабільності. Навчити здобувачів адаптуватися до різних метрономічних режимів (клік на 2 і 4, клік на 1, клік на «а»). Підготувати до студійної роботи, ансамблевого виконання та сольної гри.

Зміст. Гра із метрономом потребує окремої уваги, треба вчитися спочатку чотко пропадати у “центр” бієнія не змінюючись протягом гри. Це самий важливий навик для кожного музиканта. А вже потім треба вчитися грати попереду метроному, як при грі свінгу на тарілці ride. Або позаду метроному, що використовується у деяких сучасних стилях, наприклад таких як neo soul.

Типи метрономів, режими, значення таймінгу в музиці. Практичні вправи: Гра з метрономом у темпах 60–120 bpm. Вправи з клік-сигналом на різні долі (1, 2, 4, «а»). Вправи на затримку/випередження (ahead/behind the beat). Імпровізація з метрономом: збереження groove при змінному темпі.

Завдання для самостійної роботи. Виконати вправи з метрономом у трьох темпах: 60, 90, 120 bpm. Записати гру з метрономом у різних режимах (клік на 2 і 4, клік на «а»). Підготувати етюд з метрономом, що включає ghost notes, синкопи, акценти. Провести самооцінку точності таймінгу. Проаналізувати гру професійних барабанщиків у студійних записах.

Очікувані результати. Здобувач вміє грати з метрономом у різних темпах і режимах. Має стабільний таймінг та внутрішнє ритмічне відчуття. Вміє адаптувати гру до студійного запису. Може самостійно оцінити точність виконання. Готовий до професійної роботи з метрономом.

Орієнтовна репертуару

Технічний блок Вправи з метрономом у темпах 60, 90, 120 bpm. Гра з клік-сигналом на 2 і 4, на «а» долі. Вправи на затримку/випередження (ahead/behind the beat). Вправи на ghost notes, синкопи, акценти з метрономом. Імпровізація з метрономом.

Етюди з метрономом (Steve Gadd, Benny Greb).

Фрагменти з композицій, записаних у студії з клік-треком.

Імпровізаційні соло з метрономом.

Тема 26. Контроль читання нот.

Мета. Формування навичок читання нот з аркуша на ударній установці. Розвиток ритмічної точності, координації та ансамблевого мислення. Виховання самостійності у підготовці технічного та концертного репертуару. Формування навичок самооцінювання та самоаналізу щодо власної виконавської діяльності.

Зміст. Читання нот, є невід'ємною частиною знань професійного барабанщика. Знання нотної грамоти, окрім можливості грати незнайомі тексти упорядковує знання виконавця.

Починати треба із простих співвідношень тривалостей, які розташовані у прогресії у два рази швидше.

Потім прості тексти, потім тексти з паузами, синкопами и т.д.

Вправи на читання ритмічних малюнків з аркуша. Робота з короткими етюдами для ударної установки. Обговорення труднощів, аналіз помилок, рекомендації для самостійної роботи.

Організація самостійної роботи. Щоденне читання нотних прикладів. Виконання ритмічних диктантів та вправ на координацію. Робота з метрономом (різні темпи, акценти). Підготовка репертуару для наступного заняття. Самооцінювання (короткий аналіз успіхів та труднощів).

Очікувані результати навчання. Здобувач вільно читає ноти з аркуша на ударній установці. Виконує технічні вправи з ритмічною точністю. Опрацьовує концертний номер для публічного виступу. Вміє аналізувати власні помилки та планувати шляхи їх подолання.

Орієнтовний репертуар. Етюди для ударної установки (різні ритмічні малюнки, зміна метрів). Вправи на парадидли, флами, ролі. Читання партитур для ансамблю.

Джазові стандарти (ритмічний акомпанемент).

Популярні рок- та поп-композиції.

Українські та світові пісні з ударним супроводом.

Уривки з академічних творів.

Репертуар VI модуль

Billy Cobham – “Spectrum” (уривки) – складні поліритмії.

Peter Erskine – “Drumset Essentials” (сольні твори).

Модуль VII

Тема 27. Свінг.

Мета. Ознайомлення із стилем свінг та його ритмічними особливостями. Формування навичок ритмічної точності, груву та ансамблевого мислення. Розвиток технічної майстерності у виконанні свінгових патернів. Виховання сценічної виразності та артистизму.

Зміст. Як відомо, свінг був танцювальною музикою з середини 20 х, до початку 40 х років ХХ сторіччя. Починати треба із тарілки райд, чверті граються із акцентом на “2” та “4”, хай хет грає також “2” та “4”. Потім до чверті у райд, додають шафл на “1” та “3”.

Ліва рука зазвичай грає акценти, які мають взаємодію із солістом (інструмент), або підкреслюють акценти біг бенда. У класичному виконанні свінгу, бас барабан дублює лінію контрабаса, чвертями, гра у бас барабан відтворюється ступеню ноги, бас барабан.

Вправи на свінговий ритм (ride cymbal pattern, hi-hat на слабкі долі); виконання уривків джазових стандартів; індивідуальні завдання (читання з аркушу у стилі свінг). Обговорення труднощів, колективний аналіз, рекомендації для самостійної роботи.

Організація самостійної роботи

Щоденна практика свінгового патерну (ride + hi-hat). Виконання вправ із метрономом у різних темпах. Робота з play-along записами джазових стандартів. Самооцінювання.

Очікувані результати навчання. Здобувач вільно виконує свінговий ритм. Вміє акомпанувати джазовим стандартам. Має готовий концертний номер у стилі свінг. Вміє аналізувати власні помилки та планувати їх подолання.

Орієнтовний технічний репертуар

Ride cymbal pattern (свінгова триольна пульсація).

Вправи на координацію (ride + hi-hat + snare comping).

Етюди на свінг (Wilcoxon – “Rudimental Swing Solos”).

“Take the ‘A’ Train” (Duke Ellington).

“All of Me” (джазовий стандарт).

“Autumn Leaves” (Joseph Kosma).

Океан Ельзи – “Без бою”

Тема 28. Відмінності у настройці барабанів, залежно від стилю.

Мета. Ознайомлення із принципами налаштування барабанів залежно від музичного стилю (джаз, рок, поп, латина, академічна музика). Формування навичок практичного налаштування інструменту для досягнення потрібного тембру. Розвиток слухового контролю та розуміння стилістичних особливостей. Виховання самостійності у підготовці концертного репертуару.

Зміст. Кожен стиль гри на барабанах, вимагає окремої настройки інструменту. Не існує універсальної настройки для всіх стилів.

Так наприклад гра свінгу потребує високої настройки барабанів. Також висока настройка барабанів використовується при грі латинських стилів. Висока настройка барабанів, дає виконавцю більш динамічну можливість, що дуже важливо при виконанні джазу.

Та на відміну від джазових та латинських стилів, рок та поп музика, виконується або на низько настроєних барабанах, або, якщо барабани настроєний високо, то вони вони ретельно демфуються.

Практичні вправи з налаштування малого барабана, томів, бас-барабана; порівняння звучання у різних стилях; виконання уривків із репертуару у відповідному налаштуванні. Обговорення результатів, аналіз помилок, рекомендації для самостійної роботи.

Організація самостійної роботи

Практика налаштування барабанів у домашніх умовах. Запис звучання у різних стилях (джаз, рок, поп) для порівняння. Виконання технічних вправ у різних налаштуваннях. Самооцінювання.

Очікувані результати навчання

Здобувач розуміє відмінності у налаштуванні барабанів залежно від стилю. Вміє практично налаштувати інструмент для досягнення потрібного тембру. Виконує технічні вправи та концертний репертуар у відповідному стилі. Вміє аналізувати власні труднощі та планувати їх подолання.

Орієнтовний репертуар. Вправи на малому барабані з різним натягом пластика. Етюди Wilcoxon – “Rudimental Swing Solos” (джазове налаштування). Технічні вправи на томах із різним строем (низький – рок, високий – латина).

Тема 29. Дюйм барабанів та підбір тарілок відповідно стилю музики.

Мета. Ознайомлення із різними розмірами барабанів (діаметр, глибина) та їхнім впливом на звук. Формування навичок підбору тарілок (ride, crash, hi-hat) відповідно до стилю музики (джаз, рок, поп, латина, академічна музика). Розвиток слухового контролю та розуміння стилістичних особливостей звучання ударної установки. Виховання самостійності у підготовці концертного репертуару з урахуванням налаштування інструменту.

Зміст. Окрім настройки барабанів, також є важливим правильний підбір дюйму барабанів для кожного стилю.

Джазові барабани, мають менший дюйм, та тонкі, та відповідно низькі по звучанню тарілки.

Але у сучасних біг-бендах, можуть використовуватися барабани із низькою настройкою та та високими по звучанню тарілками.

На відміну від джазових стилів, рок та поп музика грається на більш великих по дюйму барабанах, та високих по звучанню тарілках, які товстіші за джазові тарілки.

Практичні вправи з порівняння звучання малого барабана 12", 14", 16"; аналіз звучання тарілок (тонкі crash для джазу, товсті для року, ride для свінгу); виконання уривків із репертуару у відповідному налаштуванні. Обговорення результатів, аналіз помилок, рекомендації для самостійної роботи.

Організація самостійної роботи. Практика налаштування барабанів різного діаметра. Запис звучання тарілок у різних стилях для порівняння. Виконання технічних вправ у різних налаштуваннях. Самооцінювання.

Очікувані результати навчання. Здобувач розуміє відмінності у звучанні барабанів залежно від діаметра. Вміє підбирати тарілки відповідно до стилю музики. Виконує технічні вправи та концертний репертуар у відповідному налаштуванні. Вміє аналізувати власні труднощі та планувати їх подолання.

Орієнтовний репертуар

Вправи на малому барабані різного діаметра.

Етюди Wilcoxon – “Rudimental Swing Solos” (джазове налаштування).

Технічні вправи на томах із різним строєм (низький – рок, високий – латина).

Duke Ellington – “Take the ‘A’ Train” (джаз, легке налаштування малого барабана, тонкі тарілки).

Deer Purple – “Smoke on the Water” (рок, низьке налаштування томів, товсті crash).

Океан Ельзи – “Без бою” (поп-рок, середнє налаштування).

Тема 30. Лінійні брейки.

Мета. Ознайомлення із поняттям лінійних брейків (linear drum breaks). Формування навичок побудови ритмічних малюнків без одночасного звучання інструментів. Розвиток координації, динаміки та імпровізаційного мислення. Підготовка концертного репертуару з використанням лінійних брейків.

Зміст. На відміну від брейків на астенатний бас барабан, лінійні брейки засновані на чередуванні рук та ніг

Починати треба з варіанту гри двох ударів руками, одного удара бас барабаном. RLKRLK або RLKLRK

Далі можна використовувати більше ударів руками, та поступово добавляти подвійні удари бас барабаном.

Можна використовувати форшлаги та інші рудименти.

Вправи на малому барабані, томах та бас-барабані; розбір прикладів із джазу, ф’южн та року; ансамблеве виконання уривків із використанням брейків. Обговорення труднощів, колективний аналіз, рекомендації для самостійної роботи.

Організація самостійної роботи. Щоденна практика лінійних брейків у різних темпах. Виконання вправ із метрономом. Імпровізація власних брейків на основі рудиментів. Заповнення щоденника самооцінювання.

Очікувані результати навчання. Здобувач розуміє принцип побудови лінійних брейків. Вміє виконувати технічні вправи та імпровізувати у цьому стилі. Має готовий концертний номер із використанням лінійних брейків. Вміє аналізувати власні труднощі та планувати їх подолання.

Орієнтовний репертуар

Вправи на лінійні брейки (Snare–Kick–Hi–Hat комбінації).

Етюди з книги Gary Chaffee – “Linear Time Playing”.

Вправи на координацію рук і ніг у лінійних структурах.

Dave Weckl – “Linear Drum Solo” (уривки).

Steve Gadd – імпровізаційні брейки у джазових стандартах.

Океан Ельзи – “Обійми” (аранжування з лінійними брейками).
Авторська імпровізація.

Репертуар VII модуль

Neil Peart – “YYZ” (Rush) – складний рок-соло.

Dave Weckl – “The Zone” – сольний номер із джаз-ф’южн.

Академічні уривки: Б. Барток – “Concerto for Orchestra” (ударні партії).

Океан Ельзи – “Без бою”, “Обійми”

Авторська імпровізація.

Модуль VIII

Тема 31. Контроль парадидлів та співвідношення із іншими рудиментами.

Мета. Ознайомлення із технікою виконання парадидлів та їх варіацій. Формування навичок порівняння парадидлів із іншими рудиментами (рол, флам, драги). Розвиток координації, точності та динаміки. Підготовка концертного репертуару з використанням парадидлів у різних стилях.

Зміст. Парадидли - це з’єднання одинарних та подвійних ударів.

Існують одинарні, подвійні, потрійні і т.д. парадидли.

Починати гру парадидлів слід без акценту, потім акцентувати першу ноту в одиниці.

Співвідношення парадидлів та одиниць відбувається із акцентом, одиниці граються голосно та без акценту.

Вправи на малому барабані (single, double, inverted paradiddle); порівняння парадидлів із іншими рудиментами; ансамблеве виконання уривків із використанням парадидлів. Обговорення труднощів, колективний аналіз, рекомендації для самостійної роботи.

Організація самостійної роботи. Щоденна практика парадидлів у різних темпах. Виконання вправ із метрономом. Імпровізація власних ритмічних комбінацій на основі парадидлів. Самооцінювання.

Очікувані результати навчання. Здобувач вільно виконує парадидли у різних темпах. Вміє порівнювати та поєднувати парадидли з іншими рудиментами. Має готовий концертний номер із використанням парадидлів. Вміє аналізувати власні труднощі та планувати їх подолання.

Орієнтовний репертуар

Single Paradiddle, Double Paradiddle, Paradiddle-diddle. Порівняння з ролами, фламами, драгами.

Етюди з книги John S. Pratt – “14 Modern Contest Solos”.

Steve Gadd – Drum Solo (уривки з парадидлами).

Dave Weckl – “Contemporary Drumset Solos”.

Авторська імпровізація студента.

Тема 32. Соло.

Мета. Ознайомлення із принципами побудови сольної програми на ударній установці. Формування навичок імпровізації, розвитку музичної думки та

сценічної виразності. Розвиток технічної майстерності та артистизму. Підготовка концертного сольного виступу для державного іспиту.

Зміст. Соло можна поділити на open solo, та соло в контексті пісні.

Open solo грається ad libitum, тобто не прив'язане до метроритму, музикант може прискорювати темп або замовляти його. Open solo може бути як на початку пісні, так і усередині або наприкінці пісні. В будь-якому випадку музикант повинен з'єднати своє слово із контекстом пісні, тобто вийти з нього у темп або повернутися до темпу після соло.

Інший вид соло, це коли музикант залишається в розмірі пісні та в темпі пісні. Таке соло може гратися або на риф, або бути залишеним без акомпанементу але зберігаючи темп та розмір, або у формі “питання-відповідь”, ця форма більш розповсюджена у джазових стилях.

Форма “питання-відповідь”, може бути по 2, 4, або використовувати іншу кількість тактів. “Питання”це гра бенду разом із барабанщиком, “відповідь” це гра барабанщика сольно.

Вправи на імпровізацію та розвиток музичної ідеї; аналіз прикладів сольних виступів відомих барабанщиків; виконання сольних уривків. Обговорення труднощів, аналіз, рекомендації для самостійної роботи.

Організація самостійної роботи. Щоденна практика сольних імпровізацій. Виконання технічних вправ із метрономом. Запис власних сольних виступів на відео для аналізу. Самооцінювання.

Очікувані результати навчання. Здобувач вільно виконує сольні уривки на ударній установці. Вміє імпровізувати та розвивати музичну ідею. Має концертний сольний номер. Вміє аналізувати власні труднощі та планувати їх подолання.

Орієнтовний репертуар. Етюди з книги Gary Chaffee – “Linear Time Playing”. Вправи на парадидли, ролі, флами у сольному контексті. Імпровізаційні вправи на основі рудиментів.

Neil Peart – “YYZ” (Rush) – рок-соло.

Dave Weckl – “The Zone” – джаз-ф’южн.

Авторська імпровізація студента.

Тема 33. Афро-кубинські стилі.

Мета. Ознайомлення із афро-кубинськими стилями (сон, румба, мамбо, ча-ча-ча, болеро). Формування навичок виконання характерних ритмічних малюнків (clave, каскара, тумбао). Розвиток координації та ансамблевого мислення. Підготовка концертного репертуару у стилі афро-кубинської музики.

Зміст. Ще один різновид латини, кубинська музика. Найбільш відомий стиль кубинської музики це сальса, всередині якого безліч стилів.

Вся латинська музика заснована на перкусії, тому гра на барабанах імітує перкусійні лінії.

Вся кубинська музика має основу, яка називається clave, який має двохтактову форму. Clave як правило виконується на дерев'яних брусочках claves, та розподіляється на на 2:3 та 3:2 (son clave та rumba clave). 2:3, це два удари в першому такті та три удари у другому такті, 3:2 навпаки.

При грі на барабанах, барабанщик може грати в slave лівою ногою у коробочку/коубел, або грати slave прийомом cross stick.

Інший обов'язковий рудимент це tumbao, tumbao це басова лінія, яка грається бас барабаном.

Права рука грає cascara, це “рваний” синкопований малюнок, який в оригіналі грається на коубелі, або у борт тимбалес, також права рука може грати bell, (половинні ноти) або інші малюнки

Ліва рука, як правило імітує гру конгів або бонгів.

Вправи на slave (2-3, 3-2); практика каскара на райді та тумбао на бас-барабані; виконання репертуару. Обговорення труднощів, аналіз, рекомендації для самостійної роботи.

Організація самостійної роботи

Щоденна практика slave та каскара у різних темпах. Виконання вправ із метрономом та play-along. Імпровізація власних афро-кубинських брейків. Самооцінювання.

Очікувані результати навчання. Здобувач розуміє принципи афро-кубинських стилів. Вміє виконувати slave, каскара, тумбао та поєднувати їх у грі. Має готовий концертний номер у стилі афро-кубинської музики. Вміє аналізувати власні труднощі та планувати їх подолання.

Орієнтовний технічний репертуар Вправи на slave (2-3, 3-2). Каскара на райді + тумбао на бас-барабані. Етюди з книги John Riley – “The Art of Bop Drumming” (афро-кубинські розділи).

Tito Puente – “Oye Como Va”.

Mongo Santamaria – “Afro Blue”.

Авторська імпровізація студента у стилі мамбо/румба.

Тема 34. Навички створення своїх барабанних партій.

Мета. Ознайомлення із принципами створення власних барабанних партій. Формування навичок імпровізації та аранжування ритмічних малюнків. Розвиток креативності, музичного мислення та стилістичної гнучкості. Підготовка концертного репертуару з авторськими барабанними партіями.

Зміст. При створенні своєї музики, часто барабанщик стикається з тим, що йому треба створити свою партію.

І це залежить від досвіду зіграної музики, смаку та техніки барабанщика.

Насамперед треба визначитись із стилем в якому створюється музика та оцінити насиченість музичного матеріалу іншими інструментами, щоб не перегрузити музичне полотно.

Треба пам'ятати, що задача кожного музиканта є створення загального музичного твору, а не випячування себе як соліста, це ні в якому разі не означає що неможна користуватися технікою, просто все треба робити із відчуттям міри смаку та стилю.

Звичайно є стилі, в яких акцент робиться на якомусь окремому інструменті, наприклад у таких виконавців як Buddy Rich(барабани), Joe Satriani (гітара) та інші.

Але насамперед, у барабанщика цінується вміння акомпаніювати, а вже потім виконувати соло.

Вправи на побудову groove та fill; створення партій для різних стилів (рок, джаз, латина, поп); розбір варіантів. Обговорення труднощів, рекомендації для самостійної роботи.

Організація самостійної роботи. Практика створення власних партій для обраного твору. Запис та аналіз власних варіантів. Імпровізація та експерименти з різними стилями. Самооцінювання.

Очікувані результати навчання. Здобувач вміє створювати власні барабанні партії. Вміє адаптувати партію до стилю та структури твору. Має готовий концертний номер із авторською партією. Вміє аналізувати власні труднощі та планувати їх подолання.

Орієнтовний репертуар. Вправи на groove та fill у різних стилях. Етюди з книги Gary Chester – “The New Breed”. Практика створення варіантів партій для стандартних форм (куплет, приспів, бридж).

Авторська партія обраного твору.

Джазовий стандарт (наприклад, “Autumn Leaves”).

Мирослав Скорик – “Мелодія”

Латиноамериканський твір (наприклад, “Oye Como Va”).

Репертуар VIII модуль

Mike Portnoy – “Liquid Drum Solo” (прогресивний метал).

Dave Brubeck – “Take Five” (джазовий стандарт, виконання з імпровізаційними вставками на ударній установці).

Мирослав Скорик – “Мелодія”

Авторська композиція студента (імпровізаційний сольний номер).

6.2 Структура освітнього компоненту

ТЕМА	Кількість годин										
	Денна форма					Заочна форма					
	Всього	У тому числі				Вс	У тому числі				
		Лекції	семінари	Практичні	Індивід. роб.		Самос. робота	Лекції	семінари	Практичні	Індивід.
МОДУЛЬ 1.											
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1											
Тема 1. Історія інструменту.	3				2	1	3				3
Тема 2. Склад ударної установки.	3				2	1	3			2	1
Тема 3. Контроль правильного положення рук та корпусу при грі.	8				6	6	8			2	6
Тема 4. Контроль правильного падіння рук.	8				6	10	8			2	6
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2											

Тема 5. Відпрацьовування одиночних ударів із метрономом.	11				8	10	11				2	9
Тема 6. Підбір та робота над репертуаром.	12				8	10	12				2	10
Модульний контроль знань Диференційований залік												
Всього за модулем 1	45				32	13	45				10	35
МОДУЛЬ 2.												
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 5												
Тема 7. Контроль подвійних ударів бас-барабаном.	10				8	2	10				2	8
Тема 8. Контроль подвійних ударів бас барабаном, тріолі.	12				8	4	12				2	10
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 4												
Тема 9. Шафл, гра руками і ногами.	12				8	4	12				4	8
Тема 10. Дріб на малому барабані із притиском.	11				8	3	11				2	9
Модульний контроль знань. Диференційований залік												
Всього за модулем	45				32	13	45				10	35
МОДУЛЬ 3.												
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 5												
Тема 11. Ghost ноти.	15				12	3	15				3	12
Тема 12. Контроль відкритого хету.	15				12	3	15				3	12
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 6												
Тема 13. Використовування форшлагів на барабанах.	15				12	3	15				3	12
Тема 14. Використовування форшлагів при грі п'сс та етюдів на малому барабані.	15				12	3	15				3	12
Модульний контроль знань Екзамен												
Всього за модулем	60				48	12	60				12	48
МОДУЛЬ 4.												
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 7												
Тема 15. Читання нот малим та бас-барабаном.	15				12	3	15				3	12
Тема 16. Динаміка у рок, поп, джазі і т.д та академічній музиці.	15				12	3	15				3	12
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 8												
Тема 17. Реггі.	15				12	3	15				4	11
Тема 18. Контроль подвійних ударів руками.	15				12	3	15				4	11
Модульний контроль знань Диференційований залік												
Всього за модулем	60				48	12	60				14	46
МОДУЛЬ 5.												
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 9												
Тема 19. Босса нова.	15				12	3	15				3	12
Тема 20. Самба.	15				12	3	15				3	12
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 10												
Тема 21. Дріб подвійними ударами.	15				12	3	15				4	11
Тема 22. Шафл 16-ми.	15				12	3	15				4	11
Модульний контроль знань Екзамен												
Всього за модулем	60				48	12	60				14	46
МОДУЛЬ 6.												
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 11												
Тема 23. Брейки на основні астенатного бас-барабана.	15				8	7	15				4	11

Тема 24. Фанк.	15			8	7	15			4	11
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 12										
Тема 25. Гра із метрономом.	15			12	3	15			2	13
Тема 26. Контроль читання нот.	15			12	3	15			4	11
Модульний контроль знань Диференційований залік										
Всього за модулем	60			48	12	60			14	46
МОДУЛЬ 7.										
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 13										
Тема 27. Свінг.	15			9	6	15			2	13
Тема 28. Відмінності у настройці барабанів, залежно від стилю.	15			9	6	15			4	11
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 14										
Тема 29. Дюйм барабанів та підбір тарілок відповідно стилю музики.	15			9	6	15			4	11
Тема 30. Лінійні брейки.	15			9	6	15			4	11
Модульний контроль знань Диференційований залік										
Всього за модулем	60			36	24	60			14	46
МОДУЛЬ 8.										
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 15										
Тема 31. Контроль парадигм та співвідношення із іншими рудиментами.	15			8	7	15			2	13
Тема 32. Соло.	15			8	7	15			4	11
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 16										
Тема 33. Афро-кубинські стилі.	15			12	3	15			4	11
Тема 34. Навички створення своїх барабанних партій.	15			12	3	15			4	11
Модульний контроль знань Диференційований залік										
Всього за модулем	60			48	12	60			14	46
Всього	450			340	110	450			102	348

7. ТЕМИ АУДИТОРНОЇ РОБОТИ

Теми аудиторної роботи	денна форма	заочна форма
Тема 1. Історія інструменту.	2	
Тема 2. Склад ударної установки.	2	2
Тема 3. Контроль правильного положення рук та корпусу при грі.	6	2
Тема 4. Контроль правильного падіння рук.	6	2
Тема 5. Відпрацювання одиночних ударів із метрономом.	8	2
Тема 6. Підбір та робота над репертуаром.	8	2
Тема 7. Контроль подвійних ударів бас-барабаном.	8	2
Тема 8. Контроль подвійних ударів бас-барабаном, тріолі.	8	2
Тема 9. Шафл, гра руками і ногами.	8	4
Тема 10. Дріб на малому барабані із притиском.	8	2
Тема 11. Ghost ноти.	12	3
Тема 12. Контроль відкритого хету.	12	3
Тема 13. Використовування форшлагів на барабанах.	12	3
Тема 14. Використовування форшлагів при грі п'єс та етюдів на малому барабані.	12	3
Тема 15. Читання нот малим та бас-барабаном.	12	3

Тема 16. Динамика у рок, поп, джазі і т.д та академічний музиці.	12	3
Тема 17. Реггі.	12	4
Тема 18. Контроль подвійних ударів руками.	12	4
Тема 19. Босса нова.	12	3
Тема 20. Самба.	12	3
Тема 21. Дріб подвійними ударами.	12	4
Тема 22. Шафл 16-ми.	12	4
Тема 23. Брейки на основні астенатного бас-барабана.	8	4
Тема 24. Фанк.	8	4
Тема 25. Гра із метрономом.	12	2
Тема 26. Контроль читання нот.	12	4
Тема 27. Свінг.	9	2
Тема 28. Відмінності у настройці барабанів, залежно від стилю.	9	4
Тема 29. Дюйм барабанів та підбір тарілок відповідно стилю музики.	9	4
Тема 30. Лінійні брейки.	9	4
Тема 31. Контроль парадидлів та співвідношення із іншими рудиментами.	8	2
Тема 32. Соло.	8	4
Тема 33. Афро-кубинські стилі.	12	4
Тема 34. Навички створювання своїх барабаних партій.	12	4
Всього	340	102

8. ТЕМИ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Теми самостійної роботи	денна форма	заочна форма
Тема 1. Історія інструменту.	1	3
Тема 2. Склад ударної установки.	1	1
Тема 3. Контроль правильного положення рук та корпусу при грі.	6	6
Тема 4. Контроль правильного падіння рук.	10	6
Тема 5. Відпрацьовування одиночних ударів із метрономом.	10	9
Тема 6. Підбір та робота над репертуаром.	10	10
Тема 7. Контроль подвійних ударів бас-барабаном.	2	2
Тема 8. Контроль подвійних ударів бас барабаном, тріолі.	4	2
Тема 9. Шафл, гра руками і ногами.	4	4
Тема 10. Дріб на малому барабані із притиском.	3	2
Тема 11. Ghost ноти.	3	12
Тема 12. Контроль відкритого хету.	3	12
Тема 13. Використовування форшлагів на барабанах.	3	12
Тема 14. Використовування форшлагів при грі п'єс та етюдів на малому барабані.	3	12
Тема 15. Читання нот малим та бас-барабаном.	3	12
Тема 16. Динамика у рок, поп, джазі і т.д та академічний музиці.	3	12
Тема 17. Реггі.	3	11
Тема 18. Контроль подвійних ударів руками.	3	11
Тема 19. Босса нова.	3	12
Тема 20. Самба.	3	12
Тема 21. Дріб подвійними ударами.	3	11
Тема 22. Шафл 16-ми.	3	11
Тема 23. Брейки на основні астенатного бас-барабана.	7	11

Тема 24. Фанк.	7	11
Тема 25. Гра із метрономом.	3	13
Тема 26. Контроль читання нот.	3	11
Тема 27. Свінг.	6	13
Тема 28. Відмінності у настройці барабанів, залежно від стилю.	6	11
Тема 29. Дюйм барабанів та підбір тарілок відповідно стилю музики.	6	11
Тема 30. Лінійні брейки.	6	11
Тема 31. Контроль парадидлів та співвідношення із іншими рудиментами.	7	13
Тема 32. Соло.	7	11
Тема 33. Афро-кубинські стилі.	3	11
Тема 34. Навички створювання своїх барабанних партій.	3	11
Всього	110	348

Організація самостійної роботи

1. Практична творча робота над музичними творами.
2. Технічний музичний матеріал: вправи, гами, етюди. Удосконалення технічної майстерності.
3. Самостійне опрацювання теоретичних тем за програмою.
4. Теоретичний аналіз програмних творів.

Успішному професійному росту майбутнього фахівця сприяє осмислене та сумлінне вдосконалення навичок естрадного виконавства.

Ретельне напрацювання складного комплексу вмінь і постійне їх покращення обов'язково забезпечить достатній рівень майстерності майбутнього естрадного фахівця, який повинен постійно знаходитись у пошуку шляхів і способів удосконалення свого освітнього рівня, знаходити час для опрацювання методичної літератури з фаху, вивчати творчий і життєвий шлях славетних музикантів.

Майбутній фахівець повинен дуже відповідально ставитись до такого роду діяльності, як самостійна робота, ніколи не забувати, що тільки талант, помножений на працелюбність, здатний принести плоди майстерності. Тому необхідно прикладати максимум зусиль для поглибленого засвоєння та закріплення знань, умінь і навичок, обумовлених навчальним процесом.

Завдання та вправи з фаху для самостійного опрацювання надає викладач, вони мають конкретні цілі оволодіння тим чи іншим прийомом, впливають з висновку уроку, їх закріплюють й демонструють на наступному уроці.

Сумлінне виконання самостійних завдань поступово забезпечить обґрунтовану впевненість і професійне вдосконалення.

Починаючи з III курсу, *здобувач вищої освіти повинен уміти:*

- самостійно опрацьовувати матеріал, дотримуючись при цьому рекомендацій і застережень викладача;
- аналізувати свої професійні творчі надбання;
- творчо мислити;
- відчувати логіку смислового й емоційного розвитку твору.

Майбутньому артисту естради необхідно розширювати свої професійні творчі уявлення, прослуховуючи записи виступів видатних майстрів всесвітнього рівня, аналізуючи стиль виконання, емоційно-психологічну насиченість гри, технічний рівень тощо. Така самостійна робота допоможе формуванню художнього смаку та пошуку власної виконавської манери. Здобувач вищої освіти повинен бути зацікавленим і цілеспрямованим у навчанні.

9. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАНЯТТЯ

Серед багатьох сучасних принципів високої професійної підготовки здобувача освіти під час вивчення освітнього компонента «Музично-творча діяльність» на ключових позиціях є індивідуально орієнтований підхід до здобувачів вищої освіти, що означає врахування індивідуальних особливостей особистості.

Індивідуальні заняття зі здобувачем вищої освіти зорієнтовані на:

- Вміння контролювати якість та характер звуковидобування.
- Виконувати твори і вправи, використовуючи логічну і зручну аплікатуру.
- Застосовувати засоби музичної виразності (темп і динаміка) для втілення художнього задуму твору.
- Виконувати на інструменті музичний матеріал, розуміє форму твору.
- Вміти розподіляти силу пальців під час виконання сильних і слабких долей.
- Імпровізувати ритмічні варіанти гами із використанням вивчених моделей.
- Робити попередній елементарний аналіз основних ладових функцій мелодичної та басової ліній
- Вміти застосовувати вивчені прийоми та штрихи у творах згідно з образно-виразними вимогами.
- Вирізняти на слух блюз, відчуває його настрій, характер, розуміти специфіку звучання.
- Розрізняти виразні особливості побудови вокального та інструментального типів мелодій.
- Відтворювати складні ритмічні моделі на інструменті
- Імпровізувати, ускладнюючи ритмічний малюнок на окремих долях.
- Формувати слухове уявлення про блюзовий лад.
- Володіти основними прийомами звуковидобування, вміти їх вірно застосовувати на практиці, контролювати якість звука, динаміку, артикуляцію.

10. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

- вербальний метод (пояснення);
- емпіричний метод (показ на інструменті);
- пошук навчального репертуару (вправ, творів);
- репродуктивний (відтворення здобувачам освіти педагогічних і методичних прийомів, проілюстрованих викладачем);

- креативний, творчий (створення здобувачам освіти оригінальних варіантів інтерпретації вправ і творів; нестандартний підхід до розв'язання педагогічних ситуацій; опанування навичками педагогічної імпровізації);
- проблемно-пошуковий (самостійний пошук здобувачем вищої освіти засобів і способів розв'язання проблемних ситуацій у процесі виконання навчальних і педагогічних завдань);
- педагогічний аналіз (формування педагогічного мислення здобувачів вищої освіти у конкретних педагогічних ситуаціях засобом аналізу власних дій і діяльності інших здобувачів вищої освіти);

Три основні елементи уроку:

- 1) робота над технічним матеріалом;
- 2) розучування нового матеріалу;
- 3) повторення й удосконалення вивченого.

Перші заняття проводяться у формі ознайомлення с нотним матеріалом.

Протягом перших двох тижнів викладач складає для кожного здобувача освіти план роботи, враховуючи особисті можливості та здібності здобувача освіти, рівень його музичної підготовки, визначаються виконавчі недоліки, складається репертуар, який повинен відповідати програмним вимогам та індивідуальним можливостям кожного здобувача освіти.

Навички soft skills:

- Навички самоорганізації.
- Презентаційні навички.
- Здатність оволодівати сучасною інформацією.
- Демонструвати критичне мислення.
- Участь в концертних програмах Академії.
- Самовдосконалення в творчих концертних заходах, набуття практичних компетентностей музичного мистецтва.
- Забезпечення проходження курсів неформальної освіти:

Організація навчального процесу на кафедрі приділяє велику роль практичній діяльності, яка показує наскільки знання здобувачів вищої освіти змогли перетворитися у практичні уміння та навички через реалізацію особистісних цінностей. Практична робота та активне залучення здобувачів вищої освіти у роботі професійних колективах надає можливість оптимізувати особистісний розвиток здобувачів вищої освіти, набути досвід та створює умови для творчої самореалізації.

11. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ, МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ

Технічні засоби:

студійні монітори «M-Audio BX8»
динамічні мікрофони SHURE SM58
комп'ютер
студійні монітори «M-Audio BX8»

динамічні мікрофони SHURE SM58
Комп'ютер та/або ноутбук

Обладнання

- Ударна установка «Yamaha»,
- Електронна барабанна установка «Roland»
- TV панель Samsung

Методичне забезпечення

- Положення про організацію освітнього процесу
- Положення про академічну доброчесність
- Положення про організацію освітнього процесу
- Положення про науково-дослідну та творчо-пошукову роботу здобувачів вищої освіти Комунального закладу вищої освіти Київської обласної ради "Академія мистецтв імені Павла Чубинського"
- Навчальний план
- Освітня професійна програма
- Силабус
- Робоча навчальна програма.
- Наукова, навчальна та методична література
- Нотний матеріал для проведення практичних занять;
- Наочність (відеозаписи).

12. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

12.1. Основна

1. Александрова, Наталія Глібівна. Інтонування як типологічний чинник музичної композиції. На матеріалі української камерно-інструментальної творчості [Текст] : навч.-метод. посіб. для викладачів та здобувачів вищої освіти вищ. навч. муз. закл. III-IV рівнів акредитації / Н. Г. Александрова ; Одес. нац. муз. акад. ім. А. В. Нежданової. - Одеса : Астропринт, 2015. - 164,
2. Бурдь В. Г. «Теорія і методика професійного навчання здобувачів вищої освіти-виконавців художньо-інтонуванню на ударних інструментах»
3. Добрі Палієєв “ П’єси для малого барабана в супроводі фортепіано”
4. Купинський К. М. “ Школа гри на ударних інструментах”
5. Мисько А.А. та Цюлюпа Н.Л. Ударні інструменти в культурно-мистецькому житті рівненщини. Історія становлення та перспективи розвитку духової музики в контексті національної культури України та зарубіжжя, 2019 (Вип.11). с. 92-96.
6. В. Осадчук “ Этюди для малого барабана” Випуск 1, випуск 2
7. Романовський В.І. Особливості формування української національної школи гри на духових та ударних інструментах. «Young Scientist» № 11 (51) November, 2017
8. Тюфлін М. Ю. «Реальна доля на ударній установці»
9. Філатова, Ольга Олександрівна. Жанровий генезис виконавського діалогу в

музиці (на матеріалі камерно-вокальної творчості) [Текст] : автореф. дис... канд. мистецтвознавства: 17.00.03 / О.О.Філатова ; Одеська держ. музична академія ім. А.В.Нежданової. - О., 2005. - 15с.

10. Шабанова Ю.А. Філософія и музика: місто зустрічі – людина. Днепр: ЛІРА, 2017. 172 с
11. Шмидт У. У пошуках ідеї твору – у чому полягає сенс музичного твору. Київськемузикознавство. 2010. В. 33. С. 58–65.
12. Черноіваненко А.Д. Про деякі передумови автономізації музичного інструменталізму. Міжнародний вісник: культурологія, філологія, музикознавство. 2016. В. I (6)
13. Buddy Rich's. Modern interpretation of snare drum rudiments / Ted MacKenzie, Buddy Rich. Book/2-DVDs. New York : Music Sales America, 2006. 120 p.
14. Burns R., Feldstein S. Elementary percussion solos. Frankfurt : Alfred Music, 1999. 156 p.
15. Chambers D. Serious Moves. DVD. Alfred Pub Co. 2005.
16. Chapin J. Advanced Techniques for the Modern Drummer: Coordinated Independence as Applied to Jazz and Be-Bop. Book & CD-ROM. Van Nuys, California : Alfred Music, 2002. Vol. 1. 64 p.
18. Contemporary Drumset Techniques: Innovative Concepts for the Contemporary Drummer / Rick Latham. Book & 4 CDs. Van Nuys, California : Alfred Music, 2009. 64 p.
21. Louie Bellson “Modern reading text in 4/4”
22. Louie Bellson “Old time leading text”
23. Charlie Fichter “Golf clubs on Fences I have known”
24. Dave Weckl “Ultimate play along” vol.1
25. Dave Weckl “Ultimate play along” vol.2
26. Dave Weckl “In session”
27. Dennis Chambers “In the pocket”
28. Dennis Chambers “Serious moves”
29. David Garibaldi “The funky beat”
30. David Garibaldi “Future sound”
31. David Garibaldi “The code of funk”
32. Jim Chapin “Advanced techniques for the modern drummer”
33. Cristiano Micalizzi “Enciclopedia dei ritmi per batteria e basso”
34. Lincoln Goines & Robbie Amen “Funkyfuing the clave”
35. Nelson Faria & Cliff Corman ” Inside the Brazilian rhythm section”
36. Horacio El negro Hernandez ”Conversation in clave”
37. John Riley ” Art of bop drumming” vol. 1
38. John Riley ” Art of bop drumming” vol. 2
39. Johny Rabb “Jungle metodo”
40. Maria Martinez “Coordination for drums

Додаткова

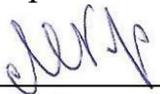
1. Drum Rudiments. Percussive Arts Society PAS. URL:

- [youtube.com/watch?v=ONTwonwbnNA](https://www.youtube.com/watch?v=ONTwonwbnNA) (дата звернення: 20.12.2019).
2. Afro-Cuban Coordination for Drumset / Maria Martinez. Los Angeles, California : Musicians Institute Press, 1999. 80 p.
 3. Buddy Rich's. Modern interpretation of snare drum rudiments / Ted MacKenzie, Buddy Rich. Book/2-DVDs. New York : Music Sales America, 2006. 120 p.
 4. Burns R., Feldstein S. Elementary percussion solos. Frankfurt : Alfred Music, 1999. 156 p.
 5. Chambers D. Serious Moves. DVD. Alfred Pub Co. 2005.
 6. Chapin J. Advanced Techniques for the Modern Drummer: Coordinated Independence as Applied to Jazz and Be-Bop. Book & CD-ROM. Van Nuys, California : Alfred Music, 2002. Vol. 1. 64 p.
 7. Contemporary Drumset Techniques: Innovative Concepts for the Contemporary Drummer / Rick Latham. Book & 4 CDs. Van Nuys, California : Alfred Music, 2009. 64 p.
 8. Linear Drumming. Spiral-bound / Mike Johnston. MIKES LESSONS. 2012. 84 p.
 9. Linear Time Playing: Funk & Fusion Grooves for the Modern Styles /
 10. Gary Chaffee. Book & CD. Van Nuys, California : Alfred Music, 1993. 72 p.
 11. 3Stone George Lawrence. Stick Control For The Snare Drummer. George B. Stone & Son, Inc.; Cover Stained edition. 1985. 44 p.
 12. Tommy Egoe's. Groove essentials. DVD. 1996. 96 p.
 13. Weckl D. A Natural Evolution, How To Develop Technique. DVD. 2008. 60 minutes.
 14. Weckl D. Back to Basics: An Encyclopedia of Drumming Techniques. John Riley, Dave Weckl. Book & CD. Van Nuys, California : Alfred Music, 1993. 44 p.

Результати перегляду робочої програми освітнього компоненту

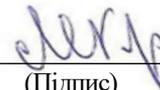
Робоча програма перезатверджена на 2021 / 2022 н.р.
зі змінами (оновлена загальна кількість годин освітнього компоненту, у тому числі години індивідуальної і самосійної роботи, уточнені методи роботи та форми контролю знань).

Протокол № 1 від 25 серпня 2021р.

Завідувач кафедри Краснитський М.М.
(Підпис) (Прізвище, ініціали)

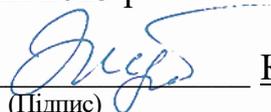
Робоча програма перезатверджена на 2022 / 2023 н.р.
зі змінами (оновлено список рекомендованих джерел на основі рішення Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти від 21.06.2022 про історико-культурну складову освітнього процесу).

Протокол № 1 від 30 серпня 2022 р

Завідувач кафедри Краснитський М.М.
(Підпис) (Прізвище, ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 2023 / 2024 н.р.
зі змінами (затвердження виконуючим обов'язки завідувача кафедри наказ № 200-К від 31 серпня 2023р.)

Протокол № 2 від 01 вересня 2023 р.

В.о. завідувач кафедри Карпенко-Боднарук Ж.Л.
(Підпис) (Прізвище, ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 2024 / 2025 н.р.
зі змінами оновлено системи оцінювання, відповідно положенню про порядок оцінювання досягнень здобувачів вищої освіти та визначення академічної різниці й перезарахування освітніх компонентів, затвердженого протоколом вченої ради від 30 серпня 2024 р.,

зі змінами в навчальному плані, затверджених рішенням кафедри протокол № 11 від 24 червня 2024 рік.

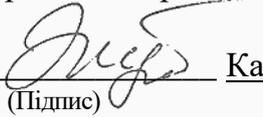
Протокол № 1 від 29 серпня 2024 р.

Завідувачка кафедрою Карпенко-Боднарук Ж.Л.
(Підпис) (Прізвище, ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 2025 / 2026 н.р.
відповідно наказу МОН № 842 від 13.06.2024 «Про внесення змін до деяких стандартів вищої освіти», спеціальностям переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої та фахової передвищої освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 29 квітня 2015 року № 266 (в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 30 серпня 2024 року № 1021), Наказ Міністерства освіти і науки України від 19.11.2024 р. № 1625 із змінами і доповненнями від 05.12.2024 р. № 1709. Зі змінами в навчальному плані, затверджених рішенням кафедри протокол № 12 від 24 червня 2025 рік.

Протокол № 1 від 30 серпня 2025 р.

Завідувачка кафедрою _____

(Підпис)

Карпенко-Боднарук Ж.Л.

(Прізвище, ініціали)